

Dnia 28 grudnia br. (piątek) o godzinie 10⁰⁰ w **Sali Sesyjnej Urzędu Gminy w Chodzieży** odbędzie się XV sesja Rady Gminy Chodzież

Proponowany porządek obrad:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie prawomocności obrad.
2. Przyjęcie protokołu Nr 14/2012 z dnia 7 grudnia 2012 r. z posiedzenia Rady Gminy Chodzież .
3. Sprawozdanie Przewodniczących Komisji z działalności w okresie międzysesyjnym.
4. Podjęcie uchwał w sprawie:

Cz. I.

- 1) Przyjęcia programu ochrony środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.
- 2) Zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2020.
- 3) Zmiany budżetu gminy Chodzież na rok 2012.
- 4) Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2012-2018.

Cz. II.

- 5) Ustalenia projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2013-2020,
- 6) Projektu budżetu Gminy Chodzież na rok 2013
 - a) odczytanie opinii RIO o projekcie uchwały budżetowej,
 - b) odczytanie opinii komisji Rady o projekcie budżetu gminy,
 - c) przedstawienie propozycji wniosków nie uwzględnionych w projekcie budżetu,
 - d) przedstawienie autopoprawki Wójta do projektu uchwały budżetowej,
 - e) głosowanie wniosków komisji Rady oraz pozostałych nie uwzględnionych w autopoprawce,
 - f) głosowanie uchwały budżetowej na 2013 r.
5. Sprawozdanie z działalności przewodniczącego Rady Gminy Chodzież w okresie międzysesyjnym.
6. Sprawozdanie z działalności Wójta Gminy Chodzież w okresie międzysesyjnym.
7. Interpelacje i zapytania radnych..
8. Wolne głosy i wnioski.

9. Zakończenie obrad XV sesji Rady Gminy.

Wspólne posiedzenie Komisji odbędzie się w dniu 27 grudnia 2012 r. o godz. 10.00

Projekt

z dnia 20 grudnia 2012 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XV/.../12
RADY GMINY CHODZIEŻ**

z dnia 28 grudnia 2012 r.

w sprawie przyjęcia programu ochrony środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019

Na podstawie art. 18 ust.1 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220; Nr 62, poz. 558; Nr 113, poz. 984; Nr 153, poz. 1271; Nr 214, poz. 1806, Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717; Nr 162, poz. 1568; Dz. U. z 2004 r. Nr 102, poz. 1055; Nr 116, poz. 1203; Dz. U. z 2005 r. Nr 172, poz. 1441; Nr 175, poz. 1457; Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 128; Nr 181, poz. 1337; Dz. U. z 2007 r. Nr 48, poz. 327; Nr 138, poz. 974; Nr 173, poz. 1218; Dz. U. z 2008 r. Nr 180, poz. 1111; Nr 223, poz. 1458; Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 420; Nr 157, poz. 1241; Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i poz. 146, Dz. U. Nr 106, poz. 675) w związku z art. 17 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz.150, Nr 111 poz. 708, N 138 poz. 865, Nr 154 poz. 958, Nr 171 poz.707, Dz.U. z 2008 r. Nr 223 poz. 1464, Nr 227 poz.1505, Dz.U. z 2009 r. Nr 19 poz.100, Nr 20 poz.106, Nr 79 poz.666, Nr 130 poz.1070, Nr 215 poz. 1664, Dz.U. z 2010 r. Nr 28 poz.145, Nr 40 poz. 227, Nr 76 poz.489, Nr 119 poz. 804, Nr 152 poz. 1018, poz. 119, Nr 229 poz. 1498, Nr 249 poz. 1657, Nr 182 poz. 1228, Dz.U. 2011 Nr 32 poz. 159, Nr 63 poz.322, Nr 99 poz. 569, Nr 122 poz. 695, Nr 224 poz.1341, Nr 152 poz.897), Rada Gminy Chodzież uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się projekt aktualizacji "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019" - stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Integralną częścią projektu aktualizacji "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019" jest "Prognoza oddziaływania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019"

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chodzież

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XV/.../12

Rady Gminy Chodzież

z dnia 28 grudnia 2012 r.

**w sprawie przyjęcia programu ochrony środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015
z perspektywą do 2019**

Program ochrony środowiska, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. 2008 Nr 25 poz. 150 z późn.zm.), tworzony jest w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Przedkładany dokument stanowi aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019" Zakres i forma opracowania, w tym wyznaczone cele i zadania dla Gminy Chodzież są zgodne Prawem ochrony środowiska odzwierciedla ogólne zasady, które leżą u podstaw polityki ochrony środowiska w Unii Europejskiej oraz odwołują się do polityki ekologicznej Polski.

Na podstawie art. 51 ust.1, w związku z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, do projektu aktualizacji wykonano "Prognozę oddziaływania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019". Oba dokumenty wymagały przeprowadzenia procedury z udziałem społeczeństwa (art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko) . W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi i zastrzeżenia .

Wymagane było także uzyskanie stosownych opinii właściwych organy (art. 54 ww. ustawy oraz art. 17 ust. 2 pkt. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska). Państwowy Wojewódzki inspektor Sanitarny w Poznaniu wyraził pozytywną opinie , natomiast Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zgłosił uwagi, które zostały uwzględnione w projektach dokumentów i szczegółowo opisane w podsumowaniu.

Mając powyższe na uwadze podjęcie powyższej uchwały uważa się za uzasadnione.

WOJT

mgr Zbigniew Salwa

**GMINNY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY CHODZIEŻ
NA LATA 2012-2015
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019**



Spis treści

1.	Wstęp	4
1.1.	Podstawa prawna opracowania	4
1.2.	Koncepcja programu ochrony środowiska	5
1.3.	Cel i zakres opracowania	6
1.4.	Metodyka i tok pracy	6
1.5.	Struktura programu	7
2.	Założenia wyjściowe programu	7
2.1.	Uwarunkowania prawne wynikające z dyrektyw UE oraz z polityki krajowej	7
2.1.1.	Podstawowe założenia Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	8
2.1.2.	Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości	9
2.1.3.	Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	9
2.1.4.	Uwarunkowania wynikające z Narodowego Planu Rozwoju 2007 – 2013	9
2.1.5.	Uwarunkowania wynikające z Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry	10
2.2.	Uwarunkowania wynikające z wojewódzkich programów strategicznych	10
2.2.1.	Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego	10
2.2.2.	Uwarunkowania wynikające z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013	10
2.2.3.	Uwarunkowania wynikające z wojewódzkiego programu ochrony środowiska	11
2.3.	Uwarunkowania wynikające z powiatowych dokumentów strategicznych	11
2.3.1.	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020	11
2.3.2.	Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 i Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013	11
2.4.	Uwarunkowania wynikające z gminnych dokumentów strategicznych	12
2.4.1.	Wieloletni Plan Zamierzeń Inwestycyjnych Gminy Chodzież	12
2.4.2.	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chodzież na lata 2007-2016	12
2.4.3.	Plan modernizacji i rozwoju urządzeń wociągowo – kanalizacyjnych Miejskich Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Chodzieży na terenie gminy Chodzież w latach 2012-2015	12
2.4.4.	Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Podanin na okres od 1.01.2012 r. do 31.12.2021r.	12
3.	Charakterystyka i ocena stanu środowiska gminy	13
3.1.	Podstawowe dane dotyczące gminy	13
3.1.1.	Położenie i podział terytorialny	13
3.1.2.	Położenie fizycznogeograficzne gminy	13
3.1.3.	Sytuacja demograficzna	14
3.1.4.	Powiązania komunikacyjne	14
3.1.5.	Gospodarka	15
3.1.6.	Rolnictwo	15
3.1.7.	Użytkowanie gruntów	16
3.2.	Diagnoza stanu środowiska w gminie	17
3.2.1.	Warunki środowiska geograficznego	17
3.2.2.	Warunki klimatyczne	18
3.2.3.	Wody powierzchniowe	18
3.2.4.	Wody podziemne	19
3.2.5.	Tereny zalewowe	19
3.2.6.	System obszarów i obiektów prawnie chronionych	20
3.3.	Gospodarka wodno-ściekowa	26
3.3.1.	Gospodarka wodna	26
3.3.2.	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	27
3.3.3.	Jakość powietrza	28
3.3.4.	Hałas	30
3.3.5.	Pola elektromagnetyczne	32
4.	Najważniejsze kierunki ochrony środowiska w gminie Chodzież	33
4.1.	Główne zagrożenia środowiska - podsumowanie	33
4.2.	Priorytety ochrony środowiska	35
5.	Strategia ochrony środowiska do roku 2019	36
5.1.	Wprowadzenie	36
5.2.	Cel nadrzędny	37
5.3.	Działania systemowe	37
5.3.1.	Zasoby przyrody zachowanie i ochrona bioróżnorodności	37
5.3.2.	Zasoby wodne	39
5.3.3.	Powietrze atmosferyczne	40
5.3.4.	Powierzchnia terenu i środowisko glebowe (ochrona gleb i zapobieganie erozji)	41
5.3.5.	Edukacja ekologiczna	41
6.	Instrumenty ekonomiczne wdrażania Programu	42
6.1.	Koszty realizacji zadań przewidzianych do realizacji w latach 2012 – 2015	42
6.2.	Struktura finansowania	43

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

6.3.	Źródła finansowania inwestycji w ochronie środowiska	43
6.3.1.	Krajowe fundusze ekologiczne	43
6.3.2.	Fundusze Unii Europejskiej	44
6.3.3.	Instytucje i programy pomocowe	45
7.	Harmonogram rzeczowo-finansowy	45
8.	Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska	51
8.1.	Wprowadzenie	51
8.2.	Uczestnicy wdrażania Programu	51
8.3.	Instrumenty realizacji Programu	51
8.3.1.	Instrumenty prawne	52
8.3.2.	Instrumenty finansowe	52
8.3.3.	Instrumenty społeczne	52
8.3.4.	Instrumenty strukturalne	53
8.3.5.	Monitoring środowiska	53
8.4.	Kontrola, monitoring i zarządzanie Programem	53
8.4.1.	Kontrola i monitoring Programu	53
8.4.2.	Wdrażanie i zarządzanie Programem	54
8.4.3.	Mierniki realizacji Programu	54
8.5.	Ocena i weryfikacja Programu. Sprawozdawczość	56
8.6.	Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i realizacji Programu	57
9.	Spis tabel	58

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna opracowania

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 w art. 17 (Dz.U.08.25.150 z późn. zm.) w celu realizacji założeń Polityki Ekologicznej Państwa obowiązuje organ wykonawczy gminy do sporządzenia gminnego Programu Ochrony Środowiska. Programy te są uchwalane przez Radę Gminy i wymagają aktualizacji co 4 lata. Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież w celu wypełnienia obowiązku nałożonego na samorządy przez ustawę Prawo Ochrony Środowiska,

Dokument sporządzono zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawa prawna aktualizacji Programu to wymienione niżej ustawy oraz akty wykonawcze do tych ustaw:

- ❖ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150 j.t z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.08.199.1227z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.09.151.1220 .z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.05.236.2008 .z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U.z 2012, poz.145.);
- ❖ Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.06.123.858 .)z późn. zm.;
- ❖ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U.11.12.59 .);
- ❖ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.05.228.1947.z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.10.185.1243. z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców z zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej (Dz.U.07.90.607 z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.04.121.1266 . z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U.10.243.1623. z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U.07.147.1033 z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U.07.44.287 j.t.z późn. zm.);
- ❖ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 647)
- ❖ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U.03.106.1002 j.t. z późn. zm.).

1.2. Koncepcja programu ochrony środowiska

Program ochrony środowiska przygotowany został w oparciu o założenia zawarte w następujących dokumentach:

- ❖ Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.;
- ❖ „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”;
- ❖ „Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”;
- ❖ „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu gminy

Główną misją gminnego programu ochrony środowiska jest potrzeba poprawy jakości życia mieszkańców, uwzględniając deklaracje cele i zadania w odniesieniu do użytkowania, ochrony i kształtowania środowiska. Program wynika z przyjętej wizji i strategii rozwoju gminy i wskazuje sposoby rozwiązania bieżących problemów ekorozwojowych, a szczególnie:

- ❖ określa cele bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska w kontekście wszystkich oddziaływań powodowanych przez gminę oraz zasady podejmowania działań zapobiegawczych,
- ❖ deklaracje spełnienia obowiązujących wymogów prawnych w zakresie użytkowania, ochrony i kształtowania środowiska,
- ❖ wdrażanie ciągłych usprawnień w systemie zarządzania gminą skierowanych na redukcję negatywnego oddziaływania na środowisko,
- ❖ sprzyjać i promować wdrażanie najlepszej dostępnej technologii,
- ❖ wskazywać priorytety i narzędzia zarządzania,
- ❖ być dostępnym i zrozumiałym dla całej społeczności.

Ustawa Prawo ochrony środowiska obliguje do zawarcia w opracowywanych programach najważniejszych dla gminy celów ekologicznych, priorytetów ekologicznych, rodzaju i harmonogramów działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. sieci obszarów chronionych Natura 2000, lasów i leśnictwa oraz działalności łowieckiej, oraz:

- ❖ występowanie i eksploatację złóż kopalin,
- ❖ informacje dotyczące jakości powietrza i źródeł jego zanieczyszczenia tj. źródeł emisji niskiej i przemysłowej,
- ❖ ocenę zanieczyszczenia środowiska hałasem,
- ❖ Identyfikację źródeł pól magnetycznych i wpływ promieniowania magnetycznego na środowisko naturalne.

Podstawowe informacje na temat aktualnego stanu gospodarki odpadami w gminie:

- ❖ ilości odpadów komunalnych i podobnych do komunalnych wytwarzanych w gminie i przyjmowanych na składowiska odpadów.

Określenie kierunków kształtowania ochrony środowiska w gminie:

- ❖ przyjęcie priorytetów ekologicznych kształtowania ochrony środowiska,
- ❖ opis realizacji wyznaczonych celów ochrony środowiska
- ❖ harmonogram czasowo-finansowy realizacji celów zmierzających do poprawy stanu ochrony środowiska.

Szacunkowe koszty inwestycyjne i eksploatacyjne proponowanego systemu, szacunkowe koszty realizacji poszczególnych działań oraz sposoby finansowania i realizacji zamierzonych celów. System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w programie ochrony środowiska z uwzględnieniem ich jakości i ilości. Zarządzanie programem ochrony

środowiska – instrumenty prawne finansowe, strukturalne i społeczne realizacji programu. Potencjalne źródła finansowania rozwiązań programu ochrony środowiska w gminie.

W pracach przygotowawczych niezbędne jest podjęcie działań w kierunku zgromadzenia materiałów źródłowych, danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na terenie gminy. Uzyskane dane pochodzą ze zbiorów GUS, a także raportów i sprawozdań z nadrzędnych instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się problematyką ochrony środowiska (WIOŚ, WSSE, RZGW, RDOŚ itp.). Kolejnym etapem przy sporządzaniu niniejszego programu to tak zaplanować działania i określić cele strategiczne by osiągnąć cel to znaczy poprawę stanu środowiska. Zarówno cele, jak i zadania strategiczne zostały określone tak, aby były zgodne z opracowaniami wyższego szczebla, tzn. z wojewódzkim i powiatowym programem ochrony środowiska i zawartych w nich informacji w odniesieniu do gminy Chodzież.

W opracowaniu programu uwzględniono także założenia zawarte w :

- Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Chodzież na lata 2007- 2016,
- Plany Odnowy Miejscowości,
- Wieloletnie plany modernizacji i rozwoju urządzeń kanalizacyjnych na terenie gminy Chodzież na lata 2012-2015 ,
- Projekt założeń do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na terenie gminy Chodzież.
- Wieloletni Plan Zamierzeń Inwestycyjnych Gminy Chodzież 2012-2014
- Plan ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Podanin na lata 2012-2020

1.3. Cel i zakres opracowania

Priorytetowym celem programu ochrony środowiska jest długotrwały, zrównoważony rozwój gminy Chodzież , w którym kwestie ochrony środowiska są rozważane z kwestiami rozwoju społecznego i gospodarczego.

Cel opracowania to powstanie dokumentu . „Program ochrony środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”. Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przez Radę Gminy pozwoli na uporządkowanie zarządzania środowiskiem na terenie gminy , poprawę jakości środowiska naturalnego, jakość i życia mieszkańców i zrównoważony rozwój gminy Chodzież.

Zawarta w opracowaniu analiza stanu środowiska naturalnego na terenie gminy Chodzież , jej główne problemy ekologiczne , harmonogram działań, źródła ich finansowania pozwolą na pełną realizację niniejszego opracowania. Zagadnienia związane ze środowiskiem i realizacja przedsięwzięć z tym związanych wymaga wsparcia i udziału lokalnego społeczeństwa i władz gminy.

1.4. Metodyka i tok pracy

Dla osiągnięcia zamierzonego celu przyjęto określony tok pracy, na który składało się kilka zasadniczych etapów.

W pierwszej kolejności przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na terenie gminy. Dane pozyskiwano głównie z dokumentów posiadanych przez gminę z opracowań GUS, a także raportów z nadrzędnych instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się problematyką ochrony środowiska (WIOŚ, WSSE, RZGW, RDOŚ itp.).

Następnie dokonano opracowania charakterystyki aktualnego stanu środowiska gminy określając priorytety ekologiczne dla terenu gminy które stanowiły punkt wyjściowy dla wyznaczenia celów strategicznych Programu. Kolejny etap to proces planowania i określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zmierzających do poprawy stanu środowiska. Zarówno cele, jak i zadania strategiczne zostały określone tak, aby były zgodne

z opracowaniami wyższego szczebla, tzn. z wojewódzkim i powiatowym programem ochrony środowiska.

1.5. Struktura programu

Struktura Programu ochrony środowiska nawiązuje do struktury dokumentu „*Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*” i zawiera szereg elementów takich jak:

- ❖ Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych;
- ❖ Poprawa jakości środowiska;
- ❖ Harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu;
- ❖ Narzędzia i instrumenty realizacji programu;
- ❖ Kontrola realizacji programu.

W opracowaniu uwzględniono następujące rozdziały:

Rozdział 1. Wstęp

- ❖ Podstawa prawna opracowania;
- ❖ Koncepcja programu ochrony środowiska;
- ❖ Cel i zakres opracowania;
- ❖ Metodyka i tok pracy;
- ❖ Struktura programu.

Rozdział 2. Założenia wyjściowe programu

- ❖ Uwarunkowania prawne programu wynikające z dyrektyw UE oraz z polityki krajowej;
- ❖ Uwarunkowania wynikające z wojewódzkich programów strategicznych;
- ❖ Uwarunkowania wynikające z powiatowych programów strategicznych;
- ❖ Uwarunkowania wynikające z gminnych programów strategicznych

Rozdział 3. Stan środowiska oraz zasobów naturalnych

- ❖ Podstawowe dane o gmionie;
- ❖ Charakterystyka i ocena aktualnego stanu środowiska oraz zasobów naturalnych.

Rozdział 4. Najważniejsze kierunki ochrony środowiska w gminie

- ❖ Główne zagrożenia środowiska – podsumowanie;
- ❖ Priorytety ochrony środowiska.

Rozdział 5. Strategia ochrony środowiska do roku 2019

- ❖ Cele i zadania o charakterze systemowym;
- ❖ Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody;
- ❖ Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne;
- ❖ Zrównoważone wykorzystanie surowców.

Rozdział 6. Aspekty ekonomiczne wdrażania programu

- ❖ Ramy finansowe realizacji programu;
- ❖ Koszty wdrożenia przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w okresie 4 lat;
- ❖ Potencjalne źródła finansowania.

Rozdział 7. Harmonogram realizacji przedsięwzięć obejmujący okres 4 lat

- ❖ Lista przedsięwzięć wraz z określeniem terminów realizacji lub wdrożenia oraz jednostek odpowiedzialnych za ich wprowadzenie.

Rozdział 8. Zarządzanie środowiskiem

- ❖ Instrumenty i narzędzia wdrażania, zarządzania oraz ewaluacji programu ochrony środowiska.

2. Założenia wyjściowe programu

2.1. Uwarunkowania prawne wynikające z dyrektyw UE oraz z polityki krajowej

Najważniejsze dyrektywy unijne dotyczące ochrony środowiska zostały już uwzględnione w prawie polskim głównie w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz w wielu innych ustawach i rozporządzeniach. Program ochrony

środowiska odzwierciedla pewne ogólne zasady, które leżą u podstaw polityki ochrony środowiska w Unii Europejskiej oraz odwołują się do polityki ekologicznej Polski.

Podstawę opracowania niniejszego Programu stanowią następujące dokumenty "II Polityka Ekologiczna Państwa", "Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010" oraz dostosowana do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska "Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 -2010" oraz „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” będąca aktualizacją wcześniej przyjętych polityk.

2.1.1. Podstawowe założenia Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Kierunki działań systemowych Polityki są następujące:

- ❖ Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych – cel strategiczny: doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów;
- ❖ Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska – cel: uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego;
- ❖ Zarządzanie środowiskowe – cel: jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie;
- ❖ Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska – cel: podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”;
- ❖ Rozwój i postęp techniczny – we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska;
- ❖ Odpowiedzialność za szkody w środowisku – poprzez: stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni podnieść jej sprawcy;
- ❖ Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – mający na celu przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, a w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji;
- ❖ Ochrona przyrody – w celu: zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną;
- ❖ Ochrona i zrównoważony rozwój lasów – cel: dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;

- ❖ Racjonalne gospodarowanie zasobami wody , ochrona powierzchni ziemi, gospodarowanie zasobami geologicznymi , jakości powietrza , ochrona wód Gospodarka odpadami

2.1.2. Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości

Głównym celem, przyjętego w 1995 r., Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL), jest zwiększanie powierzchni zalesionych, co zgodne jest z przyjętą długofalową polityką rządu.

Celem rządowego programu zwiększania lesistości jest zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30% w 2020 r., ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych. Integralną częścią programu jest:

- ❖ Przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów;
- ❖ Założenia programów regionalnych i lokalnych;
- ❖ Zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej;
- ❖ Harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

Ogółem W odniesieniu do terenu całego powiatu chodzieskiego w tym z gminą Chodzież KPZL przewiduje zalesienie w latach 2001-2020 łącznie 488 ha gruntów rolnych, w tym 429 ha gruntów nienależących do Skarbu Państwa.

2.1.3. Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

W celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej, w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, został sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r., Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), który określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.

W AKPOŚK 2009 gmina Chodzież została zaliczona do aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego i ujęte w ramach aglomeracji, dla których do końca 2015 r. planuje się:

- ❖ aglomeracja Chodzież (PLWI023):
 - przyrost mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego w latach 2007-2015 na poziomie 2 784, tzn. że liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 24 284 (tj. ok. 96 % wszystkich mieszkańców);
 - rozbudowa i modernizacja biologicznej oczyszczalni ścieków w celu spełnienia standardów odprowadzanych ścieków dla aglomeracji >15 000 RLMw zakresie usuwania związków azotu (N) i fosforu (P); termin osiągnięcia efektu ekologicznego w aglomeracji wg AKPOŚK 2010 – rok 2015;

2.1.4. Uwarunkowania wynikające z Narodowego Planu Rozwoju 2007 – 2013

Misją Narodowego Planu Rozwoju jest podniesienie jakości życia obywateli Polski mierzonej wskaźnikiem rozwoju społecznego (HDI – Human Development Index). Wskaźnik ten obejmuje w sposób syntetyczny takie parametry jak: przeciętne dalsze trwanie życia, jakość edukacji i średni dochód na głowę mieszkańca.

Narodowy Plan Rozwoju określił następujące cele strategiczne w rozwoju kraju:

- ❖ Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego;

- ❖ Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia;
 - ❖ Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
- Określono również szereg priorytetów strategicznych:
- ❖ Wiedza i kompetencje rozumiane jako poprawa jakości kształcenia, jego upowszechnienie na poziomie średnim i wyższym oraz promocja idei uczenia się przez całe życie.

2.1.5. Uwarunkowania wynikające z Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, wprowadza system planowania gospodarowania wodami w podziale na obszary dorzeczy. Dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód obliguje państwa członkowskie do opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz programów wodno-środowiskowych kraju. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry został zatwierdzony przez Radę Ministrów 22 lutego 2011 r. i opublikowany w Monitorze Polskim nr 40 poz. 451 z 2011 r. Plan jest podsumowaniem każdego z 6 letnich cykli planistycznych wymaganych Dyrektywą 2000/60/WE tzw. Ramową Dyrektywą Wodną (2003-2009; 2009-2015; 2015-2021; 2021-2027) i stanowi podstawę podejmowania wszelkich decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości. Zawiera elementy wymienione w art. 114 Prawa wodnego

2.2. Uwarunkowania wynikające z wojewódzkich programów strategicznych

2.2.1. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego jako priorytetowe zadanie przyjęła przekształcenie województwa w region, który będzie się cechował:

- ❖ Dużą konkurencyjnością w stosunku do innych regionów europejskich;
- ❖ Zachowaną spójnością społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną;
- ❖ Wysoką jakością zasobów ludzkich oraz polepszeniem warunków życia mieszkańców.

W „Strategii...” działaniom na rzecz poprawy stanu środowiska i racjonalizacji gospodarowania zasobami przyrodniczymi nadano szczególny priorytet, uznając je za istotny cel operacyjny, którego realizacja warunkuje osiągnięcie celu strategicznego, jakim jest dostosowanie przestrzeni regionu do wyzwań XXI wieku. W dokumencie uznano, iż utrzymanie obecnego stanu środowiska na poziomie gwarantującym następnym pokoleniom korzystanie z niego w stopniu równym, w jakim korzysta pokolenie obecne, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, nie jest wystarczające.

W zakresie celu operacyjnego 1.1. „Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi” Strategia przewiduje realizację wielu zadań, jakie w tej sytuacji należy wdrożyć w celu poprawy stanu środowiska województwa

2.2.2. Uwarunkowania wynikające z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 jest instrumentem wskazującym działania prowadzące do wzmocnienia potencjału rozwojowego regionu na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia. Programem objęto wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego, w tym również związane z poprawą stanu środowiska przyrodniczego, nadając im wysoki, trzeci priorytet pn. „Środowisko przyrodnicze”.

Cel główny priorytetu III „Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi regionu” osiągnąć będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- ❖ Zmniejszenie rozmiarów emisji zanieczyszczeń do środowiska;
- ❖ Poprawa zaopatrzenia w wodę;

- ❖ Poprawa gospodarki odpadami;
- ❖ Ochrona przyrody;
- ❖ Ochrona powietrza;
- ❖ Rozbudowa systemów bezpieczeństwa środowiskowego i technologicznego;
- ❖ Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- ❖ Racjonalne gospodarowanie energią.

2.2.3. Uwarunkowania wynikające z wojewódzkiego programu ochrony środowiska

Strategicznym celem wyznaczonym w Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2019 jest: *zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych*. Strategicznemu celowi przyporządkowano cele szczegółowe, które będą realizowane poprzez przypisane im kierunki działań. Cele szczegółowe ujęto w trzech blokach tematycznych, tj.:

- ❖ Ochrona zasobów naturalnych;
- ❖ Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- ❖ Działania systemowe.

2.3. Uwarunkowania wynikające z powiatowych dokumentów strategicznych

2.3.1. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020

Strategia została przyjęta uchwałą Rady Powiatu Chodzieskiego Nr IV/32/2011 z dnia 30 marca 2011 r. Strategia przewiduje „...zintegrowany i zrównoważony rozwój terytorium, oparty na równowadze i wzajemnym wsparciu trzech głównych elementów decydujących o rozwoju: ludziach, ekonomii, środowisku”.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020 wyznaczyła następujące cele rozwoju powiatu:

- ❖ Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu;
- ❖ Zwiększanie dostępności i spójności komunikacyjnej;
- ❖ Podniesienie jakości życia przez zapewnienie wszechstronnego rozwoju i kondycji zasobów ludzkich;
- ❖ Aktywne uczestnictwo samorządu powiatowego w wieloszczeblowym systemie zarządzania i promocji powiatu oraz zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego na jego terytorium.

2.3.2. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 i Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Chodzieskiego Nr XX/143/2008 z dnia 24 czerwca 2008 r. Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013” został przyjęty uchwałą nr XVI/118/08 Rady Powiatu Chodzieskiego z dnia 26 lutego 2008.

Plan Rozwoju Lokalnego sprecyzował priorytety i kierunki działań w powiecie, natomiast konkretne zadania inwestycyjne zostały określone w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym. Oba dokumenty zostały opracowane w oparciu o projekty inwestycyjne zgłoszone przez poszczególne gminy powiatu oraz jednostki organizacyjne powiatu chodzieskiego. Spośród zgłoszonych inwestycji wybrane zostały wpisane na listę priorytetowych inwestycji do realizacji w latach 2008-2013.

Inwestycje przewidziane do realizacji w latach 2012-2013 na terenie gminy Chodzież to:

- ❖ Budowa chodnika – droga nr 406 Milcz-Milczek;
- ❖ Przebudowa odcinka drogi nr 406 Milcz-Milczek
- ❖ Przebudowa odcinka drogi nr 407 w miejscowości Nietuszkowo;
- ❖ Budowa chodnika w Stróżewie – droga nr 412;
- ❖ Modernizacja ZSL-G w Ratajach;

2.4. Uwarunkowania wynikające z gminnych dokumentów strategicznych

2.4.1. Wieloletni Plan Zamierzeń Inwestycyjnych Gminy Chodzież.

Wieloletni plan określa strategię rozwoju gminy Chodzież na lata 2004-2013 jest dokumentem określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz polityki przestrzennej gminy Chodzież.

- ❖ Podstawowym celem strategicznym jest zapewnienie mieszkańcom jak najlepszych warunków do życia i na jak najwyższym poziomie poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, restrukturyzację rolnictwa oraz właściwą realizację zadań własnych gminy.
- ❖ Wykorzystanie pod rozwój dostępnych terenów przez rozbudowę systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.
- ❖ Z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze rozwój poszczególnych jednostek musi być podporządkowany ochronie środowiska. Wymaga to ścisłego powiązania dalszego rozwoju poszczególnych funkcji z rozbudową sieci infrastruktury technicznej i ochroną walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.
- ❖ Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej (w tym sieci kanalizacji ściekowej), przyczyni się do poprawy stanu środowiska. Zlikwidowane zostaną potencjalne ogniska zanieczyszczenia środowiska.

Gmina z dobrze wykształconym społeczeństwem, zapewniająca rozwój lokalnego rynku pracy w oparciu o małe i średnie przedsiębiorstwa.

Intensywne działania ukierunkowane na dalszy rozwój sieci infrastruktury technicznej w tym sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz tworzenie systemu segregacji i utylizacji odpadów są priorytetami ekologicznymi.

2.4.2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chodzież na lata 2007-2016

- ❖ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy został przyjęty uchwałą Rady Gminy w Chodzieży Nr IV/27/04 dnia 28 czerwca 2004 r.
- ❖ Gmina z dobrze wykształconym społeczeństwem, zapewniająca rozwój lokalnego rynku pracy w oparciu o małe i średnie przedsiębiorstwa.
- ❖ Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie przez osiągnięcie celów częściowych:
- ❖ Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
- ❖ Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej.
- ❖ Rozwój obszarów wiejskich.

2.4.3. Plan modernizacji i rozwoju urządzeń wociągowo – kanalizacyjnych Miejskich Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Chodzieży na terenie gminy Chodzież w latach 2012-2015

Plan realizowany będzie w kierunku uporządkowania gospodarki wodno ściekowej na terenie gminy Chodzież w celu poprawy jakości świadczonych usług , efektywności , ochrony środowiska gruntowego i jest zbieżny z powyższymi opracowaniami związanymi z rozwojem gminy Chodzież.

2.4.4. Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Podanin na okres od 1.01.2012 r. do 31.12.2021r.

„Program” sporządzony został w celu:

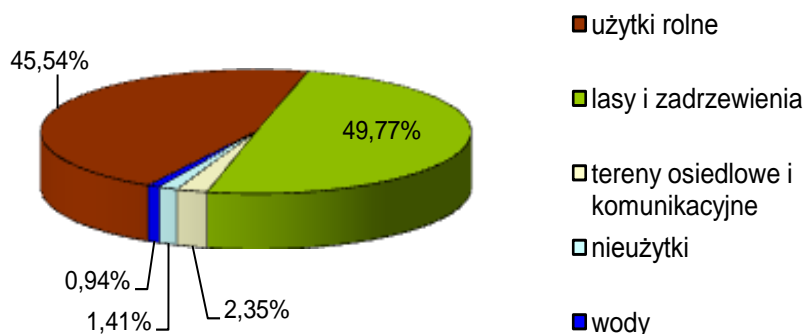
- ❖ zinwentaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa;
- ❖ przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- ❖ doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ❖ ulepszania i rozwijania metod sprawowania ochrony przyrody;
- ❖ umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian środowiska przyrodniczego;
- ❖ wskazania kolejnych obiektów do objęcia ochroną;
- ❖ uświadomienia różnym grupom społecznym obecnych i potencjalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego; ochrony zabytków kultury materialnej w lasach.

3. Charakterystyka i ocena stanu środowiska gminy

3.1. Podstawowe dane dotyczące gminy

3.1.1. Położenie i podział terytorialny

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 212 km², co stanowi około 31% powierzchni powiatu. Największy udział mają lasy i zadrzewienia 106 km² oraz użytki rolne 97 km². Niewiele jest nieużytków 3 km² oraz terenów osiedlowych i komunikacyjnych 5 km². Mały obszar zajmują wody 2 km². Procentowy podział powierzchni gminy według rodzaju zagospodarowania przedstawiono na rysunku 1.



Rys. 1. Procentowy podział powierzchni gminy Chodzież według rodzaju jej zagospodarowania

3.1.2. Położenie fizycznogeograficzne gminy

Gmina Chodzież leży w północnej części województwa wielkopolskiego, w granicach powiatu chodzieskiego.

Graniczy z następującymi gminami:

- ❖ od północy z gminami Kaczory i Miasteczko Krajeńskie,
- ❖ od wschodu z gminami Szamocin i Margonin,
- ❖ od południa z gminą Budzyń,
- ❖ od zachodu z gminą Ujście i Czarnków.

Obszar gminy Chodzież graniczy z miastem Chodzież, który stanowi odrębną jednostkę administracyjną i leży w centrum gminy.

Obszar gminy Chodzież jest położony według podziału J. Kondrackiego w podprowincji Pojezierza Południowo-Bałtyckiego, w makroregionach: Pradolinie Toruńsko-Eberswaldzkiej (315.3) i Pojezierza Wielkopolskiego (315.5), w mezoregionach: Doliny Środkowej Noteci (315.34) i Pojezierza Chodzieskiego (315.53).

Wysoczyzna Chodzieska, na której usytuowana jest gmina Chodzież, styka się z południową krawędzią pradoliny Noteci. Przez mikroregion przebiega szlak wzniesień moreny czołowej, którego kulminacją jest Gontyniec (192m n.p.m.).

Położenie fizyczno-geograficzne gminy wpływa na uwarunkowania klimatyczne tego obszaru. Obszar gminy przynależy całkowicie do strefy klimatu umiarkowanego w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów morskich i kontynentalnych.

3.1.3. Sytuacja demograficzna

W roku 2005 gmina liczyła 5444 mieszkańców, w chwili obecnej teren gminy zamieszkuje 5850 mieszkańców łącznie z pobytem czasowym. Biorąc pod uwagę wskaźniki demograficzne z prognozami co 5 lat oraz dane nt. ilości mieszkańców w latach ubiegłych następuje wyraźny wzrost liczby ludności w gminie.

Tabela 1: Liczba mieszkańców gminy Chodzież w przekroju czasowym

2006	2007	2008	2009	2010	2011 r.	2020 r.
5545	5641	5653	5718	5790	5850	6501

Tabela 2: Dane statystyczne GUS 2010(Statystyczne Vademecum Samorządowca)

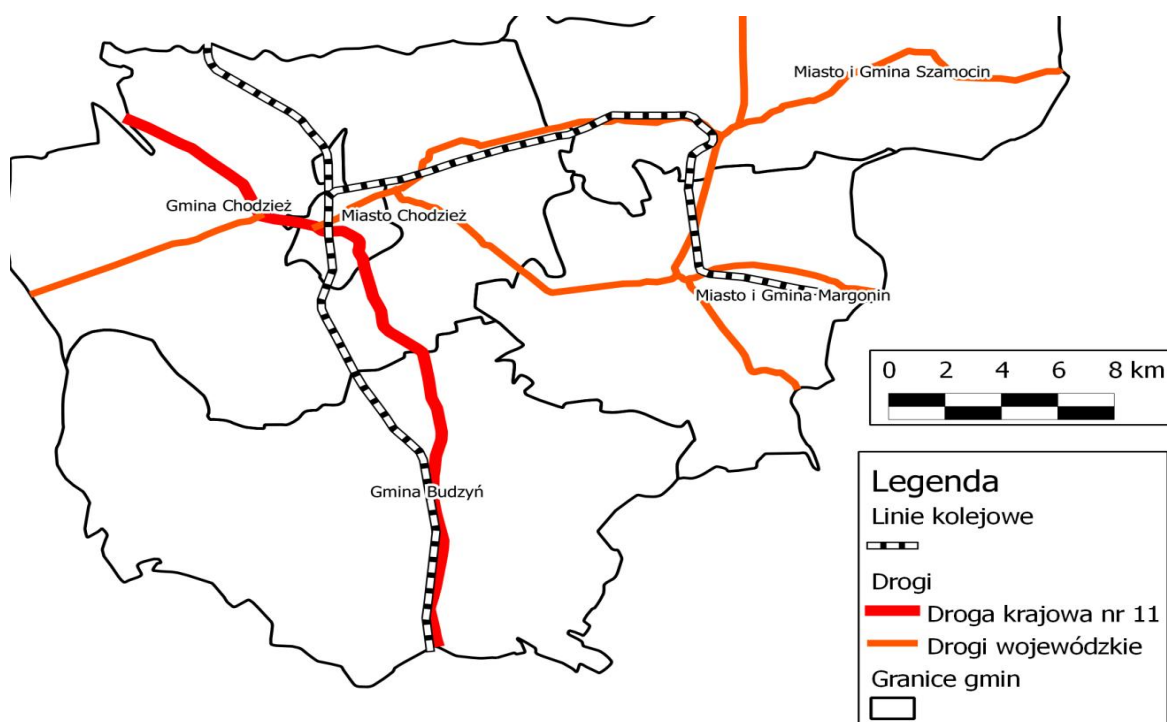
Dane statystyczne	2008	2009	2010
Ludność na 1 km ²	26	26	27
Kobiety na 100 mężczyzn	100	100	100
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54	54	54

3.1.4. Powiązania komunikacyjne

❖ Kolej

Przez teren gminy Chodzież Chodzież przebiega linia kolejowa nr 354 relacji Poznań-Piła. Stacje kolejowe znajdują się w miejscowościach Chodzież miasto, i jeden przystanek osobowy na terenie gminy Chodzież w miejscowości Milcz. Linia kolejowa biegnąca z Chodzieży przez Szamocin i Margonin do Gołańczy jest nieużytkowana od 1994 r., linia została usunięta z ewidencji przedsiębiorstwa Polskie Linie Kolejowe.

Rys. 2 Główne szlaki komunikacyjne Gmina Chodzież i przyległe (Źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej www.geoportal.gov.pl)



Główne szlaki komunikacyjne Gmina Chodzież i przyległe (Źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej www.geoportal.gov.pl).

❖ Drogi

Przez teren gminy Chodzież przebiega droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg-Bytom, drogi wojewódzkie o długości 22,5 km, powiatowe 45,2 km i gminne. Według ewidencji gmina posiada 279 km dróg gminnych z czego 27,2 km to drogi o nawierzchni asfaltowej, 77 km to drogi o nawierzchni utwardzonej i 175 km dróg gruntowych.

3.1.5. Gospodarka

Na terenie gminy Chodzież zarejestrowano łącznie 330 podmioty gospodarcze. Stanowi to około 9% procent wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu chodzieskiego. Liczbę podmiotów działających na terenie gminy Chodzież w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu zestawiono w tabeli 3.

Na terenie gminy funkcjonują obecnie 24 placówki handlowo-usługowe i 17 obiektów użyteczności publicznej w tym 5 szkół.

Tabela 3: Liczba podmiotów gospodarczych w gminie dane GUS

2008	2009	2010
409	389	431

Do największych zakładów przemysłowych gminy należą:

- 1) ZPHU „Kablonek” Podanin - produkcja osłonek, folii - pow. uż. 6500 m²,
- 2) ZPO „Podanfol” Podanin - produkcja osłonek, folii - pow. uż. 3510 m²,
- 3) Przetwórstwo Tworzyw Sztucznych „Cerplast” Oleśnica,
- 4) Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Plastmech” Podanin,
- 5) Ślusarstwo-Kotlarstwo i Budownictwo Podanin,
- 6) Wyrób Ceramiki Szlachetnej Rataje,
- 7) Stolarstwo Produkcyjno-Usługowe „Sobol”,
- 8) Wyrób Garderoby Specjalnej Rataje,
- 9) Betoniarstwo HPU Zacharzyn,
- 10) Zakład Produkcyjno-Handlowy Stróżewo (zdobienie porcelany),
- 11) Zakład Ceramiczny Milcz,
- 12) Keram-Metal Podanin (konstrukcje stalowe),
- 13) Mol-Coatings Sp. Z o.o. Podanin (mieszalnia farb i lakierów),
- 14) Zakład Przerobu Drewna „Rolhand” Rataje
- 15) Przedsiębiorstwo Rybackie „Karp” Oleśnica,
- 16) PPH „Ryba” Sp. z o.o. Oleśnica.
- 17) Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe w Strzelcach,

3.1.6. Rolnictwo

Rolnicza przestrzeń produkcyjna na terenie gminy Chodzież przedstawia się następująco:

Tabela 4: Dane według stanu na dzień 1 stycznia 2011 wg sprawozdania Wydziału Geodezji Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Chodzieży

Powierzchnia gminy ogółem (ha)	Użytki rolne (ha)						Lasy ha	Pozostałe grunty
	Ogółem	W tym						
		Grunty rolne	Łąki	Sady	Pastwiska	inne		
21 294	9673	5439	3205	23	450	556	10489	1132

Średnia liczba licydualnych gospodarstw rolnych wg danych statystycznych wynosi ok.500 a średniej powierzchni 10,00ha

Grupa	Ogólna liczba
Od 1 do 2 ha	180
Od 2 do 5 ha	153
Od 5 do 7 ha	41
Od 7 do 10 ha	48
Od 10 do 15 ha	52
Powyżej 15 ha	94
Pozostałe działki od 0-1 ha	1010

3.1.7. Użytkowanie gruntów

Podstawową produkcją rolniczą jest produkcja zbóż, następnie ziemniaków. W produkcji zwierzęcej dominuje produkcja bydła następnie trzody chlewnej. Na terenie gminy Chodzież ze względu na zróżnicowanie przestrzenne warunków naturalnych można wyodrębnić dwa odmienne obszary o szczególnych predyspozycjach dla gospodarki rolnej:

- 1) obszar łąk i pastwisk wzdłuż doliny Noteci,
- 2) obszar wysoczyzny.

Łąki i pastwiska zajmują około 39% powierzchni ogólnej gruntów rolnych gminy. Największy ich obszar leży w dolinie Noteci. Obszar ten stanowi fragment użytków zielonych rozciągających się wzdłuż doliny Noteci i może być wykorzystany gospodarczo dla produkcji pasz i chowu bydła. Od wielu lat część kompleksów łąk było niewykorzystywanych, zarastały drzewami i krzewami, były podtapiane.

Jest to teren, gdzie zaczęły gniazdować ptaki. Duże skupiska ptaków zimujących i wędrujących sprawiły, że obszar ten został objęty ochroną. Cały obszar łąk leży w strefie chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, ponadto znaczna część łąk położona jest na obszarze Natura 2000. Gospodarowanie na tym terenie musi być podporządkowane ochronie dziko występujących populacji ptaków i ich siedlisk.

Znaczna powierzchnia łąk i pastwisk jest przekształcona przez człowieka. Wysiewane są na tym terenie odpowiednie gatunki traw, następnie koszone lub wypasane są na nich zwierzęta. Teren ten jest narażony na zalewanie, pocięty jest licznymi rowami melioracyjnymi, czynnymi okresowo, dzięki którym regulowany jest stan wody w glebie. Część z tych rowów spełnia rolę przyspieszającą odpływ wód.

Na terenie wysoczyzny można wyróżnić kilka obszarów o szczególnych wartościach dla produkcji rolnej:

- 1) o *wysokiej bonitacji gleb*,
- 2) o *kompleksach glebowych bardzo dobrych i dobrych dla określonych upraw*.

Największy kompleks, najlepszych gleb występuje pomiędzy Trzaskowicami a Podaninem, wokół wsi Pietronki oraz między Ratajami i Konstantynowem. Są to gleby głównie III i IV klasy zaliczone do kompleksu 4 i 5 - żytniego bardzo dobrego i dobrego. Stanowią go gleby lekkie, wytworzone przeważnie z piasków gliniastych lekkich i mocnych zalegających na zwięźlejszych podłożach. Gleby te są strukturalne, posiadają dobrze wykształcony poziom próchnicy i właściwe stosunki wodno-powietrzne. Gleby te przy odpowiednim nawożeniu dają wysokie plony. W północno-zachodniej części gminy w rejonie Oleśnicy, Nietuszkowa i Kamionki występują niewielkie powierzchnie gruntów rolnych. W gminie Chodzież brak jest dużych obszarów o wysokim wskaźniku jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, teren gminy otrzymał 59 punktów w skali Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

Na obszarze gminy widoczna jest wyraźna granica pomiędzy zasięgiem gleb organicznych i mineralnych.

W północnej części gminy, w obrębie doliny Noteci, występują głównie **gleby hydrogeniczne**. Na podłożu o dużej wilgotności przez cały rok, występują gleby torfowisk niskich i przejściowych. W sąsiedztwie starorzeczy występują gleby bagienne. Na wyższych powierzchniach, zalewanych okresowo przez wodę występują gleby murszowe i murszowate. Dolina Noteci zbudowana jest na powierzchni z torfów, gytii i namułów

organicznych, na bazie których powstały gleby torfowe, murszowo-torfowe, murszowo-mineralne i murszowate. W sąsiedztwie rzek występują mady i wiele nieużytków wodnych. Gleby te są użytkowane jako użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe. Większe powierzchnie gleb torfowych występują na zachód od wsi Stróżewo, w rejonie osad Cisze i Papiernia, w rejonie wsi Rudki na zachód od wsi Podanin, oraz w sąsiedztwie jeziora Słomka. W sąsiedztwie wyżej wymienionych terenów występują gleby murszowe, powstałe w wyniku przesuszenia torfów wskutek obniżenia poziomu wód gruntowych.

W obrębie wysoczyzny wykształciły się gleby brunatnoziemne i bielicoziemne, występują tu także gleby hydrogeniczne. Największe znaczenie dla rolnictwa mają gleby brunatne wykształcone na piaskach gliniastych i glinach lodowcowych. Najbardziej żyzne są **gleby brunatne właściwe**, występujące na płaskich powierzchniach wysoczyznowych. Gleby te zaliczane są do kompleksu glebowo-rolniczego 2 pszennego – klas bonitacyjnych powyżej IV. Większe powierzchnie tych gleb występują na zachód od Nietuszkowa, w rejonie Strzelec i Mirowa oraz na mniejszych powierzchniach w rejonie Podanina, Stróżewa i Stróżewic.

Gleby brunatnoziemne – gleby płowe i gleby brunatne wylugowane występują na powierzchniach wysoczyznowych o większych spadkach terenu, gdzie warstwy przypowierzchniowe ulegają spiaszczeniu. Największy ich zasięg występuje w południowo-wschodniej części gminy, gdzie warunki geologiczne sprzyjają powstawaniu takich gleb, gdzie cienka warstwa piasków sandrowych zalega na glinach zwałowych. Gleby płowe występują również w obrębie wysoczyzny morenowej falistej i w sąsiedztwie wzniesień czołowomorenowych. Gleby te są wykorzystywane rolniczo, należą do kompleksu 4 i 5 żytnio-ziemniaczanego bardzo dobrego i dobrego, należą do III i IV klasy bonitacyjnej

3.2. Diagnoza stanu środowiska w gminie

3.2.1. Warunki środowiska geograficznego

Według regionalizacji J. Kondrackiego omawiany teren należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierzy południowo-bałtyckich. Gmina Chodzież położona jest w Dolinie Środkowej Noteci. Jakość i stan środowiska oceniane są na podstawie badań prowadzonych w sieci punktów kontrolno-pomiarowych tworzących jednolity system monitorowania środowiska. Każdy element środowiska (woda, gleba, powietrze) posiada indywidualny system jego kontroli, którego istotę stanowią systematyczne, standardowe pomiary i obserwacje.

Jakość i stan środowiska oceniane są na podstawie badań prowadzonych w sieci punktów kontrolno-pomiarowych tworzących jednolity system monitorowania środowiska. Każdy element środowiska (woda, gleba, powietrze) posiada indywidualny system jego kontroli, którego istotę stanowią systematyczne, standardowe pomiary i obserwacje. Monitoring poszczególnych elementów środowiska realizowany jest w sieciach obserwacyjnych:

- ❖ sieć krajowa :
 - wody podziemne - badania prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie,
 - wody powierzchniowe (rzeki) – badania prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Pile,
 - gleby - badania prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.
- ❖ sieć nadzoru ogólnego:
 - powietrze - badania prowadzi Powiatowa Stacja Sanitarно Epidemiologiczna w Pile.
- ❖ sieć regionalna:
 - wody podziemne, wody powierzchniowe (rzeki) – badania prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Pile
- ❖ monitoring podstawowy :

- wody powierzchniowe - badania jeziora o powierzchni powyżej 100 ha, a do roku 2000 były objęte jeziora o powierzchni powyżej 50 ha. Badania realizuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Pile.

3.2.2. Warunki klimatyczne

Gmina Chodzież leży w tej części kraju gdzie warunki klimatyczne kształtowane są głównie przez masy powietrza polarno – morskiego, polarno – kontynentalnego oraz kontynentalnego, Najczęściej napływające na ten Obszar powietrze polarno morskie charakteryzuje się stosunkowo niewielką ilością pary wodnej, czego efektem są zmniejszone amplitudy temperatury powietrza oraz zwiększone zachmurzenie Gmina Chodzież według podziałów na regiony klimatyczne A. Wosia znajduje się w regionie Środkowowielkopolskim, którego cechą charakterystyczną jest częste występowanie dni z pogodą ciepłą i jednocześnie pochmurną bez opadu.

Cały obszar gminy charakteryzuje się małą ilością opadów atmosferycznych, których wartość nie przekracza 550 mm rocznie a liczba dni deszczowych 170.

Szczególnie ważną rolę w kształtowaniu warunków klimatycznych odgrywa Pradolina Noteci, która poprzez podmokłe dno, dużą liczbę kanałów i rowów, obecność rzeki Noteci i Boleмки, powodują że powietrze w na tym rejonie charakteryzuje się podwyższoną wilgotnością.

3.2.3. Wody powierzchniowe

Danymi dotyczącymi stanu czystości wód powierzchniowych na terenie gminy Chodzież dysponuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. W 2009 i 2010 roku monitoringiem objęte były następujące ciekі przepływające przez gminę:

- ❖ Bolemka w Ciszewie (1,0 km);

Wyniki wykazują jakość wód poniżej stanu dobrego. Na taki stan jakości wód wpływ mają głównie spływy powierzchniowe z terenów rolniczych i miejskich oraz ładunki zanieczyszczeń wprowadzane do wód wraz ze ściekami.

Rzeka Bolemka jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych dopływów Noteci, jakość wody pogarszają także jeziora (Karczewnik i Chodzieskie), widoczne zmiany na lepsze jakości wody w Bolemce nastąpiły z chwilą włączenia poszczególnych rejonów miasta i gminy Chodzież do zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

- ❖ Rzeka Borka

Borka to lewostronny dopływ Boleмки o silnie zagospodarowanej zlewni pod kątem hodowli ryb (karp, łososiowate). Rzeka wpada do Boleмки w km 5,178..

Obserwacje przebiegu stanu wód podziemnych prowadzone są w posterunku obserwacyjnym IMGW w Studzieńcu, który charakteryzuje rytm wahań w obszarze pradoliny. Na podstawie obserwacji stwierdzono występowanie na ogół jednego okresu .

Tabela 5: Zestawienie jezior w gminie Chodzież (dane zbiory własne)

Lp	Nazwa jeziora	Powierzchnia zw. wody w [ha]	*Planowana klasa czystości
1	Papiernia	4,29	II
2	Słomka	7,36	II
3	Jasne	3,27	II
4	Lin	2,83	II
Powierzchnia ogólna		17,75	×

Jeziora stanowią element środowiska przyrodniczego najbardziej wrażliwy i szybko reagujący na wszelkie zmiany warunków naturalnych. Wprowadzane do wód

zanieczyszczenia kumulują się w jeziorach, stanowiąc tym samym bodziec do dalszej eutrofizacji wód nawet po przerwaniu dopływu zanieczyszczeń.

O szybkości procesu degradacji jeziora, oprócz jakości jego wód decydują czynniki morfometryczne (głębokość, kształt jeziora, powierzchnia, długość linii brzegowej, objętość), hydrobiologia i zagospodarowanie zlewni.

W związku z tym jeziora o powierzchni powyżej 50 ha, a od 2000 roku o powierzchni powyżej 100 ha poddawane są sukcesywnie ocenie stanu czystości wód oraz podatności na degradację. Badaniom podlegają również jeziora mniejsze, ale te, które są ważne ze względu na ich walory przyrodnicze, znaczenie gospodarcze, rekreacyjne i ekologiczne.

Ogólna powierzchnia jezior występujących na terenie gminy wynosi 17,75 ha.

Jeziora znajdujące się na terenie gminy nie było objęte w minionych latach badaniami batymetrycznymi.

3.2.4. Wody podziemne

W obszarze pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej wody podziemne pierwszego poziomu zalegają na głębokości zaledwie 2 m ppt., płytko położony poziom wodonośny jest silnie związany ze stanem wód w Noteci. Na obszarze wysoczyzny pierwszy poziom wodonośny zalega na głębokości 2-5 m ppt. Wody podziemne zalegają głębiej na terenach położonych na zachód od Chodzieży, w rejonie moren czołowych i w strefie przyległej do pradoliny. Teren powiatu znajduje się na obszarze dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) oznaczonych numerami 138 i 139. Na terenie wytypowano punkt badawczy sieć monitoringu regionalnego w miejscowości Strzelce. Wytypowany otwór znajduje się w obszarze zbiornika nr 138 - Pradolina Toruń-Eberswalde

Ocena jakości dokonywana jest w oparciu o stężenia substancji toksycznych i nietoksycznych występujących w badanych wodach. Prowadzona była do czasu wejścia w życie rozporządzenia MŚ z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanów wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód, zgodnie z klasyfikacją stosowaną przez IOŚ.

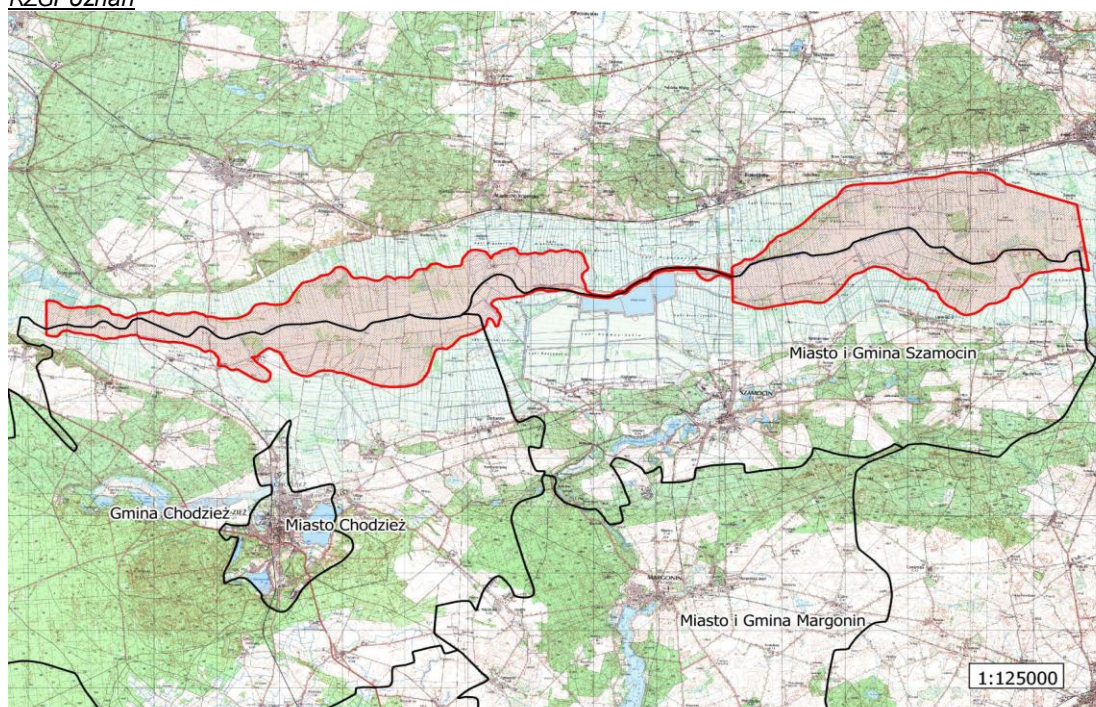
Jakość wód podziemnych w 2010 roku była badana jedynie na obszarze gminy Szamocin. Wody podziemne zaliczono do III klasy jakości.

3.2.5. Tereny zalewowe

Na terenie gminy Chodzież wyróżnić można szereg terenów zalewowych. Największy obszar zagrożony podtopieniami położony jest w północnej części gminy wzdłuż rzeki Noteć. Ponadto podtopieniami zagrożone są obszary położone wzdłuż mniejszych cieków wodnych i nad brzegami zbiorników wodnych.

Obecny stan zagospodarowania , (gęsta sieć rowów i kanałów) prowadzenie właściwej konserwacji, powoduje że niebezpieczeństwo zagrożenia powodzią jest bardzo małe. Najnowsze „Studium granic bezpośredniego zagrożenia powodzią dla zlewni rzeki Noteć” sporządzonego przez RZGW w Poznaniu zasięg wystąpienia potencjalnej powodzi (wody stuletniej) wyznaczają rzędne od 50,37 do 50,39 m n.p.m. Obszar zagrożony powodzią jest w całości niezabudowany.

Rys. 3 Tereny zalewowe w gminie Chodzież i gminy przyległe (źródło: RZGPoznań)



3.2.6. System obszarów i obiektów prawnie chronionych

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnych wartościach naukowych, kulturowych, historyczno – pamiątkowych oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów. Pomnikami przyrody są najczęściej sędziwe, o okazałych rozmiarach drzewa i krzewy rodzimych lub obcych gatunków, głązy narzutowe. Największa grupa pomników przyrody znajduje się w obrębie parków będących częścią założeń pałacowo i dworsko-parkowych. Niektóre założenia parkowe mają po 200 lat. Najwięcej okazałych drzew zachowało się w parku w Oleśnicy, Pietronkach, Ratajach i Strzelcach.

Część drzew występuje również w granicach zieleni cmentarnej w Milczu oraz przy drogach (Stróżewo) jako obiekty wolnostojące, tworzące nieregularne zgrupowania (Papiernia) bądź szpalery (Trojanka).

Na terenie gminy Chodzież znajduje się wiele pomników przyrody – najstarsze z nich zostały objęte ochroną decyzjami Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 1956 r., późniejsze decyzjami Wojewody Piłskiego oraz uchwałami Rady Gminy w Chodzieży z dnia 20 września 2006 r. i 15 grudnia 2008 r. Wśród drzew – pomników – dominują lipy drobnolistne, dęby szypułkowe, buki pospolite.

Zestawienie wszystkich pomników przyrody występujących na terenie gminy przedstawiono w tabeli

Tabela 6: Wykaz pomników przyrody występujących na terenie gminy Chodzież

Pozycja z rejestru	Obiekt objęty ochroną – opis	Położenie	Rok uznania za pomnik przyrody
160	Lipa drobnolistna obwód 710 cm, wys. 35 m, szer. Korony 26 m, wiek ok. 300 lat	Papiernia Nadleśnictwo Podanin, Leśnictwo Oleśniczka, oddział 53 c	1956
161	Grupa drzew: 3 lipy drobnolistne • obwód 430 cm, wys. 22 m, szer. korony 15 m, • obwód 503 cm, wys. 26 m, szer. korony 24 m, • obwód 550 cm, wys. 27 m, szer. korony 14 m	Papiernia Nadleśnictwo Podanin, Leśnictwo Oleśniczka, oddział 53 f	1956

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

163	Dąb szypułkowy obwód 412 cm, wys. 24 m, szer. korony 16 m	Oleśnica przy drodze gruntowej z Oleśnicy do Trojanki	1956
165	Modrzew europejski obwód 332 cm, wys. 30 m, szer. korony 9 m	Nietuszkowo w zabytkowym parku od strony północno-zachodniej	1957
168	Głaz narzutowy granitowy obwód 954 cm, wys. 112 m, długość 338 cm, szer. 308 cm	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 92 a Głaz znajduje się w lesie bukowo-dębowym niedaleko drogi wojewódzkiej Chodzież - Czarnków	1975
303	Lipa drobnolistna obwód 574 cm, wys. 26 m, szer. korony 22 m	Milcz drzewo rośnie na starym cmentarzu	1981
332	Grupa drzew: Buk pospolity (5 drzew) • obwód 469 cm, wys. 25 m, szer. korony 28 m, • obwód 429 cm, wys. 21 m, szer. korony 23 m, • obwód 419 cm, wys. 20 m, szer. korony 23 m, • obwód 428 cm, wys. 22 m, szer. korony 24 m, • obwód 290 cm, wys. 21 m, szer. korony 18 m, Lipa drobnolistna obwód 331 cm, wys. 25 m, szer. korony 16 m, Olsza czarna obwód 334 m, wys. 25 m, szer. korony 10 m, Klon pospolity obwód 396 cm, wys. 25 m, szer. korony 21 m, Dąb bezszypułkowy obwód 347 cm, wys. 26 m, szer. korony 21 m, Jesion wyniosły obwód 319 cm, wys. 24 m, szer. korony 21 m.	Oleśnica drzewa rosną w parku zabytkowym (na jednym z buków wykonane zostały w 2000 r. zabiegi sanitarne i pielęgnacyjne)	1982
333	Grupa drzew: Buk pospolity obwód 425 cm, wys. 27 m, szer. korony 19 m, 4 lipy drobnolistne • obwód 429 cm, wys. 25 m, szer. korony 18 m, • obwód 305 cm, wys. 24 m, szer. korony 18 m, • obwód 334 cm, wys. 25 m, szer. korony 21 m, • obwód 374 cm, wys. 27 m, szer. korony 12 m, Płatan klonolistny Obwód 368 cm, wys. 22 m, szer. korony 23 m, 2 klony pospolite • obwód 334 cm, wys. 22 m, szer. korony 18 m, • obwód 332 cm, wys. 26 m, szer. korony 18 m	Oleśnica drzewa rosną w parku zabytkowym	1982
334	Dąb szypułkowy Obwód 358 cm, wys. 25 m, szer. korony 26 m	Pietronki przy drodze wojewódzkiej Nr 193, obok krzyża	1982
345	Grupa drzew Klon pospolity – 5 drzew obwód od 216 cm do 284 cm, wys. od 18 m do 20 m, szer. korony od 14 m do 18 m, Dąb szypułkowy – 3 drzewa obwód od 322 cm do 390 cm, wys. od 25 m do 26 m, szer. korony od 12 m do 14 m	Rataje grupa drzew rośnie w zabytkowym parku	1982
346	Grupa drzew: Dąb szypułkowy – 2 drzewa • obwód 376 cm, wys. 21 m, szer. korony 21 m, • obwód 418 cm, wys. 24 m, szer. korony 14 m,	Pietronki drzewa rosną w zabytkowym parku	1982

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

	<p>3 lipy drobnolistne</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 331 cm, wys. 20 m, szer. korony 14 m, • obwód 422 cm, wys. 23 m, szer. korony 14 m, • obwód 566 cm, wys. 26 m, szer. korony 23 m, <p>2 klony pospolite</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 339 cm, wys. 20 m, szer. korony 16 m, • obwód 380 cm, wys. 23 m, szer. korony 20 m 		
347	<p>Grupa drzew: 7 klonów pospolitych obwód od 275 cm do 457 cm, wys. od 18 m do 19 m, szer. korony od 15 m do 19 m, 4 lipy drobnolistne obwód od 333 cm do 401 cm, wys. od 18 m do 22 m, szer. korony od 14 m do 17 m, Wiąz szypułkowy obwód 371 cm, wys. 22 m, szer. korony 12 m</p> <p>Topola biała obwód 381 cm, wys. 23 m, szer. korony 16 m</p>	Strzelce drzewa rosną w zabytkowym parku	1982
358	<p>Grupa drzew: 6 lip drobnolistnych obwód od 376 cm do 468 cm, wys. od 21 m do 25 m, szer. korony od 13 m do 18 m, Klon pospolity obwód 356 cm, wys. 24 m, szer. korony 19 m, Klon jawor obwód 324 cm, wys. 20 m, szer. korony 15 m</p>	Trojanka drzewa rosną przy drodze Oleśnica - Trojanka	1983
359	<p>Grupa drzew: Wiąz szypułkowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 293 cm, wys. 21 m, • obwód 334 cm, wys. 18 m, <p>Olsza czarna – 6 drzew obwód od 275 cm do 338 cm, wys. od 15 m do 17 m, szer. korony od 16 m do 20 m, 2 lipy drobnolistne</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 308 cm, wys. 17 m, szer. korony 14 m, • obwód 315 cm, wys. 17 m, szer. korony 18 m, <p>Jesion wyniosły obwód 306 cm, wys. 17 m, szer. korony 17 m</p>	Nietuszkowo drzewa rosną w pobliżu zabytkowego parku, przy drodze gruntowej z Milcza do Chrustowa	1983
448	Dąb bezszypułkowy obwód 447 cm, wys. 22 m, szer. korony 28 m	Oleśnica drzewo rośnie na skraju lasu ok. 100 m od budynku byłej szkoły podstawowej	1985
537	Dąb szypułkowy obwód 324 cm, wys. 22 m, szer. korony 21 m, wiek 250 lat	Stróżewo w pobliżu gminnego przedszkola	1993
	Sosna pospolita „Danuśka” obwód 142 cm, wys. 20 m, szer. korony 8 m	Oleśnica Nadleśnictwo Sarbia Leśnictwo Marunowo oddział 14 g	2006
	Buk zwyczajny „Romek” obwód 352 cm, wys. 25 m, szer. korony 11 m	Cisze Nadleśnictwo Sarbia Leśnictwo Cisze oddział 54 t	2006
	Buk zwyczajny „Himek” obwód 375 cm, wys. 27 m, szer. korony 11 m	Stróżewice Nadleśnictwo Sarbia Leśnictwo Jacewko oddział 44 c	2006
	Buk zwyczajny obwód 386 cm, wys. 24 m, wiek 156 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 51 b	2008
	Buk zwyczajny obwód 360 cm, wys. 24 m, wiek 120 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 53 h	2008
	Wiąz pospolity obwód 290 cm, wys. 29 m, wiek 120 lat	Nietuszkowo Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 2 b	2008

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

	Lipa drobnolistna obwód 382 cm, wys. 30 m, wiek 206 lat	Milcz Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 27 h	2008
	Buk zwyczajny obwód 394 cm, wys. 34 m, wiek 150 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 159 a	2008
	Buk zwyczajny obwód 465 cm, wys. 30 m, wiek 206 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 161 a	2008
	Buk zwyczajny obwód 367 cm, wys. 24 m, wiek 126 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 168 b	2008
	Modrzew europejski obwód 312 cm, wys. 30 m, wiek 156 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 164 f	2008
	Buk zwyczajny obwód 512 cm, wys. 29 m, wiek 131 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 92 f	2008
	Buk zwyczajny obwód 370 cm, wys. 29 m, wiek 131 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 92 f	2008
	Dąb szypułkowy obwód 372 cm, wys. 23 m, wiek 250 lat	Stróżewice Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 194 f	2008
	Dąb szypułkowy obwód 327 cm, wys. 30 m, wiek 200 lat	Rataje Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 133 g	2008
	Sosna pospolita obwód 342 cm, wys. 25 m, wiek 206 lat	Konstantynowo Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 126 A d	2008
	Sosna pospolita obwód 335 cm, wys. 25 m wiek 206 lat	Konstantynowo Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 126 A d	2008
	Buk zwyczajny obwód 311 cm, wys. 27 m, wiek 206 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik Oddział 169 f	2008
	Buk zwyczajny obwód 341 cm, wys. 27 m, wiek 206 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 169 f	2008

Na terenie gminy nie ustanowiono form ochrony przyrody w postaci parku narodowego, parku krajobrazowego, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajoznawczych.

Obszary Natura 2000

Najwięcej ograniczeń związanych z ochroną środowiska przyrodniczego dotyczy obszaru doliny Noteci. Obszar tej doliny stanowi główną oś ekologiczną dla obszarów przyrodniczych północnej części Wielkopolski.

Najbardziej cenne przyrodniczo w tym układzie są tereny podmokłych łąk w sąsiedztwie rzeki i jej zarastających starorzeczy.

Dolina Noteci znalazła się w granicach obszaru będącego częścią systemu obszarów „Natura 2000” na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 ze zmianami).

Obszar ten o nazwie „Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego” (PLB 300001) zajmuje powierzchnię 32408,6 ha, w tym w gminie Chodzież 4240,9 ha.

Kolejną formą ochrony jest obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”. Został on ustanowiony w 1989 r. uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile, w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dziennik Urzędowy Województwa Pilskiego Nr 13, poz. 83). Zarządzenie Wojewody Pilskiego przyjęte zostało jako obowiązujące w województwie wielkopolskim na podstawie Obwieszczenia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 14, poz. 246). Obecne zapisy dotyczące zasad ochrony w granicach tych obszarów reguluje ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zmianami).

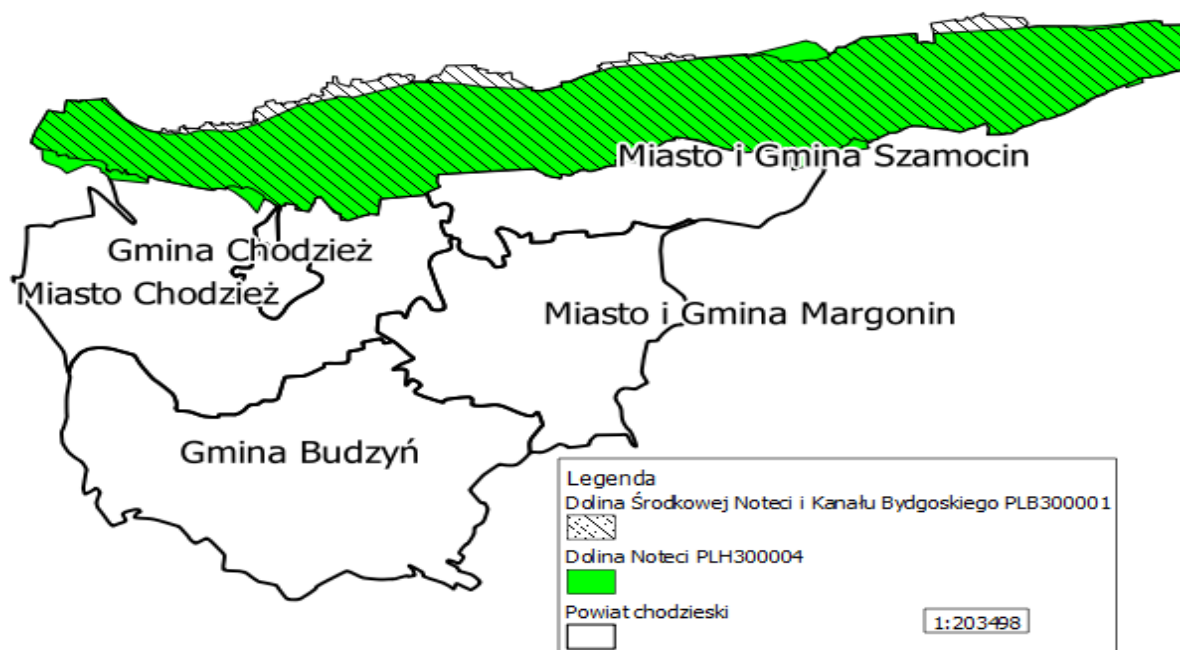
Obszar chronionego krajobrazu stanowi około 50% całej powierzchni gminy Chodzież. Zasięgiem obejmuje zachodnią i północną część gminy, najmniej zurbanizowaną i zdominowaną przez tereny przyrodnicze. Ochronie prawnej na terenie gminy Chodzież podlegają również wybrane powierzchnie kompleksów leśnych – lasy ochronne ogólnego przeznaczenia, ustanowione zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zmianami). Zasięg i kategorie ochronności obszarów zostały określone odrębnymi decyzjami Ministra Środowiska w poszczególnych nadleśnictwach.

Ochrona wybranych terenów leśnych wynika ze specjalnych walorów przyrodniczych i funkcji ekologicznych. Największą powierzchnię w granicach gminy Chodzież zajmują lasy wodochronne skupione w obrębie rozległego obniżenia z kompleksem stawów w rejonie Oleśnicy. Lasy glebochronne wyznaczone zostały głównie w strefie krawędziowej wysoczyzny, na wschód od Nietuszkowa, w rejonie wsi Rataje oraz na wschód od wsi Strzelce. Lasy uzdrowiskowe tworzą jedną powierzchnię na południe od granicy gminy z miastem Chodzież. Na obszarze gminy wyznaczono również ostoję zwierząt w obrębie wzniesień czołowo morenowych z kulminacją Gontyńca. Większość lasów ochronnych występujących na obszarze gminy Chodzież znajduje się w granicach Nadleśnictwa Podanin.

Na obszarze gminy wyznaczono również ostoję zwierząt w obrębie wzniesień czołowo morenowych z kulminacją Gontyńca.

Większość lasów ochronnych występujących na obszarze gminy Chodzież znajduje się w granicach Nadleśnictwa Podanin.

Rysunek 4: Obszary Natura 2000 w gminie Chodzież i gminy przyległe



W obrębie obszaru Natura 2000 znajdują się 2 ostoje ptaków o randze europejskiej: E37 (Stawy Ostrówek i Smogulec) i E38 (Stawy Ślesin i Występ). Występuje tu co najmniej 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla około 10% populacji krajowej podróżniczka (PCK); co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik (PCK) i kania czarna (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności występują kania ruda i błotniak stawowy.

W okresie wędrowek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego łabędzia czarnodziobego; stosunkowo duże koncentracje osiąga siewka złota.

Tabela 7: Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występujące na obszarze Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego

L.p	Kod gatunku	Gatunki ptaków
1	A021	<i>Botaurus stellaris</i>
2	A022	<i>Ixobrychus minutus</i>
3	A027	<i>Egretta alba (Ardea alba)</i>
4	A031	<i>Ciconia aciconia</i>
5	A037	<i>Cygnus bewickii</i>
6	A038	<i>Cygnus cygnus</i>
7	A073	<i>Milvus migrans</i>
8	A074	<i>Milvus milvus</i>
9	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>
10	A081	<i>Circus aeruginosus</i>
11	A084	<i>Circus pygargus</i>
12	A089	<i>Aquila pomarina</i>
13	A120	<i>Porzana parva</i>
14	A122	<i>Crex crex</i>
15	A127	<i>Grus grus</i>
16	A140	<i>Pluvialis apricaria</i>
17	A197	<i>Chlidonias niger</i>
18	A229	<i>Alcedo atthis</i>
19	A272	<i>Luscinia svecica</i>
20	A338	<i>Lanius collurio</i>

Na terenie gminy znajduje się szereg zabytkowych parków o dużej wartości kulturalnej i przyrodniczej:

- ❖ Park dworski w Oleśnicy – park utworzono w XVIII w., w drzewostanie występują świerki, buki, klony, olsze i sosny. Na terenie parku znajduje się kilka pomników przyrody;
- ❖ Park dworski w Ratajach – park utworzono w XIX w., w drzewostanie dominują dęby, klony, kasztanowce i modrzewie. Ponadto w parku rośnie kilka drzew uznanych za pomniki przyrody;
- ❖ Park dworski w Strzelcach – Park powstał w XVIII w., drzewostan zbudowany jest z klonów, lip, wiązów, topoli, buki, graby i modrzewie;
- ❖ Park dworski w Pietronkach – park powstał XIX w., ma powierzchnię 8 ha, w drzewostanie występują: dęby, lipy, kasztanowce, klony, jesiony, graby, wierzby, świerki, brzozy i wiązy;
- ❖ Park pałacowy w Nietuszkowie – w strukturze drzewostanu przeważają dęby, buki i jesiony.

3.3. Gospodarka wodno-ściekowa

3.3.1. Gospodarka wodna

Na terenie gminy Chodzież zlokalizowanych jest 5 ujęć wody w:

- 1) Nietuszkowie,
- 2) Konstantynowie,
- 3) Stróżewie,
- 4) Podaninie,

które dostarczają wodę do poszczególnych miejscowości.

Ujęcie wody w Nietuszkowie zaopatruje: Nietuszkowo Górne

ujęcie w Konstantynowie: Konstantynowo, Słomki Rudki, Mirowo, Pietronki, Zacharzyn, Wymysław, Strzelce, Strzelęcin,

ujęcie w Stróżewie: Stróżewo, Stróżewice, Trzaskowice, Jacewo, Stróżewko, Krystynkę.

Ujęcie wody Podanin: wieś Podanin

Grupowy wodociąg posiada Strzelce dla potrzeb Zakładu Rolnego

Wsie: Rataje Kamionka, Kierzkowice, Milcz Oleśnica i Studzieniec są zasilane z ujęcia wody będącego własnością gminy miejskiej w Chodzieży.

Aktualnie planowane są prace związane są z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta i gminy Chodzież poprzez m.in z modernizacją, rozbudowę stacji wodociągowej w Podaninie oraz budowę sieci wodociągowej do nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz do zabudowań rozproszonych , modernizacja przestarzałych sytemów wodociągowych .

W gospodarowaniu wodami podziemnymi i powierzchniowymi istotnymi elementami wpływającymi na zakres ich wykorzystania są:

- gospodarka ściekowa
- gospodarka odpadami stałymi i ciekłymi
- gospodarka rolna

prowadzone w obszarze zlewni poszczególnych wód.

Obecnie zła koniunktura w rolnictwie oraz konieczność stosowania reguł rynkowych przez dostawców wody, spowodowały znaczne obniżenie sprzedaży wody mimo podnoszącego się standardu wyposażenia mieszkań – jako społeczeństwo zaczynamy szanować wodę.

Z uwagi na pogarszającą się jakość wód pierwszego poziomu wodonośnego (woda gruntowa) na terenach objętych działalnością człowieka, udział wód tego poziomu do zaspakajania potrzeb bytowo-gospodarczych sukcesywnie maleje. Na terenach wiejskich

rozbudowa sieci wodociągów komunalnych powoduje rezygnację z użytkowania kopanych studni przydomowych dla celów socjalnych.

Siecią wodociągową w gminie Chodzież objętych jest 95% gospodarstw domowych. Na 26 miejscowości w gminie sieć wodociągową posiada 21.

Tabela 8: Zestawienie ujęć wód podziemnych w gminie Chodzież

L.p	Nazwa ujęcia	Lokalizacja	Rodzaj	Wydajność [m ³ /d]
1	Stacja uzdatniania wody	Podanin	Podziemne (czwartorzędowe)	478
2	Stacja uzdatniania wody	Nietuszkowo	Podziemne (czwartorzędowe)	234
3	Stacja uzdatniania wody	Konstantynowo	Podziemne (czwartorzędowe)	607
4	Stacja uzdatniania wody	Stróżewo	Podziemne (czwartorzędowe)	388

Wody powierzchniowe ze względu na jakość wykorzystywane są głównie do zaspakajania potrzeb związanych z:

- gospodarką rybacką prowadzoną przez użytkowników obiektów stawowych,
- nawadnianiem upraw rolnych,
- zapewnieniem łatwodostępnej wody do zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- retencjonowaniem wody na potrzeby nawodnień oraz ochrony przeciwpowodziowej.

Poza rzeką Notecią (droga wodna Wisła – Odra) występujące na terenie gminy rzeki i inne ciekі mają wyłącznie lokalne znaczenie gospodarcze. Do takich cieków należy zaliczyć Bolemkę i Borkę. W zlewniach tych cieków prowadzona jest gospodarka wodna na podstawie posiadanych pozwoleń wodnoprawnych. Wykaz i podstawową charakterystykę obiektów wodnych przedstawiono w tabeli poniżej

Tabela 9: Obiekty gospodarki wodnej na terenie gminy

Lp.	Zlewnia bezpośrednia	Lokalizacja	Rodzaj obiektu	Powierzchnia wz. wody w [ha]	Pojemność /retencja obiektu [tys. m ³]	Pobór wody dla potrzeb obiektu [tys. m ³]
1.	Rów Podaniński	Podanin	Stawy	1,20	15,6	39,6
2.	Borka	Oleśnica	Stawy	204,4	1704,3	9552,5

Intensywna gospodarka wodna prowadzona jest głównie w zlewniach Borki.

W okresie wegetacyjnym w zlewni Borki na eksploatowanych obiektach stawowych (o powierzchni 204,4 ha z obiektami) retencjonuje się 1.704,3 tys. m³ wody.

3.3.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

W ostatnich latach można zaobserwować wzmożony rozwój infrastruktury technicznej związanej z porządkowaniem gospodarki ściekowej na terenie gminy. Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy na koniec 2007 r. wynosiła 42,69 km a liczba przyłączy 542 wg stanu na 31 grudnia 2011 długość wynosi :50,10 km, liczba przyłączy wynosi 952). W ramach porządkowania gospodarki ściekowej zlikwidowano oczyszczalnię ścieków w Oleśnicy i systemem przepompowni przekierowano ścieki do Miejskiej Oczyszczalni Studzieniec Łęg. Likwidacja oczyszczalni , której technologia wymagała wprowadzenia wielu nowoczesnych urządzeń pozwoli na znaczne odciążenie rzeki Borka z zanieczyszczeń

Ścieki z pozostałych miejscowości terenu gminy komunalne odprowadzane są systemem zbiorczym również do Miejskiej oczyszczalni Studzieniec Łęg całość sieci łącznie z oczyszczalnią administrowana jest przez Miejskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o. w Chodzieży, których udziałowcem jest gmina wiejska.

Tabela 10: Zestawienie danych nt. oczyszczalni ścieków stan na koniec 2011

Lp	Lokalizacja oczyszczalni	Typ oczyszczalni	Przepustowość	Rodzaj ścieków	Ilość wytworzonych osadów
1.	Studzieniec Łęg	mech-biol.	3265	komunalne	3147 ton

Według aktualnych danych ok. 60 % mieszkańców gminy jest podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, w terenie gdzie nie przewiduje się ze względów ekonomicznych budowy zbiorczej sieci kanalizacyjnej gmina udziela dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni, ogółem zarejestrowanych jest 46 przydomowych oczyszczalni. Powstały w wyniku oczyszczania ścieków osad po zagęszczeniu grawitacyjnym podlega odwodnieniu prasa filtracyjną obróbce chemicznej z wapnem stosowany do rolniczego wykorzystania na pola do uprawy roślin przez kompostowanie oraz pod uprawę roślin nie przeznaczonych do bezpośredniego spożycia i produkcji pasz. W okresie zimowym obowiązuje zakaz stosowania komunalnych osadów ściekowych na gruntach zamrzniętych i pokrytych śniegiem w związku z czym osad trafia do kompostowania na oczyszczalni w Pile GWDA. Nadal problemem są wody opadowe opadowe spływające z terenów zurbanizowanych, przemysłowych oraz z dróg, które mogą być źródłem zanieczyszczenia wód zanieczyszczeniami wyrażonymi wskaźnikami: BZT₅, ChZT, zawiesina ogólna, substancje ropopochodne. W chwili obecnej zaangażowanie samorządu i władz gminy skierowane jest na dalsze porządkowanie gospodarki ściekami komunalnymi, w rozwój sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Hamulcem intensywności rozwoju tej dziedziny to brak środków finansowych w wystarczającej ilości co powoduje przesuwanie w czasie realizację tych zadań.

Można stwierdzić, że w gospodarce wodami opadowymi zaczyna wzrastać świadomość społeczna wiele firm reguluje te sprawy zgodnie z obowiązującym prawem zagospodarowując je w obrębie własnych działek poprzez system separatorów stawów odparowujących co pozwala mieć nadzieję na osiągnięcie w tym zakresie pozytywnych wyników. Głównie poprzez należyte utrzymanie wylotów tych wód. Należy tu podkreślić, że głównie zakłady podejmują działania związane z porządkowaniem gospodarki wodami opadowymi.

3.3.3. Jakość powietrza

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu Środowiska (PMŚ). Co roku Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach, w oparciu o kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2008.47.281). Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2008.25.150) strefę stanowi: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy, pozostały obszar województwa. Zakres oceny rocznej wykonanej na potrzeby ustalenia dotrzymywania standardów imisyjnych dla poszczególnych zanieczyszczeń jest analizą wielkości stężeń za 2010 r.. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia, które obejmują: dwutlenek azotu, benzen, ołów, arsen, nikiel, kadm, benzo(a)piren, pył PM10, pył PM2,5, ozon, tlenek węgla. Zakres oceny od roku 2008 jest poszerzony o arsen, nikiel, kadm i benzo(a)piren, czyli zanieczyszczenia objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w

sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Gmina Chodzież została zakwalifikowana do strefy wielkopolskiej. Wyniki badań monitoringowych pod względem ochrony zdrowia w strefie wielkopolskiej przedstawiono poniżej:

- ❖ Dwutlenek siarki, ustalono klasę A z uwagi na brak przekroczeń wartości kryterialnych ustalonych dla stężeo 1 godz. i 24 godz. Dopuszczalny poziom dwutlenku siarki zachowany jest w odniesieniu do norm obowiązujących na terenie kraju, tj. 1 godz. – 350 µg/m³; 24 godz. - 125 µg/m³;
- ❖ Dwutlenek azotu (ochrona zdrowia), uzyskano klasę A z uwagi na brak przekroczeń wartości kryterialnych obowiązujących dla stężeo 1 godz. Dopuszczalny poziom dwutlenku azotu zachowany jest w odniesieniu do norm obowiązujących na terenie kraju, tj. 1 godz. 200 µg/m³, rok – 40 µg/m³;
- ❖ Pył zawieszony PM₁₀, uzyskano klasę C z uwagi na przekroczenia normy dobowej dla pyłu, związanej z częstością przekraczania poziomu dopuszczalnego. Dopuszczalny poziom stężenia pyłu w powietrzu: 24 godz. - 50 µg/m³; roczny - 40 µg/m³;
- ❖ Pył PM_{2,5}, uzyskano klasę A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów, średnie roczne stężenia zostały ustalone na poziomie niższym od dopuszczalnego tj. 25 µg/m³;
- ❖ Ołów, strefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów. Średnie roczne stężenia ustalone zostały na poziomie znacznie niższym od dopuszczalnego (dopuszczalny poziom - 0,5 µg/m³);
- ❖ Benzen, strefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów. Średnie roczne stężenia ustalone zostały na poziomie znacznie niższym od dopuszczalnego poziomu, wynoszącego 5 µg/m³;
- ❖ Tlenek węgla, strefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnej stężeo, wyrażanej jako maksymalna średnia ośmiogodzinna, spośród średnich kroczących, obliczanych co godzinę z ośmiu średnich jednogodzinnych w ciągu doby. Poziom dopuszczalny maksymalnej średniej ośmiogodzinnej wynosi 10 000 µg/m³;
- ❖ Kadm, Nikiel, Arsenstrefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych, stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów. Średnie roczne stężenie zostało ustalone na poziomie niższym od wynoszącego 5 ng/m³ poziomu docelowego dla kadmu, 20 ng/m³ dla niklu, 6 ng/m³ dla arsenu;
- ❖ Benzo(a)piren (ochrona zdrowia), strefa spełnia wymogi klasy C, poziomy stężeo benzo(a)pirenu oznaczane w pyłe PM₁₀ w strefie, przekraczały poziom dopuszczalny - 1 ng/m³;
- ❖ Ozon (ochrona zdrowia i ochrona roślin), strefa spełnia wymogi klasy A. W przypadku celu długoterminowego stwierdzono przekraczanie wartości normatywnej 102 µg/m³ spośród wartości stężeń 8-godzinnych średnich kroczących w roku kalendarzowym. Strefy zaliczono do klasy D2.

Podczas badań monitoringowych pod kątem ochrony zdrowia w strefie wielkopolskiej w roku 2010 stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}. Przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ dotyczą wyłącznie stężeń 24-godzinnych, nie są przekraczane stężenia średnie dla roku. Stwierdzono także przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu. Jest on emitowany w znacznych ilościach do powietrza w wyniku spalania paliw stałych na cele grzewcze. Obowiązek dotrzymania wartości średniorocznej przez stężenia benzo(a)pirenu na poziomie 1 ng/m³ będzie funkcjonował od 1 stycznia 2013 roku. Do tego czasu należy podejmować, tam gdzie jest to możliwe, technicznie i technologicznie działania i inwestycje, pozwalające na systematyczne obniżanie notowanych obecnie stężeń benzo(a)pirenu w powietrzu. Na terenie gminy

Chodzież jest zlokalizowanych niewiele zakładów produkcyjnych uciążliwych , dlatego nie występują przekroczenia dopuszczalnych stężeń gazów i opadu pyłów.

Na jakość powietrza największy wpływ ma sąsiedztwo miasta Chodzieży. Na terenie miasta funkcjonują kotłownia rejonowa, mleczarnia, zakłady meblowe.

Na terenie gminy zanieczyszczenie powietrza związane jest z funkcjonowaniem w okresie zimowym lokalnych kotłowni. Przez teren gminy przebiega droga krajowa o znaczeniu międzyregionalnym oraz linia kolejowa, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi i linii kolejowej występują zanieczyszczenia spalinami i hałasem.

Emisja komunikacyjna

Źródłem tego rodzaju emisji są drogi o dużym natężeniu ruchu kołowego. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg. Emisja komunikacyjna stanowi szczególnie zagrożenie dla terenów przyległych, głównie ma niekorzystny wpływ na uprawy polowe.

Na terenie gminy Chodzież zagrożenie ze strony komunikacji stanowią przede wszystkim droga krajowa nr 11 oraz drogi wojewódzkie o numerach 191,193i183.

Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Z instalacji gazowej na terenie gminy Chodzież korzystają ok. 604 osoby , liczba przyłączy wynosi 163 szt. o łącznej długości 13,625 km (wg GUS 2010). Gaz jest użytkowany cele gospodarcze i do ogrzewania 79 szt..

3.3.4. Hałas

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany ludzką działalnością można podzielić na:

- ❖ hałas komunikacyjny;
- ❖ hałas przemysłowy (instalacyjny).

Czynnikami wpływającymi na poziom *hałasu komunikacyjnego* są natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Poziomy dźwięków, których źródłem są środki komunikacji drogowej i kolejowej, wynoszą od 75 do 95 dB. W podziale na poszczególne rodzaje pojazdów przedstawiają się następująco:

- Pojazdy jednośladowe 79–87 dB;
- Samochody ciężarowe 83–93 dB;
- Autobusy i ciągniki 85–92 dB;
- Samochody osobowe 75–84 dB;
- Maszyny drogowe i budowlane 75–85 dB;
- Wozy oczyszczania miasta 77–95 dB

Głównym źródłem hałasu na obszarze gminy Chodzież jest ruch komunikacyjny, głównie samochodowy. W graniach gminy Chodzież koncentruje się głównie na terenach sąsiadujących z przebiegiem drogi krajowej nr 11 (Piła-Poznań). Mniejsze natężenie ruchu obserwowane jest na terenach sąsiadujących z drogami wojewódzkimi nr 191 (biegnącej przez Strzelce) oraz nr 192 (biegnącej przez Rataje i Pietronki). Nieco mniejszy hałas na drogach wojewódzkich obserwowany jest na drodze nr 183 Sarbia-Chodzież. Uciążliwość hałasem komunikacyjnym występuje również przy granicy z miastem Chodzieżą, gdzie

oprócz hałasu związanego z ruchem tranzytowym pojawia się hałas związany z ruchem wewnętrznym. Na obszarze gminy obserwowany jest hałas związany z ruchem pociągów na linii Piła-Poznań.

Na podstawie analizy rozkładu średniego dobowego ruchu pojazdów można ogólnie wyznaczyć drogi o największej intensywności ruchu, a więc także hałasu. Największe emisje hałasu związanego z ruchem drogowym obserwuje się wzdłuż drogi krajowej nr 11.

Natężenie hałasu drogowego jest mniejsze na drogach wojewódzkich i jeszcze mniejsze na drogach powiatowych i gminnych. W przypadku hałasu od drogi nr 191, największe niedogodności z hałasem komunikacyjnym pojawiają się w miejscowości Zacharzyn, gdzie większość domów mieszkalnych usytuowana jest przy analizowanej drodze. W przypadku drogi nr 192, niedogodności związane z hałasem drogowym pojawiają się w miejscowościach Rataje oraz Pietronki. Hałas komunikacyjny w przypadku drogi nr 183 nie jest tak odczuwalny, gdyż droga ta w granicach gminy Chodzież przebiega przez tereny leśne.

Innym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego obecnym w granicach gminy Chodzież jest hałas kolejowy związany z ruchem pociągów na linii kolejowej Piła - Poznań. W granicach gminy linia ta w dwóch miejscach przebiega w sąsiedztwie terenów zabudowanych (rejon wsi Studzieniec i Milcz). Na pozostałym obszarze gminy, linia ta przebiega przez tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz tereny leśne. Między wsiami Milcz i Studzieniec, linia ta przebiega przez obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, a nieco dalej na północ przekracza granice obszarów (istniejącego i projektowanego) Natura 2000. Dla linii tej nie została dotychczas wykonana mapa akustyczna, dlatego też trudno jest oszacować intensywność obecnej emisji hałasu

Na obszarze gminy nie występują obszary ograniczonego użytkowania, których ustanowienie wynikałoby z emisjami hałasu o dużym natężeniu, np. w sąsiedztwie lotnisk. Aktualnie dostępne pomiary poziomu hałasu z dróg zamieszczono w tabeli poniżej, poziom dopuszczalny został nieznacznie przekroczony.

Tabela 11: Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego dla drogi wojewódzkiej nr 191 wykonanych w 2010 roku (źródło: Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu)

Nr drogi	Miejscowość	poziom dźwięku w dzień w (dB)	Natężenie ruchu w dniu pomiarów w porze dnia	Poziom dźwięku w nocy (dB)	Natężenie ruchu w dniu pomiarów w porze nocy
191	Wymysław	63,5	2761	56,8	278
193	Chodzież	62,8	8672	56,4	518

Poziom dopuszczalny w dzień (6.00-22.00) 60 dB

Poziom dopuszczalny w nocy (6.00-22.00) 50 dB

Realizacja programu ochrony środowiska przed hałasem, powinna umożliwić kompleksowe i skuteczne działania zmierzające do poprawy klimatu akustycznego gminy, poprzez wymianę nawierzchni dróg co poprawi płynność ruchu, lokalne ograniczenia prędkości ruchu, *Hałas przemysłowy* (instalacyjny), zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do nich tytuł prawny). Na terenie gminy Chodzież jest zlokalizowanych niewiele zakładów produkcyjnych, dlatego nie występują przekroczenia dopuszczalnych stężeń gazów i opadu pyłów na .

Na jakość powietrza największy wpływ ma sąsiedztwo miasta Chodzieży. Na terenie miasta funkcjonują kotłownia rejonowa, mleczarnia, zakłady meblowe, .

Na terenie gminy zanieczyszczenie powietrza związane jest z funkcjonowaniem w okresie zimowym lokalnych kotłowni.

Na mocy art. 141 i 144 cytowanej ustawy, działalność zakładów nie może powodować przekroczenia standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny, a w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, poza tym obszarem. W przypadku stwierdzonego pomiarowo przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, powodowanego działalnością zakładu, wydawana jest przez organy ochrony środowiska decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu. Postępowanie w przedmiocie wydania decyzji wszczyna się z urzędu, a skutki prawne wywołuje ona 6 miesięcy od terminu, w którym staje się ostateczna. W decyzji mogą być określone wymagania mające na celu zachowanie standardów jakości środowiska, a w szczególności rozkład czasu pracy źródeł hałasu dla całej doby, z przewidywanymi wariantami. Hałas instalacyjny obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także części procesów technologicznych, jak i instalacje oraz wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Dominującymi źródłami hałasu są : instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne i stolarskie, maszyny do wytwarzania konstrukcji metalowych, urządzenia do wytwarzania elementów budowlanych, instalacja przemiatu zbóż, transport wewnątrz zakładowy, urządzenia nagłaśniające.

3.3.5. Pola elektromagnetyczne

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe.

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Przeprowadzone w 2009 roku przez WIOŚ w Poznaniu badania kontrolne pól elektromagnetycznych wykazały, że występujące na terenie gminy Chodzież poziomy promieniowania są znacznie mniejsze od dopuszczalnych. Dla poszczególnych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia wyznaczono pasy technologiczne, w granicach których powinno się zamknąć ponadnormatywne oddziaływanie w zakresie emisji pól elektromagnetycznych i hałasu na środowisko. W granicach tych pasów promieniowanie elektromagnetyczne może przekraczać wartość 1kV/m, która jest wartością progową dla terenów przeznaczonych pod zabudowę. Dlatego też w granicach tych pasów nie może być lokalizowana zabudowa mieszkaniowa, a pobyt ludzi powinien być ograniczony do niezbędnego minimum.

Tabela 12: źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Chodzież

Linie przesyłowe energii elektrycznej / stacje transformatorowe	Przebieg/ lokalizacja
Linia 110 kv	Piła-Krzewina-Chodzież-Wągrowiec
Linia 220 kv	Piła Plewiska- Krzewina
Stacje transformatorowe	Łącznie 47 szt we wsiach , Trzaskowice Stróżewice, Krystynka, Stróżewo, Pietronki, Konstantynowo, Mirowo, Słomki Zacharzyn, Wymysław Oleśnica Trojanka, Strzelce, Strzelecin Ciszewo Milcz i Niertuszkowo

W granicach gminy znajdują się również stacje bazowe telefonii komórkowej: dwie w Podaninie i po jednej w Konstantinowie i Kamionce i dwie w Kierzkowicach. W otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowej pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych (1 kV/m) występują do kilkudziesięciu metrów od samych anten, ale tylko na wysokości ich zainstalowania.

Tabela 13: Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Chodzież (źródło: <http://mapa.bitsearch.pl>)

L.p	Operator	Lokalizacja	Dane o stacji
1	Plus	Kierzkowice 12	GSM 900
2	T-Mobile	Kierzkowice dz. 114/2	GSM 900
3	Orange	Kamionka 1	GSM 900
4	Orange	Podanin dz 182/8	GSM 1800 GSM 900
5	T-Mobile	Podanin dz. 401	GSM 900
6	Plus	Podanin	GSM900 UMTS 2100
7	Plus, T-Mobile	Konstantynowo	GSM 900

4. Najważniejsze kierunki ochrony środowiska w gminie Chodzież

4.1. Główne zagrożenia środowiska - podsumowanie

Zagrożenia naturalne

Główne zagrożenia naturalne na terenie gminy Chodzież dotyczą:

- ❖ wystąpienia powodzi i lokalnych podtopień – zagrożenie to dotyczy głównie terenów położonych w Dolinie Noteci ; w minimalnym stopniu na podtopienia narażone są tereny położone nad małymi ciekami wodnymi ; lokalne podtopienia są często skutkiem działalności człowieka poprzez je m.in. podnoszenie rzędnych działek budowlanych, brak konserwacji a niejednokrotnie zasypywanie rowów melioracyjnych, czy uszkodzenie drenów;
- ❖ występowanie pożarów lasów – duża penetracja lasów przez mieszkańców sprzyja powstawaniu pożarów, na co narażone są zwłaszcza drzewostany sosnowe, siedliska boru suchego i boru świeżego w okresie lata i wczesnej wiosny. Zagrożenie pożarami jest zwiększane przez:
 - złą kondycję zdrowotną lasów;
 - zmiany klimatyczne, a w szczególności występowanie bezśnieżnych zim i długotrwałych okresów wysokich temperatur.

Zagrożeniem dla środowiska naturalnego jest gwałtowny rozwój we wszystkich dziedzinach życia , gdzie niejednokrotnie to człowiek sam wpływa na to niepokojące zjawiskowo bezpośrednio wiąże się z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów naturalnych. Presja na środowisko związana jest z rozwojem poszczególnych dziedzin gospodarki, codziennym bytowaniem mieszkańców zapominając o pięknie otaczającego nas świata, który niszczyliśmy zazwyczaj bezmyślnie.

Priorytetowe zadanie to wyeliminować nieszczelne szamba co wpływa z niedostatecznego rozwoju sieci kanalizacyjnej – korzysta z niej niespełna 60% mieszkańców gminy (wg GUS). Niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej . Potencjalne zanieczyszczenie wód gruntowych ściekami bytowymi jest szczególnie istotnym problemem , gdyż woda pitna dla mieszkańców gminy pobierana jest ze stosunkowo płytko położonej i słabo izolowanej, warstwy wodonośnej. Stąd wszelkie zanieczyszczenia wód gruntowych stwarzają zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Również wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych wiąże się ze zwiększaniem ich trofii (żywności), a co za tym idzie pogorszeniem jakości wód. Dla zachowania przyrodniczo cennych składników

przyrody takich jak: dziko występujących roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków chronionych, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, przyrody nieożywionej, krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach wprowadza się określone formy ochrony przyrody, które pozwolą na zachowanie, właściwe wykorzystanie i odnawianie przyrody i jej poszczególnych składników.

Teren gminy Chodzież stanowi cenny przyrodniczo obszar i korytarz migracyjny o znaczeniu europejskim. Zbyt szybki i źle zaplanowany rozwój budownictwa mieszkaniowego może przyczynić się do degradacji ważnych przyrodniczo obszarów a także zaburzyć funkcjonowanie korytarza ekologicznego w Dolinie Noteci. W granicach samej gminy Chodzież stwierdzono obecność, między innymi: starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych, zalewanych mulistych brzegów rzek, muraw kserotermicznych, zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych, niżowych i górskich łąk użytkowanych ekstensywnie, łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych. W granicach tych dwóch obszarów odnotowano co najmniej 26 gatunków ptaków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *bąka, bączka, bociana białego, łabędzia czarnodziobego, gęś białoczelną, kanię czarną, kanię rudą, bielika, błotniaka stawowego, błotniaka łąkowego, orlika krzykliwego, kropiatkę, zielonkę, derkacza, żurawia, bataliona, siewkę złotą, dubelta, rybitwę czarną, zimorodka, dzięcioła czarnego, świergotka polnego, podróżniczka, jarzębiatkę, gąsiorka, ortolana*. W tym osiem z nich jest gatunkami ujętymi w Polskiej Czerwonej Księdze. W granicach tego obszaru stwierdzono także obecność innych gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *ssaków (bobra europejskiego i wydry), płazów (kumaka nizinnego), ryb (bolenia, piskorza i głowacza białopłetwego) oraz bezkręgowców (czerwończyka fiolełka)*. Większość z tych gatunków pojawia się również na odcinku doliny Noteci leżącym w granicach gminy Chodzież.

Największym zagrożeniem dla funkcjonowania ekosystemów funkcjonujących w dolinie Noteci jest zmiana reżimu hydrologicznego samej rzeki. Innymi procesami mającymi negatywne oddziaływanie na ekosystemy doliny Noteci są: nawożenie łąk, proces sukcesji zarośli wierzbowych, a także osuszanie łąk, wycinka drzew i krzewów oraz eutrofizacja i zanieczyszczenie wód, zaniechanie lub zbyt duża intensyfikacja gospodarki stawowej.

Gospodarka odpadami

Niekorzystne oddziaływania na środowisko przyrodnicze wywierają odpady porzucane na dzikich wysypiskach. Bieżące likwidowanie tych wysypisk, rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, egzekwowanie obowiązku oddawania posiadanych odpadów firmom posiadającym wymagane zezwolenia na zbiórkę i transport odpadów, zorganizowanie i wdrożenie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, opon, sprzętu AGD i RTV powinno przyczynić się do wyeliminowania zagrożeń środowiska powodowanych kumulowaniem odpadów w środowisku. Gmina 2 razy w roku organizuje w każdej wsi sołeckiej , zbiórkę zużytego sprzętu elektrycznego na podstawie umowy zawartej ze specjalistyczną firmą . Zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz przejście całego systemu pozwoli na na eliminowanie zagrożeń w tym zakresie

System komunikacyjny

Zorganizowany system komunikacyjny stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, a więc emisji spalin, generowania hałasu, degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska związkami ropopochodnymi związkami chemicznymi używanymi do odśnieżania. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin ze strony systemu komunikacyjnego na terenie powiatu chodzieskiego występuje wzdłuż drogi krajowej nr 11. Linia kolejowa przebiegająca przez powiat stwarza głównie zagrożenia związane z emisją hałasu. Transport kolejowy stanowi także potencjalne zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego, które może wystąpić w przypadku wycieku transportowanych kolejną substancji chemicznych.

Szlaki komunikacyjne stanowią bariery w migracji organizmów żywych, dlatego na terenach stanowiących korytarze ekologiczne o dużym znaczeniu - takich, jak gmina Chodzież - niezwykle istotny jest rozwój sieci drogowej z uwzględnieniem przyrodniczej roli tych obszarów.

Rolnictwo

Rolnictwo odgrywa bardzo dużą rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego powiatu chodzieskiego, użytki rolne stanowią 56,6 % jego powierzchni.

Rolnictwo jest źródłem odpadów niebezpiecznych (pozostałości po środkach ochrony roślin) oraz ścieków pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich. Niewłaściwa gospodarka nawozami mineralnymi oraz niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych i sianokiszonek jest źródłem zanieczyszczeń przyczyniających się do eutrofizacji wód powierzchniowych. Również użytkowanie gruntów ornych i pastwisk położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych może mieć negatywny wpływ na jakość wód.

Rolnictwo może także przyczyniać się do zwiększonej erozji wodnej i eolicznej gleb poprzez niewłaściwe gospodarowanie na obszarach o dużych spadkach terenu.

4.2. Priorytety ochrony środowiska

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu środowiska gminy Chodzież jego ewentualne zagrożenia najważniejsze priorytety ochrony środowiska w gminie to:

W zakresie ochrony przyrody:

Ochrona obszarów leśnych i zadrzewionych;

- ❖ Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej;
- ❖ Minimalizacja presji mieszkańców na tereny cenne przyrodniczo;
- ❖ Współpraca z instytucjami zarządzającymi obszarami Natura 2000 i zintensyfikowanie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody w tym ochrony lasów;
- ❖ Powiększenie i urządzenie terenów zielonych;
- ❖ Lokalizacja zadrzewień i zakrzewień wzdłuż istniejących i projektowanych dróg gminnych;
- ❖ Edukacja w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych;
- ❖

W zakresie ochrony wód:

- ❖ Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej;
- ❖ Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia ludności w wodę, ograniczenie strat wody w systemach wodociągowych poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów ujęć wodnych;
- ❖ Prowadzenie działań zmierzających do zapewnienia najwyższej jakości wód podziemnych i powierzchniowych poprzez rozbudowę i modernizację stacji uzdatniania wody w Podaninie;
- ❖ Intensyfikacja działań w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami poprzez budowę kanalizacji sanitarnych i deszczowej;
- ❖ Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ;

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- ❖ Zmniejszenie emisji niskiej poprzez likwidację pokryć dachowych zawierających azbest, budowę elektrowni wiatrowych, produkcję roślin energetycznych i roślin do biopaliw;
- ❖ Stosowanie energooszczędnych technologii poprzez stosowanie pomp ciepła, baterii słonecznych, i termomodernizacja budynków;
- ❖ Uwzględnianie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego między innymi w decyzjach środowiskowych
- ❖ Zmniejszenie zagrożenia ze strony systemu komunikacyjnego budowa ścieżek rowerowych budowa dróg z uwzględnieniem najnowszych technik budowlanych w tym zakresie;

W zakresie ochrony przed hałasem:

- ❖ Obsadzanie pasów przydrożnych w celu zminimalizowania hałasu komunikacyjnego wzdłuż dróg tworząc naturalne bariery akustyczne

W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- ❖ Prowadzić działania proekologiczne w zakresie gospodarki rolnej, pozwalającej na systematyczne zmniejszanie negatywnego wpływu na środowisko poprzez organizowanie szkoleń, publikacje ulotek i broszur pozwalające dotrzymać standardy jakości gleb na terenie gminy;
- ❖ Ochrona terenów rolniczych przed degradacją;
- ❖ Rekultywacja składowiska odpadów w Kamionce;
- ❖ Zapobieganie erozji gruntów przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień;

W zakresie edukacji ekologicznej:

- ❖ Edukacja mieszkańców w zakresie zasad ochrony przyrody;
- ❖ Edukacja promująca zachowania proekologiczne poprzez minimalizację

5. Strategia ochrony środowiska do roku 2019

5.1. Wprowadzenie

Planowanie strategiczne i operacyjne ma nam dać odpowiedź :

- ❖ Na jakim etapie jesteśmy?
- ❖ Co chcemy osiągnąć?
- ❖ Jak zamierzamy zrealizować zamierzone cele ?

W przypadku dwóch pierwszych zagadnień odpowiedź nakreślają ramy procesu planowania strategicznego, natomiast odpowiedź na trzecie pytanie definiuje zakres planowania operacyjnego. Planowanie strategiczne to nic innego jak długoterminowa wizja i misja gminy oraz wyznaczenie sobie celów strategicznych. Przechodząc do konkretów nie pozostaje nic innego jak tylko zamienić założenia strategiczne na realne zadania, wówczas będzie możliwe osiągnięcie zamierzonych celów.

Proces planowania musi wynikać z istniejącymi programami sektorowymi, planami i programami wyższego szczebla. Ujęte w programie cele i zadania to nic innego jak obraz obecnego stanu i zagrożeń dla środowiska na terenie gminy. Analiza prowadzonej działalności gospodarczej oraz charakterystyka gminy warunkuje kierunki działań i zadania, jakie powinniśmy wykonać, aby w właściwy sposób zapobiec degradacji środowiska, dążyć do poprawy jego stanu, a w konsekwencji poprawy jakości życia mieszkańców gminy

5.2. Cel nadrzędny

Kierunki działań do 2019 roku

5.3. Działania systemowe

Cele systemowe wyznaczają stan, jaki należy osiągnąć w przedziale czasowym 8-10 lat i są identyfikowane na podstawie analizy obszarów problemowych występujących na danym terenie, gdzie stan negatywny zostaje przekształcony na stan pozytywny. Cele systemowe powinny charakteryzować się tym, że są: *specyficzne, mierzalne, akceptowalne, realistyczne i terminowe*.

Realizacja celów ochrony środowiska w znacznym stopniu zależy od działań o charakterze systemowym. Są one elementem wspierania i wspomaganie realizacji zadań na rzecz równoważenia rozwoju gminy i harmonizowania celów gospodarczych i społecznych z celami ekologicznymi.

Oznacza to, że na szczególną uwagę zasługują takie obszary działania, jak:

- ❖ edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- ❖ planowanie i zagospodarowanie przestrzenne uwzględniające uwarunkowania i wymogi ochrony środowiska,
- ❖ opracowywanie i przyjmowanie strategii sektorowych zgodnych z zasadami ekologicznymi, racjonalne zarządzanie środowiskowe,
- ❖ aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- ❖ postęp techniczny oparty o wymagania ochrony środowiska,
- ❖ odpowiedzialność za korzystanie i szkody w środowisku.

Na poszczególne cele systemowe składają się konkretne zadania, poprzez które cele te będą realizowane. Zadania podzielono na:

- ❖ krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2012 – 2015
- ❖ zadania długoterminowe przewidziane do realizacji w latach 2016 – 2019

W harmonogramie działań na lata 2012-2015 ujęto poszczególne zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów, poprzez podanie:

- ❖ szacunkowych kosztów realizacji zadania w poszczególnych latach
- ❖ potencjalnych źródeł finansowania zadania,
- ❖ jednostkę odpowiedzialną za realizację
- ❖ wskaźniki monitoringu wykonania zadania.

5.3.1. Zasoby przyrody zachowanie i ochrona bioróżnorodności

Najważniejsze kierunki działań:

Ochrona przyrody

Zadania krótkoterminowe:

- ❖ Współpraca z instytucjami zarządzającymi obszarami chronionymi i Natura 2000 i Chronionego Krajobrazu, w zakresie podejmowania wspólnych działań w celu ochrony tych obszarów;
- ❖ Podnoszenie świadomości pracowników gminy w zakresie ochrony środowiska i przyrody w odniesieniu do decyzji podejmowanych w obrębie poszczególnych stanowisk pracy;

- ❖ Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji.
- ❖ Powiększanie powierzchni terenów zielonych;
- ❖ Lokalizacja zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg;
- ❖ Zachowanie istniejących zakrzaczeń i zadrzewień;
- ❖ Zakładanie nowych zadrzewień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew i krzewów;
- ❖ Pielęgnacja drzew w zadrzewieniach zgodnie z zasadami sztuki ogrodniczej;
- ❖ Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych skierowana do prywatnych właścicieli lasów;

Zadania długoterminowe:

- ❖ Zachowanie istniejącej powierzchni terenów zielonych w tym lasów, parków i terenów zadrzewionych.
- ❖ Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej;
- ❖ Rozwijanie sieci zadrzewień przydrożnych;
- ❖ Ograniczenie antropopresji na lasy.

Prace te są niezwykle istotne dla utrzymania wysokiej jakości życia mieszkańców gminy. Ochrona wartościowych obiektów i obszarów ukierunkowane jest na : stabilizację procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, z utrzymaniem różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami przez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Zadania te realizowane są poprzez wprowadzenie szeregu ograniczeń, zakazów i nakazów, których zakres uzależniony jest od formy ochrony prawnej oraz indywidualnych cech chronionego ekosystemu. Obszary zielone stanowią miejsce infiltracji wód opadowych i roztopowych, naturalny filtr powietrza, a także pełnią funkcje ekranów akustycznych i terenów rekreacyjnych. Ze względu na dużą presję mieszkańców na te tereny oraz negatywny wpływ zanieczyszczeń środowiska, obszary te wymagają specjalnej uwagi władz gminy , szczególnie w obszarze planowania inwestycji z uwzględnieniem wymogów ochronnych istniejących na obszarze gminy form ochrony przyrody.

Planowane działania edukacyjne w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych skierowane będą do całego społeczeństwa, a szczególnie do właścicieli lasów prywatnych. Realizacja zadania polegała będzie na organizowaniu spotkań promujących to zagadnienie.

Uwzględnienie lokalizacji nowych zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż dróg gminnych stworzy korytarze ekologiczne , ograniczay rozprzestrzenianie się hałasu i zanieczyszczeń powietrza na tereny przylegające do ciągów komunikacyjnych. W celu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu, z zachowaniem szczególnie cennych okazów oraz zabytkowych alej drzew, usuwać drzewa rosnące na koronach dróg i zakładać nowe aleje drzew na pasach ochronnych po zewnętrznych stronach rowów. Tworzenie ciągów zadrzewień będzie wpływać pozytywnie również na pozostałe komponenty środowiska takie, jak jakość wód, czy powietrza

Zrównoważone użytkowanie lasów to kolejny element ochrony przyrody realizowany poprzez gospodarkę leśną prowadzoną zgodnie z wymaganiami ochrony przyrody, prowadzone poprzez ukształtowanie takiej struktury lasów i wykorzystania ich w sposób pozwalający na trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego i żywotności.

Wszelkie zabiegi techniczno-leśne powinny uwzględniać konieczność zachowania bogactwa gatunkowego i strukturalnego lasu, z naciskiem na ich renaturyzację szczególnie tych silnie przekształconych gospodarką leśną, a ekosystemy zbliżone do naturalnych

przynajmniej częściowo objad ochroną bierną. Za gospodarkę leśną w lasach należących do Skarbu Państwa, które stanowią większość lasów na terenie gminy Chodzież odpowiada Nadleśnictwo Podanin.

5.3.2. Zasoby wodne

Kierunek: **Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody pitnej. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych , Ochrona przeciwpowodziowa i ochrona przed podtopieniami:**

Zadania krótkoterminowe:

- ❖ Ochrona istniejących zbiorników wodnych;
- ❖ Racjonalne gospodarowanie i ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych min. Poprzez montaż perlatorów oszczędzających zużycie wody nawet do 50 % zamiast stosowania zwykłych siatek prysznicowych ;
- ❖ Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociągów;
- ❖ Budowa sieci kanalizacji Milcz i przebudowa systemu pompowego;
- ❖ Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje;
- ❖ Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w rejonach nie Modernizacja i rozbudowa urzędzo wodno-kanalizacyjnych;
- ❖ Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków Studzieniec łęg;
- ❖ Organizowanie akcji przeciwpowodziowych na obszarze gminy, udzielanie pomocy poszkodowanym;
- ❖ Stały monitoring terenów zalewowych w Dolinie Noteci

Zadania długoterminowe:

- ❖ Kontynuacja rozbudowy i modernizacji systemu kanalizacji sanitarnej;
- ❖ Likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków;
- ❖ Likwidacja „dzikich” wysypisk;
- ❖ Ograniczanie odpływu zanieczyszczeń z obszarów zurbanizowanych;
- ❖ Ograniczanie odpływu zanieczyszczeń z obszarów rolniczych;
- ❖ Dalsza rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej;
- ❖ Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie gospodarstw domowych.

Priorytetowe działanie mające wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy to rozwój systemu kanalizacji sanitarnej i wodociągów, polegających na jednoczesnej budowie i modernizacji kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej. Takie działanie znajduje swe ekonomiczne i środowiskowe uzasadnienie.

Na jakość wód wpływ mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych, a wielkość powierzchniowego dopływu zanieczyszczeń uzależniona jest od: sposobu zagospodarowania zlewni, intensywności nawożenia, przepuszczalności geologicznych utworów powierzchniowych i warunków meteorologicznych. Uwarunkowania te powodują , że do wód dostają się związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wypłukiwane frakcje gleby. Poważnym zagrożeniem jest niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych: gnojowicy i obornika, a także rolnicze wykorzystywanie ścieków i osadów ściekowych bez zachowania wymogów ochrony środowiska. Racjonalne dozowanie i limitowanie tych

środków będzie miało wpływ na ograniczenie spływu azotu z pól do wód podziemnych i powierzchniowych. Odpowiednie przechowywanie nawozów naturalnych chroni przed niekontrolowanym przedostawaniem się niebezpiecznych substancji do wód.

Znaczenie mają też działania związane z optymalizacją zużycia wody, zarówno do celów bytowych, jak i gospodarczych. Ważny jest monitoring sieci co zapobiegnie stratom przesyłowym. Optymalizacja zużycia wody będzie prowadzona poprzez zapobieganie stratom wody na przesyśle (rozbudowa sieci wodociągowej) i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników.

Duże znaczenie dla wielkości retencji wodnej mają małe, często astatyczne zbiorniki wodne. Magazynują one wodę w okresach o dużych opadach i stopniowo oddają ją w okresach suchych, stąd utrzymanie takich zbiorników jest niezwykle ważnym zadaniem. Zbiorniki te można chronić np. poprzez tworzenie użytków ekologicznych. Działanie to leży poza kompetencjami władz powiatu, których rola sprowadza się do kampanii edukacyjnych wśród mieszkańców oraz opiniowania gminnych programów ochrony środowiska. Władze

5.3.3. Powietrze atmosferyczne

Kierunek: *Poprawa stanu jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym.*

1) Ograniczenie niskiej emisji

Zadania krótkoterminowe:

- ❖ Wymiana urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność gminy (olejowe, gazowe);
- ❖ Termomodernizacja budynków gminnych w tym budynku stanowiącego siedzibę gminy;
- ❖ W planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych
- ❖ Kontynuacja usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy ;

Zadania długoterminowe:

- ❖ Kontynuacja gazyfikacji gminy;
- ❖ Stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów;
- ❖ Stosowanie kolektorów słonecznych przyczyni się do poprawy jakości powietrza (zwłaszcza w okresie letnim)
- ❖ Budowa elektrowni wiatrowych;
- ❖ Stosowanie ogniwo fotoogniw służących nie tylko do podgrzewania obiektów ale wykorzystywanie ich do zasilania znaków drogowych i sygnalizacji świetlnej
- ❖ Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę węglowych urządzeń grzewczych na urządzenia opalane ekologicznym paliwem.
- ❖ Promować działania zmniejszające straty ciepła w budynkach (izolacja cieplna, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej), stosowanie okiennic i żaluzji ograniczających straty ciepła przez okna
- ❖ Edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego zużycia energii elektrycznej
- ❖ Termomodernizacja w budynkach użyteczności publicznej pozwoli na redukcję zużycia energii i ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

2) Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego

Zadania krótkoterminowe: ;

- ❖ Bieżące remonty dróg;
- ❖ Budowa ścieżki rowerowej Podanin

- ❖ Przebudowa dróg gminnych Konstantynowo Zacharzyn oraz drogi w Milczu mającej połączenie z drogami powiatowymi (obie drogi o nawierzchni nieutwardzonej);

Zadania długoterminowe:

- ❖ Remonty nawierzchni dróg;
- ❖ budowa ścieżek pieszo rowerowych
- ❖ promowanie zamiennie korzystania z transportu rowerowego zamiast samochodowego ;

Działania promowane przez gminę mają prowadzić do obniżenia poziomu hałasu wzdłuż dróg oraz podniesienia standardów życia na tych terenach co powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w odpowiednim planowaniu przestrzennym , mającym na celu minimalizację uciążliwości komunikacyjnych (rozdział funkcji terenu pod kątem wymogów normatywnych);

Zwiększenie zakresu wykorzystania urbanistycznych i budowlanych środków ochrony przed hałasem (ekrany i przegrody akustyczne(jeżeli zachodzi taka potrzeba), zadrzewienia i zakrzewienia, dźwiękochłonne elewacje i szyby w budownictwie); Poprawa standardów technicznych dróg, promowanie i tworzenie warunków dla intensyfikacji ruchu rowerowego to najważniejsze zadania skierowane na zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych..

5.3.4. Powierzchnia terenu i środowisko glebowe (ochrona gleb i zapobieganie erozji)

Zadania krótkoterminowe:

- ❖ Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów i podnoszenia świadomości w zakresie zagrożeń degradacji gruntów poprzez wypalanie traw;
- ❖ Wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń na terenach narażonych na erozję;
- ❖ Organizowanie kampanii informacyjnych nt. proekologicznych zachowań mieszkańców,
- ❖ Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniach degradacyjnych ziemi związanych z wypalaniem traw;
- ❖ Monitorowanie stanu gleb ;
- ❖ Rekultywacja składowiska Kamionka

Zadania długoterminowe:

- ❖ Zachowanie standardów jakości gleb;
- ❖ Ochrona gruntów o wysokiej bontacji i przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze

5.3.5. Edukacja ekologiczna

poprzez:

- ❖ Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa u w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska oraz edukacja w placówkach oświatowych;
- ❖ Podnoszenie świadomości społecznej pracowników urzędu gminy z zakresu ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w miejscu pracy;
- ❖ Promowanie i fundowanie nagród pomników dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych;
- ❖ Utrzymywanie stałego i powszechnego powszechnego dostępu do informacji o środowisku .

- ❖ Organizowanie prelekcji i spotkań ekologicznych dla mieszkańców gminy, finansowanie i współudział w organizacji konkursów oraz zakup nagród;
- ❖ Wykorzystywanie zebrań wiejskich dla przybliżenia działań z zakresu ochrony środowiska,

Powyższe kierunki to warunki realizacji celów nakreślonych w zakresie ochrony i poprawy jakości środowiska oraz racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, właśnie dobrze zorganizowany system edukacji ekologicznej jest skutecznym motorem działań.. Konieczna jest wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do: dzieci oraz osób dorosłych i różnych grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki, przedsiębiorców). Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem realizowanym w formalnym systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe. System kształcenia uczniów powinien być nastawiony na wykształcenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej oraz zwrócenie uwagi na najistotniejsze w powiecie problemy związane z ochroną środowiska.

Efektywny sposób podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Poprzez jak naj szerszą informację o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na jego stan. Edukacja społeczeństwa powinna pomóc w ukształtowaniu właściwego stosunku do otaczającego środowiska naturalnego, doprowadzić do jego większego poszanowania i zachęcić do wprowadzania zdrowego trybu życia.

Należy również podjąć działania na rzecz sprawnego pozyskiwania i dystrybucji informacji o środowisku poprzez tworzenie rejestrów informacji środowiskowych.

6. Instrumenty ekonomiczne wdrażania Programu

6.1. Koszty realizacji zadań przewidzianych do realizacji w latach 2012 – 2015

Do instrumentów finansowych należą:

- ❖ opłaty za korzystanie ze środowiska - za emisję zanieczyszczeń do powietrza, , za zbieranie, transport i odzysk lub unieszkodliwianie odpadów komunalnych administracyjne kary pieniężne,
- ❖ odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- ❖ kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy,
- ❖ pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych i in.
- ❖ budżet gminy

Nakłady finansowe na realizację zadań wytyczonych w Programie Ochrony Środowiska będą duże i ich oszacowanie jest możliwe jedynie dla realizacji zadań krótkoterminowych bowiem szacunek kosztów w perspektywie do 2019 roku jest w chwili obecnej niemożliwy, mając na uwadze zmienność kosztów na realizacyjnych

Zestawienie kosztów realizacji działań w latach 2012-2015 opracowano w oparciu o inwestycje, wyszczególnione w harmonogramie realizacji przedsięwzięć w rozdziale 7. Finansowanie niektórych działań ujęto jako „wkład rzeczowy” dotyczy to przedsięwzięć, trudnych do oszacowania, gdyż uzależnione są od bieżącego zapotrzebowania i sytuacji. Wiele działań nieinwestycyjnych będzie realizowane w ramach codziennych obowiązków pracowników Urzędu Gminy Chodzież, a więc bez dodatkowych kosztów.

6.2. Struktura finansowania

W oparciu o prognozę źródeł finansowania realizacji polityki ekologicznej państwa (PEP), można spodziewać się, że struktura finansowania wdrażania Programu w najbliższych latach będzie kształtować się podobnie jak w latach ubiegłych

Tabela 14: Prognozowany podział finansowania programu.

Źródło finansowania	Wg PEP 2008 (2009-2012)	Wg PEP 2008 (2013-2016)
	Udział (%)	
Środki własne przedsiębiorstw	43	45
Środki jednostek samorządu	11	7
Polskie fundusze ekologiczne	21	24
Budżet państwa	5	7
Fundusze zagraniczne	20	17

6.3. Źródła finansowania inwestycji w ochronie środowiska

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie możliwe dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska. Podstawowymi źródłami finansowania działań proekologicznych są: fundusze ekologiczne (obecnie 2 stopniowy system), fundacje i programy pomocowe, własne środki inwestorów, budżety powiatów i gmin oraz budżet centralny.

6.3.1. Krajowe fundusze ekologiczne

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

NFOŚiGW finansuje przedsięwzięcia proekologiczne o zasięgu ogólnokrajowym oraz ponadregionalnym. Podstawowymi formami finansowania są preferencyjne pożyczki i dotacje, uzupełniane innymi formami finansowania, np. dopłatami do preferencyjnych kredytów bankowych ze swych linii kredytowych w bankach. NFOŚiGW administruje również środkami zagranicznymi przeznaczonymi na ochronę środowiska w Polsce, pochodzącymi z pomocy zagranicznej.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

WFOŚiGW finansuje przedsięwzięcia o zasięgu regionalnym.

WFOŚiGW określają zadania priorytetowe, które mogą być dofinansowywane z środków funduszu oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Fundusz Termomodernizacji utworzono w Banku Gospodarstwa Krajowego ustawą z dnia 18 grudnia 1998 r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych (Dz. U. Nr 162 ze zmianami). W 2009 roku na mocy ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U.10.76.493), rozpoczął działalność Fundusz Termomodernizacji i Remontów, który przejął aktywa i zobowiązania Funduszu Termomodernizacji.

Podstawowym celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne przy pomocy kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych. Pomoc ta zwana "premią termomodernizacyjną" stanowi źródło spłaty 25% zaciągniętego kredytu na wskazane przedsięwzięcia. Oznacza to, że realizując przedsięwzięcie termomodernizacyjne inwestor spłaca 75% kwoty wykorzystanego kredytu. Premia termomodernizacyjna przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne z własnych środków.

Środki budżetowe gminy

Środki te przeznacza się na wspomaganie działalności w zakresie określonym jak wyżej głównie na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i inne zadania ustalone przez radę powiatu i gminy, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Środki własne gmina przeznacza się na dofinansowywanie przedsięwzięć proekologicznych na terenie gminy według zasad ustalonych przez Radę Gminy.

6.3.2. Fundusze Unii Europejskiej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

Rada Ministrów przyjęła 29 listopada 2006 roku projekt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, który - zgodnie z projektem Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO) - stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w NSRO celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego 2007-2013

RPOWW jest jednym z 16 programów regionalnych, które są realizowane w ramach Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (SRK) oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013. Program ma za zadanie wspierać wzrost gospodarczy i zatrudnienie w regionie. Równocześnie jest odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, której podstawę stanowi Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020. Jego cele są realizowane w oparciu o współdziałanie z partnerami społecznymi i gospodarczymi, a środki UE mają za zadanie wspierać osiągnięcie założonych celów rozwojowych. Realizacja RPO przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności regionu i zwiększenia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Województwa Wielkopolskiego

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007 - 2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) jest dokumentem operacyjnym, określającym cele, priorytety i zasady wspierania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Program jest realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju. Wszystkie działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej. Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowalnych projektu – max. 75 % kosztów kwalifikowalnych inwestycji. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu pochodzi ze środków własnych

Fundusz LIFE+

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony przyrody.

zakresie:

- ❖ Wdrażania dyrektywy Ptasiej i dyrektywy Siedliskowej, w tym ochrony priorytetowych siedlisk i gatunków;
- ❖ Ochrony środowiska, zapobiegania zmianom klimatycznym, innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony zdrowia i polepszania jakości życia oraz wdrażania

polityki zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami;

Program LIFE+ zapewnia wsparcie finansowe w średniej wysokości 50% wartości projektu. Nabór wniosków ogłaszany jest raz do roku przez Komisję Europejską.

6.3.3. Instytucje i programy pomocowe

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Dopłaty do upraw roślin energetycznych o płatność do upraw roślin energetycznych może ubiegać się rolnik, który:

- ❖ Uprawia rośliny energetyczne przeznaczone do przetworzenia na produkty energetyczne i zawrze umowę na dostawę surowców energetycznych z zatwierdzonymi podmiotami skupującymi lub pierwszymi jednostkami przetwórczymi
- ❖ Płatności do upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne przyznawane są, jeżeli zadeklarowana powierzchnia upraw wszystkich roślin energetycznych wynosi, co najmniej 0,3 ha.

Grunty rolne, na które rolnik ubiega się o przyznanie płatności do upraw roślin energetycznych, muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).

7. Harmonogram rzeczowo-finansowy

Duża część działań i inwestycji mających istotny wpływ na stan środowiska jest realizowanych na poziomie administracji gminnej.

W poniższym harmonogramie rzeczowo-finansowym ujęto zarówno działania wyszczególnione w strategii ochrony środowiska do roku 2019 dla gminy Chodzież, które będą realizowane przez gminę, Propozycje do realizacji w latach 2012-2015 ujęto w poniższych tabelach.

HARMONOGRAM REALIZACJI CELÓW W POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTACH ŚRODOWISKA na lata 2012-2015

Tabela 15: Zasoby przyrody

Cele do osiągnięcia: Minimalizowanie negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze								
Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Termin realizacji	Koszty ponoszone przez gminę w tys. PLN				Źródła finansowania
				2012	2013	2014	2015	
Ochrona przyrody	Współpraca z instytucjami zarządzającymi obszarami Natura 2000 i obszarem chronionego krajobrazu	Gmina Nadleśnictwa	Zadanie ciągłe	bd	bd	bd	bd	Środki własne gminy
	Zintensyfikowanie edukacji ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody, w tym ochrony lasów	Gmina, Starostwo, Nadleśnictwo	Zadanie ciągłe	bd	bd	bd	bd	Środki własne gminy
	Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji	Gmina	Zadanie ciągłe	W miarę zainteresowania				Środki własne gminy
Ochrona zrównoważone użytkowanie terenów zielonych	Powiększanie i urządzenie terenów zielonych	Gmina,	Zadanie ciągłe	1	1	5	5	środki własne gminy
	Lokalizacja zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg gminnych	Gmina	Zadanie ciągłe	2	3	3	5	środki własne gminy
	Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych	Gmina i jednostki oświatowe	Zadanie ciągłe	Wkład rzeczowy gminy				Środki własne gminy

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

Tabela 16: Powietrze atmosferyczne

Kierunki działań	Opis zadania	Jednostki realizujące	Termin realizacji	Szacunkowe koszty ponoszone przez gminę w tys. PLN				Źródła finansowania
				2012	2013	2014	2015	
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym i hałasem- poprawa stanu powietrza atmosferycznego								
Ograniczenie niskiej emisji	Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach środowiskowych	Gmina ,	zadanie ciągłe	bd				środki własne gminy
	Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest, zdjęcie i przekazanie do utylizacji	Gmina ,	Lata 2012-2032	40	40	40	40	środki własne
	Produkcja roślin energetycznych i roślin do produkcji biopaliw	Podmioty gospodarcze, Osoby fizyczne	zadanie ciągłe	Uzależnione od powierzchni przeznaczonych do uprawy				środki własne i jednostek wdrażających
	Budowa elektrowni wiatrowych	Podmioty gospodarcze, Osoby fizyczne	zadanie ciągłe	Wg stopnia zainteresowania podmiotów realizujących				środki własne i jednostek wdrażających
	Realizacja innych niekonwencjonalnych źródeł energii (np. pompy ciepła, baterie słoneczne i inne) Włączanie pozarządowych organizacji ekologicznych w działania dot. edukacji ekologicznej w w/w zakresie	Pozarządowe organizacje ekologiczne, Osoby fizyczne	zadanie ciągłe	Wg stopnia zainteresowania podmiotów realizujących				środki własne i jednostek wdrażających
Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego	Budowa ścieżki rowerowej Podanin	Gmina Chodzież	2012-2013	420	-	-	-	Środki własne gminy
	Budowa drogi gminnej Zacharzyn Konstantinowo	Gmina Chodzież	2012	1 050	-	-	-	Środki własne i wojewody tzw. „Schetyńówka”

Tabela 17: Zasoby wodne

Cele do osiągnięcia: Zapewnienie mieszkańcom gminy dobrej jakości wody do picia							
Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Termin realizacji	Koszty ponoszone przez gminę w tys. PLN			Źródła finansowania

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

				2012	2013	2014	2015	
Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych i powierzchniowych z uwzględnieniem racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi	Ograniczenie strat wody w systemach wodociągowych i racjonalne wykorzystanie zasobów ujęć wodnych, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody w Podaninie, likwidacja SUW Stróżewo, likwidacja SUW Nietuszkowo. Odwiert studni głębinowej Podanin, budowa sieci wodociągowej magistralnej Podanin - Krystynka-Stróżewo, Podanin - Chodzież, Podanin- Stróżewko-Stróżewo, Chodzież- Studzieniec - Milcz ,	Gmina, Miejskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o.	2012-2015	-	5144	1658	bd	Fundusz spójności i środki własne
	Budowa kanalizacji deszczowej Rataje	Gmina Chodzież	2012	280 897	-	-	-	Środki własne gminy
	Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Chodzież	2012-2015	30	30	30	30	Środki własne gminy
	Budowa sieci kanalizacyjnej wieś Strzelęcín, , kontynuacja budowy kanalizacji wsi Milcz, przebudowa systemu pompowego zlewnia Milcz	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o. i Gmina	2013	-	3562	-	-	środki własne, i fundusz spójności NFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

Tabela 18: Powierzchnia ziemi środowisko glebowe

Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Termin realizacji	Koszty ponoszone przez gminę w tys. PLN				Źródła finansowania
				2012	2013	2014	2015	
Upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej	Propagowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowanie szkoleń, publikację ulotek, broszur	Gmina, WODR, organizacje ekologiczne	Zadanie ciągłe	bd	bd	bd	bd	Srodki własne
	Organizowanie kampanii informacyjnych proekologicznych zachowań mieszkańców	Gmina, Pozarządowe Organizacje Ekologiczne	Zadanie ciągłe	1	1	1	1	PFOŚiGW, GFOŚiGW
	Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniach degradacyjnych ziemi poprzez wypalanie traw	Gmina, jednostki oświatowe	Zadanie ciągłe	bd				Środki własne gminy
Zapobieganie degradacji ziemi środowisko	Rekultywacja składowiska odpadów Kamionka	Gmina Chodzież	2012-2014	800			-	Środki własne WFOŚiGW
	Zapobieganie erozji gruntów przez wprowadzenie zadrzewień i zakrzaceń	Właściciele nieruchomości i zarządcy dróg	Zadanie ciągłe	bd				Środki własne Właściciele nieruchomości i zarządcy dróg

Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

Tabela 19: Edukacja ekologiczna

Kierunki działań	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Termin realizacji	Koszty ponoszone przez gminę w tys. PLN				Źródła finansowania
				2012	2013	2014	2015	
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Edukacja mieszkańców gminy w zakresie zasad ochrony środowiska,	Gmina	Zadanie ciągłe	bd				Środki własne gminy
	1. Edukacja ekologiczna promująca zachowania proekologiczne, minimalizację powstających odpadów oraz selektywną zbiórkę i zagospodarowanie surowców wtórnych	Gmina, Pozarządowe organizacje ekologiczne	Zadanie ciągłe	bd				Fundusze ekologiczne
	Szkolenie pracowników gminy z zakresu edukacji ekologicznej w miejscu pracy	Gmina,	Zadanie ciągłe	bd				Środki własne
	Finansowanie i współdziałanie w organizacji konkursów ekologicznych oraz zakup nagród dla uczestników	Gmina	Zadanie ciągłe	1	1	1	1	Środki własne gminy
	Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji i środowisku	Gmina Chodzież	2005-2008			200	50	Środki własne, WFOŚiGW

8. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

8.1. Wprowadzenie

W celu realizacji Programu Ochrony Środowiska konieczne jest ustalenie systemu zarządzania tym programem. System ten powinien składać się z następujących elementów:

- ❖ zasady realizacji Programu;
- ❖ instrumenty zarządzania;
- ❖ monitoring;
- ❖ struktura zarządzania Programem;
- ❖ sprawozdawczość z realizacji Programu;
- ❖ harmonogram realizacji;
- ❖ działania w zakresie zarządzania.

Zarządzanie Programem odbywać się powinno z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania, zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

Ważne jest, by podejmowane przez gminę działania edukacyjne i propagandowe objęły całe społeczeństwo gminy. Jego rozpowszechnienie musi obejmować wszystkie środowiska szkoły, urząd, zakłady pracy itp. Głównie poprzez informacje umieszczane na tablicach, w folderach, itp. Niespecjalistycznym czyli zawierającym jak najmniej terminów fachowych.

8.2. Uczestnicy wdrażania Programu

Podstawową zasadą realizacji Programu Ochrony Środowiska powinna być zasada wykonywania zadań jednostek związanych z systemem zarządzania środowiskiem, świadomych istnienia Programu i czynnego w nim uczestnictwa. Można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w Programie z uwagi na pełnioną przez nie rolę. Są to:

- ❖ Podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem;
- ❖ Podmioty realizujące zadania programu;
- ❖ Podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu;
- ❖ Społeczność jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Włączanie do procesu szerokiego grona uczestników zapewnia jego akceptację i równomierne obciążenie poszczególnych partnerów w postaci środków i obowiązków.

Bezpośrednim realizatorem programu będą podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez Program, jak również samorząd gminy jako realizator inwestycji w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie. Podmioty te będą również przekazywały informacje w ramach monitoringu realizacji zadań Programu i efektów w środowisku. Bezpośrednim odbiorcą programu będzie społeczeństwo gminy.

8.3. Instrumenty realizacji Programu

Zarządzanie Programem będzie się odbywać z wykorzystaniem instrumentów, które pozwolą na jego weryfikację w oparciu o wyniki monitorowania procesów zachodzących w szeroko rozumianym otoczeniu realizowanej polityki ekologicznej gminy. Instrumenty służące realizacji Programu wynikają z ustaw: Prawo ochrony środowiska, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o ochronie przyrody, ustawy o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Są to instrumenty prawne, finansowe, społeczne i strukturalne. Niezbędne jest prawidłowe zinterpretowanie „uciążliwości dla środowiska” i zrozumienie iż są to wszystkie zjawiska, które wpływają ujemnie na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi, np. hałas, drgania, zanieczyszczenie powietrza itp. Wtedy możemy mówić iż program jest realizowany

prawdłowo. Przekroczenie dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska (np. ekwiwalentny poziom hałasu A lub norm jakości powietrza), stwarza zagrożenie zdrowia ludzi lub degradacji środowiska.

8.3.1. Instrumenty prawne

Do instrumentów prawnych należą:

- ❖ Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia;
- ❖ opinie w sprawie program gospodarki odpadami; i Koncesji geologicznych wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych.;
- ❖ Przeglądy ekologiczne dokonywane w razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania instalacji na środowisko;
- ❖ Instrukcje eksploatacji obiektów związanych z gospodarką odpadami;
- ❖ Wymagania kwalifikacyjne stawiane eksploatującym obiekty gospodarki odpadami;
- ❖ Strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody;
- ❖ Obszary ograniczonego użytkowania terenu;

Ponadto bardzo ważnymi instrumentami służącymi właściwemu gospodarowaniu zasobami środowiska są raporty i przeglądy ekologiczne oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli pomiar stanu środowiska prowadzony zarówno w odniesieniu do badań jakości środowiska, jak też do ilości zasobów środowiskowych.

8.3.2. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą:

- ❖ Opłaty za korzystanie ze środowiska - za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za zbieranie, transport i odzysk lub unieszkodliwianie odpadów komunalnych, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki;
- ❖ Administracyjne kary pieniężne;
- ❖ Odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna;
- ❖ Kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy;
- ❖ Pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych i in.

8.3.3. Instrumenty społeczne

Uzgodnienia instytucjonalne i konsultacje społeczne są ważnym elementem skutecznego zarządzania realizującego zasady zrównoważonego rozwoju. Wśród nich istnieje podział na dwie kategorie wewnętrzne: pierwsza dotyczy działań samorządów, druga polega na budowaniu powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem.

W pierwszym przypadku narzędziami są:

- ❖ Doksztalcanie profesjonalne i systemy szkoleń;
- ❖ Interdyscyplinarny model pracy;

W drugim:

- ❖ Udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez systemy konsultacji i debat publicznych;
- ❖ Prowadzenie kampanii edukacyjnych.

Narzędziami do wdrażania polityk środowiskowych są:

- ❖ Środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty;
- ❖ Strategie i plany działań;
- ❖ Systemy zarządzania środowiskiem;

- ❖ Ocena wpływu na środowisko i ocena strategii środowiskowych.
- Narzędziami włączającymi mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju są:
- ❖ Opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska);
 - ❖ Regulacje cenowe;
 - ❖ Regulacje użytkowania;
 - ❖ Ocena inwestycji;
 - ❖ Środowiskowe zalecenia dla budżetowania;
 - ❖ Kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.

Edukacja ekologiczna jest bardzo ważnym instrumentem społecznym wspomagającym wdrażanie Programów ochrony środowiska. Głównym jej celem jest kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw. W ciągu ostatnich dziesięciu lat obserwuje się znaczny rozwój edukacji ekologicznej, a w społeczeństwie potrzebę wiedzy na temat aspektów środowiskowych działań i produktów. Istotną rolę odgrywają tutaj pozarządowe organizacje ekologiczne i szkoły wszystkich szczebli. Ponadto ważny oddźwięk w społeczeństwie mają kampanie ekologiczne, które mają na celu uświadamianie i nagłaśnianie problemów ekologicznych społeczeństwu.

Podstawą skuteczności działań edukacyjnych jest rzetelne informowanie społeczeństwa nt. stanu środowiska np. poprzez wydawanie ogólnodostępnych raportów o stanie środowiska. Istotne jest także komunikowanie się ze społeczeństwem przy podejmowaniu decyzji o działaniach inwestycyjnych mogących mieć wpływ na jakość środowiska.

8.3.4. Instrumenty strukturalne

Do instrumentów strukturalnych należą programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi. Strategia jest dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych .

8.3.5. Monitoring środowiska

Celem monitoringu jest ocena stanu środowiska - czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Wyniki prowadzonego monitoringu są również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Monitoring dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska. Badanie stanu środowiska realizowane jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, który z mocy ustawy koordynowany jest przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Sieci krajowe i regionalne koordynowane są przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, zaś sieci lokalne przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska w uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska. Skoordynowanie działań pozwala na szerokie i wszechstronne wykorzystanie wyników badań. Natomiast decyzje obligujące podmioty gospodarcze do realizacji badań środowiska, na które mają znaczący wpływ wydawane są przez władze samorządowe. Na terenie gminy monitoring jakości środowiska realizowany jest w ramach monitoringu regionalnego województwa wielkopolskiego i prowadzony jest przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Poznaniu. W okresie wdrażania Programu, dane uzyskiwane z monitoringu jakości środowiska będą pomocne przy ocenie realizacji i aktualizacji Programu ochrony środowiska.

8.4. Kontrola, monitoring i zarządzanie Programem

8.4.1. Kontrola i monitoring Programu

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu ochrony środowiska winny obejmować określenie stopnia wykonania działań:

- ❖ określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ❖ ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ❖ analizę przyczyn rozbieżności.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. W latach 2012-2015 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2015 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2016-2023, z uszczegółowieniem działań na lata 2016-2019.

Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

8.4.2. Wdrażanie i zarządzanie Programem

Program ochrony środowiska dla gminy Chodzież realizowany będzie na podstawie uchwały Rady Gminy.

Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym Programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Wójt Gminy Chodzież wyznaczy Koordynatora ds. wdrażania i realizacji Programu. Koordynator będzie również nadzorował przygotowanie Raportu z realizacji Programu, który zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U.2008.25.150 ze zm), Wójt co dwa lata jest zobowiązany przedkładać Radzie Gminy.

Bardzo ważna jest również współpraca z sąsiednimi gminami bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązania tych problemów w oparciu o współpracę, np. w zakresie gospodarki odpadami czy gospodarki wodno-ściekowej. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne.

8.4.3. Mierniki realizacji Programu

Określenie stopnia realizacji programu związane jest z poszczególnymi celami postawionymi do osiągnięcia. Niektóre z mierników poziomu osiągnięcia zamierzonego celu to parametry stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobu środowiskowego. Poza tym przy ocenie skuteczności realizacji programu można sugerować się także wskaźnikami społeczno-ekonomicznymi, presją na środowisko i stan środowiska w odniesieniu do wskaźników aktywności państwa i społeczeństwa. Wskaźniki te ze względu na ich opisowy charakter oraz trudności w definiowaniu ich wartości należy traktować, jako fakultatywne.

Oprócz wymienionych wskaźników istotne przy ocenie realizacji Programu będzie badanie opinii społecznej nt. środowiska i jego ochrony.

Tabela 20: Wskaźniki realizacji programu

Cel	Wskaźniki
-----	-----------

Cel	Wskaźniki
<p>Cel 1 Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja zagrożenia zdrowia i życia ludzi w miejscach największego zagrożenia dla środowisko w gminie, w tzw. "gorących punktach" - "Gorące punkty"</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Stopień rekultywacji nieczynnego składowiska odpadów ○ jakość wód z piezometrów zlokalizowanych na terenie składowiska dla potrzeb monitoringu
<p>Cel 2 Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów wraz ze wzrostem udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych - Racjonalizacja użytkowania surowców</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ % energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych ○ wielkość zużycia energii na jednostkę wytworzonego PKB
<p>Cel 3 Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, zwiększenie zasobów w zlewniach oraz ochrona przed powodzią - Zasoby wodne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ jakość wód powierzchniowych; udział wód pozaklasowych ○ jakość wód podziemnych; udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib) ○ udział ścieków komunalnych nieoczyszczonych ○ udział ścieków przemysłowych nieoczyszczonych ○ udział ścieków oczyszczanych biologicznie ○ stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej ○ udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej ○ udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej ○ zużycie wody do celów bytowych na osobę ○ zużycie wody przez zakłady przemysłowe ○ pojemność użyteczna zbiorników retencyjnych ○ % udział wykorzystania wód powierzchniowych do cele przemysłowych
<p>Cel 4 Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową, zminimalizowanie uciążliwego hałasu i ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym - Powietrze atmosferyczne, Hałas,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ poziom zanieczyszczenia powietrza ○ poziom redukcji emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową ○ liczba pasażerów korzystających z komunikacji zbiorowej
<p>Cel 5 Ochrona powierzchni ziemi, w tym powierzchni biologicznie czynnej i gleb przed degradacją - Powierzchnia ziemi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ % powierzchni zalesionej ○ % powierzchni parkowej ○ wielkość powierzchni zdegradowanej ○ wielkość powierzchni zrehabilitowanej i przywróconej do stanu właściwego ○ wskaźniki degradacji gleb

Cel	Wskaźniki
<p>Cel 6 Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu wykorzystania i unieszkodliwiania odpadami -Gospodarka odpadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ilość wytwarzanych odpadów komunalnych / 1 mieszkańca x rok ○ liczba miejscowości stosujących segregację odpadów ○ liczba zakładów, które złożyły informację o wytwarzanych odpadach ○ ilość odpadów wykorzystanych gospodarczo w zakładach ○ procent składowanych odpadów komunalnych ○ procent składowanych odpadów innych niż komunalne
<p>Cel 7 Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych -Zasoby przyrodnicze</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ procent powierzchni obszarów prawnie chronionych ○ liczba zagrożonych gatunków ○ udział powierzchni lasów ○ struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanu ○ powierzchnia nowych zalesień
<p>Cel 8 Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska oraz sprostanie nowym wyzwaniom, czyli zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego -Bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ opracowane zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze ○ liczba kontroli w zakładach stwarzających zagrożenia wystąpienia awarii przemysłowych ○ liczba zdarzeń o znamionach NZŚ ○ wielkość szkód wyrządzonych przez NZŚ

Monitorowanie efektywności wdrażania Programu wymaga stworzenia bazy danych i zespołu odpowiedzialnego za jej tworzenie. Niezbędne będzie wyłonienie osób odpowiedzialnych za zbieranie informacji w gminie. Oczywiście związane to będzie z przygotowaniem merytorycznym osób odpowiedzialnych za prowadzenie monitoringu oraz wyposażenie ich w odpowiednie instrukcje działania, znormalizowane formularze do zbierania danych oraz środki techniczne.

Zbieranie danych i monitoring środowiska prowadzony powinien być również w oparciu o wyniki badań i ekspertyz wykonywanych na terenie gminy przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i Inspekcję Weterynaryjną. Zebrane informacje z gminy przekazywane będą do koordynatora Zarządzania Powiatowym Programem Ochrony Środowiska, które sporządzało będzie co 2 lata sprawozdania. Na ich podstawie Wójt Gminy przygotowywał będzie raporty przedstawiane Radzie Gminy

8.5. Ocena i weryfikacja Programu. Sprawozdawczość.

Ocena realizacji celów i zadań ochrony środowiska winna być realizowana:

- ❖ co 2 lata ocena realizacji wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska sporządzonych w celu realizacji polityki ekologicznej państwa;
- ❖ ocena realizacji programów naprawczych poszczególnych komponentów środowiska przez organy inspekcji ochrony środowiska.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań Programu będą uzyskiwane efekty rzeczowe oraz wysokość ponoszonych nakładów finansowych. Uzyskiwane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm komponentów środowiska, dokonana w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą zaawansowanie

realizacji Programu w skali rocznej i umożliwić dokonywanie niezbędnych korekt na bieżąco.

Do Programu Ochrony Środowiska gminy Chodzież jest obligatoryjny obowiązek oceny wdrażania Programu poprzez opracowanie raportu przez organ wykonawczy gminy, który powinien być przedkładany Radzie Gminy w cyklu dwuletnim.

8.6. Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i realizacji Programu

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) ma duże znaczenie w upowszechnianiu informacji o stanie środowiska i realizacji Programu. Poza tym przy ocenie skuteczności realizacji programu mogą być brane pod uwagę również wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa. Wskaźniki te traktować, jako fakultatywne.

Ustawa ta nakłada na organy administracji obowiązek udostępniania każdemu informacji o środowisku i jego ochronie znajdujących się w ich posiadaniu lub które są dla nich przeznaczone.

Informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest poprzez:

- ❖ Publikacje Głównego Urzędu Statystycznego;
- ❖ Publikacje Ministerstwa Środowiska;
- ❖ Publikacje służb państwowych: Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcję Sanitarną;
- ❖ Programy i plany strategiczne, opracowania jednostek samorządu terytorialnego;
- ❖ Prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej;
- ❖ Programy telewizyjne i radiowe;
- ❖ Publikacje o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim jednostek naukowo-badawczych;
- ❖ Publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe;
- ❖ Targi i giełdy ekologiczne;
- ❖ Akcje i kampanie edukacyjne i promocyjne;
- ❖ Internet.

9. Spis tabel

<i>Tabela 1: Liczba mieszkańców gminy Chodzież w przekroju czasowym</i>	14
<i>Tabela 2: Dane statystyczne GUS 2010(Statystyczne Vademecum Samorządowca)</i>	14
<i>Tabela 3: Liczba podmiotów gospodarczych w gminie dane GUS</i>	15
<i>Tabela 4: Dane według stanu na dzień 1 stycznia 2011 wg sprawozdania Wydziału Geodezji i Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Chodzieży</i>	15
<i>Tabela 5: Zestawienie jezior w gminie Chodzież (dane zbiory własne)</i>	18
<i>Tabela 6: Wykaz pomników przyrody występujących na terenie gminy Chodzież</i>	20
<i>Tabela 7: Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występujące na obszarze Dolina Środkowej Noteci i Kanalu Bydgoskiego</i>	25
<i>Tabela 8: Zestawienie ujęć wód podziemnych w gminie Chodzież</i>	27
<i>Tabela 9: Obiekty gospodarki wodnej na terenie gminy.....</i>	27
<i>Tabela 10: Zestawienie danych nt. oczyszczalni ścieków stan na koniec 2011</i>	28
<i>Tabela 11: Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego dla drogi wojewódzkiej nr 191 wykonanych w 2010 roku (źródło: Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu)</i>	31
<i>Tabela 12: źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu chodzieskiego ..</i>	32
<i>Tabela 13: Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Chodzież (źródło: http://mapa.bitsearch.pl) .</i>	33
<i>Tabela 14: Prognozowany podział finansowania programu.</i>	43
<i>Tabela 15: Zasoby przyrody.....</i>	46
<i>Tabela 16: Powietrze atmosferyczne</i>	47
<i>Tabela 17: Zasoby wodne</i>	47
<i>Tabela 18: Powierzchnia ziemi środowisko glebowe.....</i>	49
<i>Tabela 19: Edukacja ekologiczna</i>	50
<i>Tabela 20: Wskaźniki realizacji programu</i>	54

Literatura

1. Bank Danych Regionalnych, GUS;
2. Kistowski M, Staszek W., *Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska*, Pomorski Urząd Wojewódzki, Gdańsk, 1999;
3. Kondracki J, *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa, 2000;
4. Miłaszewski R. *red.+, *Nowoczesne metody i techniki zarządzania trwałym i zrównoważonym rozwojem gminy*, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 2001;
5. *Ochrona Środowiska 2009, 2010*, GUS, 2011;
6. *Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa wielkopolskiego za 2010rok*, WIOS, Poznań 2011;
7. *Polityka ekologiczna państwa na lata 2002-2010*, Warszawa, 2002;
8. *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*, Rada Ministrów RP, Warszawa, 2009;
9. *Poradnik. Jak własnymi siłami opracować gminny lub powiatowy program ochrony środowiska*, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku oraz starostwo Powiatowe w Płocku, Płock, 2003;
10. *Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2019*, Poznań, 2011;
11. *Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2004-2011*, Chodzież 2004;
12. *Program Wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010*, Rada Ministrów RP, Warszawa, 2002;
13. *Przez Edukację do Zrównoważonego Rozwoju – Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2001;
14. *Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013* Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Poznań, 2007;
15. *Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020*, Poznań 2006;
16. *Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015*, Rada Ministrów RP, Warszawa, 2006;
17. *Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2002;
18. *Źródła i zasady finansowania ochrony środowiska w Polsce – informator*, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok, 2005.
19. *Roczna ocena jakości powietrza w woj. Wielkopolskiem za rok 2011*
19. *Strony internetowe.*



**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY CHODZIEŻ
NA LATA 2012-2015
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019**

Chodzież, 2012 r.

Spis treści

1. Wstęp
 - 1.1. Podstawy prawne - cel i zakres prognozy
2. Przedmiot prognozy
 - 2.1 cel projektowanego dokumentu
 - 2.2 Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu
 - 2.3 Powiązania Programu ochrony środowiska z innymi dokumentami strategicznymi.
3. Istniejący stan środowiska oraz studium potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji postanowień studium.
 - 3.1. Obszar badań.
 - 3.1.1 Położenie
 - 3.1.2 Komunikacja
 - 3.1.3 Demografia
 - 3.1.4 Użytkowanie gruntów
 - 3.2. Diagnoza stanu środowiska w gminie na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem .
4. Istniejące problemy ochrony środowiska
 - 4.1 Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji programu
 - 4.2 Ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji założeń dokumentu.
 - 4.3 Potencjalne oddziaływanie Programu na poszczególne komponenty środowiska.
 - 4.3.1 Zadania w zakresie ochrony zasobów przyrody.
 - 4.3.2 Zadania w zakresie ochrony zasobów wodnych.
 - 4.3.3 Zadania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem.
 - 4.3.4 Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleby.
 - 4.3.5 Zadania w zakresie edukacji ekologicznej.
 - 4.3.6 Oddziaływanie na obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, w tym na obszary Natura 2000.
 - 4.3.7 Oddziaływanie w zakresie ochrony dóbr kultury.
 - 4.3.8 Oddziaływanie na etapie realizacji inwestycji .
 - 4.3.9 Rozwiązania alternatywne.
 - 4.4 Oddziaływania wtórne i skumulowane.
 - 4.5 Oddziaływanie transgraniczne
5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz środki mające na celu zapobieganie, redukcję i kompensację znaczących niekorzystnych oddziaływań na środowisko wynikające z programu.
6. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy – monitoringu skutków realizacji postanowień projektu dokumentu
7. Konsultacje społeczne
8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym
 - 8.1 Powiązania programu z innymi dokumentami strategicznymi.
 - 8.2. Oddziaływanie na środowisko.
 - 8.3 Zastosowanie metody oceny oddziaływania.
 - 8.4 Monitoring skutków realizacji programu.

1. Wstęp

Prognoza oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019” ma na celu określenie wpływu na środowisko celów w nim określonych w stosunku do zadań krótko i długoterminowych. W opracowaniu tym zagadnienia ochrony środowiska skonfrontowane zostały z zagadnieniami gospodarczymi i społecznymi, a następnie ocenione pod kątem ich zgodności z polityką zrównoważonego rozwoju.

Wprowadzając do swojego systemu prawnego nowoczesne instrumenty ochrony środowiska Polska przyjęła zasadę poddawania ocenie wpływu na środowisko planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Podobnej oceny wymagają także środowiskowe skutki wdrażania niektórych planów i programów oraz podobnych opracowań o charakterze strategicznym, jeżeli ich praktyczna realizacja może znacząco wpływać na środowisko

Odpowiedzialnym za wykonanie Prognozy jest organ administracji publicznej opracowujący projekt programu, w tym przypadku Wójt Gminy Chodzież. Niniejsza prognoza jest niezbędnym dokumentem dla wymaganych przepisami prawa uzgodnień i opinii. Dokument ten jest ważnym źródłem informacji o środowisku, który powinien być powszechnie udostępniany na zasadach określonych przepisami prawa.

1.1. Podstawy prawne – cel i zakres prognozy

Podstawę prawną opracowania prognozy stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.08.199.1227z późn. zm.);

Dokumentami mającymi odniesienie do niniejszego programu są:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WE L 197 z 21.07.2001,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz.Urz. WE L 156 z 25.06.2003,
- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.Urz. WE L 175 z 05.07.1985 z późn. zm.),
- Dyrektywa Rady 92/437/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.Urz. WE L 206 z 22.07.1992 str. 7 z późn. zm.,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.Urz. WE L 41 z 14.02.

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150 j.t z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.09.151.1220 j.t.z późn. zm.);

Zakres przedmiotowy i stopień szczegółowości prognozy ustalono na podstawie art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227), po wcześniejszym uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu zgodnie z wymaganiami art. 53 ww. ustawy.

Obszar objęty Programem dotyczy gminy Chodzież położonej w powiecie chodzieskim w województwie wielkopolskim, w który określono działania przewidziane do realizacji w latach 2012-2015 z perspektywą do 2019.

2 Przedmiot prognozy

Przedmiotem prognozy jest „Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”. Program zawiera problematykę ochrony środowiska na terenie gminy z uwzględnieniem stanu środowiska oraz presje, jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska. Opracowując Prognozę posłużono się metodami opisowymi dotyczącymi charakterystyki komponentów przyrodniczych gminy. Analizie został poddany aktualny stan środowiska przyrodniczego, w wyniku, czego zidentyfikowano największe problemy środowiskowe. Analizie poddano także stan prognozowany, który będzie występował po realizacji zadań zapisanych w Aktualizacji Programu ochrony środowiska. Pomogło to w ocenie powiązań pomiędzy założeniami projektowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. W opracowanej Prognozie oddziaływania na środowisko przedstawiono znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary Natura 2000. Prognoza prezentuje zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposób ich minimalizacji

Programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń Programu. Program ochrony środowiska określa strategię długoterminową - definiuje cele długookresowe do 2019 oraz zadania krótkoterminowe do 2015.

Ponadto zakres niniejszej prognozy został określony i ustalony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, który zgodnie z pismem z dnia 09.08.2012. (znak: WOO-III.411.285.2012.MW) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oraz opinii Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego m w Poznaniu, który pismem z dnia 19.07.2012 r. (znak: DN-NS.9012.5.374.2012 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko Aktualizacji Programu.

2.1 Cel projektowanego dokumentu

Za nadrzędny cel Programu ochrony środowiska uznano *Zrównoważony rozwój gminy będący gwarancją właściwej jakości życia mieszkańców i zachowanie walorów przyrodniczych*” Przedmiotem Prognozy oddziaływania na środowisko jest Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019 . Program porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie gminy, poprzez ukazanie stanu środowiska na terenie gminy oraz presje, jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska. Na podstawie diagnozy stanu środowiska w Programie określone zostały priorytety i cele ekologiczne, rodzaj działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów (monitoring realizacji Programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń Programu).

Cele i kierunki działań określone w Programie, to:

- **Zachowanie** i ochrona bioróżnorodności w zakresie zasobów przyrody poprzez ochronę przyrody, ochronę i zrównoważone użytkowanie lasów zadrzewień i terenów zieleni urządzonej,
- **Zapewnienie** mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody pitnej. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych , poprzez ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód, racjonalna gospodarka zasobami wody. Ochrona przeciw powodziowa i przez podtopieniami ,
- **Poprawę** stanu jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez ograniczenie niskiej emisji uciążliwości systemu komunikacyjnego,
- **Ochronę** gleb i zapobieganie erozji ,poprzez zapobieganie degradacji gleb , i powierzchni terenu
- **Podnoszenie** świadomości ekologicznej społeczeństwa, poprzez szkolenia, edukację, świadomy udział w rozwoju gminy.

2.2. Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu

W ramach Programu w okresie do 2015 r. zaplanowano:

Zachowanie i ochrona bioróżnorodności w zakresie zasobów przyrody poprzez ochronę przyrody, ochronę i zrównoważone użytkowanie lasów zadrzewień i terenów zieleni urządzonej:

- Współpraca z instytucjami zarządzającymi , Obszarami Natura 2000 i Obszarem Chronionego Krajobrazu
- Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji
- ochronę i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień oraz terenów zieleni urządzonej;
- Powiększanie powierzchni terenów zielonych – zarządzanie terenów zieleni
- Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi
- Lokalizacja zadrzewień i zakrzewień wzdłuż istniejących i projektowanych dróg gminnych
- Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych

Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody pitnej. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód, racjonalna gospodarka zasobami wody. Ochrona przeciw powodziowa i przez podtopieniami poprzez :

- Ochrona zbiorników wodnych *zadanie ciągle*
- Ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych *zadanie ciągle*
- Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje ul. Skryta 2012 rok
- Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie wiejskiej Chodzież *lata 2012-2016*
- Modernizacja i rozbudowa urządzeń wodno-kanalizacyjnych *lata 2012-2014* Inne wykorzystanie zasobów ujęć wodnych, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody w Podaninie, likwidacja SUW Stróżewo, likwidacja SUW Nietuszkowo. Odwiert studni głębinowej Podanin, budowa sieci wodociągowej magistralnej Podanin -Krystynka-Stróżewo, Podanin – Chodzież, Podanin-Stróżewko- Stróżewo, Chodzież- Studzieniec – Milcz,
- Produkcja wody i poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę *lata 2012-2014*
- Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach *zadanie ciągle*,
- Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych podtopieniami – *zadanie ciągle*

Poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez ograniczenie niskiej emisji uciążliwości systemu komunikacyjnego poprzez:

- Ograniczenie niskiej emisji *zadanie ciągle* ;
- Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach środowiskowych *zadanie ciągle*
- Realizacja innych niekonwencjonalnych źródeł energii (np. pompy ciepła, baterie słoneczne i inne) Włączanie pozarządowych organizacji ekologicznych w działania dot. edukacji ekologicznej w w/w zakresie;
- Produkcja roślin energetycznych i roślin do produkcji biopaliw *zadanie ciągle*
- Budowa kotłowni na biomasę *w miarę zapotrzebowania*
- Zminimalizowanie uciążliwości komunikacyjnych;
- Wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność gminy
- Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest w gminie wiejskiej Chodzież –*lata 2012-2032*
- Budowa ścieżki rowerowej w Podaninie *lata 2012-2014*;
- Bieżące remonty dróg gminnych *zadanie ciągle*
- Budowa drogi Konstantynowo + Zacharzyn
- Budowa drogi gminnej w Ratajach ul. Skryta; rok 2012
- Budowa drogi w miejscowości Milcz

Ochronę gleb i zapobieganie erozji ,poprzez zapobieganie degradacji gleb , i powierzchni terenu poprzez :

- Zapobieganie degradacji gleb i powierzchni terenu;
- Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów – *zadania ciągłe*
- Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw - *zadania ciągłe*
- Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń - *zadania ciągłe*
- Rekultywacja terenów zdegradowanych *zadania ciągłe*
- Rekultywacja składowiska odpadów w Kamionce - *rok 2014*

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, poprzez szkolenia, edukację, świadomy udział w rozwoju gminy. W tym :

- Systematyczne stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa – *zadania ciągłe* ;
- Zakup nagród i upominków dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych - *zadania ciągłe*
- Rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku poprzez uaktualnianie rejestru dokumentów o środowisku

2.3 Powiązania Programu ochrony środowiska z innymi dokumentami strategicznymi

Realizacja celów i zadań zawartych w Programie ochrony środowiska wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń Programu z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali lokalnej harmonizują z kierunkami rozwoju ustalonymi na wyższych szczeblach administracji samorządowej oraz administracji rządowej. Oznacza to, że planowane działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów o charakterze globalnym i długoterminowym.

Uwarunkowania międzynarodowe Polska jest stroną wielu konwencji oraz umów międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody, gospodarki wodnej, ochrony powietrza, gospodarki odpadami, ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądowego, dostępu do informacji oraz transgranicznego oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Konwencje międzynarodowe, w których stroną jest Polska mają postać porozumień wielostronnych oraz umów bilateralnych. Priorytety Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska na lata 2002-2012 formułuje VI Program Działań Wspólnoty w zakresie środowiska . Realizacja ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego oraz ogólną poprawę środowiska i jakości życia. Główne priorytety ochrony środowiska do realizacji w ramach Programu to:

- powstrzymanie zmian klimatu (zgodnie z założeniami protokołu z Kioto),
- ochrona przyrody i różnorodności biologicznej (w tym ochrona rzadkich zasobów, właściwe wykorzystanie środowiska morskiego, wybrzeża i bagien),
- zapewnienie odpowiednich relacji środowisko – zdrowie (zapewnienie wysokiego poziomu jakości życia i dobrobytu społecznego obywateli),
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych, ograniczenie ilości odpadów

Podstawę opracowania Programu ochrony środowiska stanowią dokumenty

Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju zawiera priorytet 2, odnoszący się do kwestii środowiskowych: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie ochrony środowiska wspierane będą przedsięwzięcia związane z oczyszczaniem ścieków, zapewnieniem wody pitnej wysokiej jakości, zagospodarowaniem odpadów i rekultywacją terenów zdegradowanych, ochroną powietrza, ochroną przed hałasem, drganiami i wibracjami. Wspierana będzie zatem budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych, a także podjęte zostaną działania ograniczające odprowadzanie do wód szkodliwych substancji, w tym z rolnictwa. Wdrażane będą też działania zmniejszające emisje: CO₂, SO₂, NO_x i pyłów pochodzących z sektora komunalno – bytowego oraz przemysłu, zwłaszcza energetyki, jak również przedsięwzięcia termomodernizacyjne. Pożądane jest przygotowanie i wdrożenie wieloletnich programów rozwoju branż, przy zapewnieniu utrzymania lub redukcji emisji CO₂ na poziomie uwzględniającym potrzeby rozwojowe kraju i zobowiązania międzynarodowe.

"II Polityka Ekologiczna Państwa", "Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010", dostosowana do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska "Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 -2010" oraz „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016” będąca aktualizacją wcześniej przyjętych polityk. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w celu określenia podstaw i kierunków polityki przestrzennej państwa, ministrowie i centralne organy administracji rządowej mają obowiązek prowadzić analizy i studia, opracowywać koncepcje i sporządzać programy odnoszące się do obszarów określonych zagadnień np. Minister Środowiska w zakresie lasów w Polsce. W takim trybie został opracowany i przyjęty w 1995 r. do realizacji

Krajowy Program Zwiększania Lesistości (KPZL), którego celem jest zwiększanie powierzchni zalesionych, co zgodne jest z przyjętą długofalową polityką rządu.

W celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej, w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, został sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r.

, **Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)**, który określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne

W AKPOŚK 2009 4 gminy powiatu chodzieskiego zostały zaliczone do aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego i ujęte w ramach aglomeracji, dla których do końca 2015 r. planuje się w aglomeracji Chodzież (PLWI023) do której należy 6 gmina Chodzież:

- przyrost mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego w latach 2007-2015 na poziomie 2 784, tzn. że liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 24 284 (tj. ok. 96 % wszystkich mieszkańców);
- rozbudowa i modernizacja biologicznej oczyszczalni ścieków w celu spełnienia standardów odprowadzanych ścieków dla aglomeracji >15 000 RLM w zakresie usuwania związków azotu (N) i fosforu (P);
- termin osiągnięcia efektu ekologicznego w aglomeracji wg AKPOŚK 2010 – rok 2015;

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego Intencją Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego jest przekształcenie województwa w region, który będzie się cechował:

- dużą konkurencyjnością w stosunku do innych regionów europejskich,
- zachowaną spójnością społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną,

- wysoką jakością zasobów ludzkich oraz polepszeniem warunków życia mieszkańców.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013 jest instrumentem wskazującym działania prowadzące do wzmocnienia potencjału rozwojowego regionu na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia. Programem objęto wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego, w tym również związane z poprawą stanu środowiska przyrodniczego, nadając im wysoki, trzeci priorytet pn. „Środowisko przyrodnicze”.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest jednym z trzech dokumentów – obok Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego i Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, które decydują o przyszłości regionu.

Przyjęto, że misją Planu jest: Stwarzanie warunków do osiągnięcia spójności terytorialnej oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa wielkopolskiego, poprawy warunków życia jego mieszkańców, stałego zwiększania efektywności procesów gospodarczych i konkurencyjności regionu.

Jednym z priorytetowych kierunków wojewódzkiej polityki przestrzennej jest poprawa warunków funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Strategicznym celem wyznaczonym w :

Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2019 jest: zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych. Strategicznemu celowi przyporządkowano cele szczegółowe, które będą realizowane poprzez przypisane im kierunki działań.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020 proponuje „...zintegrowany i zrównoważony rozwój terytorium, oparty na równowadze i wzajemnym wsparciu trzech głównych elementów decydujących o rozwoju: ludziach, ekonomii, środowisku”.

Wieloletni Plan Zamierzeń Inwestycyjnych Gminy Chodzież określa strategię rozwoju gminy Chodzież na lata 2004-2013 jest dokumentem określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz polityki przestrzennej gminy Chodzież.

Podstawowym celem strategicznym jest zapewnienie mieszkańcom jak najlepszych warunków do życia i na jak najwyższym poziomie poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, restrukturyzację rolnictwa oraz właściwą realizację zadań własnych gminy.

Plan modernizacji i rozwoju urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych Miejskich Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Chodzieży na terenie gminy Chodzież w latach 2012-2015

Plan realizowany będzie w kierunku uporządkowania gospodarki wodno ściekowej na terenie gminy Chodzież w celu poprawy jakości świadczonych usług , efektywności , ochrony środowiska gruntowego i jest zbieżny z powyższymi opracowaniami związanymi z rozwojem gminy Chodzież. .

Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Podanin na okres od 1.01.2012 r. do 31.12.2021 r.

„Program” sporządzony został w celu: zinventaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa; przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego; doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych; ulepszania i rozwijania metod sprawowania ochrony przyrody;

3. Charakterystyka środowiska gminy, obszar badań i położenie

3.1. Obszar badań

3.1.1 Położenie

Gmina Chodzież położona jest w północnej części województwa wielkopolskiego, w granicach powiatu chodzieskiego. W obrębie powiatu, gmina Chodzież graniczy z miastem Chodzież, od południa – z gminą Budzyń, a od wschodu – z gminami Szamocin i Margonin. Poza tym od północy graniczy z gminami Kaczory i Miasteczko Krajeńskie (powiat pilski), od zachodu z gminą Ujście (powiat pilski) i gminą Czarnków (powiat czarnkowsko-trzcianecki). Łączna jej powierzchnia wynosi 21294 ha. Gminę Chodzież tworzy 11 sołectw oraz 22 miejscowości, w tym 15 wsi.

Przez obszar gminy Chodzież biegnie granica dwóch głównych jednostek fizjograficznych (makroregionów), wydzielonych wg podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego. Północna część gminy (dolina Noteci i przylegające do niej tereny) znajduje się w granicach mezoregionu Doliny Środkowej Noteci (315.34), będącego częścią makroregionu Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (315.3). Pozostała część gminy położona jest w granicach mezoregionu Pojezierze Chodzieskie (315.53), który jest częścią makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5).

Gmina Chodzież znajduje się w granicach kulturowo-historycznego regionu Wielkopolski.

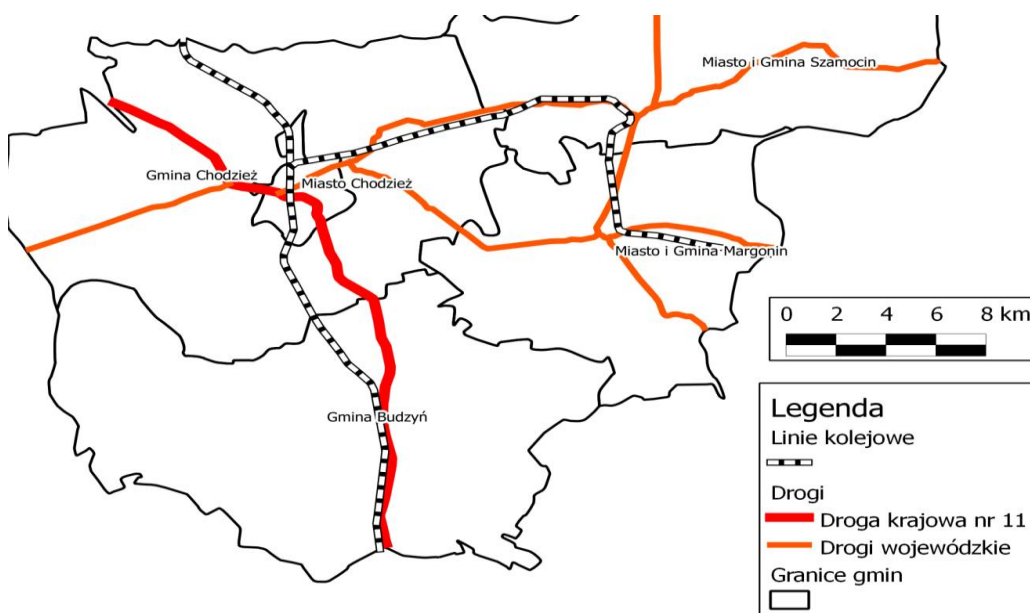
3.1.2 Komunikacja

Kolej

Przez teren gminy przebiega *linia kolejowa nr 354* relacji Poznań-Piła. Przystanki osobowe znajduje się w miejscowości Milcz .

Linia kolejowa biegnąca z Chodzieży przez Strzelce i Zacharyn do Gołańczy jest nieużytkowana od 1994 r., usunięta z ewidencji przedsiębiorstwa Polskie Linie Kolejowe

Główne szlaki komunikacyjne Gmina Chodzież i przyległe (Źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej www.geoportal.gov.pl)



Drogi

Przez teren gminy Chodzież przebiega droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg-Bytom, drogi wojewódzkie o długości 22,5 km, powiatowe 45,2 km i gminne. Według

ewidencji gmina posiada 279 km dróg gminnych z czego 27,2 km to drogi o nawierzchni asfaltowej, 77 km to drogi o nawierzchni utwardzonej i 175 km dróg gruntowych.

3.1.3 Demografia

W roku 2005 gmina liczyła 5444 mieszkańców, w chwili obecnej teren gminy zamieszkuje 5850 mieszkańców łącznie z pobytem czasowym. Biorąc pod uwagę wskaźniki demograficzne z prognozami co 5 lat oraz dane nt. ilości mieszkańców w latach ubiegłych następuje wyraźny wzrost liczby ludności w gminie.

2006	2007	2008	2009	2010	2011 r.	2020 r.
5545	5641	5653	5718	5790	5850	6501

Dane statystyczne	2008	2009	2010
Ludność na 1 km ²	26	26	27
Kobiety na 100 mężczyzn	100	100	100
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54	54	54

3.1.4 Użytkowanie gruntów

Podstawową produkcją rolniczą jest produkcja zbóż, następnie ziemniaków. W produkcji zwierzęcej dominuje produkcja bydła następnie trzody chlewnej. Na terenie gminy Chodzież ze względu na zróżnicowanie przestrzenne warunków naturalnych można wyodrębnić dwa odmienne obszary o szczególnych predyspozycjach dla gospodarki rolnej:

- 1) obszar łąk i pastwisk wzdłuż doliny Noteci,
- 2) obszar wysoczyzny.

Łąki i pastwiska zajmują około 39% powierzchni ogólnej gruntów rolnych gminy. Największy ich obszar leży w dolinie Noteci. Obszar ten stanowi fragment użytków zielonych rozciągających się wzdłuż doliny Noteci i może być wykorzystany gospodarczo dla produkcji pasz i chowu bydła. Od wielu lat część kompleksów łąk było niewykorzystywanych, zarastały drzewami i krzewami, były podtapiane.

Jest to teren, gdzie zaczęły gniazdować ptaki. Duże skupiska ptaków zimujących i wędrujących sprawiły, że obszar ten został objęty ochroną. Cały obszar łąk leży w strefie chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, ponadto znaczna część łąk położona jest na obszarze Natura 2000. Gospodarowanie na tym terenie musi być podporządkowane ochronie dziko występujących populacji ptaków i ich siedlisk.

Znaczna powierzchnia łąk i pastwisk jest przekształcona przez człowieka. Wysiewane są na tym terenie odpowiednie gatunki traw, następnie koszone lub wypasane są na nich zwierzęta. Teren ten jest narażony na zalewanie, pocięty jest licznymi rowami melioracyjnymi, czynnymi okresowo, dzięki którym regulowany jest stan wody w glebie. Część z tych rowów spełnia rolę przyspieszającą odpływ wód.

3.2. Diagnoza stanu środowiska w gminie na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem.

Warunki środowiska geograficznego

Według regionalizacji J. Kondrackiego omawiany teren należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierzy południowo-bałtyckich. Gmina Chodzież położona jest w Dolinie Środkowej Noteci. Jakość i stan środowiska oceniane są na podstawie badań prowadzonych w sieci punktów kontrolno-pomiarowych tworzących jednolity system monitorowania środowiska. Każdy element środowiska (woda, gleba, powietrze) posiada indywidualny system jego kontroli, którego istotę stanowią systematyczne, standardowe pomiary i obserwacje.

Jakość i stan środowiska oceniane są na podstawie badań prowadzonych w sieci punktów kontrolno-pomiarowych tworzących jednolity system monitorowania środowiska. Każdy element środowiska (woda, gleba, powietrze) posiada indywidualny system jego kontroli, którego istotę stanowią systematyczne, standardowe pomiary i obserwacje. Monitoring poszczególnych elementów środowiska realizowany jest w sieciach obserwacyjnych:

- ❖ sieć krajowa :
 - wody podziemne - badania prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie,
 - wody powierzchniowe (rzeki) – badania prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Pile,
 - gleby - badania prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.
- ❖ sieć nadzoru ogólnego:
 - powietrze - badania prowadzi Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Pile.
- ❖ sieć regionalna:
 - wody podziemne, wody powierzchniowe (rzeki) – badania prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Pile
- ❖ monitoring podstawowy :
 - wody powierzchniowe - badania jeziora o powierzchni powyżej 100 ha, a do roku 2000 były objęte jeziora o powierzchni powyżej 50 ha. Badania realizuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Pile

Głównymi czynnikami różnicującymi warunki glebowe na terenie gminy, to litologia, rzeźba terenu oraz warunki wilgotnościowe podłoża.

W części północnej gminy, w obrębie doliny Noteci, występują głównie gleby hydrogeniczne. Na podłożu o dużej wilgotności przez cały rok oraz w sąsiedztwie

Warunki klimatyczne

Gmina Chodzież leży w tej części kraju gdzie warunki klimatyczne kształtowane są głównie przez masy powietrza polarno – morskiego, polarno – kontynentalnego oraz kontynentalnego, Najczęściej napływające na ten Obszar powietrze polarno morskie charakteryzuje się stosunkowo niewielką ilością pary wodnej, czego efektem są zmniejszone amplitudy temperatury powietrza oraz zwiększone zachmurzenie Gmina Chodzież według podziałów na regiony klimatyczne A. Wosia znajduje się w regionie Środkowopolskim, którego cechą charakterystyczną jest częste występowanie dni z pogodą ciepłą i jednocześnie pochurną bez opadu.

Cały obszar gminy charakteryzuje się małą ilością opadów atmosferycznych, których wartość nie przekracza 550 mm rocznie a liczba dni deszczowych 170.

Szczególnie ważną rolę w kształtowaniu warunków klimatycznych odgrywa Pradolina Noteci, która poprzez podmokłe dno, dużą liczbę kanałów i rowów, obecność rzeki Noteć

i Boleмки, powodują że powietrze w na tym rejonie charakteryzuje się podwyższoną wilgotnością.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe w granicach gminy zajmują powierzchnię 284 ha, w tym wody płynące 34 ha, naturalne stojące 28 ha oraz stawy 222 ha.

Szczegółowym monitoringiem wód powierzchniowych, prowadzonym na podstawie *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych* (Dz. U. Nr 162 poz. 1008), została objęta w granicach gminy Chodzież jedynie rzeka Noteć. Rok wcześniej (w 2007 r.) rzeka ta prowadziła wody IV klasy czystości. Na podstawie wyników badań WIOŚ w Poznaniu za rok 2008 r. (wodowskaz Ujście), przedstawiono poniżej stan jednolitych części wód powierzchniowych rzeki Noteci:

- a) klasa elementów fizyczno-chemicznych – jeden lub więcej badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych przekracza wartości określone w załącznikach nr 1-4 do rozporządzenia dla klasy II,
- b) klasa elementów biologicznych – II (stan dobry biologicznego wskaźnika jakości wód),
- c) potencjał ekologiczny w punkcie pomiarowo-kontrolnym – potencjał ekologiczny umiarkowany (III klasa jakości wód),
- d) stan chemiczny w punkcie pomiarowo-kontrolnym – stan chemiczny dobry,
- e) potencjał ekologiczny w jednolitej części wód – potencjał ekologiczny umiarkowany (III klasa jakości wód),
- f) stan chemiczny w jednolitej części wód – stan chemiczny dobry,
- g) ocena stanu wód w jednolitej części wód – stan zły.

Większość zanieczyszczeń w rzece pochodzi z terenów położonych poza gminą. Stan sanitarny wód rzeki Noteci pogarszany jest przez wpływające do niej cieką – Bolemkę i kilka innych kanałów odwadniających system rowów Pradoliny.

Rzeka Boleмка – typ 23 (mała lub średnia rzeka będąca pod wpływem procesów torfotwórczych). Badania przeprowadzone zostały przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w roku 2010 w punkcie pomiarowo kontrolnym Boleмка w Ciszewie w 1,0 kilometrze biegu rzeki wykazały następujące wyniki stanu ekologicznego wód:

L.p	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	śr/rok	Klasa jakości wód
1	Temperatura	C°	9,583	I
2	Odczyn	pH	7,684	I
3	Tlen rozpuszczalny	mg O ₂ /l	7,438	Poniżej stanu dobrego
43	BZT5	mg O ₂ /l	10,025	Poniżej stanu dobrego
5	Ogólny węgiel organiczny	mg C/l	9,842	II
6	Azot amonowy	mg N _{NH4} /l	0,450	I
7	Azot Kieldahla	mg N/l	4,146	Poniżej stanu dobrego
8	Azot azotanowy	mg N _{NO3} /l	2,183	II
9	Azot ogólny	mg P/l	6,441	Poniżej stanu dobrego
10	Fosfor ogólny	mg P/l	0,68	Poniżej stanu dobrego
11	Substancje rozpuszczalne	Mg/l	494/2	II
12	Makrofitowy Indeks Rzeczny	Indeks	–	III

Klasa elementów fizyczno-chemicznych: jeden lub więcej badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych przekracza wartości określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia dla klasy II

❖ Rzeka Borka

Borka to lewostronny dopływ Boleмки o silnie zagospodarowanej zlewni pod kątem hodowli ryb (karp, łososiowate). Rzeka wpada do Boleмки w km 5,178..

Do złej jakości wody tej rzeki przyczyniają się liczne punktowe źródła zanieczyszczeń – zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych. Jakość wody w rzece pogarszają również jeziora (Karczewnik, Chodzieskie), przez które przepływa. Po oddaniu do eksploatacji oczyszczalni Studzieniec-Łęg, z roku na rok poprawia się jakość wody w Bolemce.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych w granicach gminy wynikają z legalnych i nielegalnych zrzutów zanieczyszczeń do cieków, jezior i na inne obszary o funkcjach irygacyjnych..

Północną i centralną część gminy zajmuje zlewnia Noteci. Tworzą ją w granicach gminy Chodzież, oprócz jej zlewni bezpośredniej, zlewnia Boleмки ze zlewnią Strugi Oleśnickiej (Borki) oraz fragmenty zlewni Margoninki. Południową część gminy zajmuje fragment zlewni Wełny, na którą składają się fragmenty zlewni Flinty oraz Dymnicy. Naturalną sieć hydrograficzną uzupełnia system rowów melioracyjnych i kanałów w obrębie doliny Noteci. System ten jest bardzo skomplikowanym układem przestrzennym składającym się z olbrzymiej ilości rowów o przebiegu prostopadłym, równoległym lub skośnym w stosunku do osi Pradoliny. Do największych kanałów należy zaliczyć Kanał Milcz, Kanał Strzelecki, Kanał Szkolny, Kanał Zacharzyński. Również ujściowy fragment rzeki Boleмки ma charakter kanału.

W granicach gminy stwierdzono także wypływy na powierzchnię wód podziemnych. Najbardziej liczne są wysięki występujące w obrębie zboczy obniżenia, którym płynie Struga Oleśnicka. W mniejszych skupiskach wysięki obserwowane są również na terenach położonych na północ od Stróżewka, skąd wody spływają do Jeziora Chodzieskiego, a także w rejonie Rataj, gdzie zasilają okresowo cieki spływające bezpośrednio do doliny Noteci. Na północnych skłonach kompleksu czołowomorenowego, na wschód od miasta Chodzieży, znajduje się strefa występowania źródeł, których wody tworzą ciek spływający do Strugi Oleśnickiej.

Naturalną sieć hydrograficzną uzupełnia system rowów melioracyjnych i kanałów w obrębie doliny Noteci. System ten jest bardzo skomplikowanym układem przestrzennym składającym się z olbrzymiej ilości rowów o przebiegu prostopadłym, równoległym lub skośnym w stosunku do osi Pradoliny. Do największych kanałów należy zaliczyć Kanał Milcz, Kanał Strzelecki, Kanał Szkolny, Kanał Zacharzyński. Również ujściowy fragment rzeki Boleмки ma charakter kanału.

Na obszarze gminy istnieją również obszary bezodpływowe; największe z nich znajdują się po zachodniej stronie zboczy masywu Gontyńca.

Wody podziemne

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym kraju, obszar gminy Chodzież znajduje się na granicy dwóch regionów hydrogeologicznych: pomorsko-kujawskiego (III), w tym podregionu pomorskiego (III 1) z wydzielonym rejonem doliny Noteci (III1_A) oraz regionu mogileńskiego (XII).

Najgłębszy poziom użytkowy wód podziemnych tworzy mioceński poziom wodonośny. Występuje on na zmiennej głębokości od 50 do 150 m p.p.t., a jego miąższość

zmienia się od 80 do 40 m. Wydajność studni trzeciorzędowych znajdujących się w rejonie gminy Chodzież wynosi od 48 do 57 m³/h.

W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwie główne warstwy wodonośne. Pierwsza z nich to poziom wód przypowierzchniowych (gruntowych) występujący na obszarze gminy w trzech strefach. Na zlecenie Urzędu Gminy w Chodzieży prowadzone są corocznie w ramach monitoringu Składowiska Odpadów badania jakości wód podziemnych w rejonie nieczynnego Składowiska Odpadów Komunalnych w Kamionce (piezometry nr P-B, P-C oraz P-3).

We wszystkich badanych próbach analizowane metale ciężkie zaklasyfikowano do I klasy jakości – wody bardzo dobrej jakości, z wyjątkiem ołowiu i cynku w piezometrach P-C i P-3. W przypadku cynku wpływ ma materiał z jakiego wykonana jest rura jeżeli chodzi o ołów w przypadku powtórzenia się wyników wymaga zbadania. Analizowane wskaźniki w piezometrach P-C i P-B utrzymują się na zbliżonym poziomie jak w poprzednich cyklach badawczych. Ogólnie nie przekroczone zostały wartości stężeń dopuszczalnych dla zwykłych wód podziemnych wg klasyfikacji PIOŚ jak również klasyfikacji Ministra Środowiska. (*Sprawozdanie z badań nr SB/17440/06/2012 z dnia 08.06.2012 – przez SGS EKO PROJEKT sp. z o.o. Pszczyna*)

Tereny zalewowe

Na terenie gminy Chodzież wyróżnić można szereg terenów zalewowych. Największy obszar zagrożony podtopieniami położony jest w północnej części gminy wzdłuż rzeki Noteć. Ponadto podtopieniami zagrożone są obszary położone wzdłuż mniejszych cieków wodnych i nad brzegami zbiorników wodnych.

Obecny stan zagospodarowania, (gęsta sieć rowów i kanałów) prowadzenie właściwej konserwacji, powoduje że niebezpieczeństwo zagrożenia powodzią jest bardzo małe. Najnowsze „Studium granic bezpośredniego zagrożenia powodzią dla zlewni rzeki Noteć” sporządzonego przez RZGW w Poznaniu zasięg wystąpienia potencjalnej powodzi (wody stuletniej) wyznaczają rzędne od 50,37 do 50,39 m n.p.m. Obszar zagrożony powodzią jest w całości niezabudowany.

System obszarów i obiektów prawnie chronionych

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnych wartościach naukowych, kulturowych, historyczno – pamiątkowych oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów

Pomnikami przyrody są najczęściej sędziwe, o okazałych rozmiarach drzewa i krzewy rodzimych lub obcych gatunków, głązy narzutowe. Największa grupa pomników przyrody znajduje się w obrębie parków będących częścią założeń pałacowo i dworsko-parkowych. Niektóre założenia parkowe mają po 200 lat. Najwięcej okazałych drzew zachowało się w parku w Oleśnicy, Pietronkach, Ratajach i Strzelcach.

Część drzew występuje również w granicach zieleni cmentarnej w Milczu oraz przy drogach (Stróżewo) jako obiekty wolnostojące, tworzące nieregularne zgrupowania (Papiernia) bądź szpalery (Trojanka).

Na terenie gminy Chodzież znajduje się wiele pomników przyrody – najstarsze z nich zostały objęte ochroną decyzjami Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 1956 r., późniejsze decyzjami Wojewody Piłskiego oraz uchwałami Rady Gminy w

Chodzieży z dnia 20 września 2006 r. i 15 grudnia 2008 r. Wśród drzew – pomników – dominują lipy drobnolistne, dęby szypułkowe, buki pospolite.

Zestawienie wszystkich pomników przyrody występujących na terenie gminy przedstawiono w tabeli Zestawienie wszystkich pomników przyrody występujących na terenie gminy przedstawiono w tabeli

Tabela 1: Wykaz pomników przyrody występujących na terenie gminy Chodzież

<i>Pozycja z rejestru</i>	<i>Obiekt objęty ochroną – opis</i>	<i>Położenie</i>	<i>Rok uznania za pomnik przyrody</i>
160	Lipa drobnolistna obwód 710 cm, wys. 35 m, szer. Korony 26 m, wiek ok. 300 lat	Papiernia Nadleśnictwo Podanin, Leśnictwo Oleśniczka, oddział 53 c	1956
161	Grupa drzew: 3 lipy drobnolistne • obwód 430 cm, wys. 22 m, szer. korony 15 m, • obwód 503 cm, wys. 26 m, szer. korony 24 m, • obwód 550 cm, wys. 27 m, szer. korony 14 m	Papiernia Nadleśnictwo Podanin, Leśnictwo Oleśniczka, oddział 53 f	1956
163	Dąb szypułkowy obwód 412 cm, wys. 24 m, szer. korony 16 m	Oleśnica przy drodze gruntowej z Oleśnicy do Trojanki	1956
165	Modrzew europejski obwód 332 cm, wys. 30 m, szer. korony 9 m	Nietuszkowo w zabytkowym parku od strony północno-zachodniej	1957
168	Głaz narzutowy granitowy obwód 954 cm, wys. 112 m, długość 338 cm, szer. 308 cm	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 92 a Głaz znajduje się w lesie bukowo-dębowym niedaleko drogi wojewódzkiej Chodzież - Czarnków	1975
303	Lipa drobnolistna obwód 574 cm, wys. 26 m, szer. korony 22 m	Miłcz drzewo rośnie na starym cmentarzu	1981
332	Grupa drzew: Buk pospolity (5 drzew) • obwód 469 cm, wys. 25 m, szer. korony 28 m, • obwód 429 cm, wys. 21 m, korony 23 m, • obwód 419 cm, wys. 20 m, szer. korony 23 m, • obwód 428 cm, wys. 22 m, szer. korony 24 m, • obwód 290 cm, wys. 21 m, szer. korony 18 m, Lipa drobnolistna obwód 331 cm, wys. 25 m, szer. korony 16 m, Olsza czarna obwód 334 m, wys. 25 m, szer. korony 10 m, Klon pospolity obwód 396 cm, wys. 25 m, szer. korony 21 m, Dąb bezszypułkowy	Oleśnica drzewa rosą w parku zabytkowym (na jednym z buków wykonane zostały w 2000 r. zabiegi sanitarne i pielęgnacyjne)	1982

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

	<p>obwód 347 cm, wys. 26 m, szer. korony 21 m,</p> <p>Jesion wyniosły obwód 319 cm, wys. 24 m, szer. korony 21 m.</p>		
333	<p>Grupa drzew:</p> <p>Buk pospolity obwód 425 cm, wys. 27 m, szer. korony 19 m,</p> <p>4 lipy drobnolistne</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 429 cm, wys. 25 m, szer. korony 18 m, • obwód 305 cm, wys. 24 m, szer. korony 18 m, • obwód 334 cm, wys. 25 m, szer. korony 21 m, • obwód 374 cm, wys. 27 m, szer. korony 12 m, <p>Platan klonolistny Obwód 368 cm, wys. 22 m, szer. korony 23 m,</p> <p>2 klony pospolite</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 334 cm, wys. 22 m, szer. korony 18 m, • obwód 332 cm, wys. 26 m, szer. korony 18 m 	<p>Oleśnica drzewa rosną w parku zabytkowym</p>	1982
334	<p>Dąb szypułkowy Obwód 358 cm, wys. 25 m, szer. korony 26 m</p>	<p>Pietronki przy drodze wojewódzkiej Nr 193, obok krzyża</p>	1982
345	<p>Grupa drzew</p> <p>Klon pospolity – 5 drzew obwód od 216 cm do 284 cm, wys. od 18 m do 20 m, szer. korony od 14 m do 18 m,</p> <p>Dąb szypułkowy – 3 drzewa obwód od 322 cm do 390 cm, wys. od 25 m do 26 m, szer. korony od 12 m do 14 m</p>	<p>Rataje grupa drzew rośnie w zabytkowym parku</p>	1982
346	<p>Grupa drzew:</p> <p>Dąb szypułkowy – 2 drzewa</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 376 cm, wys. 21 m, szer. korony 21 m, • obwód 418 cm, wys. 24 m, szer. korony 14 m, <p>3 lipy drobnolistne</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 331 cm, wys. 20 m, szer. korony 14 m, • obwód 422 cm, wys. 23 m, szer. korony 14 m, • obwód 566 cm, wys. 26 m, szer. korony 23 m, <p>2 klony pospolite</p> <ul style="list-style-type: none"> • obwód 339 cm, wys. 20 m, szer. korony 16 m, • obwód 380 cm, wys. 23 m, szer. korony 20 m 	<p>Pietronki drzewa rosną w zabytkowym parku</p>	1982
347	<p>Grupa drzew:</p> <p>7 klonów pospolitych obwód od 275 cm do 457 cm, wys. od 18 m do 19 m, szer. korony od 15 m do 19 m,</p>	<p>Strzelce drzewa rosną w zabytkowym parku</p>	1982

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

	<p>4 lipy drobnolistne obwód od 333 cm do 401 cm, wys. od 18 m do 22 mszer. korony od 14 m do 17 m,</p> <p>Wiąz szypułkowy obwód 371 cm, wys. 22 m, szer. korony 12 m</p> <p>Topola biała obwód 381 cm, wys. 23 m, szer. korony 16 m</p>		
358	<p>Grupa drzew: 6 lip drobnolistnych obwód od 376 cm do 468 cm, wys. od 21 m do 25 mszer. korony od 13 m do 18 m,</p> <p>Klon pospolity obwód 356 cm, wys. 24 m, szer. korony 19 m,</p> <p>Klon jawor obwód 324 cm, wys. 20 m, szer. korony 15 m</p>	Trojanka drzewa rosną przy drodze Oleśnica - Trojanka	1983
359	<p>Grupa drzew: Wiąz szypułkowy • obwód 293 cm, wys. 21 m, • obwód 334 cm, wys. 18 m,</p> <p>Olsza czarna – 6 drzew obwód od 275 cm do 338 cm, wys. od 15 m do 17 m, szer. korony od 16 m do 20 m,</p> <p>2 lipy drobnolistne • obwód 308 cm, wys. 17 m, szer. korony 14 m, • obwód 315 cm, wys. 17 m, szer. korony 18 m,</p> <p>Jesion wyniosły obwód 306 cm, wys. 17 m, szer. korony 17 m</p>	Nietuszkowo drzewa rosną w pobliżu zabytkowego parku, przy drodze gruntowej z Milcza do Chrustowa	1983
448	Dąb bezszypułkowy obwód 447 cm, wys. 22 m, szer. korony 28 m	Oleśnica drzewo rośnie na skraju lasu ok. 100 m od budynku byłej szkoły podstawowej	1985
537	Dąb szypułkowy obwód 324 cm, wys. 22 m, szer. korony 21 m, wiek 250 lat	Stróżewo w pobliżu gminnego przedszkola	1993
	Sosna pospolita „Danuśka” obwód 142 cm, wys. 20 m, szer. korony 8 m	Oleśnica Nadleśnictwo Sarbia Leśnictwo Marunowo oddział 14 g	2006
	Buk zwyczajny „Romek” obwód 352 cm, wys. 25 m, szer. korony 11 m	Cisze Nadleśnictwo Sarbia Leśnictwo Cisze oddział 54 t	2006
	Buk zwyczajny „Himek” obwód 375 cm, wys. 27 m, szer. korony 11 m	Stróżewice Nadleśnictwo Sarbia Leśnictwo Jacewko oddział 44 c	2006
	Buk zwyczajny obwód 386 cm, wys. 24 m, wiek 156 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 51 b	2008
	Buk zwyczajny obwód 360 cm, wys. 24 m, wiek 120 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 53 h	2008
	Wiąz pospolity obwód 290 cm, wys. 29 m, wiek 120 lat	Nietuszkowo Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 2 b	2008
	Lipa drobnolistna	Milcz	2008

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

	obwód 382 cm, wys. 30 m, wiek 206 lat	Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 27 h	
	Buk zwyczajny obwód 394 cm, wys. 34 m, wiek 150 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 159 a	2008
	Buk zwyczajny obwód 465 cm, wys. 30 m, wiek 206 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 161 a	2008
	Buk zwyczajny obwód 367 cm, wys. 24 m, wiek 126 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 168 b	2008
	Modrzew europejski obwód 312 cm, wys. 30 m, wiek 156 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 164 f	2008
	Buk zwyczajny obwód 512 cm, wys. 29 m, wiek 131 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 92 f	2008
	Buk zwyczajny obwód 370 cm, wys. 29 m, wiek 131 lat	Oleśnica Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Oleśniczka oddział 92 f	2008
	Dąb szypułkowy obwód 372 cm, wys. 23 m, wiek 250 lat	Stróżewice Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 194 f	2008
	Dąb szypułkowy obwód 327 cm, wys. 30 m, wiek 200 lat	Rataje Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 133 g	2008
	Sosna pospolita obwód 342 cm, wys. 25 m, wiek 206 lat	Konstantynowo Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 126 A d	2008
	Sosna pospolita obwód 335 cm, wys. 25 m wiek 206 lat	Konstantynowo Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Podanin oddział 126 A d	2008
	Buk zwyczajny obwód 311 cm, wys. 27 m, wiek 206 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik Oddział 169 f	2008
	Buk zwyczajny obwód 341 cm, wys. 27 m, wiek 206 lat	Stróżewko Nadleśnictwo Podanin Leśnictwo Karczewnik oddział 169 f	2008

Na terenie gminy nie ustanowiono form ochrony przyrody w postaci parku narodowego, parku krajobrazowego, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajoznawczych.

Obszary Natura 2000

Najwięcej ograniczeń związanych z ochroną środowiska przyrodniczego dotyczy obszaru doliny Noteci. Obszar tej doliny stanowi główną oś ekologiczną dla obszarów przyrodniczych północnej części Wielkopolski.

Najbardziej cenne przyrodniczo w tym układzie są tereny podmokłych łąk w sąsiedztwie rzeki i jej zarastających starorzeczy.

Dolina Noteci znalazła się w granicach obszaru będącego częścią systemu obszarów „Natura 2000” na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 ze zmianami).

Obszar ten o nazwie „Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego” (PLB 300001) zajmuje powierzchnię 32408,6 ha, w tym w gminie Chodzież 4240,9 ha.

Kolejną formą ochrony jest obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”. Został on ustanowiony w 1989 r. uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile, w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dziennik Urzędowy Województwa Pilskiego Nr 13, poz. 83). Zarządzenie Wojewody Pilskiego przyjęte zostało jako obowiązujące w województwie wielkopolskim na podstawie Obwieszczenia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 14, poz. 246). Obecne zapisy dotyczące zasad ochrony w granicach tych obszarów reguluje ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zmianami).

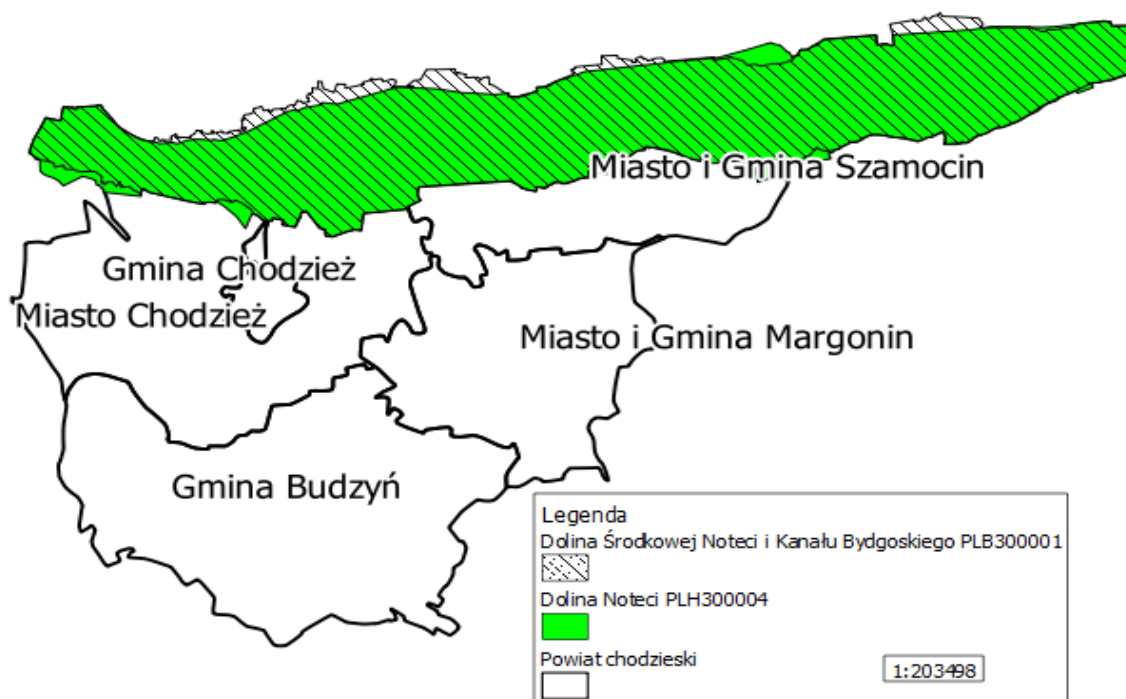
Obszar chronionego krajobrazu stanowi około 50% całej powierzchni gminy Chodzież. Zasięgiem obejmuje zachodnią i północną część gminy, najmniej zurbanizowaną i zdominowaną przez tereny przyrodnicze. Ochronie prawnej na terenie gminy Chodzież podlegają również wybrane powierzchnie kompleksów leśnych – lasy ochronne ogólnego przeznaczenia, ustanowione zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zmianami). Zasięg i kategorie ochronności obszarów zostały określone odrębnymi decyzjami Ministra Środowiska w poszczególnych nadleśnictwach.

Ochrona wybranych terenów leśnych wynika ze specjalnych walorów przyrodniczych i funkcji ekologicznych. Największą powierzchnię w granicach gminy Chodzież zajmują lasy wodochronne skupione w obrębie rozległego obniżenia z kompleksem stawów w rejonie Oleśnicy. Lasy glebochronne wyznaczone zostały głównie w strefie krawędziowej wysoczyzny, na wschód od Nietuszkowa, w rejonie wsi Rataje oraz na wschód od wsi Strzelce. Lasy uzdrowiskowe tworzą jedną powierzchnię na południe od granicy gminy z miastem Chodzież. Na obszarze gminy wyznaczono również ostoję zwierząt w obrębie wzniesień czołowo morenowych z kulminacją Gontyńca. Większość lasów ochronnych występujących na obszarze gminy Chodzież znajduje się w granicach Nadleśnictwa Podanin.

Na obszarze gminy wyznaczono również ostoję zwierząt w obrębie wzniesień czołowo morenowych z kulminacją Gontyńca.

Większość lasów ochronnych występujących na obszarze gminy Chodzież znajduje się w granicach Nadleśnictwa Podanin.

Rysunek 4: Obszary Natura 2000 w gminie Chodzież i gminy przyległe



W obrębie obszaru Natura 2000 znajdują się 2 ostoje ptaków o randze europejskiej: E37 (Stawy Ostrówek i Smogulec) i E38 (Stawy Ślesin i Występ). Występuje tu co najmniej 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla około 10% populacji krajowej podróżniczka (PCK); co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik (PCK) i kania czarna (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności występują kania ruda i błotniak stawowy.

W okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego łabędzia czarnodziobego; stosunkowo duże koncentracje osiąga siewka złota.

Tabela 2: Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występujące na obszarze Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego

L.p	Kod gatunku	Gatunki ptaków
1	A021	<i>Botaurus stellaris</i>
2	A022	<i>Ixobrychus minutus</i>
3	A027	<i>Egretta alba (Ardea alba)</i>
4	A031	<i>Ciconia aciconia</i>
5	A037	<i>Cygnus bewickii</i>
6	A038	<i>Cygnus cygnus</i>
7	A073	<i>Milvus migrans</i>
8	A074	<i>Milvus milvus</i>
9	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>
10	A081	<i>Circus aeruginosus</i>
11	A084	<i>Circus pygargus</i>
12	A089	<i>Aquila pomarina</i>
13	A120	<i>Porzana parva</i>
14	A122	<i>Crex crex</i>
15	A127	<i>Grus grus</i>
16	A140	<i>Pluvialis apricaria</i>
17	A197	<i>Chlidonias niger</i>
18	A229	<i>Alcedo atthis</i>
19	A272	<i>Luscinia svecica</i>
20	A338	<i>Lanius collurio</i>

Tereny zieleni

Na terenie gminy znajduje się szereg zabytkowych parków o dużej wartości kulturalnej i przyrodniczej:

- ❖ Park dworski w Oleśnicy – park utworzono w XVIII w., w drzewostanie występują świerki, buki, klony, olsze i sosny. Na terenie parku znajduje się kilka pomników przyrody;
- ❖ Park dworski w Ratajach – park utworzono w XIX w., w drzewostanie dominują dęby, klony, kasztanowce i modrzewie. Ponadto w parku rośnie kilka drzew uznanych za pomniki przyrody;
- ❖ Park dworski w Strzelcach – Park powstał w XVIII w., drzewostan zbudowany jest z klonów, lip, wiązów, topoli, buki, graby i modrzewie;
- ❖ Park dworski w Pietronkach – park powstał XIX w., ma powierzchnię 8 ha, w drzewostanie występują: dęby, lipy, kasztanowce, klony, jesiony, graby, wierzby, świerki, brzozy i wiązy;
- ❖ Park pałacowy w Nietuszkowie – w strukturze drzewostanu przeważają dęby, buki i jesiony.

Jakość powietrza atmosferycznego

Gmina Chodzież została zakwalifikowana do strefy wielkopolskiej Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu Środowiska (PMŚ). Co roku Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach, w oparciu o kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2008.47.281). Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2008.25.150) strefę stanowi: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy, pozostały obszar województwa. Zakres oceny rocznej wykonanej na potrzeby ustalenia dotrzymywania standardów emisyjnych dla poszczególnych zanieczyszczeń jest analizą wielkości stężeń za 2011 r.. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia, które obejmują: dwutlenek azotu, benzen, ołów, arsen, nikiel, kadm, benzo(a)piren, pył PM10, pył PM2,5, ozon, tlenek węgla. Zakres

oceny od roku 2008 jest poszerzony o arsen, nikiel, kadm i benzo(a)piren, czyli zanieczyszczenia objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu. W roku 2011 wykonano pomiary benzo(a)pirenu prowadzono w Gnieźnie, Koninie, Kaliszu, **Pile**.

Na żadnym stanowisku pomiarowym metali nie odnotowano przekroczeń ustanowionych poziomów docelowych – strefy zaliczono do klasy A.

W roku 2012 na terenie województwa wielkopolskiego przeprowadzono kolejną roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2011.

1. W wyniku oceny:

- pod kątem ochrony roślin strefę *wielkopolska*:

- dla SO₂ i NO_x zaliczono do klasy A,

- dla ozonu zaliczono do klasy C;

- pod kątem ochrony zdrowia sklasyfikowano:

- dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu – wszystkie strefy w klasie A;

- dla poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} – strefę *aglomeracja poznańska* i strefę *wielkopolska*

w klasie B, natomiast strefę *miasto Kalisz* – w klasie C;

- ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ – wszystkie strefy w klasie C,

- ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu – wszystkie strefy w klasie C; . .

Środki zaradcze należy podejmować, tam gdzie jest to możliwe, technicznie i technologicznie działania i inwestycje, pozwalające na systematyczne obniżanie notowanych obecnie stężeń benzo(a)pirenu w powietrzu. Na terenie gminy Chodzież jest zlokalizowanych niewiele zakładów produkcyjnych uciążliwych, dlatego nie występują przekroczenia dopuszczalnych stężeń gazów i opadu pyłów.

Na jakość powietrza największy wpływ ma sąsiedztwo miasta Chodzieży. Na terenie miasta funkcjonują kotłownia rejonowa, mleczarnia.

Na terenie gminy zanieczyszczenie powietrza związane jest z funkcjonowaniem w okresie zimowym lokalnych kotłowni. Przez teren gminy przebiega droga krajowa o znaczeniu międzyregionalnym oraz linia kolejowa, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi i linii kolejowej występują zanieczyszczenia spalinami i hałasem.

Zgodnie z raportem WIOŚ w Poznaniu o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2011 zbadano zanieczyszczenie powietrza w poszczególnych strefach, w efekcie końcowym oceny stref pod kątem ochrony roślin, :

- dla ozonu *strefie wielkopolskiej* przypisano klasę C;

- dla dwutlenku siarki i tlenków azotu *strefę wielkopolską* zaliczono do klasy A.

pod kątem ochrony zdrowia sklasyfikowano:

- dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu – wszystkie strefy w klasie A;

- dla poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} – strefę *aglomeracja poznańska* i strefę *wielkopolska*

- ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ – wszystkie strefy w klasie C,

W wyniku oceny za rok 2010 pod kątem stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin strefę zaliczono do klasy A.

Oznacza to, że w województwie nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu wyżej wymienionych substancji.

Hałas

Głównym źródłem hałasu na obszarze gminy Chodzież jest ruch komunikacyjny, głównie samochodowy. W granicach gminy Chodzież koncentruje się głównie na terenach sąsiadujących z przebiegiem drogi krajowej nr 11 (Piła-Poznań). Mniejsze natężenie ruchu obserwowane jest na terenach sąsiadujących z drogami wojewódzkimi nr 191 (biegnącej przez Strzelce) oraz nr 192 (biegnącej przez Rataje i Pietronki). Nieco mniejszy hałas na drogach wojewódzkich obserwowany jest na drodze nr 183 Sarbia-Chodzież. Uciążliwość hałasem komunikacyjnym występuje również przy granicy z miastem Chodzieżą, gdzie oprócz hałasu związanego z ruchem tranzytowym pojawia się hałas związany z ruchem wewnętrznym. Na obszarze gminy obserwowany jest hałas związany z ruchem pociągów na linii Piła-Poznań.

Na podstawie analizy rozkładu średniego dobowego ruchu pojazdów można ogólnie wyznaczyć drogi o największej intensywności ruchu, a więc także hałasu. Największe emisje hałasu związanego z ruchem drogowym obserwuje się wzdłuż drogi krajowej nr 11. Natężenie hałasu drogowego jest mniejsze na drogach wojewódzkich i jeszcze mniejsze na drogach powiatowych i gminnych. W przypadku hałasu od drogi nr 191, największe niedogodności z hałasem komunikacyjnym pojawiają się w miejscowości Zacharzyn, gdzie większość domów mieszkalnych usytuowana jest przy analizowanej drodze. W przypadku drogi nr 192, niedogodności związane z hałasem drogowym pojawiają się w miejscowościach Rataje oraz Pietronki. Hałas komunikacyjny w przypadku drogi nr 183 nie jest tak odczuwalny, gdyż droga ta w granicach gminy Chodzież przebiega przez tereny leśne.

Innym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego obecnym w granicach gminy Chodzież jest hałas kolejowy związany z ruchem pociągów na linii kolejowej Piła - Poznań. W granicach gminy linia ta w dwóch miejscach przebiega w sąsiedztwie terenów zabudowanych (rejon wsi Studzieniec i Milcz). Na pozostałym obszarze gminy, linia ta przebiega przez tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz tereny leśne. Między wsiami Milcz i Studzieniec, linia ta przebiega przez obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, a nieco dalej na północ przekracza granice obszarów (istniejącego i projektowanego) Natura 2000. Dla linii tej nie została dotychczas wykonana mapa akustyczna, dlatego też trudno jest oszacować intensywność obecnej emisji hałasu

Na obszarze gminy nie występują obszary ograniczonego użytkowania, których ustanowienie wynikałoby z emisjami hałasu o dużym natężeniu, np. w sąsiedztwie lotnisk. Poziomy dźwięków, których źródłem są środki komunikacji drogowej i kolejowej, wynoszą od 75 do 95 dB. W podziale na poszczególne rodzaje pojazdów przedstawiają się następująco:

- Pojazdy jednośladowe 79–87 dB;
- Samochody ciężarowe 83–93 dB;
- Autobusy i ciągniki 85–92 dB;
- Samochody osobowe 75–84 dB;
- Maszyny drogowe i budowlane 75–85 dB;

➤ **Wozy oczyszczania miasta 77–95 dB**

Droga krajowa nr 11 wymaga przebudowy i modernizacji, na odcinku w m. Podanin opracowano już projekt przebudowy drogi z urządzeniem zjazdów chodników co w pełni poprawi bezpieczeństwo ruchu i wpłynie na poprawę stanu akustycznego zajmowanego terenu i okolicy..

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu wykonanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w 2010 w zakresie obejmującym gminę Chodzież trasa Chodzież-Podanin Budzyń przedstawiono poniżej w postaci średniego dobowego ruchu w poszczególnych punktach pomiarowych

ogółem:

- 9891 pojazdów,

Z czego:

- Motocykli 35
- Samochody osobowe i mikrobusy 7121 szt
- Lekkie samochody ciężarowe i dostawcze 999 szt
- Samochody ciężarowe bez przyczep 406 z przyczepami 1238
- Autobusy 87 szt
- Ciągniki rolnicze 5 szt
- Rowery 8

Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych (SDR) w 2010 roku na sieci dróg krajowych wynosił 9888 poj./dobę. Obciążenie ruchem pojazdów silnikowych nie było równomierne dla całej sieci, lecz wzrastało ze wzrostem znaczenia dróg w układzie funkcjonalnym w związku z czym natężenie ruchu na terenie gminy w stosunku do 2005 nie wzrosło drastycznie

Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie, klasy G:

- nr 183 z Oleśnicy do Sarbi, Marunowa,
- nr 191 z Rataj do Szamocina, Wyrzyska i Bydgoszczy,
- nr 193 z Rataj do Margonina, Golańczy oraz Wągrowca i Gniezna

. Aktualnie dostępne pomiary poziomu hałasu z dróg zamieszczono w tabeli poniżej, poziom dopuszczalny został przekroczony.

Nr drogi	Miejscowość	poziom dźwięku w dzień w (dB)	Natężenie ruchu w dniu pomiarów w porze dnia	Poziom dźwięku w nocy (dB)	Natężenie ruchu w dniu pomiarów w porze nocy
191	Wymysław	63,5	2761	56,8	278
193	Chodzież	62,8	8672	56,4	518

Poziom dopuszczalny w dzień (6.00-2200) 60 dB

Poziom dopuszczalny w nocy (6.00-2200) 50 dB

Realizacja programu ochrony środowiska przed hałasem, powinna umożliwić kompleksowe i skuteczne działania zmierzające do poprawy klimatu akustycznego gminy, poprzez wymianę nawierzchni dróg co poprawi płynność ruchu, lokalne ograniczenia prędkości ruchu, tworzenie szpalerów drzew *Hałas przemysłowy* (instalacyjny), W przypadku rozwiązań technicznych ograniczających hałas, należy brać pod uwagę realizowanie nowych obiektów o funkcji usługowej i produkcyjnej w taki sposób, aby

ograniczyć do minimum przedostawanie się hałasu na zewnątrz i przy jednoczesnym zachowaniu norm akustycznych dla przebywających w tych obiektach ludzi. Chodzi tu przede wszystkim o stosowanie materiałów w budynkach, które ograniczają wibracje i tłumią hałas. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do nich tytuł prawny).

System obszarów i obiektów prawnie chronionych

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnych wartościach naukowych, kulturowych, historyczno – pamiątkowych oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów. Pomnikami przyrody są najczęściej sędziwe, o okazałych rozmiarach drzewa i krzewy rodzimych lub obcych gatunków, głązy narzutowe. Największa grupa pomników przyrody znajduje się w obrębie parków będących częścią założeń pałacowo i dworsko-parkowych. Niektóre założenia parkowe mają po 200 lat. Najwięcej okazałych drzew zachowało się w parku w Oleśnicy, Pietronkach, Ratajach i Strzelcach.

Część drzew występuje również w granicach zieleni cmentarnej w Milczu oraz przy drogach (Stróżewo) jako obiekty wolnostojące, tworzące nieregularne zgrupowania (Papiernia) bądź szpalery (Trojanka).

Na terenie gminy Chodzież znajduje się wiele pomników przyrody – najstarsze z nich zostały objęte ochroną decyzjami Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 1956 r., późniejsze decyzjami Wojewody Piłskiego oraz uchwałami Rady Gminy w Chodzieży z dnia 20 września 2006 r. i 15 grudnia 2008 r. Wśród drzew – pomników – dominują lipy drobnolistne, dęby szypułkowe, buki pospolite.

Na terenie gminy nie ustanowiono form ochrony przyrody w postaci parku narodowego, parku krajobrazowego, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajoznawczych.

Obszary Natura 2000

Północna części wsi: Nietuszkowo, Strzelce, Wymysław i Zacharzyn i wsie Milcz i Ciszewo, leżą w obszarach: specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (kod obszaru PLB300001) i projektowanym specjalnym obszarze ochrony siedlisk „Dolina Noteci” – PLH 300004. Na tych obszarach występują wysokie koncentracje lęgowe ptaków oraz stała obecność ptaków zimujących i wędrujących.. Obszar tej doliny stanowi główną oś ekologiczną dla obszarów przyrodniczych północnej części Wielkopolski.

Najbardziej cenne przyrodniczo w tym układzie są tereny podmokłych łąk w sąsiedztwie rzeki i jej zarastających starorzeczy.

Dolina Noteci znalazła się w granicach obszaru będącego częścią systemu obszarów „Natura 2000” na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 ze zmianami).

Obszar ten o nazwie „Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego” (PLB 300001) zajmuje powierzchnię 32408,6 ha, w tym w gminie Chodzież 4240,9 ha.

Kolejną formą ochrony jest obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”. Został on ustanowiony w 1989 r. uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile, w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim (Dziennik Urzędowy Województwa Piłskiego Nr 13, poz. 83). Zarządzenie Wojewody Piłskiego przyjęte zostało jako obowiązujące w województwie wielkopolskim na podstawie Obwieszczenia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu

aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 14, poz. 246). Obecne zapisy dotyczące zasad ochrony w granicach tych obszarów reguluje ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zmianami).

Obszar chronionego krajobrazu stanowi około 50% całej powierzchni gminy Chodzież. Zasięgiem obejmuje zachodnią i północną część gminy, najmniej zurbanizowaną i zdominowaną przez tereny przyrodnicze. Ochronie prawnej na terenie gminy Chodzież podlegają również wybrane powierzchnie kompleksów leśnych – lasy ochronne ogólnego przeznaczenia, ustanowione zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zmianami). Zasięg i kategorie ochronności obszarów zostały określone odrębnymi decyzjami Ministra Środowiska w poszczególnych nadleśnictwach.

Warunki glebowe

Głównymi czynnikami różnicującymi warunki glebowe na terenie gminy, to litologia, rzeźba terenu oraz warunki wilgotnościowe podłoża.

W części północnej gminy, w obrębie doliny Noteci, występują głównie gleby hydrogeniczne. Na podłożu o dużej wilgotności przez cały rok oraz w sąsiedztwie starorzeczy, występują gleby bagienne (gleby torfowe i mułowe). Na wyższych powierzchniach, okresowo zalewanych przez wody, występują gleby murszowe i murszowate. Gleby hydrogeniczne spotykane są również w obrębie wysoczyzny morenowej. Większe powierzchnie gleb torfowych występują między innymi na zachód od wsi Stróżewo, na zachód od wsi Podanin, w rejonie osad Cisz i Papiernia, a także w rejonie miejscowości Rudki oraz w sąsiedztwie jeziora Słomka. W sąsiedztwie wymienionych wyżej powierzchni występują również gleby murszowe powstałe w wyniku przesuszenia torfów wskutek obniżenia się poziomu wód gruntowych.

W gminie Chodzież brak jest dużych obszarów o wysokim wskaźniku jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, teren gminy otrzymał 59 punktów w skali Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Największy kompleks, najlepszych gleb występuje pomiędzy Trzaskowicami, a Podaninem, wokół wsi Pietronki oraz między Ratajami, a Konstantynowem. Gleby na tych terenach to głównie gleby klas III i IV zaliczane do kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego.

Klasyfikacja użytków rolnych wg klas bonitacyjnych w gminie Chodzież

klasy bonitacyjne	razem	
	ha	%
II	136	1,44
III	1039	11,04
IV	4347	46,20
V	2615	27,80
VI	1272	13,52
razem	9409	100

Na obszarze gminy dominują gleby IV i V klasy bonitacji, stosunkowo duży jest też udział gleb III klasy. Gleby prawnie chronione (I-IV) w gminie zajmują powierzchnię 5522 ha, co stanowi prawie 60 powierzchni wszystkich użytków rolnych. Najlepsze warunki glebowe dla prowadzenia działalności rolniczej występują na wschód od Rataj

oraz w rejonie Podanina. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni przyrodniczej dla gminy Chodzież wynosi 59,0.

Zieleń naturalna

Według geobotanicznego podziału kraju, gmina Chodzież znajduje się w granicach Poddziału Pasa Wielkich Dolin, Krainy Wielkopolsko-Kujawskiej i Okręgu Noteckiego. W podziale Polski na krainy przyrodniczo-leśne, gmina przynależy do Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej i Dzielnicy Puszczy Noteckiej.

Na obszarze gminy Chodzież występuje bardzo dużo powierzchni roślinności naturalnej i seminaturalnej. Najważniejszym obszarem występowania tego typu roślinności jest Pradolina Noteci. Na rozległej otwartej przestrzeni rosną seminaturalne łąki nazywane *łęgami nadnoteckimi*. Tereny przylegające do rzeki Noteci tworzą jedną z największych powierzchni torfowisk niskich w północno-zachodniej części kraju. Obserwowane na tym obszarze duże zróżnicowanie gatunkowe roślinności jest wynikiem zróżnicowania warunków wilgotnościowych podłoża i jego budowy geologicznej. Na terenach wyżej położonych, w obrębie wyższych teras (tereny gruntów mineralnych, mniej wilgotne), występują zbiorowiska żyzne – świeżych łąk kośnych z *rajgrasem wyniosłym*. Na powierzchniach niższych teras, okresowo zalewanych, występują dwukośne łąki wilgotne z *ostrożeńiem* i *rdestem* oraz jednokośne łąki trzęślicowe. W sąsiedztwie rzeki Noteci, gdzie występują uwilgotnione grunty przez cały rok, pojawiają się bardzo zróżnicowane gatunkowo zbiorowiska mszarno-turzycowe; spotkać tu można między innymi szuwały wysokich turzyc oraz zbiorowiska łąk bagiennych. Szuwały turzycowe tworzą tu między innymi turzycę brzegową, turzycę błotną, a także turzycę zaostroszoną. Zbiorowiska szuwarów turzycowych występują także w obrębie mniejszych dolin rzecznych, a także w sąsiedztwie zarastających jezior we wschodniej części gminy (jeziora Słomka, Zanza, Morskie Oko).

Drugim wielkim obszarem występowania roślinności o charakterze naturalnym są tereny leśne. Lasy w zachodniej części gminy są częścią większego kompleksu lasów Sarbskich (Nadleśnictwo Sarbia). W tej części gminy dominują siedliska borowe przy bardzo niewielkim udziale lasów i olsów. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, a gatunkami współpanującymi lub w niewielkiej ilości panującymi są: brzoza, dąb, buk, olcha i jesion. Średni wiek lasu wynosi tu 54 lata, ale zdarzają się liczne wydzielienia, gdzie rosną drzewa ponad stuletnie. Dominującym siedliskiem w tym obrębie jest bór świeży, z głównym gatunkiem sosny (ok. 90 %); drzewostanem uzupełniającym jest brzoza.

Lasy w centralnej i wschodniej części gminy (Nadleśnictwo Podanin) tworzą głównie siedliska boru świeżego. W siedlisku tym, oprócz sosny, pojawia się świerk i brzoza. Rzadszym siedliskiem jest bór mieszany świeży. W tym przypadku drzewostanem uzupełniającym jest świerk, modrzew, jodła, dąb, brzoza, buk i olsza. W rejonie Konstantynowa i Zacharzyna istnieją niewielkie powierzchnie boru suchego, w którym jedynym gatunkiem drzewostanu jest sosna. W obrębie wzgórz czołowomorenowych występują siedliska lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego. Głównymi gatunkami w lesie mieszanym świeżym są buk, dąb, sosna z domieszką jodły i modrzewia. W lesie świeżym dominującym gatunkiem jest buk z domieszką dębu, świerku, modrzewia. W podmokłych obniżeniach między wzgórzami występują sporadycznie olsy. Występujący w rejonie Gontyńca lity las bukowy zajmuje powierzchnię ponad 186 ha. znajduje się tu między innymi starodrzew bukowy w wieku od 112 lat do 152 lat. Obrzeża buczyn porastają dąbrowy nieco młodsze od buka, których łączna powierzchnia wynosi 100 ha.

Zieleń urządzona

Na zieleni urządzoną w granicach gminy Chodzież składają się parki podworskie, zieleni na cmentarzach, nasadzenia szpalerowe, a także tereny rekreacyjne i ogrody działkowe.

Na terenie gminy ważnym elementem środowiska przyrodniczego i jednocześnie krajobrazu są parki podworskie. Na obszarze gminy znajduje się ich 6. Stanowią one najczęściej część kompozycji przestrzennych zespołów urbanistycznych dworów i pałaców. Założenia te łączą w sobie, zarówno walory przyrodnicze, jak i kulturowe (architektury, sztuki ogrodowej).

Największym i najbardziej wartościowym parkiem pod względem przyrodniczym jest park w Oleśnicy, który został założony najprawdopodobniej w I poł. XIX w. Park o powierzchni 12,3 ha jest częścią siedziby o charakterze rezydencjonalnym. W drzewostanie parku dominuje, świerk, buk, klon, olsza i sosna. W parku spotkać można okazałe drzewa uznane za pomniki przyrody: lipy drobnolistne, dęby bezszypułkowe, buki pospolite, olszę czarną, klony pospolite, a także jesiony wyniosłe i platan klonolistny. W okresie powojennym park częściowo został zniszczony. Z dawnego założenia w części południowo-zachodniej parku zachowany został fragment pięknej alei grabowej, tworzącej „zielony tunel”.

Kolejny cenny przyrodniczo park znajduje się w Pietronkach. Zajmuje on powierzchnię 8 ha i ma on charakter krajobrazowy. Najważniejsze gatunki drzew w parku to dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, kasztanowiec biały, klon zwyczajny, jesion wyniosły, grab pospolity, wierzba biała, świerk pospolity, brzoza brodawkowata, wiąz szypułkowy. Część z nich uznana została za pomniki przyrody.

Interesujący pod względem przyrodniczym jest również park krajobrazowy we wsi Strzelce o powierzchni 10,7 ha, znajdujący się na granicy doliny Noteci. Część parku od strony wschodniej ma charakter regularnego ogrodu wznoszącego się tarasowo ku zachodowi. Najbardziej okazałe gatunki drzew w parku, to: klon pospolity, lipa drobnolistna, wiąz szypułkowy, topola biała, które zostały uznane za pomniki przyrody. W parku licznie rosną również graby pospolite, buki, świerki, brzozy, modrzewie. Można też spotkać pojedyncze egzemplarze buka czerwolistnego, białodrzewa, orzecha czarnego.

Następny park podworski znajduje się w miejscowości Rataje. Park obecnie ma charakter krajobrazowy, w formie szczątkowej zachowały się pozostałości „altany” z kasztanowców oraz szpaleru grabowego. W starym drzewostanie dominuje dąb, klon, kasztanowiec, modrzew. Część drzew została uznana za pomniki przyrody. Należą do nich drzewa z gatunku: buk pospolity, lipa drobnolistna, platan klonolistny i klon pospolity.

Interesujący jest również park dworski w Nietuszkowie. Znajduje się on na szczycie wysokiego zbocza opadającego w kierunku północnym w stronę doliny Noteci. Park znajduje się na północ od pałacu, w obrębie skarpy o bardzo zróżnicowanej konfiguracji terenu. W parku dominują dęby, buki i jesiony, a także lipy. Wśród innych drzew spotkać można purpurową odmianę buka, kasztanowce, graby, brzozy, modrzewie, klon purpurowy, topolę kanadyjską, jarzab szwedzki, wiąz górski i syberyjski. W obrębie parku znajduje się aleja dębowa dzieląca park na dwie części.

Również zieleni występująca w granicach cmentarzy, szczególnie tych historycznych, ma duże znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe. Na szczególną uwagę zasługują tu cmentarze w Milczu, Nietuszkowie, Pietronkach, Podaninie, Stróżewie. Na tych cmentarzach występują takie gatunki drzew jak: dąb, modrzew, robinia akacjowa, lipa drobnolistna, świerk, jesion wyniosły, bez lilak.

Wzdłuż większości dróg w granicach gminy występują szpalery drzew. Najbardziej interesujące z przyrodniczego i krajobrazowego punktu widzenia są szpalery starych drzew wzdłuż dróg gminnych o mniejszym ruchu, które w ciągu ostatnich lat nie były

poszerzane. Zachowane szpalery drzew składają się najczęściej z takich drzew, jak: lipa drobnolistna, klon, jesion wyniosły, kasztanowiec.

Świat zwierzęcy

Na obszarze gminy Chodzież bioróżnorodność przejawia się dużą liczbą bytujących tu stale lub okresowo zwierząt. Obszarem skupiającym największą liczbę zwierząt, głównie ptaków, jest Pradolina Noteci. Jest ona ostoją ptactwa wodnego i błotnego o znaczeniu europejskim. W rejonie stawów i oczek wodnych spotkać można kanie rudą i czarną, błotniaka stawowego i łąkowego, a w sąsiedztwie terenów leśnych myszołowy, rzadziej jastrzębie i krogulce. Wśród ssaków, na uwagę zasługuje bóbr, gatunek reintrodukowany, obecnie powoli staje się bardzo powszechny w dolinach rzek. W podobnym środowisku można spotkać także wydry. Wśród innych ssaków, których bytowanie związane jest ściśle z siedliskami podmokłym należy wymienić łosia, który coraz częściej obserwowany jest w dolinie podczas swoich dalekich migracji. Bardzo ważnym elementem systemu przyrodniczego gminy są stawy, szczególnie te w rejonie Oleśnicy. Stawy te wraz z terenami do nich przylegającymi stanowią ważne lęgowisko dla ptaków wodnych, takich jak: perkoz rdzawoszyi (3-4 pary), gągoł (do 10 par), błotniak stawowy (3 pary). W ich sąsiedztwie znajduje się także żerowisko pary bielików oraz bocianów czarnych. Jest to również miejsce koncentracji ptaków wodnych w czasie migracji, takich, jak: łabędź niemy (150 osobników), czy łabędź czarnodzioby (34 osobniki).

W obrębie kompleksów leśnych, oprócz drobnych ssaków (wiewiórek, jeży, borsuków, lisów), występuje bardzo licznie zwierzyna łowna (dziki, sarny i jelenie). W kompleksie leśnym Nadleśnictwa Sarbia na wschód od przysiółka Cisie co pewien czas spotykane są wilki. W południowej części gminy, w sąsiedztwie dopływów Flinty, spotkać można żurawie, a w niedostępnych miejscach leśnych jeszcze do niedawna gniazdowały orły bieliki i bardzo rzadki bocian czarny. Wybrane tereny przyrodnicze położone w granicach gminy Chodzież pełnią ważne funkcje w powiązaniach ekologicznych różnego szczebla. Największe strategiczne znaczenie dla powiązań ekologicznych ma dolina Noteci. Obszar tej doliny stanowi główną oś ekologiczną dla obszarów przyrodniczych północnej części Wielkopolski. Najbardziej cenne przyrodniczo w tym układzie są tereny podmokłych łąk w sąsiedztwie rzeki i jej zarastających starorzeczy. Rozległa, otwarta, niezabudowana przestrzeń doliny Noteci, umożliwia migracje roślin i zwierząt głównie w kierunkach równoleżnikowych. Kształt doliny Noteci w granicach gminy Chodzież (boczna rozległa dolina w rejonie wsi Oleśnica) umożliwia także migracje w kierunku południkowym, w stronę Lasów Sarbskich. Migracje w kierunku południkowym umożliwia sąsiedztwo doliny Gwdy. W okresie wczesnowiosennym i jesiennym fragment doliny Noteci biegnący przez województwo wielkopolskie, staje się jedną z najważniejszych tras migracyjnych ptaków w Polsce. W okresie przelotów gromadzi się tu do 250 bocianów białych, 1000 łabędzi niemych, 100-150 łabędzi czarnodziobych, 300-400 łabędzi krzykliwych, 15000-20000 gęsi zbożowych i białoczelnych, 2500 świstunów, 50 bielików, 4000 żurawi, 3500 łysek, 10 000 czajek niemych, 100-150 łabędzi czarnodziobych, 300-400 łabędzi krzykliwych, 15000-20000 gęsi zbożowych i białoczelnych, 2500 świstunów, 50 bielików, 4000 żurawi, 3500 łysek, 10 000 czajek. za L. Jochemczykiem i A. Baranowską,

Analizując rozmieszczenie terenów przyrodniczych w granicach gminy i odnosząc je do układu powiązań ekologicznych wyżej opisanych, można dodatkowo wyznaczyć kierunki powiązań ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Łącznikami tych powiązań są tereny leśne i łąki w obrębie poszczególnych dolin rzecznych: Flinty, Dymnicy, Margoninki.

Należy jeszcze zaznaczyć, że w ramach programu ochrony biotopów, zachodnia część gminy znalazła się w granicach Rejonu Lasów Sarbskich (180) – ostoi przyrodniczej o znaczeniu europejskim (wg systemu Corine).

Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe.

Stacje i linie elektroenergetyczne mogą być także źródłem hałasu uciążliwego dla otoczenia.

Tabela 3: źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Chodzież

Linie przesyłowe energii elektrycznej / stacje transformatorowe	Przebieg/ lokalizacja
Linia 110 kv	Piła-Krzewina-Chodzież-Wągrowiec
Linia 220 kv	Piła Plewiska- Krzewina
Stacje transformatorowe	Łącznie 47 szt we wsiach , Trzaskowice Stróżewice, Krystynka, Stróżewo, Pietronki, Konstantynowo, Mirowo, Słomki Zacharzyn, Wymysław Oleśnica Trojanka, Strzelce, Strzelecin Ciszewo Milcz i Niertuszkowo

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Chodzież (źródło: <http://mapa.bitsearch.pl>)

L.p	Operator	Lokalizacja	Dane o stacji
1	Plus	Kierzkowice 12	GSM 900
2	T-Mobile	Kierzkowice dz. 114/2	GSM 900
3	Orange	Kamionka 1	GSM 900
4	Orange	Podanin dz 182/8	GSM 1800 GSM 900
5	T-Mobile	Podanin dz. 401	GSM 900
6	Plus	Podanin	GSM900 UMTS 2100
7	Plus, T-Mobile	Konstantynowo	GSM 900

4. Istniejące problemy ochrony środowiska

Zagrożenia środowiska mogą mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń są ściśle związane ze specyfiką danego obszaru, tj. poziomem rozwoju gospodarczego w powiązaniu z warunkami fizyczno-geograficznymi. Na terenie gminy występują zarówno zagrożenia naturalne, jak i antropogeniczne.

zagrożenia naturalne na terenie gminy występujące corocznie dotyczą:

- występowania powodzi i lokalnych podtopień – zagrożenie to dotyczy głównie terenów położonych w Dolinie środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB

300001; w mniejszym stopniu na podtopienia narażone są tereny położone nad małymi ciekami wodnymi i jeziorami; lokalne podtopienia są często skutkiem działalności człowieka, powoduje je m.in. podnoszenie rzędnych działek budowlanych, zasypywanie rowów melioracyjnych, czy uszkodzenie drenów;

- zagrożenie występowaniem pożarów lasów – duża penetracja lasów przez mieszkańców sprzyja powstawaniu pożarów, dotyczy to zwłaszcza drzewostanów sosnowych na siedliskach boru suchego i boru świeżego w okresie lata i wczesnej wiosny. Zagrożenie pożarami lasów jest zwiększane przez:
 - złą kondycję zdrowotną lasów;
 - zmiany klimatyczne, a w szczególności występowanie bezśnieżnych zim i długotrwałych okresów wysokich temperatur.

Zagrożenia antropogeniczne dla środowiska naturalnego wynikają z działalności człowieka i związane są z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów naturalnych. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Zasadniczy problem stanowi jeszcze niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej – korzysta z niej około 60 % mieszkańców gminy (wg GUS). Niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej i systemów oczyszczania ścieków stwarza problem nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych, które trafiają do wód lub do ziemi, co powoduje ich zanieczyszczenie. Potencjalne zanieczyszczenie wód gruntowych ściekami bytowymi jest szczególnie istotnym problemem gdyż woda pitna dla mieszkańców gminy pobierana jest ze stosunkowo płytko położonej i słabo izolowanej, warstwy wodonośnej. Stąd wszelkie zanieczyszczenia wód gruntowych stwarzają zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Również wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych wiąże się ze zwiększaniem ich żyzności, a co za tym idzie pogorszeniem jakości wód. Zwiększenie udziału powierzchni zabudowanych wpływa również na ilość wody retencjonowanej w glebie. Wody opadowe i roztopowe z terenów utwardzonych i zabudowanych trafiają często do sieci kanalizacyjnej bądź bezpośrednio do cieków wodnych. Taki sposób zagospodarowania wód przyczynia się do zmniejszenia ilości wody zasilającej wody podziemne, a co za tym idzie zmniejszenia zasobów tych wód.

Kolejne zagrożenie stanowi emisja niska zanieczyszczeń powietrza. Główną technologią ogrzewania mieszkań na terenie gminy są piece centralnego ogrzewania opalane węglem i drewnem. Z instalacji gazowej na terenie gminy Chodzież korzystają ok. 604 osoby, liczba przyłączy wynosi 163 szt. o łącznej długości 13,625 km (wg GUS 2010). Gaz użytkowany na cele gospodarcze i do ogrzewania 79 szt..

. Pozostałe gospodarstwa domowe wyposażone są w indywidualne systemy grzewcze na tradycyjne paliwo, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki, benzo/a/pirenu i pyłu w powietrzu w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla, jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych

Szlaki komunikacyjne stanowią bariery w migracji organizmów żywych, Istotnym problemem jest presja urbanizacyjna. Teren powiatu stanowi cenny przyrodniczo obszar i korytarz migracyjny o znaczeniu europejskim. Zbyt szybki i źle zaplanowany rozwój budownictwa mieszkaniowego może przyczynić się do degradacji ważnych przyrodniczo obszarów a także zaburzyć funkcjonowanie korytarza ekologicznego w Dolinie Noteci.

System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, a więc emisji spalin, generowania hałasu, degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska

związkami ropopochodnymi związkami chemicznymi używanymi do odśnieżania. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin ze strony systemu komunikacyjnego na terenie gminy Chodzież występuje wzdłuż drogi krajowej nr 11. W przypadku transportu kolejowego potencjalnym zagrożeniem dla środowiska gruntowo – wodnego może być niekontrolowany wyciek transportowanych koleją substancji chemicznych. Wskazane jest by na terenach stanowiących korytarze ekologiczne o dużym znaczeniu - takich, jaką jest m.in gmina Chodzież - następował rozwój sieci drogowej z uwzględnieniem przyrodniczej roli tych obszarów.

Gospodarka odpadami Niekorzystne oddziaływania na środowisko przyrodnicze wywierają odpady porzucane na dzikich wysypiskach. Bieżące likwidowanie tych wysypisk, rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, egzekwowanie obowiązku oddawania posiadanych odpadów firmom posiadającym wymagane zezwolenia na zbiórkę i transport odpadów, zorganizowanie i wdrożenie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, opon, sprzętu AGD i RTV powinno przyczynić się do wyeliminowania zagrożeń środowiska powodowanych kumulowaniem odpadów w środowisku.

Rolnictwo odgrywa bardzo dużą rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego i jest źródłem odpadów niebezpiecznych (pozostałości po środkach ochrony roślin) oraz ścieków pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich. Niewłaściwa gospodarka nawozami mineralnymi oraz niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych i sianokiszonek jest źródłem zanieczyszczeń przyczyniających się do eutrofizacji wód powierzchniowych. Również użytkowanie gruntów ornych i pastwisk położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych może mieć negatywny wpływ na jakość wód.

Rolnictwo może także przyczyniać się do zwiększonej erozji wodnej i eolicznej gleb poprzez niewłaściwe gospodarowanie na obszarach o dużych spadkach terenu.

Zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w gminie, podobnie jak w całym kraju, są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody w głębie, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się dobrą jakością. Zanieczyszczenie wód podziemnych może mieć charakter nieodwracalny.

Głównymi zagrożeniami dla jakości wód podziemnych w gminie Gołańcz są:

- zanieczyszczenia obszarowe, których źródłem jest rolnictwo (stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),
- hodowla zwierząt - poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy,
- odprowadzanie ścieków do rowów, z gospodarstw nie posiadających zbiorników bezodpływowych,
- „dzikie” składowiska odpadów,
- awarie (transport substancji niebezpiecznych).

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne, tj. warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód), presje antropogeniczne. Poważnymi czynnikami mogącymi obniżyć jakość wód w gminie są:

- spływy powierzchniowe z terenów wiejskich, rolniczych (nawozy sztuczne i naturalne, środki ochrony roślin),

- ścieki komunalno - bytowe odprowadzane w sposób niekontrolowany,
- wody opadowe i roztopowe spływające z dróg i placów.

Zagrożenia pokrywy glebowej Gleby narażone są na procesy degradacji. Degradacja to proces prowadzący do spadku żyzności gleb wskutek niszczenia ich wierzchniej warstwy próchnicznej (np. erozji gleby, niewłaściwej uprawy, pożarów, zbyt dużego odwodnienia) zanieczyszczeniami substancji szkodliwych (np. metalami ciężkimi) lub zmianami drzewostanów liściastych na iglaste, które powodują zakwaszenie. Degradację gleb możemy podzielić na naturalną i chemiczną.

Degradacja naturalna gleb gminy może być wywołana czynnikami środowiskowymi takimi jak: klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór odpowiednich roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie gminy gleby są narażone na degradację naturalną związaną przede wszystkim z intensywnym użytkowaniem rolniczym.

Degradacja chemiczna gleb objawia się w postaci podwyższonej kwasowości. Jest ona ważnym wskaźnikiem degradacji gleb uprawnych. Nadmierna kwasowość najczęściej jest wywołana przez naturalne czynniki klimatyczno – glebowe, w mniejszym stopniu przez zanieczyszczenia kwasotwórcze powstające przez zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne lub przez niektóre nawozy. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że gleby zakwaszone występują lokalnie i mają charakter rozproszony. Nadmierne zakwaszenie wpływa na produktywność gleb, a przede wszystkim na pogorszenie jakości plonów.

W glebach kwaśnych obniża się przyswajalność niektórych mikroelementów (Cu, Mn, Zn oraz Fe). Dla zmniejszenia kwasowości gleb niezbędne jest wprowadzenie systematycznych działań zmniejszających zakwaszenie gleb, polegające na regularnym wapnowaniu terenów użytkowanych rolniczo, na których występuje największa kwasowość.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych wyróżnia się podstawowe kierunki ochrony gruntów rolnych i leśnych:

- ochronę ilościową polegającą na ograniczaniu przeznaczenia tych gruntów na inne cele,
- ochronę jakościową polegającą na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji, szkodom powstającym w wyniku działalności nierolniczej i nieleśnej, przywracaniu i poprawianiu ich wartości,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- poprawianie wartości użytkowej gruntów leśnych oraz zapobieganie obniżaniu ich produktywności,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Powietrze atmosferyczne Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji zanieczyszczających, pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Drugim źródłem emisji substancji zanieczyszczających do powietrza jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, w kolejnictwie, gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń. Istotnym elementem emisji w tym zakresie jest również emisja powstająca w obrocie tymi paliwami, występująca głównie

Walory przyrodnicze Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze terenu gminy, problemy ochrony środowiska przyrodniczego dotyczą wielu dziedzin życia gospodarczego człowieka. Do największych zagrożeń, które mogą mieć wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego należą:

- niski poziom wód gruntowych i powierzchniowych,
- pogorszenie się jakości wód,
- zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych ściekami bytowymi i gnojowicą,
- kłusownictwo,
- rosnąca liczba inwestycji w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo
- zagrożenie drzewostanów owadami,
- występowanie grzybów pasożytniczych,
- zagrożenia pożarami.

Głównym objawem degradacji środowiska przyrodniczego może być przekształcanie ekosystemów wodnych. Jest to wynikiem systematycznego obniżania się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych na skutek zmian klimatycznych oraz niewłaściwego zmeliorowania terenu. W sytuacji obecnej najlepszym rozwiązaniem dla terenów gdzie występują wahania zwierciadła wody jest zastosowanie tak zwanej małej retencji oraz ograniczenie stosowania melioracji odwadniających w większych obszarach.

4.1 Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji programu

Głównym założeniem Programu ochrony środowiska gminy Chodzież jest poprawa stanu środowiska na terenie gminy. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu mają na celu ochronę środowiska, ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska i w rezultacie poprawę stanu środowiska na przedmiotowym terenie. Efektem tych działań będzie również pozytywny wpływ na zdrowie człowieka. Brak realizacji zapisów Programu będzie prowadzić do pogarszania się wszystkich elementów środowiska.

Brak realizacji zadań Programu spowoduje:

- Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych - zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód
- Wzrost zużycia zasobów wodnych
- Pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego
- Zwiększenie obciążenia zanieczyszczeniami komunikacyjnymi
- Pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne wartości poziomu dźwięku
- Degradację gleb
- Zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na działania promieniowania elektromagnetycznego
- Zmniejszenie różnorodności biologicznej i cennych przyrodniczo teren
- Pogorszenie jakości życia mieszkańców
- Zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza na dobra kultury.

W przypadku braku realizacji Programu negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Przedstawione w projekcie programu ustalenia są bardzo ważne dla kształtowania środowiska naturalnego człowieka na obszarze gminy. Ich niezrealizowanie może mieć konsekwencje, zarówno pozytywne, jak i negatywne. Za negatywne należy uznać brak dostosowania np. zagospodarowania do nowych wymogów ochrony środowiska terenów znajdujących się w granicach istniejącego i projektowanego obszaru Natura 2000 oraz w granicach obszaru chronionego krajobrazu. Brak działań w zakresie ochrony tych obszarów będzie niezgodny z głównymi kierunkami rozwoju gminy i jej celami strategicznymi.. Degradacja przestrzeni przyrodniczej, oprócz konsekwencji

ekologicznych, spowodowałyby wyeliminowanie jednego z głównych czynników przyszłej aktywizacji gospodarczej gminy. Tym bardziej, że przestrzeń przyrodnicza jest jednym z najważniejszych elementów gminy Chodzież..

4.2 . Ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji założeń projektu dokumentu

Strategiczna ocena oddziaływania odnosi się do szerokiego wachlarza zagadnień. Inaczej niż w przypadku oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć nie ma tu możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu. Dyrektywa 2001/42/WE przy sporządzaniu prognozy oddziaływania dokumentów strategicznych kładzie nacisk w szczególności na:

- Zebranie i przedstawienie danych na temat stanu środowiska, aktualnych problemów i ich prawdopodobnej przyszłej ewolucji,
- Przewidywanie znaczących oddziaływań środowiskowych ocenianego planu lub programu,
- Wskazanie środków łagodzących i sposobu ich monitorowania,
- Konsultacje społeczne z odpowiednimi władzami, jako część procesu oceny,
- Monitoring oddziaływań środowiskowych planu lub programu podczas wdrażania dokumentu.

Procedura oceny oddziaływania obejmowała etapy

Ustalenie kontekstu i celów, określenie aktualnego stanu, zdecydowanie o zakresie

- *Zidentyfikowanie innych ważnych planów lub programów i celów ochrony środowiska poprzez ocenę czynników zewnętrznych mających wpływ na program oraz w jakim zakresie ograniczenia zewnętrzne mogą być uwzględnione w określeniu celów oceny oddziaływania,*
- *Zebranie informacji bazowych o stanie środowiska , poprzez dostarczenie dowodów dla istniejących problemów środowiskowych, prognozowania oddziaływań na środowisko, zakresu monitoringu, pomoc w określeniu celów SOOS,*
- *Zidentyfikowanie problemów środowiskowych - będących pomocnymi przy precyzowaniu oceny i jej pośrednich etapów, uwzględniając dane bazowe, określenie celów tejże oceny, prognozowaniu oddziaływań, określaniu zakresu monitoringu,*
- *Określenie celów oceny oddziaływania poprzez określenie instrumentów/środków służących do oszacowania wpływu programu na środowisko,*

Dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań Programu. W tym celu posłużono się macierzą relacyjną elementów środowiska i zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych przewidzianych do realizacji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- wody powierzchniowe,
- wody podziemne,
- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- powierzchnia ziemi i gleba,

- fauna i flora,
- krajobraz,
- zdrowie człowieka,
- dobra kultury.

Analizowano bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, jak również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano pod uwagę odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny, możliwość oddziaływania transgranicznego.

Realizacja konkretnych działań szczególnie przedsięwzięć infrastrukturalnych może w pewnych przypadkach poza pozytywnym oddziaływaniem wykazywać także niekorzystne oddziaływanie na środowisko. Z tego też względu należy zwrócić szczególną uwagę na procesy projektowania, wybór technologii i przeprowadzenie bardzo dokładnej analizy oddziaływania na środowisko planowanej realizacji przedsięwzięć, w tym wpływu na obszary chronione. W trakcie projektowania poszczególnych inwestycji należy rozważyć różne warianty technologiczne i wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływał na środowisko. Ponadto bardzo ważny będzie tutaj poziom wydawanych decyzji administracyjnych oraz zezwoleń sektorowych, a na etapie eksploatacji właściwa kontrola i określony poziom systemów monitorowania ich funkcjonowania.

Realizacja większości zadań przewidzianych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież generalnie spowoduje pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Dla niektórych planowanych największych przedsięwzięć potrzebne będzie sporządzenie ocen oddziaływania na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia zgodnie z obowiązującym prawem. Część przedsięwzięć oddziaływać będzie pozytywnie tylko na niektóre komponenty środowiska, na inne natomiast negatywnie, lub oddziaływanie to będzie wieloaspektowe. np. przebudowa i budowa dróg na obszarze gminy.

Należy zauważyć, że inwestycje związane z budową sieci kanalizacyjnej (poza etapem realizacji przedsięwzięcia) wpływają na znaczną poprawę stanu środowiska naturalnego, poprzez m. in. likwidację zbiorników bezodpływowych. Obecnie nie przewiduje się negatywnego oddziaływania tej inwestycji na obszar Natura 2000.

Natomiast inwestycje związane z budową bądź modernizacją dróg spowodują poprawę parametrów lokalnej sieci połączeń drogowych i mają za zadanie zmniejszyć uciążliwości akustyczne oraz emisję zanieczyszczeń. W wyniku realizacji tego zadania w sposób znaczący zostanie ograniczona emisja hałasu. Dla większości inwestycji zostało przeprowadzone postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia i zostały określone warunki realizacji przedsięwzięcia.

4.3 Potencjalne oddziaływanie Programu na poszczególne komponenty środowiska

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania Programu na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zawartych w Programie. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu ochrony środowiska przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, gleby, powierzchnię ziemi, faunę, florę, krajobraz). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Głównym założeniem Programu ochrony środowiska jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie powiatu i poprawa jego stanu. Wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska, a prawidłowa jego realizacja przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko (uciążliwość dla środowiska rozumiana jako zjawiska wpływające ujemnie na stan otaczającego środowiska).

Realizacja Programu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione cenne przyrodniczo.

Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczało się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

Na etapie eksploatacji oddziaływanie na środowisko będzie znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego.

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Poniżej przedstawiono wpływ poszczególnych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, zdrowie, dobra kultury. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie normalnego funkcjonowania..

- Współpraca z instytucjami zarządzającymi , Obszarami Natura 2000 i Obszarem Chronionego Krajobrazu *przewiduje się korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i zdrowie*
- Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji *korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i zdrowie*
- ochronę i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień oraz terenów zieleni urządzonej; *korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, jakość powietrza, klimat akustyczny powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i zdrowie, różnorodność biologiczną, klimat*
- Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi *faunę florę, krajobraz i zdrowie, różnorodność biologiczną, klimat*
- Lokalizacja zadrzewień i zakrzewień wzdłuż istniejących i projektowanych dróg gminnych *korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, jakość powietrza, klimat akustyczny powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i zdrowie, różnorodność biologiczną, klimat*
- Ochrona zbiorników wodnych *przewiduje się korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz, zasoby naturalne i zdrowie*

- Ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych Krajobrazu przewiduje się korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, zasoby naturalne
 - Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje ul. Skryta 2012 rok przewiduje się korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, zdrowie
 - Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie wiejskiej Chodzież przewiduje się korzystne ale też potencjalnie negatywne (**w przypadku nie prawidłowego użytkowania urządzeń**) oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, i zdrowie
 - Modernizacja i rozbudowa urządzeń wodno-kanalizacyjnych racjonalne wykorzystanie zasobów ujęć wodnych , rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody w Podaninie, likwidacja SUW Stróżewo, likwidacja SUW Nietuszkowo. Odwiert studni głębinowej Podanin, budowa sieci wodociągowej magistralnej Podanin -Krystynka-Stróżewo, Podanin – Chodzież, Podanin-Stróżewko- Stróżewo, Chodzież- Studzieniec – Milcz przewiduje korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, i zdrowie
 - Produkcja wody i poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę lata 2012-2014 oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, i zdrowie
 - Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, powierzchnię ziemi, i zdrowie
- Ograniczenie niskiej emisji poprzez ;**
- Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach środowiskowych przewiduje korzystne oddziaływanie na różnorodność biologiczną i zdrowie;
 - Realizacja innych niekonwencjonalnych źródeł energii (np. pompy ciepła, baterie słoneczne i inne) Włączanie pozarządowych organizacji ekologicznych w działania dot. edukacji ekologicznej w w/w zakresie; przewiduje korzystne oddziaływanie na jakość powietrza klimat i zdrowie
 - Produkcja roślin energetycznych i roślin do produkcji biopaliw przewiduje korzystne oddziaływanie na jakość powietrza klimat i zdrowie
 - Budowa kotłowni na biomasę korzystne oddziaływanie na jakość powietrza klimat i zdrowie
 - Wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność gminy korzystne oddziaływanie na jakość powietrza klimat i zdrowie
 - Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest w gminie wiejskiej Chodzież korzystne oddziaływanie na jakość powietrza klimat i zdrowie na pozostałe komponenty środowiska oddziaływanie neutralne
 - Budowa ścieżki rowerowej w Podaninie korzystne oddziaływanie na jakość powietrza klimat dobra kultury i zdrowie
 - Budowa i bieżące remonty dróg gminnych korzystne oddziaływanie na jakość powietrza klimat i zdrowie

Zapobieganie degradacji gleb i powierzchni terenu;

- Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów – *zadania ciągle*
- Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw - *zadania ciągle*
- Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń - *zadania ciągle*
- Rekultywacja terenów zdegradowanych *korzystne oddziaływanie powierzchnię ziem i gleby i, faunę florę, krajobraz i e, różnorodność biologiczną,*
- Rekultywacja składowiska odpadów w Kamionce - *korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, jakość powietrza, klimat akustyczny powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i, różnorodność biologiczną, klimat*

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, poprzez szkolenia, edukację, świadomy udział w rozwoju gminy. W tym :

- Systematyczne stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa – *korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, jakość powietrza, klimat akustyczny powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i zdrowie, różnorodność biologiczną, klimat*
- Zakup nagród i upominków dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych - *korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, jakość powietrza, klimat akustyczny powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i zdrowie, różnorodność biologiczną, klimat*
- Rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku poprzez uaktualnianie rejestru dokumentów o środowisku *korzystne oddziaływanie na wody powierzchniowe, wody podziemne, jakość powietrza, klimat akustyczny powierzchnię ziemi, faunę florę, krajobraz i zdrowie, różnorodność biologiczną, klimat*

Większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska będzie wymagała przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. Ocenia się, że przedsięwzięcia określone w Programie Ochrony Środowiska nie spowodują występowania znaczących zagrożeń dla środowiska w tym dla obszarów chronionych.

Poza tym ustanowione formy ochrony przyrody mają swoje ustalone i przyjęte sposoby ochrony na ich potrzeby pewne zakazy, służące ochronie cennych gatunków. W związku z tym każdorazowo należy brać je pod uwagę przy planowaniu wszelkich inwestycji na terenie gminy, a w szczególności tych występujących w pobliżu.

Stwierdza się, iż przyjęcie do realizacji na etapie planowania konkretnych przedsięwzięć rozwiązań, zapobiegających i ograniczających oddziaływanie na środowisko, spowoduje poprawę stanu środowiska na terenie Gminy Chodzież.

Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 będzie realizowany poprzez ustanowione cele ogólne i szczegółowe oraz krótko i długoterminowe zadania środowiskowe.

Niektóre z tych zadań należą do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w myśl Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397 ze zm.) dla których konieczne było uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przedsięwzięcia wyszczególnione w projekcie Programu Ochrony Środowiska, które uzyskały decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i dla których zostały określone środowiskowe uwarunkowania to m.in.:

- Budowa drogi gminnej Zacharzyn Konstantinowo
- Budowa ścieżki rowerowej Podanin,
- Budowa sieci kanalizacyjnej wieś Strzelecin, , kontynuacja budowy kanalizacji wsi Milcz, przebudowa systemu pompowego zlewnia Milcz
- Budowa wiatraków

W ramach postępowania „środowiskowego” dla danej inwestycji organ musiał wziąć pod uwagę następujące uwarunkowania:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia, w tym skalę przedsięwzięcia i wielkość zajmowanego terenu,
- Usytuowanie przedsięwzięcia z uwzględnieniem możliwego zagrożenia dla środowiska w szczególności przy istniejącym użytkowaniu terenu, zdolności samooczyszczenia się środowiska i odnawiania się zasobów naturalnych, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz uwarunkowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- występowanie w pobliżu obszarów wodno-błotnych, oraz innych obszarów o płytkim zaleganiu wód podziemnych,
- występowanie w pobliżu obszarów , chronionych (w tym obszarów Natura 2000, zarówno zatwierdzonych jak i projektowanych) obszarów przylegających do jezior,
- występowanie obszarów, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone,
- występowanie w pobliżu obszarów o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne, określenie liczby mieszkańców

Poza tym nie stwierdzono, aby inwestycje te miały negatywne oddziaływanie na obszary chronione znajdujące się na terenie gminy Chodzież.

4.3.1 Zadania w zakresie ochrony zasobów przyrody

Zadania w zakresie ochrony zasobów przyrody mają na celu zwiększenie bioróżnorodności oraz ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności.

Współpraca z instytucjami zarządzającymi położonymi na terenie gminy obszarami prawnie chronionymi przyczyni się do zachowania tych form ochrony przyrody oraz objęcia ochroną dalszych wartościowych obiektów i obszarów w przyszłości, co będzie sprzyjało: utrzymaniu procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowaniu różnorodności biologicznej, zachowaniu dziedzictwa geologicznego, zapewnieniu ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami przez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody. Zadania te realizowane będą poprzez wprowadzenie szeregu ograniczeń, zakazów i nakazów, których zakres uzależniony jest od formy ochrony prawnej oraz indywidualnych cech chronionego ekosystemu.

Uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji pozwoli na wyłączenie terenów chronionych z miejsc inwestycyjnych, zwłaszcza w przypadku inwestycji uciążliwych dla środowiska. W ten sposób uniknie się negatywnego oddziaływania oraz ingerencji w środowisko. Przy budowie dróg, ścieżek rowerowych przewidywana wycinkę drzew lub krzewów prowadzić poza sezonem lęgowym ptaków.

Szczególne role w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na ich stan. W związku z tym za obligatoryjne uznaje się przeprowadzenie rocznego monitoringu proinwestycyjnego w przypadku budowy wiatraków, który należy powtarzać w przeciągu pięciu lat trzykrotnie po oddaniu elektrowni wiatrowych do eksploatacji. Monitoring powinien być wykonany w miejscach prowadzenia monitoringu przedrealizacyjnego i obejmować: ptaki występujące w okresie rozrodu – uwzględniając przede wszystkim gatunki ujęte w załączniku do Dyrektywy Ptasiej oraz na wykazach *Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych Wyginięciem* w Polsce i Europie, a także ujęte w wykazie Czerwonej Księgi Zwierząt,

Ptaki migrujące w okresie ich wiosennych i jesiennych wędrówek oraz ptaki zimujące a szczególnie te ujęte w załączniku do Dyrektywy Ptasiej oraz na wykazach *Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych Wyginięciem* w Polsce i Europie, a także ujęte w wykazie *Czerwonej Księgi Zwierząt*.

Wyniki te pozwolą na ocenę wpływu inwestycji na populacje ptaków i określić ewentualne działania zapobiegawcze lub kompensacyjne.

Działania związane z ochroną obszarów cennych przyrodniczo korzystnie wpływają także na takie elementy środowiska, jak: powietrze atmosferyczne, zasoby wodne czy glebowe, a pośrednio na zdrowie ludzi. Powiększanie powierzchni terenów zielonych poprzez urządzenie nowych terenów zieleni, czy wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg będzie miało pozytywny wpływ na poprawę stanu powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego mieszkańców gminy.

4.3.2 Zadania w zakresie ochrony zasobów wodnych

Zadania związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej przyczynią się do ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych, a tym samym do poprawy jakości tych wód. Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i wód opadowych oraz racjonalizację zużycia wody. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

W kategorii negatywnych oddziaływań pośrednich można w tych przypadkach wskazać wzrost presji urbanizacyjnej i aktywizacji gospodarczej na terenach po ich uzbrojeniu w sieć kanalizacyjną. Realizacja inwestycji może wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 3 ust.1 pkt. 79 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2010 nr 213 poz. 1397) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości nie mniejszej niż 1 km (z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową oraz przyłączy do budynków) należą do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W celu uporządkowania gospodarki ściekowej Program zakłada również dofinansowanie budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w gminie na terenach nie ujętych w planie aglomeracji, gdzie budowa zbiorczej sieci ze względów ekonomicznych jest nie uzasadniona. Jednak ze względu na niebezpieczeństwo nieprawidłowej eksploatacji oraz zagęszczenia tego typu obiektów, które w takich przypadkach mogą stać się źródłem zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego, należy budowę przydomowych oczyszczalni ścieków traktować jako rozwiązanie alternatywne i tylko w uzasadnionych

przypadkach (pojedyncza, odległa zabudowa, lokalizacja poza terenami stref ochronnych ujęć wody, nie lokalizowanie w pobliżu stref ochronnych ujęć wody).

Działania zakładające wyłączenie z zainwestowania terenów zagrożonych powodzią i podtopieniami pośrednio przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych oraz zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców gminy

4.3.3 Zadania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem

Przedsięwzięcia w tym zakresie mają prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Działania te pozwolą również na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków, w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza.

W celu ograniczenia niskiej emisji zaplanowano termomodernizację budynków, co przyczyni się do redukcji zużycia energii i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza. Oddziaływanie na środowisko właściwe dla rodzaju prowadzonych prac wystąpi na etapie prac modernizacyjnych.

Zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego przewidziane w Programie przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Na poziomie szczegółowości Prognozy dokumentu, jakim jest program ochrony środowiska, nie jest możliwy do oszacowania stopień redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu, związanych z realizacją ww. przedsięwzięć na terenie gminy. W niniejszym dokumencie nie ma bowiem możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu.

Ze względu na zagrożenie, jakie niesie ze sobą obecność włókien azbestowych w środowisku Program przewiduje zadania mające na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, w tym celu planowana jest pełna inwentaryzacja nieruchomości gdzie występuje azbest. Kontrolowane prowadzenie likwidacji wyrobów zawierających azbest przez wyspecjalizowane firmy pozwoli na ograniczenie pylenia i uwalniania włókien azbestowych do powietrza podczas usuwania tych wyrobów, a tym samym zmniejszenie zagrożenia zdrowotnego pyłem azbestowym dla mieszkańców gminy

Rozpoznanie lokalizacji obszarów narażonych na przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych pozwoli na prowadzenie odpowiedniego planowania przestrzennego, mającego na celu minimalizację uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym oraz na rozdział funkcji terenu pod kątem wymogów normatywnych, co będzie skutkowało ograniczeniem negatywnego wpływu hałasu na środowisko i zdrowie ludzi.

W przypadku klasyfikacji poszczególnych stref pod kątem ochrony zdrowia ludzi, polegającej na ocenie stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, kadmu, arsenu, niklu, ołowiu, benzenu i tlenku węgla, strefa, w której znajduje się gmina Chodzież, została zaliczona dla klasy A (stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych). Pod względem ozonu cała strefa wielkopolska, w tym również gmina Chodzież, została zaliczona do klasy C (jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych).

Jakość powietrza na obszarze gminy Chodzież pogarszana jest przez emisje zanieczyszczeń z zakładów produkcyjnych, przez tak zwane emisje niskie, pojawiające się w

okresie jesienno-zimowym z indywidualnych systemów grzewczych i kotłowni osiedlowych oraz przez zanieczyszczenia związane z ruchem komunikacyjnym. Dodatkowym zanieczyszczeniem powietrza są pojawiające się w powietrzu substancje o nieprzyjemnym zapachu, w tym odory.

W projekcie programu znalazły się również zapisy o konieczności wprowadzania zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie źródeł emisji hałasu jak nieprzyjemnych zapachów. Tereny, gdzie pojawiają się w powietrzu te substancje znajdują się w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków, kotłowni i niektórych zakładów produkcyjnych. W sąsiedztwie tych obiektów należy unikać realizacji zabudowy mieszkaniowej, a w zamian wprowadzać pasy zieleni izolacyjnej.

Również modernizacja dróg wojewódzkich może spowodować obniżenie hałasu komunikacyjnego. Przy modernizacji tych dróg, w miejscu przebiegu przez poszczególne miejscowości, mogą zostać zastosowane nawierzchnie, które po wykonaniu ich modernizacji poprawi się płynność przejazdów, co również może mieć pośredni wpływ na obniżenie hałasu drogowego.

Na terenie gminy znajdują się pojedyncze zakłady produkcyjne, które okresowo mogą emitować podwyższone emisje hałasu (Oleśnica, Podanin Ciszewo). Źródłem tego hałasu przy działalności produkcyjnej są zarówno procesy technologiczne, jak i ruch samochodów ciężarowych. Powstające emisje hałasu powinny ograniczać się do terenów, do których inwestor posiada tytuł prawny.

4.3.4 Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleby

Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia związane z edukacją rolników w zakresie prowadzonych prac agrotechnicznych, zapobiegających degradacji rolniczej gleb (np. wapnowanie zakwaszonej gleby, przestrzeganie dawek stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin). Działania te przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegają ich degradacji. Właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli również ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogenych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ powoduje ich eutrofizację.

Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na zapobieganie erozji gleb na terenach rolniczych. Pozwoli również na zachowanie różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią one ostoje i ułatwiają migrację wielu organizmów, które w nieróżnorodnym krajobrazie rolniczym nie mogły by bytować. Stanowią one element krajobrazowy i biotyczny.

Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwoli przywrócić te tereny do produkcji rolniczej, leśnej czy na cele rekreacyjne. Likwidacja i rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych pozwoli na uniknięcie sytuacji, w której miejsca te wykorzystywane są do nielegalnego gromadzenia odpadów. Szczególnie korzystne jest ponowne zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele gospodarcze i przemysłowe, ponieważ w ten sposób nie jest potrzebne przeznaczanie terenów rolniczych czy leśnych na taką działalność. W trakcie prac przygotowawczych w przypadku budowy dróg warstwę gleby należy zdjąć i odpowiednio składować do jej ponownego wykorzystania w celu rekultywacji placu budowy.

Działania rekultywacyjne powinny być prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska. Należy pamiętać, aby rekultywacja składowiska odpadów w Kamionce odbywała się na podstawie opracowanej dokumentacji rekultywacji, zgodnie z

decyzją wyrażającą zgodę na jej przeprowadzenie. Po przeprowadzeniu rekultywacji, nadzór nad tym składowiskiem i jego monitoring powinien być prowadzony do 2036 r.

Należy jeszcze dodać, że istotnym elementem ochrony powierzchni ziemi jest ochrona pokrywy glebowej. Aby zapobiec erozji wietrznej gleb wskazane jest zachowanie przydrożnych szpalerów drzew oraz niewielkich zadrzewień i terenów leśnych występujących w obrębie rolniczej przestrzeni. Ważne jest także wprowadzanie trwałej zieleni na powierzchniach o dużym nachyleniu, chroniące występujące tam gleby przed erozją. Należy pamiętać, aby rekultywacja składowiska odpadów w Kamionce odbywała się na podstawie opracowanej dokumentacji rekultywacji, zgodnie z decyzją wyrażającą zgodę na jej przeprowadzenie. Po przeprowadzeniu rekultywacji, nadzór nad tym składowiskiem i jego monitoring powinien być prowadzony do 2036 r.

4.3.5 Zadania w zakresie edukacji ekologicznej

Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców gminy prowadzić będą do utrwalania się wśród obywateli właściwych zachowań z punktu widzenia ochrony środowiska. Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednie pozytywne oddziaływanie na wszystkie elementy środowiska.

4.3.6 Oddziaływanie na obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, w tym na obszary Natura 2000

Na terenie gminy znajduje się fragment obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”. Cele ochrony jest wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych na tym obszarze polegają na:

- wspieraniu procesów sukcesji naturalnej przez inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku, a tam gdzie nie są możliwe odnowienia naturalne – używanie do odnowień gatunków miejscowego pochodzenia;
- zwiększaniu udziału gatunków domieszkowych i biocenotycznych oraz tworzenie stref ekotonowych z tych gatunków;
- pozostawieniu drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych, aż do całkowitego ich rozkładu;
- zachowaniu i utrzymywaniu w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych;
- utrzymywaniu i zachowaniu leśnych korytarzy ekologicznych umożliwiających migracje i przemieszczanie zwierząt.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych na tym obszarze polegają na:

- przeciwdziałaniu sukcesji polegającej na zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk poprzez wypas lub koszenie oraz propagowanie ekstensywnego użytkowania łąkowego i pastwiskowego z pozostawieniem kęp drzew i krzewów;
- propagowaniu działań zmierzających do utrzymania trwałych użytków zielonych, gospodarstw prowadzących produkcję pastwiskową, hodowlę lokalnych ras zwierząt i upraw starych odmian drzew i krzewów owocowych;
- preferowaniu biologicznych metod ochrony roślin;

- ochronie zieleni wiejskiej oraz kształtowaniu zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez utrzymanie istniejących zadrzewień wzdłuż cieków wodnych, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- utrzymaniu lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- zachowaniu śródpolnych torfowisk, zabagnień oraz oczek wodnych;
- wykonywaniu prac melioracyjnych w ramach racjonalnej gospodarki rolnej z zachowaniem w stanie nienaruszonym terenów podmokłych, w tym torfowisk, obszarów wodnych i błotnych oraz obszarów źródliskowych.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych na tym obszarze polegają na:

- zachowaniu i ochronie wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej;
- przeciwdziałanie sukcesji zarastania łąk, pastwisk, torfowisk poprzez wypas wykaszanie, propagowanie ekstensywnego użytkowania łąkowego, pastwiskowego z pozostawianiem kęp drzew i krzewów będących miejscem lęgowym gatunków chronionych ,
- preferowanie biologicznych metod ochrony roślin,
- utrzymanie śródpolnych torfowisk, tworzenie oczek wodnych,;
- utrzymanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych ;
- stały nadzór nad urządzeniami melioracyjnymi, systematyczne ich wykonywanie w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, z zachowaniem w stanie nienaruszonym terenów podmokłych , zadrzewień na obszarach siedliskowych ;
- zachowanie i ochronę w zakresie pielęgnacyjnym ekosystemów wodnych , zadrzewień śródpolnych i przydrożnych z naciskiem na uzupełnianie ich braków;

Degradacja powierzchni ziemi

Na obszarze gminy największymi obszarami przekształceń rzeźby o charakterze antropogenicznym są tereny górnicze lub powyrobowiskowe, gdzie była prowadzona lub jest obecnie prowadzona eksploatacja surowców metodą odkrywkową. Największe takie zmiany obserwowane są w granicach obecnie eksploatowanego złoża piasków w rejonie wsi Kamionka. Zmiany związane z działalnością górniczą będą trwałe do roku przynajmniej 2013 (wg koncesji) na powierzchni 14 033 m² i do głębokości 13 m.

W przypadku uzyskania nowej koncesji niezbędne będzie przeprowadzenie oceny oddziaływania mając jednak na uwadze usytuowanie terenu zmiany dotyczyć będą jedynie przekształceń rzeźby terenu bowiem brak jest w tym rejonie udokumentowanych stanowisk gatunków chronionych , stanowisk zwierząt objętych ochroną gatunkową. Najbliższy obszar Natura 2000 to obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLH 300004 „Dolina Noteci” położony 2 km w linii prostej

Ponadto na terenie gminy Chodzież znajdują się trzy obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania i migracji, wyznaczone w ramach opracowania pn. „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” przygotowanego na zlecenie Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego: obszar nr 8 „Dolina Noteci”, obszar nr 10 „Stawy w Oleśnicy”. Celem ww. dokumentu było wyznaczenie miejsc cennych dla ptaków (zarówno w okresie lęgowym jak i podczas wędrówek) na terenie województwa wielkopolskiego. Wyznaczona sieć ostoj powinna być uwzględniana przy planowaniu inwestycji, mogących negatywnie oddziaływać na ptaki, głównie farm wiatrowych oraz inwestycji liniowych (drogi, linie energetyczne).

Realizacja dokumentu nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar chronionego krajobrazu oraz na obszary sieci NATURA 2000 i nie będzie stanowić

zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk, dla których ochrony zostały one powołane. Zadania zawarte w Programie ochrony środowiska po ich zrealizowaniu nie będą generowały zagrożeń wymienionych w Standardowych Formularzach Danych dla obszarów Natura 2000 oraz dla celów ochrony obszaru chronionego krajobrazu.

Realizacja założeń Programu nie będzie oddziaływać negatywnie na inne obszary prawnie chronione i indywidualne formy ochrony przyrody zlokalizowane w gminie z uwzględnieniem obszarów ważnych dla ptaków w okresie gniazdowania i migracji.

Ponadto realizacja zadań Programu nie będzie naruszała art. 119 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2009 Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), tj. nie będzie powodowała wznoszenia w pobliżu jezior i innych zbiorników wodnych, rzek i kanałów obiektów budowlanych uniemożliwiających lub utrudniających ludziom i dziko występującym zwierzętom dostęp do wody.

4.3.7 Oddziaływanie w zakresie ochrony dóbr kultury

Nie należy spodziewać się negatywnego wpływu na zabytki w związku z realizacją celów Programu. Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu nie będą przebiegały w bezpośrednim sąsiedztwie dóbr kultury, znajdujących się na terenie gminy

Podczas prowadzenia prac ziemnych należy zwrócić szczególną uwagę na przedmioty o charakterze zabytkowym. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Konsekwentne i planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jest potwierdzeniem uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy. Władze samorządowe w swoich działaniach, w ramach realizacji programu, powinny szczególnie uwzględnić:

- rygorystyczne przestrzeganie zakazów i nakazów obowiązujących w stosunku do obiektów zabytkowych, obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, stanowisk archeologicznych oraz stref ochrony konserwatorskiej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- dopasowanie współczesnych programów mieszkalno-usługowych do historycznej funkcji obiektów i zespołów zabytkowych, poprzez ich adaptację zgodną z zasadami ochrony zabytku,
- wyeksponowanie zabytków, dokładne ich oznakowanie (również zabytków ujętych w gminnej ewidencji) oraz podkreślenie walorów krajobrazu kulturowego,
- zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz przyjęcie odpowiednich zasad w polityce zagospodarowania przestrzeni,
- wykreowanie wizerunku gminy i tożsamości mieszkańców poprzez wspieranie aktywności lokalnej mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego,
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- uregulowanie stanu formalno-prawnego obiektów i obszarów zabytkowych,
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami, między innymi przygotowanie właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych do wykorzystania w opiece nad zabytkami funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,
- powszechna edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Przedstawione w projekcie programu ustalenia dotyczące ochrony dóbr kultury mają na celu:

- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego w planowaniu przestrzennym,
- łączenie ochrony dóbr kultury z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej, zahamowanie procesów degradacji zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

4.3.8 Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji

Realizacja zadań inwestycyjnych - zawartych w Programie na etapie budowy będzie się wiązała z negatywnym oddziaływaniem tych przedsięwzięć na środowisko. Należy jednak podkreślić, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy co poniżej scharakteryzowano w kontekście poszczególnych komponentów środowiska.

Wody podziemne

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu na wody podziemne. Jedynie w przypadku wystąpienia awarii takich, jak niekontrolowany wyciek paliwa z pracującego sprzętu budowlanego, czy też innych substancji chemicznych (masy uszczelniające, farby) możliwe jest zanieczyszczenie środowiska wodnego. W celu wyeliminowania takich sytuacji należy przestrzegać, aby plac budowy (ew. miejsce stacjonowania pojazdów mechanicznych, maszyn, urządzeń) posiadało utwardzoną i nieprzepuszczalną powierzchnię, a także było odwadniane.

Wody powierzchniowe

Podobnie jak w przypadku środowiska gruntowego i wód podziemnych podczas wykonywania prac budowlanych mogą mieć miejsce jedynie potencjalne, krótkookresowe negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe.

Oddziaływanie na środowisko związane z realizacją inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wystąpi na etapie budowy i wykonania obiektów i urządzeń.

W celu uporządkowania gospodarki ściekowej Program zakłada również dofinansowanie budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w gminie. Jednak ze względu na niebezpieczeństwo nieprawidłowej eksploatacji oraz zagęszczenia tego typu obiektów, które w takich przypadkach mogą stać się źródłem zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego, należy budowę przydomowych oczyszczalni ścieków traktować jako rozwiązanie alternatywne i tylko w uzasadnionych przypadkach (pojedyncza, odległa zabudowa, lokalizacja poza terenami stref ochronnych ujęć wody, nie lokalizowanie w pobliżu stref ochronnych ujęć wody).

Działania zakładające wyłączenie z zainwestowania terenów zagrożonych powodzią i podtopieniami pośrednio przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych oraz zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.

Powietrze atmosferyczne

Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylastych czy urobku ziemnego. Praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją spalin. Prace związane z termomodernizacją elewacji budynków wiązały się będą z emisją pyłów i gazów do atmosfery. Podczas prac malarskich ulatniać się będą do atmosfery niewielkie ilości związków organicznych.

W celu ograniczenia niskiej emisji zaplanowano termomodernizację budynków, co przyczyni się do redukcji zużycia energii i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Oddziaływanie na środowisko właściwe dla rodzaju prowadzonych prac wystąpi na etapie prac modernizacyjnych.

Zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego przewidziane w Programie przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Na poziomie szczegółowości Prognozy dokumentu, jakim jest program ochrony środowiska, nie jest możliwy do oszacowania stopień redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu, związanych z realizacją ww. przedsięwzięć na terenie gminy. W przypadku realizacji inwestycji takich, jak budowa nowych dróg istnieje ryzyko wystąpienia najbardziej znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Budowa dróg wiąże się ze znaczącym oddziaływaniem o charakterze lokalnym, powodującym zaburzenia stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształcenia powierzchni ziemi, degradację krajobrazu oraz emisję hałasu. Emisja substancji z silników pojazdów jest znaczna i oddziałuje na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością.

Oprócz tego, zarówno podczas budowy jak i eksploatacji, istnieje wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni, czego jednym z elementów może być przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się także z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej.

Na etapie samej eksploatacji dróg przewiduje się wystąpienie zmian mikroklimatu, degradację krajobrazu oraz emisję zanieczyszczeń do atmosfery i pogorszenie klimatu akustycznego. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zanieczyszczenia gleb i wód związane ze spływami powierzchniowymi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, wyciekami z pojazdów.

Zagrożenie stanowią także wytwarzane odpady (remonty dróg, ale też ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady z koszy przy miejscach postojowych lecz także „dzikie śmietniki” oraz odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych).

Klimat akustyczny

Hałas będzie emitowany głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Maszyny budowlane i środki transportu stanowią źródła hałasu o mocy akustycznej w granicach 95-102 dB. Urządzenia stosowane podczas prac budowlanych powinny spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. 2005, Poz. 263, Nr 2202 z późn. zm.). Prace budowlane powinny być wykonywane jedynie w porze dziennej. Stosowanie powyższych zaleceń pozwoli na ograniczenie emisji hałasu i pozytywnie wpłynie na klimat akustyczny otoczenia podczas budowy.

Na zwiększony poziom hałasu będą narażeni przede wszystkim mieszkańcy posesji sąsiadujących z rejonem prowadzonych prac oraz osoby przebywające tymczasowo w pobliżu. Po zakończeniu prac budowlanych wszystkie uciążliwości akustyczne ustąpią.

Powierzchnia ziemi i gleba

Oddziaływanie na gleby związane będzie głównie z etapem realizacji planowanych inwestycji – przemieszczaniem mas ziemnych w czasie prac budowlanych i ubiciem gleb wokół placów budowy. Prace budowlane zawsze wiążą się z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych praktycznie można je wykluczyć. Przemieszczanie mas ziemnych związane będzie z realizacją takich przedsięwzięć, jak budowa kanalizacji i wodociągów, budowa ulic i dróg.

Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność

Z uwagi na charakter przedsięwzięć przewidzianych do realizacji oraz ich lokalizację, na etapie budowy mogą występować niekorzystne oddziaływania na istniejące formy ochrony przyrody, w tym na obszar Natura 2000.

Niekorzystny wpływ realizacji Programu ograniczał się będzie do oddziaływania związanego z fazą realizacji inwestycji (etapem prac budowlanych, remontowych) i będzie ograniczony do czasu trwania inwestycji. Oddziaływanie będzie związane przede wszystkim z emisją hałasu z maszyn budowlanych, powodującą płoszenie zwierząt. Należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym ptaków i dostosować terminy robót do terminów rozrodu gatunków wrażliwych.

Krajobraz

Budowa nowych obiektów wpływa na przekształcenie krajobrazu i walory estetyczne środowiska z zachowaniem wszystkich uwarunkowań krajobrazowych oraz obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego.

Gospodarka odpadami

Zwiększone ilości odpadów będą powstawały głównie podczas prac budowlanych. Odpady te należy gromadzić w sposób selektywny, uniemożliwiający niekontrolowane rozprzestrzenianie się odpadów w środowisku. Okres magazynowania oraz objętość magazynowanych odpadów należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Należy prowadzić ewidencję wytwarzanych odpadów na obowiązujących drukach. Odpady należy przekazywać na podstawie kart przekazania odpadu przedsiębiorcom posiadającym stosowne zezwolenia.

Odpady powstające podczas realizacji inwestycji to przede wszystkim demontowane chodniki, krawężniki, obrzeża, asfalty, produkty smołowe, odpady zielone, materiały konstrukcyjne (metale, drewno, szkło, tworzywa sztuczne) oraz masy ziemne przy ewentualnych wykopach.

Podczas prowadzonej budowy odpady te będą magazynowane w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonej inwestycji, na wyznaczonych do tego celu terenach, do czasu ich ponownego wykorzystania. Odpady, które nie będą mogły być zagospodarowane dla potrzeb prowadzonej budowy będą przekazywane wyspecjalizowanym firmom zajmującym się odzyskiem (asfalt, gruz). Odpowiedzialność za postępowanie z wszystkimi rodzajami odpadów leży w gestii głównego wykonawcy. Wszystkie powstające odpady podczas budowy będą czasowo składowane i zabezpieczone w taki sposób, aby zminimalizować ich możliwy negatywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne.

Wszelkie naprawy urządzeń wykorzystywanych do prowadzonych prac wykonywane będą w wyspecjalizowanych warsztatach, poza terenem budowy.

Dziedzictwo kulturowe

Na etapie budowy negatywnie na dobra kultury może wpływać podwyższony poziom zanieczyszczeń powietrza związany z pracą maszyn budowlanych (zwiększone zapylenie, wzrost emisji komunikacyjnej, zwiększony poziom hałasu oraz drgań.

Podczas prowadzenia prac ziemnych należy zwrócić szczególną uwagę na przedmioty o charakterze zabytkowym. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wpływ na ludzi

Większość planowanych działań ekologicznych będzie wywierała pozytywny wpływ na życie ludzkie. Do takich zadań możemy zaliczyć ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych, w tym eliminowanie węgla, jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi, bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła (np. gazem), w tym odnawialnymi źródłami energii (np. energia słoneczna, energia wiatrowa, energia biomasy z lokalnych źródeł). W wyniku przeprowadzonej analizy określono, iż realizacja działania będzie miała bezpośredni, długoterminowy, pozytywny wpływ na mieszkańców gminy. Realizacja zadania w sposób znaczący pozwoli na obniżenie spalania węgla w lokalnych kotłowniach, a w konsekwencji na eliminację emisji dwutlenku węgla do atmosfery co przyniesie wymierne korzyści dla zdrowia ludzi..

Poprawa systemu gospodarowania odpadami poprzez stworzenie spójnego, efektywniejszego systemu gospodarowania nimi pozwoli na powstanie nowoczesnego systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W wyniku przeprowadzonej analizy prognozuje się, iż realizacja działań związanych z objęciem wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów oraz rozwój selektywnego zbierania odpadów ze strumienia odpadów komunalnych pozwoli na wyeliminowanie „dzikich wysypisk” , wyeliminuje w miarę podnoszenia świadomości społecznej mieszkańców , spalanie odpadów . Działania te będą długoterminowe ale pozwolą na osiągnięcie pozytywnych wyników.

Obok pozytywnego oddziaływania na środowisko, może także występować oddziaływanie negatywne, które związane jest przede wszystkim z transportem odpadów, lokalnie z emisją odorów, szczególnie w otoczeniu obiektów zajmujących się przetwarzaniem odpadów ulegających biodegradacji. Może być to przyczyną występowania znacznego dyskomfortu dla mieszkańców gminy.

Przeprowadzona analiza jednoznacznie wskazuje, iż zadania planowane w ramach realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy roku 2019 będą w większości przypadków pozytywnie wpływały na stan środowiska na terenie gminy. W przypadku przedsięwzięć o znaczącym oddziaływaniu to przede wszystkim te , które będą ingerować w środowisko na etapie ich realizacji, tj. budowa oraz rozbudowa inwestycji związanych z gospodarką

wodno – ściekową, i modernizacja dróg oraz infrastruktury związanej z komunikacją, realizacja inwestycji związanych z gospodarką odpadami oraz inwestycji związanych z budową i modernizacją źródeł ciepła i energii.

Dlatego można stwierdzić, że większość z zaplanowanych zadań miała jeden zasadniczy cel poprawę już na etapie eksploatacji poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010r. Nr 213, poz. 1397) określa rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane, jako ww. przedsięwzięcia. W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w przypadkach określonych w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, sporządza się raport o oddziaływaniu na środowisko. Raporty oddziaływania na środowisko dotyczące poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wskazywać działania alternatywne. Wymienione w tabeli 2 działania wynikają w większości z konieczności spełniania zarówno krajowych wymagań prawnych, jak i wymagań międzynarodowych.

4.3.9 Rozwiązania alternatywne

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Ochrony Środowiska ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Dokument opracowany został w sposób bardzo ogólny w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań. W etapie realizacji przedsięwzięć związanych z budową nowych dróg czy kanalizacji ścieków, należy rozważyć warianty alternatywne ze wskazaniem wariantu, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływał na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne, warianty technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant nie realizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

4.4 Oddziaływania wtórne i skumulowane

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku realizacji kilku zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu w tym samym czasie. Jest to jednak kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania. Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy ustalić harmonogram prac oraz informować zainteresowane strony (mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych, z określonym wyprzedzeniem. O ile jest to możliwe należy łączyć wykonywanie prac na tych samych obiektach przez różnych administratorów, w tym samym czasie (np. podczas modernizacji nawierzchni odcinka drogi wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury, zlokalizowanych w pasie drogowym).

Nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie, w tym samym czasie.

4.5 Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem ochrony środowiska i stosunkowo dużą odległość gminy od granic państw ościennych skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego.

5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz środki mające na celu zapobieganie, redukcję i kompensację znaczących niekorzystnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji Programu

W prowadzonej analizie należy przyjąć środki łagodzące, których wprowadzenie pozwoli na zmniejszenia lub nawet eliminację negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

Ważne także są działania kompensujące, które najczęściej są niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 51 pkt 3a o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy). Ponadto większość inwestycji bazuje na już istniejących poprzez założenie jedynie modernizacji lub przebudowy już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary lub zmieniając znacząco obecne użytkowanie terenu. W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie działań łagodzących opisanych poniżej:

W zakresie :

- **Klimat** - zalecenie stosowania zabiegów mających na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych poprzez sygnalizacje świetlna, propagowanie ruchu pieszego, rowerowego oraz komunikacji publicznej podczas prowadzonych prac budowlanych. Projektowanie zieleni urządzonej, tak aby pełniła funkcje ochrony przed wiatrem, oraz przyczyniała się do zatrzymywania wilgoci.
- **Jakość powietrza** ograniczenie wpływu przedsięwzięć na jakość powietrza, można osiągnąć przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym. Prowadzenie robót nawierzchniowych, o ile to możliwe, w okresie letnim, kiedy temperatura mas bitumicznych może być niższa, a przez to mniejsze będzie odparowywanie substancji odorotwórczych, utrzymywanie placu budowy i drogi w stanie ograniczającym pylenie.
- **Hałas** zmniejszenie emisji hałasu jest możliwe do osiągnięcia poprzez prowadzenie prac wyłącznie do pory dziennej, czas pracy maszyn budowlanych na biegu jałowym należy ograniczyć do minimum. Maszyny budowlane powinny być w dobrym stanie technicznym, posiadać sprawne tłumiki akustyczne. Przy

hałasie komunikacyjnym najskuteczniejsza metoda ograniczenia to stosowanie ekranów akustycznych projektowanie pasów zieleni przydrożnej z rzędami wysokich drzew i krzewów (gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimozielone gatunki drzewiaste oraz klon topola, lipa).

- **Wody** Kontrola szczelności zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych, zapobiega skażeniu środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Zapewnić dostęp do przenośnych toalet pracownikom budowy oraz regularne ich opróżnianie przez specjalistyczne firmy. Właściwe uszczelnienie terenu zaplecza budowy. Z zachowaniem szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych, prowadzić stałe badania jakości wód deszczowych przepływających przez separatory w celu sprawdzenia ich sprawności .
- **Gleby** Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych, aby nie dopuścić skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Magazynowane substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia gruntu w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych. Po zakończeniu realizacji inwestycji należy usunąć wszystkie tymczasowe instalacje i urządzenia oraz wykonać niezbędne niwelacje powierzchni terenu. W miarę możliwości technicznych parkingi dla sprzętu budowlanego powinny być utwardzone i odwadniane. Umowy z wykonawcami prac budowlanych powinny zawierać klauzule o odpowiedzialności ekologicznej – należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”. Zabiegi solenia dróg i chodników zimą powinny zostać ograniczone do niezbędnego minimum. Przed rozpoczęciem prac ziemnych warstwa wierzchnia gleby (humus) powinna być zebrana, a po zakończeniu prac teren należy przywrócić do pierwotnego stanu.
- **Flora i fauna** Wykonywanie prac budowlanych w obrębie systemów korzeniowych należy przeprowadzać ręcznie, a w przypadku konieczności odsłonięcia korzeni należy je zabezpieczyć. Należy unikać usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczyć środkami grzybobójczymi rany po odciętych korzeniach. Pnie drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego należy zabezpieczyć np. stosując odpowiednie włókniny i obudowy drewniane. W przypadku przecięcia przez inwestycje (głównie drogowe) kompleksów leśnych zagrożeniem jest odsłonięcie drzewostanu bez wytworzonej ściany ochronnej w postaci strefy przejściowej, jak również wprowadzenie zanieczyszczeń powietrza bezpośrednio w drzewostan, w którym znajdują się gatunki mniej odporne na zanieczyszczenia. W takiej sytuacji należy zastosować nasadzenia na styku droga-las. wykorzystując rodzime gatunki drzew i krzewów odporne na zanieczyszczenia. Do nasadzeń powinny być wykorzystane rodzime gatunki drzew i krzewów odporne na zanieczyszczenia. W przypadku każdej z inwestycji indywidualnie należy dobierać skład gatunkowy na podstawie składu gatunkowego występującego powszechnie na obszarach przez które droga ma przebiegać. Zaplecze budowy lokalizować jak najdalej od obszarów chronionych.
- **Krajobraz i dziedzictwo kulturowe** Wszystkie inwestycje powinny być zaplanowane tak, aby nie niszczyły walorów estetycznych krajobrazu, nie zaburzały historycznego układu przestrzennego objętego ochroną konserwatorską. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Stosować działania minimalizujące negatywny wpływ na

krajobraz: ogrodzenia drewniane zamiast betonowych, dostosowanie kolorystyki, maskowanie zielenią elementów dysharmonijnych

6. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy – monitoringu skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Monitoring analizy skutków realizacji postanowień programu ,powinien odbywać się poprzez standardowe działania prowadzone przez różne instytucje działające na różnych szczeblach administracyjnych. Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń Programu i sprawdzenie czy przyjęte środki zaradcze przyniosą spodziewany efekt. Stan środowiska, również na obszarze gminy Chodzież, oceniany jest na podstawie badań prowadzonych w sieci punktów kontrolno-pomiarowych tworzących jednolity system monitorowania środowiska. Najważniejsze elementy środowiska (woda, gleba, powietrze) podlegają w wybranych punktach standardowym i systematycznym pomiarom i obserwacjom. Badania wód podziemnych mogą być prowadzone przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Za monitoring stanu czystości wód rzeki Noteci, Boleмки, a także jezior znajdujących się przy granicy gminy, odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Obserwacjami rzeki Noteci (stany wody, przepływy) zajmuje się Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Monitoring klimatu akustycznego na omawianym obszarze powinien być przeprowadzany przez powiatowe służby inspektoratu sanitarnego.

Częstotliwość prowadzenia przyszłego monitoringu powinna być dopasowana do stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych ustaleń studium. Przynajmniej raz na cztery lata powinny być analizowane tereny omawianego obszaru pod kątem stopnia realizacji na nich ustaleń studium w ramach przeprowadzania oceny aktualności studium zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.).

Administracja gminna powinna być odpowiedzialna za prawidłową gospodarkę odpadami oraz prawidłowe odprowadzanie ścieków komunalnych, a także wód opadowych i roztopowych. Działania te powinny być zgodne z gminnym programem ochrony środowiska . W przypadku realizacji obiektów budowlanych powinny być przeprowadzane analizy porealizacyjne. Proponuje się przynajmniej raz w okresie trwania kadencji przeprowadzenie analizy stopnia zaawansowania realizacji ustaleń programu. Stan środowiska, również na obszarze gminy Chodzież, oceniany jest na podstawie badań prowadzonych w sieci punktów kontrolno-pomiarowych tworzących jednolity system monitorowania środowiska. Najważniejsze elementy środowiska (woda, gleba, powietrze) podlegają w wybranych punktach standardowym i systematycznym pomiarom i obserwacjom.

- ✓ Badania wód podziemnych mogą być prowadzone przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu.
- ✓ Badania i monitoring stanu czystości wód rzeki Noteci, Boleмки, a także jezior znajdujących się przy granicy gminy, odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu.

- ✓ Obserwacjami rzeki Noteci (stany wody, przepływy) zajmuje się Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.
- ✓ Monitoring klimatu akustycznego na omawianym obszarze powinien być przeprowadzany przez powiatowe służby inspektoratu sanitarnego.

Koordinator wdrażania Programu będzie oceniać, co dwa lata stopień wdrożenia. W latach 2012-2015 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2015 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2016-2023, z uszczegółowieniem działań na lata 2016-2019. Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki. Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji programu powinny być brane pod uwagę również wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa.

Wskaźniki społeczno-ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce,
- zmniejszenie tempa przyrostu obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych, poprawa jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawa jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,
- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim hałasu komunikacyjnego,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów poprzez ich gospodarcze wykorzystanie oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
- zmniejszenie degradacji gleb, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
- wzrost lesistości obszarów leśnych poprzez ich renaturalizację oraz wzrost zapasu i przyrost masy drzewnej, Zwiększenie poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów,

- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

Stan środowiska, również na obszarze gminy Chodzież, oceniany jest na podstawie badań prowadzonych w sieci punktów kontrolno-pomiarowych tworzących jednolity system monitorowania środowiska. Najważniejsze elementy środowiska (woda, gleba, powietrze) podlegają w wybranych punktach standardowym i systematycznym pomiarom i obserwacjom. Badania wód podziemnych mogą być prowadzone przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Za monitoring stanu czystości wód rzeki Noteci, Boleмки, a także jezior znajdujących się przy

7. Konsultacje społeczne

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko projekt Programu ochrony środowiska dla gminy Chodzież wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zostaną udostępnione społeczeństwu w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie .Opracowania zostaną udostępnione w siedzibie Urzędu Gminy oraz na oficjalnej stronie internetowej urzędu . Wnioski i uwagi mogą wносить wszyscy obywatele, jak również organizacje pozarządowe, grupy społeczne, przedstawiciele środowisk naukowych itd.

Zgodnie z art. 54. ust. 1, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, regionalny dyrektor ochrony środowiska i wojewódzki inspektor sanitarny opiniuje projekty gminnych programów ochrony środowiska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Ponadto projekt Programu podlega opiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest „Program Ochrony Środowiska dla gminy Chodzież na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”. Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.).

Cele i zakres Programu

Program opisuje stan środowiska na terenie gminy oraz presje jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska oraz określa strategię długoterminową gminy Chodzież w zakresie ochrony środowiska - definiuje cele długookresowe (8 lat) oraz zadania krótkoterminowe dla najbliższych czterech lat.

W wyniku realizacji Programu zakłada się osiągnięcie nadrzędnego celu Programu, który określono jako: „Zrównoważony rozwój gminy gwarantujący wysoką jakość życia mieszkańców i zachowanie walorów przyrodniczych”.

W Programie określono cele i kierunki działań z podziałem na poszczególne komponenty środowiska: Zakres prognozy jest zgodny z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).

Program opisuje stan środowiska na terenie gminy oraz presje jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska oraz określa strategię długoterminową gminy w zakresie ochrony środowiska - definiuje cele długookresowe (8 lat) oraz zadania krótkoterminowe dla najbliższych czterech lat.

W wyniku realizacji Programu zakłada się osiągnięcie nadrzędnego celu Programu, który określono jako: „Zrównoważony rozwój gminy pozwalający na osiągnięcie wysokiej jakości życia mieszkańców i zachowanie walorów przyrodniczych”.

W Programie określono cele i kierunki działań z podziałem na poszczególne komponenty środowiska:

Zachowanie i ochrona bioróżnorodności w zakresie zasobów przyrody poprzez ochronę przyrody, ochronę i zrównoważone użytkowanie lasów zadrzewień i terenów zieleni urządzonej poprzez:

- ochronę przyrody;
- ochronę i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień oraz terenów zieleni urządzonej;

Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody pitnej. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód, racjonalna gospodarka zasobami wody. Ochrona przeciw powodziowa i przed podtopieniami poprzez

- ograniczenie dopływu do wód powierzchniowych i podziemnych zanieczyszczeń.
- Racjonalną gospodarkę zasobami wodnymi,
- Ochronę przeciwpowodziową i przed podtopieniami

Poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez ograniczenie niskiej emisji uciążliwości systemu komunikacyjnego poprzez:

- Ograniczenie niskiej emisji;
- Zminimalizowanie uciążliwości komunikacyjnych;

Ochronę gleb i zapobieganie erozji, poprzez zapobieganie degradacji gleb, i powierzchni terenu poprzez:

- Zapobieganie degradacji gleb i powierzchni terenu;

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, poprzez szkolenia, edukację, świadomy udział w rozwoju gminy. W tym:

- Systematyczne i ciągłe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
-

W ramach programu na przełomie lat 2012-2015 zaplanowano:

W ramach zadań ciągłych:

Zasoby przyrody

- Współpraca z instytucjami zarządzającymi, Obszarami Natura 2000 i Obszarem Chronionego Krajobrazu;
- Udział pracowników gminy w szkoleniach w zakresie ochrony środowiska i przyrody w ramach zajmowanych stanowisk pracy;
- Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji

Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej:

Zadania ciągłe

- Powiększanie powierzchni terenów zielonych – urządzenie terenów zieleni;
- Lokalizacja zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg i dbałość o utrzymanie już istniejących z wykorzystaniem rodzimych gatunków;
- Pielęgnacja drzew w zadrzewieniach zgodnie zasadami sztuki ogrodniczej;
- Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi;
- Edukacja ekologiczna w zakresie racjonalnego użytkowania zasobów leśnych

W ramach zasobów wodnych ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi

- Ochrona zbiorników wodnych;
- Ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych;
- Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje ul. Skryta rok 2012 ;
- Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków latach 2012-2016 ;
- Modernizacja i rozbudowa urządzeń wodno-kanalizacyjnych 2012-2014;
- Prowadzenie ekonomicznej produkcji wody i poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę

Ochrona przeciwpowodziowa zadania ciągłe:

- Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach;
- Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych podtopieniami

Ochrona powietrza atmosferycznego z ograniczeniem niskiej emisji w ramach zadań ciągłych:

- Wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność gminy Chodzież;
- Termomodernizacja budynków należących do gminy ;
- Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego ,
- Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest w latach **2012-2032**

Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego

Zadania ciągłe:

- Zwiększenie długości ścieżek rowerowych i spacerowych na terenie gminy oraz poprawa ich jakości;
- Bieżące remonty dróg gminnych ;
- Rozpoznanie lokalizacji obszarów narażonych na przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych;

Zadania terminowe:

- Budowa ścieżki rowerowej Podanin 2012-2014;
- Budowa drogi ul. Skryta Rataje 2012

Ochrona powierzchni terenu i środowiska glebowego oraz zapobieganie degradacji gleb

Zadania ciągłe:

- Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów;
- Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw;
- Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń

Zapobieganie degradacji powierzchni terenu -

- Rekultywacja terenów zdegradowanych zadanie ciągłe
- Rekultywacja nieczynnego składowiska w Kamionce – 2014 rok

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez:

- Edukacja mieszkańców gminy w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska oraz edukacja w placówkach oświatowych ;

- Zakup nagród i upominków dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych;
- Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku
- Szkolenie pracowników Urzędu Gminy z zakresu środowiska i edukacji ekologicznej w miejscu pracy

8.1 Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi

Program ochrony środowiska dla gminy Chodzież zawiera szereg działań i celów zgodnych z celami i priorytetami następujących dokumentów szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego:

- Polityka Ekologiczna Państwa
- Strategia rozwoju kraju 2007-2015
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości
- Krajowy Program Oczyszczania ścieków Komunalnych
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011 – 2020
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 i Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013.
- Wieloletni plan zamierzeń inwestycyjnych Gminy Chodzież;
- Plan modernizacji i rozwoju urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych Miejskich Wodociągów i Kanalizacji sp. z oo
- Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Podanin na lata 2012-2021.

8.2 Oddziaływanie na środowisko

Program ochrony środowiska w swym założeniu ma na celu ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie gminy i poprawa jego stanu. Wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska gminy a prawidłowa jego realizacja przyniesie wymierny efekt ekologiczny. Realizacja Programu nie będzie ingerencją w przekształcanie środowiska naturalnego o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione cenne przyrodniczo.

Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczy się w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Będą one oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

Na etapie eksploatacji oddziaływanie na środowisko będzie znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego poprzez poprawę parametrów technicznych i funkcjonalnych zmniejszających w większości przypadków negatywny wpływ .

Realizacja dokumentu nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar chronionego krajobrazu oraz obszary sieci NATURA 2000 i nie będzie stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk, dla których ochrony zostały one

powołane.

Wskazane problemy środowiskowe znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie Programu zadań. W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ tych zadań na poszczególne elementy środowiska, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populację oraz zdrowie ludzi itp.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. A zatem, zgodnie z metodologią ocen oddziaływania na środowisko proponowanie szczegółowych rozwiązań alternatywnych nie ma pełnego uzasadnienia. Ze względu na lokalny charakter działań i zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem ochrony środowiska i stosunkowo dużą odległość gminy od granic państw ościennych skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego.

Niektóre z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska wymagają (budowa nowych dróg, budowa kanalizacji) będą przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. Powyższą prognozę wykonano w ramach przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jest ona niezbędnym dokumentem dla wymaganych przepisami prawa uzgodnień i opinii, jest także dokumentem pomocniczym przy konsultacjach społecznych projektu programu. Głównym celem sporządzenia prognozy jest określenie zagrożeń i skutków mogących wynikać z realizacji ustaleń projektu programu. W prognozie zagadnienia gospodarcze i społeczne wynikające z ustaleń projektu programu analizowane były z zagadnieniami w zakresie ochrony środowiska, a następnie oceniane pod kątem ich zgodności z polityką zrównoważonego rozwoju.

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania Programu na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zawartych w Programie. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu ochrony środowiska przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, gleby, powierzchnię ziemi, faunę, florę, krajobraz). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Analiza zamierzeń inwestycyjnych pozwala mieć nadzieję, że ich realizacja w większości przypadków związanych z działaniami na rzecz:

- Ochrony przyrody;
- ochronę i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień oraz terenów zieleni urządzonej
- ograniczenia dopływu do wód powierzchniowych i podziemnych zanieczyszczeń;
- racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi;
- ochrony przeciwpowodziowej i przed podtopieniami;
- ograniczenia niskiej emisji;
- zminimalizowania uciążliwości komunikacyjnych;
- zapobiegania degradacji gleb

wyказuje brak negatywnego oddziaływania a w niektórych przypadkach potencjalnie korzystne oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska jak chociażby przy

- ochronie zbiorników wodnych;
- powiększeniu terenów zielonych, urządzaniu nowych poprzez lokalizację zadrzewień przy drogach i placach rekreacyjnych i wypoczynkowych;
- budowie kanalizacji deszczowej w Ratajach ;

- rekultywacji składowiska odpadów w Kamionce;
- do całkowitego braku oddziaływania jak chociażby w przypadku:*
- prowadzenia edukacji dzieci i młodzieży ;
 - rekultywacji terenów zdegradowanych ,
 - budowy ścieżki rowerowej w Podaninie;
 - podnoszenia świadomości mieszkańców o zagrożeniu degradacją środowiska w przypadku wypalania traw;
 - usuwania pokryć dachowych zawierających azbest;
 - wymianę starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze przyjazne środowisku;
 - bieżące remonty dróg gminnych;
 - produkcja wody , poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.

8.3 Zastosowane metody oceny oddziaływania

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań Programu posłużono się macierzą relacyjną elementów środowiska i zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych przewidzianych do realizacji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- wody powierzchniowe,
- wody podziemne,
- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- powierzchnia ziemi i gleba,
- fauna i flora,
- krajobraz,
- zdrowie człowieka,
- dobra kultury.

Analizowano bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, jak również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano pod uwagę odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny, możliwość oddziaływania transgranicznego.

Określono czy oddziaływanie może być negatywne pozytywne czy bez wpływu . W niektórych przypadkach oddziaływanie może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska (jak w przypadku przydomowych oczyszczalni nie właściwie eksploatowanych).

Istniejące problemy ochrony środowiska

Zagrożenia środowiska mogą mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń są ściśle związane ze specyfiką danego obszaru, tj. poziomem rozwoju gospodarczego w powiązaniu z warunkami fizyczno-geograficznymi. Na terenie gminy występują zarówno zagrożenia naturalne, jak i antropogeniczne.

zagrożenia naturalne na terenie gminy występujące corocznie dotyczą:

- występowania powodzi i lokalnych podtopień;
- zagrożenie występowaniem pożarów lasów –
Zagrożenie pożarami lasów jest zwiększane przez:
 - złą kondycję zdrowotną lasów;

- zmiany klimatyczne, a w szczególności występowanie bezśnieżnych zim i długotrwałych okresów wysokich temperatur.

Zagrożenia antropogeniczne dla środowiska naturalnego wynikają z działalności człowieka i związane są z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów naturalnych. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Zasadniczy problem stanowi jeszcze niedostateczny rozwój *sieci kanalizacyjnej* – korzysta z niej około 60 % mieszkańców gminy (wg GUS). Niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej i systemów oczyszczania ścieków stwarza problem nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych, które trafiają do wód lub do ziemi, co powoduje ich zanieczyszczenie

Kolejne zagrożenie stanowi *emisja niska zanieczyszczeń powietrza*. Główną technologią ogrzewania mieszkań na terenie gminy są piece centralnego ogrzewania opalane węglem i drewnem. Z instalacji gazowej na terenie gminy Chodzież korzystają ok. 604 osoby, liczba przyłączy wynosi 163 szt. o łącznej długości 13,625 km (wg GUS 2010). Gaz użytkowany na cele gospodarcze i do ogrzewania 79 szt..

. Pozostałe gospodarstwa domowe wyposażone są w indywidualne systemy grzewcze na tradycyjne paliwo, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki, benzo/a/pirenu i pyłu w powietrzu w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla, jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych

Szlaki komunikacyjne stanowią bariery w migracji organizmów żywych, Istotnym problemem jest presja urbanizacyjna. Teren powiatu stanowi cenny przyrodniczo obszar i korytarz migracyjny o znaczeniu europejskim. Zbyt szybki i źle zaplanowany rozwój budownictwa mieszkaniowego może przyczynić się do degradacji ważnych przyrodniczo obszarów a także zaburzyć funkcjonowanie korytarza ekologicznego w Dolinie Noteci.

System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, a więc emisji spalin, generowania hałasu, degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska związkami ropopochodnymi związkami chemicznymi używanymi do odśnieżania. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin ze strony systemu komunikacyjnego na terenie gminy Chodzież występuje wzdłuż drogi krajowej nr 11. W przypadku transportu kolejowego potencjalnym zagrożeniem dla środowiska gruntowo – wodnego może być niekontrolowany wyciek transportowanych koleją substancji chemicznych

Gospodarka odpadami Niekorzystne oddziaływania na środowisko przyrodnicze wywierają odpady porzucane na dzikich wysypiskach. Bieżące likwidowanie tych wysypisk, rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, egzekwowanie obowiązku oddawania posiadanych odpadów firmom posiadającym wymagane zezwolenia na zbiórkę i transport odpadów, zorganizowanie i wdrożenie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, opon, sprzętu AGD i RTV powinno przyczynić się do wyeliminowania zagrożeń środowiska powodowanych kumulowaniem odpadów w środowisku.

Rolnictwo odgrywa bardzo dużą rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego i jest źródłem odpadów niebezpiecznych (pozostałości po środkach ochrony roślin) oraz ścieków pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich. Niewłaściwa gospodarka nawozami mineralnymi oraz niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych i sianokiszzonek jest źródłem zanieczyszczeń przyczyniających się do eutrofizacji wód powierzchniowych

Rolnictwo może także przyczyniać się do zwiększonej erozji wodnej i eolicznej gleb poprzez niewłaściwe gospodarowanie na obszarach o dużych spadkach terenu.

Zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w gminie, podobnie jak w całym kraju, są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody wglębne, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się dobrą jakością. Zanieczyszczenie wód podziemnych może mieć charakter nieodwracalny.

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne, tj. warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód), presje antropogeniczne. Poważnymi czynnikami mogącymi obniżyć jakość wód w gminie są:

- spływy powierzchniowe z terenów wiejskich, rolniczych (nawozy sztuczne i naturalne, środki ochrony roślin),
- ścieki komunalno - bytowe odprowadzane w sposób niekontrolowany,
- wody opadowe i roztopowe spływające z dróg i placów.

Zagrożenia pokrywy glebowej Gleby narażone są na procesy degradacji. Degradację gleb możemy podzielić na naturalną i chemiczną.

Degradacja naturalna gleb gminy może być wywołana czynnikami środowiskowymi takimi jak: klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór odpowiednich roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie gminy gleby są narażone na degradację naturalną związaną przede wszystkim z intensywnym użytkowaniem rolniczym.

Degradacja chemiczna gleb objawia się w postaci podwyższonej kwasowości. Jest ona ważnym wskaźnikiem degradacji gleb uprawnych. Nadmierna kwasowość najczęściej jest wywołana przez naturalne czynniki klimatyczno – glebowe, w mniejszym stopniu przez zanieczyszczenia kwasotwórcze powstające przez zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne lub przez niektóre nawozy. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że gleby zakwaszone występują lokalnie i mają charakter rozproszony. Nadmierne zakwaszenie wpływa na produktywność gleb, a przede wszystkim na pogorszenie jakości plonów.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych wyróżnia się podstawowe kierunki ochrony gruntów rolnych i leśnych:

- ochronę ilościową polegającą na ograniczaniu przeznaczenia tych gruntów na inne cele,
- ochronę jakościową polegającą na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji, szkodom powstającym w wyniku działalności nierolniczej i nieleśnej, przywracaniu i poprawianiu ich wartości,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- poprawianie wartości użytkowej gruntów leśnych oraz zapobieganie obniżaniu ich produktywności,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Powietrze atmosferyczne Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji zanieczyszczających, pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Drugim źródłem emisji substancji zanieczyszczających do powietrza jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych,

budowlanych, w kolejnictwie, gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń

Walory przyrodnicze Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze terenu gminy, problemy ochrony środowiska przyrodniczego dotyczą wielu dziedzin życia gospodarczego człowieka. Do największych zagrożeń, które mogą mieć wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego należą:

- niski poziom wód gruntowych i powierzchniowych,
- pogorszenie się jakości wód,
- zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych ściekami bytowymi i gnojowicą,
- kłusownictwo,
- rosnąca liczba inwestycji w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo
- zagrożenie drzewostanów owadami,
- występowanie grzybów pasożytniczych,
- zagrożenia pożarami.

Głównym objawem degradacji środowiska przyrodniczego może być przekształcanie ekosystemów wodnych. Jest to wynikiem systematycznego obniżania się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych na skutek zmian klimatycznych oraz niewłaściwego zmeliorowania terenu. W sytuacji obecnej najlepszym rozwiązaniem dla terenów gdzie występują wahania zwierciadła wody jest zastosowanie tak zwanej małej retencji oraz ograniczenie stosowania melioracji odwadniających w większych obszarach.

8.4 Monitoring skutków realizacji Programu

Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń Programu, sprawdzenie czy założone środki łagodzące przyniosą zakładany efekt. W tym celu należy wykorzystać funkcjonujący na terenie gminy system monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzony przez różne instytucje.

Stopień wdrożenia Programu będzie oceniać koordynator wdrażania Programu z częstotliwością co dwa lata. W latach 2012-2015 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2015 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2016-2023, z uszczegółowieniem działań na lata 2016-2019. Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobu środowiskowego.

Częstotliwość prowadzenia przyszłego monitoringu powinna być dopasowana do stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych ustaleń studium. Przynajmniej raz na cztery lata powinny być analizowane tereny omawianego obszaru pod kątem stopnia realizacji na nich ustaleń studium w ramach przeprowadzania oceny aktualności studium zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.).

ZARZĄDZENIE NR 227/2012
Wójta Gminy Chodzież
z dnia 14 listopada 2012 roku

w sprawie projektu budżetu Gminy Chodzież na rok 2013.

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt. 1, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 233, 238 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) Wójt Gminy Chodzież zarządza co następuje :

- § 1. Ustala się projekt budżetu Gminy Chodzież na rok 2013 w brzmieniu określonym załącznikiem Nr 1.
- § 2. Uzasadnienie do projektu budżetu Gminy Chodzież na rok 2013 stanowi załącznik Nr 2.
- § 3. Materiały informacyjne do projektu budżetu Gminy Chodzież na rok 2013 stanowi załącznik Nr 3.
- § 4. Wykonanie zarządzenia powierza się Wójtowi Gminy Chodzież.
- § 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2013 roku nie dłużej niż do 31 stycznia 2013 roku.


WÓJT
mgr Zbigniew Salwa

PROJEKT

**Uchwała Nr
Rady Gminy w Chodzieży
z dnia**

w sprawie budżetu gminy Chodzież na rok 2013 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 i 9 lit. i, pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 211, 212, 214, 215, 222, 235-237, 258 i 264 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz.1240 z późn. zm.) Rada Gminy w Chodzieży uchwala, co następuje:

§ 1.1. Ustala się łączną kwotę dochodów budżetu na rok 2013 w wysokości: 14.404.735 zł,
z tego:

- dochody bieżące w kwocie: 14.036.211 zł
- dochody majątkowe w wysokości: 368.524 zł

2. Dochody budżetu określa załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2.1. Ustala się łączną kwotę wydatków budżetu na rok 2012 w wysokości: 18.012.735 zł,
z tego:

- a) wydatki bieżące w wysokości: 13.455.173 zł
- b) wydatki majątkowe w wysokości: 4.557.562 zł

2. Wydatki budżetu określa załącznik Nr 2 do uchwały.

3. Wydatki na zadania inwestycyjne określa załącznik Nr 4.

§ 3.1. Ustala się deficyt budżetu gminy w kwocie: 3.608.000 zł, sfinansowany przychodami z tytułu kredytów i pożyczek krajowych, wolnych środków.

2. Przychody i rozchody budżetu określa załącznik Nr 3.

§ 4. Ustala się dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie i innych zadań zleconych ustawami w 2013 r., w wysokości: 2.133.662 zł oraz wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie i innych zadań zleconych ustawami w 2013 r. w wysokości: 2.133.662 zł, zgodnie z załącznikiem Nr 5.

§ 5. Ustala się dochody na związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej odprowadzane do budżetu państwa w wysokości 40.300 zł, zgodnie z załącznikiem Nr 6.

§ 6. Ustala się dochody i wydatki związane z realizacją zadań bieżących jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z załącznikiem Nr 7.

§ 7. Ustala się planowane kwoty dotacji udzielanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w 2013 r., zgodnie z załącznikiem Nr 8.

§ 8.1. Ustala się dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości: 65.100 zł

2. Ustala się wydatki na realizację zadań określonych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w wysokości: 65.100 zł

3. Dochody i wydatki, o których mowa w ust. 1 i 2 określa załącznik Nr 9.

§ 9. 1. Jednostki pomocnicze prowadzą gospodarkę finansową w ramach budżetu. Wyodrębnia się plan wydatków na przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszu sołeckiego w podziale na poszczególne Sołectwa, zgodnie z załącznikiem Nr 10.

§ 10. Ustala się dochody z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust 4-6 ustawy Prawo ochrony środowiska i przeznacza się je w całości na finansowanie ochrony środowiska

w zakresie określonym w art. 400 ust. 1 pkt 2, 5, 8, 9, 15, 16, 21-25, 29, 31, 32 i 38-42 w warunkach określonych w art. 403 ust. 2 zgodnie z załącznikiem nr 11.

- § 11. Tworzy się rezerwy:
- | | | |
|--|---------------------|-----------|
| 1) ogólną w wysokości: | 55.734 zł | |
| 2) celowe w wysokości: | 138.200 zł, z tego: | |
| - na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego | | 38.200 zł |
| - na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej | | 50.000 zł |
| - na realizację zadań majątkowych | | 50.000 zł |
- § 12. Określa się limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, w kwocie: 3.000.000 zł.
- § 13. Ustala się kwotę 500.000 zł, do której Wójt gminy może samodzielnie zaciągać zobowiązania.
- § 14. Upoważnia się Wójta do:
- 1) zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku do wysokości: 3.000.000 zł
 - 2) dokonywania zmian w budżecie w ramach działu w zakresie wydatków na wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz wydatków majątkowych;
 - 3) przekazywania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku następnym jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i termin zapłaty upływa w roku następnym;
 - 4) lokowania wolnych środków budżetowych na rachunkach bankowych w innych bankach niż bank prowadzący obsługę budżetu.
- § 15. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- § 16. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2013 roku i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Plan dochodów budżetu gminy Chodzież na rok 2013

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
010			Rolnictwo i łowiectwo	9 700,00
	01095		Pozostała działalność	9 700,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	5 500,00
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	4 000,00
		0920	Pozostałe odsetki	200,00
600			Transport i łączność	140 000,00
	60016		Drogi publiczne gminne	140 000,00
		6290	Srodki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	140 000,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	169 588,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	169 588,00
		0470	Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	3 980,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	60 348,00
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	99 650,00
		0920	Pozostałe odsetki	5 010,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	600,00
710			Działalność usługowa	400,00
	71095		Pozostała działalność	400,00
		0830	Wpływy z usług	400,00
750			Administracja publiczna	66 700,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	50 500,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	50 500,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	5 200,00
		0830	Wpływy z usług	5 200,00
761			Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	960,00
	76101		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	960,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	960,00
766			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	7 263 122,00
	76601		Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 100,00
		0350	Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	1 100,00
	76615		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	2 325 000,00
		0310	Podatek od nieruchomości	1 720 000,00
		0320	Podatek rolny	295 000,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		0330	Podatek leśny	270 000,00
		0340	Podatek od środków transportowych	38 800,00
		0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	200,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	1 000,00
	75616		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilno-prawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych	2 111 092,00
		0310	Podatek od nieruchomości	1 450 000,00
		0320	Podatek rolny	418 000,00
		0330	Podatek leśny	3 392,00
		0340	Podatek od środków transportowych	110 000,00
		0360	Podatek od spadków i darowizn	3 200,00
		0370	Opłata od posiadania psów	2 500,00
		0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	100 000,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	24 000,00
	75618		Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	449 290,00
		0410	Wpływy z opłaty skarbowej	7 010,00
		0460	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	4 000,00
		0480	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	65 100,00
		0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	373 180,00
	75621		Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	2 366 640,00
		0010	Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 346 640,00
		0020	Podatek dochodowy od osób prawnych	20 000,00
758			Różna rozliczenia	4 162 251,00
	75801		Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	2 830 620,00
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	2 830 620,00
	75807		Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	1 192 957,00
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	1 192 957,00
	75814		Różne rozliczenia finansowe	118 180,00
		0920	Pozostałe odsetki	117 100,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	1 080,00
	75831		Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	20 494,00
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	20 494,00
801			Oświata i wychowanie	190 400,00
	80101		Szkoły podstawowe	51 000,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	48 000,00
		0830	Wpływy z usług	3 000,00
	80104		Przedszkola	11 000,00
		0830	Wpływy z usług	11 000,00
	80113		Dowożenie uczniów do szkół	72 400,00
		2710	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	72 400,00
	80148		Stołówki szkolne i przedszkolne	56 000,00
		0830	Wpływy z usług	56 000,00
862			Pomoc społeczna	2 270 190,00
	86212		Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 087 075,00
		0920	Pozostałe odsetki	300,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		0970	Wpływy z różnych dochodów	1 215,00
		0980	Wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	4 500,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	2 073 000,00
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	8 060,00
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej.	18 515,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	9 202,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	9 313,00
	85214		Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	33 400,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	33 400,00
	85216		Zasiłki stałe	79 700,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	79 700,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	51 500,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	51 500,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	136 174,00
	90019		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	9 800,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	9 800,00
	90020		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat produktowych	1 500,00
		0400	Wpływy z opłaty produktowej	1 500,00
	90095		Pozostała działalność	124 874,00
		6298	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	124 874,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	18 250,00
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	18 000,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	11 000,00
		0830	Wpływy z usług	5 000,00
	92195		Pozostała działalność	250,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	250,00

Razem 14 404 735,00

Plan wydatków budżetu gminy Chodzież na rok 2013

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
010			Rolnictwo i łowiectwo	259 260,00
	01008		Melioracje wodne	5 000,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	5 000,00
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	240 000,00
		6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych	240 000,00
	01030		Izby rolnicze	14 260,00
		2850	Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku rolnego	14 260,00
800			Transport i łączność	3 631 761,00
	60004		Lokalny transport zbiorowy	51 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	51 000,00
	60016		Drogi publiczne gminne	3 580 761,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	350,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	50,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	2 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	65 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	440 800,00
		4300	Zakup usług pozostałych	80 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 992 561,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	168 650,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	158 650,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	650,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00
		4260	Zakup energii	3 200,00
		4270	Zakup usług remontowych	66 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	35 200,00
		4590	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	5 000,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	5 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	30 000,00
710			Działalność usługowa	104 400,00
	71004		Plany zagospodarowania przestrzennego	73 500,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	32 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	41 500,00
	71014		Opracowania geodezyjne i kartograficzne	25 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	25 000,00
	71035		Cmentarze	5 900,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	700,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		4300	Zakup usług pozostałych	5 200,00
750			Administracja publiczna	2 331 191,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	60 294,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	45 238,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 733,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 429,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 800,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 094,00
	75022		Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)	109 424,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	105 024,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	500,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 200,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	1 200,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	2 045 112,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	8 600,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 246 000,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	88 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	229 860,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	33 123,00
		4140	Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	9 000,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	66 000,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	10 000,00
		4260	Zakup energii	50 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	14 000,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	2 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	103 000,00
		4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	7 000,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	12 000,00
		4370	Oplata z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	6 500,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	24 526,00
		4420	Podróże służbowe zagraniczne	500,00
		4430	Różne opłaty i składki	50 000,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	34 003,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	8 000,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	13 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	25 000,00
	75075		Promocja jednostek samorządu terytorialnego	65 900,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	30 900,00
		4300	Zakup usług pozostałych	35 000,00
	75095		Pozostała działalność	50 461,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	25 461,00
		4100	Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne	25 000,00
751			Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	960,00
	75101		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	960,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	560,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	300,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	61 236,00
	75403		Jednostki terenowe Policji	1 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 000,00
	75412		Ochotnicze straże pożarne	54 636,00
		2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	12 000,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	4 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	186,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 960,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	7 400,00
		4260	Zakup energii	7 900,00
		4270	Zakup usług remontowych	7 940,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	3 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	3 150,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	800,00
		4430	Różne opłaty i składki	4 300,00
	75414		Obrona cywilna	4 000,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	2 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 000,00
	75421		Zarządzanie kryzysowe	1 600,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	1 600,00
757			Obsługa długu publicznego	272 000,00
	75702		Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego	272 000,00
		8010	Rozliczenia z bankami związane z obsługą długu publicznego	9 000,00
		8110	Odsetki od samorządowych papierów wartościowych lub zaciągniętych przez jednostkę samorządu terytorialnego kredytów i pożyczek	263 000,00
758			Różne rozliczenia	193 934,00
	75818		Rezerwy ogólne i celowe	193 934,00
		4810	Rezerwy	143 934,00
		6800	Rezerwy na inwestycje i zakupy inwestycyjne	50 000,00
801			Oświata i wychowanie	4 566 250,00
	80101		Szkoły podstawowe	3 009 339,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	127 100,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 939 240,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	155 900,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	357 200,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	54 030,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	122 000,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	6 000,00
		4260	Zakup energii	35 600,00
		4270	Zakup usług remontowych	6 000,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	3 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	40 700,00
		4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	4 000,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	2 400,00
		4370	Oplata z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	3 100,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		4410	Podróże służbowe krajowe	2 100,00
		4430	Różne opłaty i składki	3 000,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	140 669,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 500,00
		4780	Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	300,00
	80103		Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	311 088,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	14 800,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	194 640,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	15 620,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	36 700,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	5 570,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	600,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 300,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	1 500,00
		4260	Zakup energii	17 700,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	700,00
		4300	Zakup usług pozostałych	4 200,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	200,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	300,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	12 758,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	500,00
	80104		Przedzkoła	644 833,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	190 846,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	19 200,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	281 000,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	22 800,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	51 800,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	7 990,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 900,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	27 150,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	2 000,00
		4260	Zakup energii	5 200,00
		4270	Zakup usług remontowych	5 300,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	900,00
		4300	Zakup usług pozostałych	7 700,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	700,00
		4370	Opłata z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	800,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	350,00
		4430	Różne opłaty i składki	1 000,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	17 797,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	400,00
	80110		Gimnazja	8 155,00
		2320	Dotacje celowe przekazane dla powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	8 155,00
	80113		Dowożenie uczniów do szkół	432 583,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 000,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	59 610,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	5 300,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	11 170,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 640,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	56 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	6 000,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	300,00
		4300	Zakup usług pozostałych	281 255,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	400,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	400,00
		4430	Różne opłaty i składki	6 000,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	3 008,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	200,00
		4780	Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	300,00
	80146		Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	20 364,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 800,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 700,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	864,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	11 000,00
	80148		Stołówki szkolne i przedszkolne	138 888,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 000,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	44 200,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	7 900,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 200,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 500,00
		4220	Zakup środków żywności	56 000,00
		4260	Zakup energii	6 500,00
		4270	Zakup usług remontowych	2 200,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	300,00
		4300	Zakup usług pozostałych	2 700,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	2 188,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	200,00
	80195		Pozostała działalność	1 000,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 000,00
851			Ochrona zdrowia	65 100,00
	85153		Zwalczanie narkomanii	2 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	62 600,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	500,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 000,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	700,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	42 626,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 234,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 000,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00
		4430	Różne opłaty i składki	200,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 000,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 340,00
852			Pomoc społeczna	3 048 539,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
	85201		Placówki opiekuńczo-wychowawcze	67 500,00
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	67 500,00
	85202		Domy pomocy społecznej	70 200,00
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	70 200,00
	85203		Ośrodki wsparcia	17 900,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	15 900,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 000,00
	85204		Rodziny zastępcze	4 800,00
		3110	Świadczenia społeczne	4 800,00
	85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8 400,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	200,00
		4300	Zakup usług pozostałych	6 200,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 000,00
	85206		Wspieranie rodziny	15 600,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	15 600,00
	85212		Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 076 315,00
		2910	Zwrot dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	1 215,00
		3110	Świadczenia społeczne	1 956 810,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	44 223,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2 824,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	62 192,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	600,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 757,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 094,00
		4560	Odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	300,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 300,00
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczęszczające w zajęciach w centrum integracji społecznej,	18 515,00
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	18 515,00
	85214		Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	110 600,00
		3110	Świadczenia społeczne	109 400,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 200,00
	85215		Dodatki mieszkaniowe	90 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	90 000,00
	85216		Zasiłki stałe	79 700,00
		3110	Świadczenia społeczne	79 700,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	396 929,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 600,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	278 184,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	21 179,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	52 650,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	5 887,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	300,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	150,00
		4300	Zakup usług pozostałych	9 500,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		4410	Podróże służbowe krajowe	5 800,00
		4430	Różne opłaty i składki	300,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	5 379,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	4 500,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	6 500,00
	85228		Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	9 080,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 400,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	7 680,00
	85295		Pozostała działalność	83 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	83 000,00
854			Edukacyjna opieka wychowawcza	24 930,00
	85415		Pomoc materialna dla uczniów	24 930,00
		2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	5 000,00
		3240	Stypendia dla uczniów	19 930,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 236 163,00
	90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	100 000,00
		4150	Dopłaty w spółkach prawa handlowego	100 000,00
	90002		Gospodarka odpadami	290 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	290 000,00
	90003		Oczyszczanie miast i wsi	988 541,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	30 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	24 500,00
		4270	Zakup usług remontowych	7 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	914 041,00
		4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	13 000,00
	90004		Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	5 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	4 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 000,00
	90015		Oświetlenie ulic, placów i dróg	236 122,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	22 000,00
		4260	Zakup energii	145 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	62 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	7 122,00
	90095		Pozostała działalność	616 500,00
		4300	Zakup usług pozostałych	26 500,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	400 000,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	124 874,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	65 126,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	935 673,00
	92105		Pozostałe zadania w zakresie kultury	101 492,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	5 000,00
		3250	Stypendia różne	3 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	430,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	62,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	2 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	25 000,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		4300	Zakup usług pozostałych	63 000,00
		4430	Różne opłaty i składki	2 500,00
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	769 755,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	516,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	73,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	81 018,00
		4260	Zakup energii	52 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	23 148,00
		4300	Zakup usług pozostałych	9 000,00
		4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	1 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	600 000,00
	92116		Biblioteki	33 000,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	33 000,00
	92195		Pozostała działalność	31 326,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	700,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	7 342,00
		4300	Zakup usług pozostałych	2 805,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	16 379,00
926			Kultura fizyczna	122 788,00
	92601		Obiekty sportowe	61 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	20 000,00
		4260	Zakup energii	5 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	3 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	32 500,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	500,00
	92605		Zadania w zakresie kultury fizycznej	45 000,00
		2360	Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	45 000,00
	92695		Pozostała działalność	16 788,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	688,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	2 000,00

Razem 18 012 735,00

Załącznik nr 3
do Uchwały nr
Rady Gminy w Chodzieży
z dnia

**Przychody i rozchody
związane z finansowaniem deficytu budżetowego
w roku 2013**

Przychody, rozchody	Klasyfikacja przychodów i rozchodów	Plan	Zwiększenia	Zmniejszenia	Plan po zmianach
I Przychody		4.400.000	0	0	4.400.000
- przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym	§ 952	3.000.000			3.000.000
- przelewy z rachunku lokat	§ 994	1.400.000			1.400.000
II Rozchody		792.000	0	0	792.000
- spłata otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	§ 992	792.000			792.000
FINANSOWANIE (przychody – rozchody)		3.608.000	0	0	3.608.000

Plan wydatków na zadania inwestycyjne gminy na rok 2013

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
010			Rolnictwo i łowiectwo	240 000,00
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	240 000,00
		6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych	240 000,00
			Zadania	
			MWiK - wniesienie wkładu do spółki	240 000,00
600			Transport i łączność	2 992 561,00
	60016		Drogi publiczne gminne	2 992 561,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 992 561,00
			Zadania	
			Milcz - budowa drogi gminnej nr 191004P	1 970 000,00
			Ralaje, os. Zielone Wzgórze - budowa drogi	200 000,00
			Stróżewice - droga dojazdowa do pól	760 000,00
			Strzelce - budowa chodników	23 840,00
			Strzelce - budowa drogi (dz.1/7 k/zakładu rolnego)	10 000,00
			Zacharzyn - budowa parkingu przy placu zabaw	23 721,00
			Zacharzyn - przebudowa drogi (dojazd do ORLIKA)	5 000,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	30 000,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	30 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	30 000,00
			Zadania	
			Zakup gruntów	30 000,00
750			Administracja publiczna	25 000,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	25 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	25 000,00
			Zadania	
			Modernizacja sali narad	8 000,00
			Parking przy budynku UG wraz z kanalizacją deszczową	17 000,00
758			Różne rozliczenia	50 000,00
	75818		Rezerwy ogólne i celowe	50 000,00
		6800	Rezerwy na inwestycje i zakupy inwestycyjne	50 000,00
			Zadania	
			Rezerwa na zadania majątkowe	50 000,00
852			Pomoc społeczna	6 500,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	6 500,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	6 500,00
			Zadania	
			GOPS - zakup serwera	6 500,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	597 122,00
	90015		Oświetlenie ulic, placów i dróg	7 122,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Ogółem
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	7 122,00
			Zadania	
			Pietronki - przyłącze energetyczne przy placu zabaw	7 122,00
	90095		Pozostała działalność	590 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	400 000,00
			Zadania	
			Milcz - adaptacja sali wiejskiej na mieszkania socjalne	400 000,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	124 874,00
			Zadania	
			Nietuszkowo - budowa wieży widokowej	124 874,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	65 126,00
			Zadania	
			Nietuszkowo - budowa wieży widokowej	65 126,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	616 379,00
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	600 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	600 000,00
			Zadania	
			Strzelce - modernizacja świetlicy wiejskiej	600 000,00
	92195		Pozostała działalność	16 379,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	16 379,00
			Zadania	
			Podanin - miejsce rekreacyjne z placem zabaw	16 379,00

Razem 4 557 562,00

Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie i innych zadań zleconych ustawami w 2013 r.

1. Dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Zlecone
750			Administracja publiczna	50 500,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	50 500,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	50 500,00
751			Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	960,00
	75101		Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	960,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	960,00
852			Pomoc społeczna	2 082 202,00
	85212		Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 073 000,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	2 073 000,00
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej.	9 202,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	9 202,00

Razem 2 133 662,00

2. Wydatki na realizację zadań z zakresu administracji rządowej na rok 2013

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Zlecone
750			Administracja publiczna	50 500,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	50 500,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	41 000,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 500,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	5 000,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 000,00
751			Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	960,00
	75101		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	960,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	560,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	300,00
852			Pomoc społeczna	2 082 202,00
	85212		Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 073 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	1 956 810,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	44 223,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2 824,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	62 192,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	500,00
		4300	Zakup usług pozostałych	4 357,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 094,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 000,00
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej.	9 202,00
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	9 202,00

Razem 2 133 662,00

Załącznik nr 6
do Uchwały Nr
Rady Gminy Chodzież
z dnia

**Dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji
rządowej na rok 2013**

Dział	Rozdział	§	Treść	Ogółem
852			Pomoc społeczna	40 300
	85212		Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	40 300
		0980	Wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	40 300
Razem				40 300

**Dochody i wydatki związane z realizacją zadań
jednostek samorządu terytorialnego**

1. Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa i wydatki nimi finansowane związane z realizacją zadań własnych bieżących

Dział	Rozdział	Treść	DOCHODY		WYDATKI	
			§	kwota	§	kwota
852		Pomoc społeczna		173 913,00		173 913,00
	85213	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe		9 313,00		9 313,00
		<i>ubezpieczenie zdrowotne opłacane z pomocy społecznej za osoby pobierające zasiłki stałe</i>	2030	9 313,00	4130	9 313,00
	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe		33 400,00		33 400,00
		<i>wypłata zasiłków okresowych</i>	2030	33 400,00	3110	33 400,00
	85216	Zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze		79 700,00		79 700,00
		<i>wypłata zasiłków stałych</i>	2030	79 700,00	3110	79 700,00
	85219	Ośrodki pomocy społecznej		51 500,00		51 500,00
		<i>dofinansowanie kosztów utrzymania ośrodka pomocy społecznej</i>	2030	51 500,00	4010	37 000,00
					4110	13 500,00
					4210	1 000,00
Razem				173 913,00	x	173 913,00

2. Dochody i wydatki na zadania realizowane w drodze umów i porozumień między jst.

Dział	Rozdział	Treść	DOCHODY		WYDATKI	
			§	kwota	§	kwota
801		Oświata i wychowanie		72 400,00		72 400,00
	80113	Dowożenie uczniów do szkół		72 400,00		72 400,00
		<i>wpływy pomocy finansowej z powiatu chodzieskiego przeznaczone na dofinansowanie kosztów dowozu uczniów z terenu gminy do Gimnazjum w Rałajach</i>	2710	72 400,00	4300	72 400,00
Razem				72 400,00	x	72 400,00

Planowane kwoty dotacji udzielane z budżetu
jednostki samorządu terytorialnego w 2013 r.

1. Dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych, w tym:

a. dotacje przedmiotowe

b. dotacje podmiotowe

c. dotacje celowe związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego

Dział	Rozdział	§	Treść	Plan
801			Oświata i wychowanie	
	80104		Przedszkola	190 001,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	190 846,00
			<i>Dotacja dla Gminy w Chodzieży w zakresie realizacji zadań własnych Gminy dotyczących pokrycia kosztów ponoszonych za uczniów będących mieszkańcami gminy a uczęszczających do przedszkola znajdującego się na terenie innej gminy, z budżetu której to jednostki samorządowej przekazywana jest dotacja na rzecz przedszkola</i>	190 846,00
	80110		Gimnazja	8 155,00
		2320	Dotacje celowe dla powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między j.s.t	8 155,00
			<i>Dotacja celowa dla Powiatu Chodzieskiego z przeznaczeniem na przeprowadzenie remontów w ZSL-G w Rałajach</i>	
852			Pomoc społeczna	16 900,00
	85203		Ośrodki wsparcia	15 900,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	15 900,00
			<i>Dotacja dla miasta Chodzież z przeznaczeniem na pokrycie kosztów dowozu i pobytu dzieci z terenu Gminy Chodzież w Ośrodku Dzielnej Aktywności dla Dzieci Niepełnosprawnych.</i>	
854			Edukacyjna opieka wychowawcza	5 000,00
	85415		Pomoc materialna dla uczniów	5 000,00
		2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między j.s.t na dofinansowanie własnych zadań bieżących	5 000,00
			<i>Pomoc finansowa dla Powiatu Chodzieskiego na wypłatę stypendiów za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe uczniów gminy Chodzież uczących się w gimnazjum w ZSL-G w Rałajach</i>	
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	33 000,00
	92116		Biblioteki	33 000,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	33 000,00
			<i>Dotacja dla gminy Miejskiej w Chodzieży w zakresie realizacji zadań własnych Gminy dotyczących prowadzenia biblioteki gminnej</i>	
Razem				252 901,00

2. Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych, w tym:

a. dotacje przedmiotowe

b. dotacje podmiotowe

c. dotacje celowe związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego

Dział	Rozdział	Par	Treść	Plan
010			Roľnictwo i łowiectwo	5 000,00
	01008		Melioracje wodne	5 000,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	5 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z prawa wodnego - konserwacja rowów melioracyjnych</i>	
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	12 000,00
	75412		Ochotnicze strażę pożarne	12 000,00
		2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	12 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej - zakup sprzętu i wyposażenia</i>	
900			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	30 000,00
	90003		Ochotnicze strażę pożarne	30 000,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	30 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska - przydomowe oczyszczalnie</i>	

921		Kultura fizyczna i sport	5 000,00
	92105	Pozostałe zadania w zakresie kultury	5 000,00
		2830 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	5 000,00
		<i>Dotacja na dofinansowanie zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych</i>	
926		Kultura fizyczna i sport	45 000,00
	92605	Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	45 000,00
		2360 Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	45 000,00
		<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu</i>	
		Razem	97 000,00

**Dochody z tytułu wydawania zezwoleń
na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2013**

Dział	Rozdział	§	Treść	Ogółem
756			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	65 100,00
	75618		Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	65 100,00
		0480	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	65 100,00
Razem				65 100,00

**Wydatki na realizację zadań określonych w programie profilaktyki
i rozwiązywania problemów alkoholowych i programie przeciwdziałania
narkomanii na rok 2013**

Dział	Rozdział	§	Treść	Ogółem
851			Ochrona zdrowia	65 100,00
	85153		Zwalczanie narkomanii	2 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	62 600,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	500,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 000,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	700,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	42 626,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 234,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 000,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00
		4430	Różne opłaty i składki	200,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 000,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 340,00
Razem				65 100,00

**Plan wydatków na przedsięwzięcia realizowane
w ramach Funduszu Sołectkiego na rok budżetowy 2013**

w zł

Lp.	Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Dział	Rozdział	§	Kwota
1	2	3	4	5	6
1	Sołectwo Konstantynowo				10 800,00
	Remont drogi na wsi Rudki	600	60016	4270	10 800,00
2	Sołectwo Milcz				22 315,00
	Wyposażenie świetlicy wiejskiej	921	92109	4210	22 315,00
3	Sołectwo Nietuszkowo				13 041,00
	Uregulowanie terenu zbiornika wodnego, utrzymanie	900	90003	4300	13 041,00
4	Sołectwo Oleśnica				14 114,00
	Modernizacja świetlicy wiejskiej i jej wyposażenie	921	92109	4270	14 114,00
5	Sołectwo Pietronki				8 464,00
	Przyłącze energetyczne przy placu zabaw	900	90015	6050	7 122,00
	Doposażenie placu zabaw, zakup narzędzi	921	92195	4210	1 342,00
6	Sołectwo Podanin				16 379,00
	Urządzenie miejsca rekreacyjnego wraz z placem zabaw	921	92195	6060	16 379,00
7	Sołectwo Rataje				23 840,00
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	921	92109	4210	23 840,00
8	Sołectwo Stróżewo				15 806,00
	Doposażenie wiejskiego klubu kultury	921	92109	4210	15 806,00
9	Sołectwo Stróżewice				10 991,00
	Zakup namiotu	750	75075	4210	2 900,00
	Odnowienie i doposażenie świetlicy wiejskiej	921	92109	4210	4 000,00
				4270	4 091,00
10	Sołectwo Strzelce				23 840,00
	Budowa chodników	600	60016	6050	23 840,00
11	Sołectwo Zacharzyn				23 721,00
	Budowa parkingu przy placu zabaw	600	60016	6050	23 721,00
Ogółem					183 311,00

Załącznik nr 11
do Uchwały Nr
Rady Gminy Chodzież
z dnia

**Dochody z tytułu kar i opłat,
o których mowa w art. 402 ust. 4-6
ustawy prawo ochrony środowiska na rok 2013**

Dział	Rozdział	§	Treść	Plan
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	9 800,00
	90019		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	9 800,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	9 800,00
Razem				9 800,00

Wydatki związane z ochroną środowiska na rok 2013

Dział	Rozdział	§	Treść	Plan
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	9 800,00
	90003		Oczyszczanie miast i wsi	4 300,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00
		4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	1 800,00
	90004		Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	5 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	4 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 000,00
	90095		Pozostała działalność	500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	500,00
Razem				9 800,00

WÓJT
mgr Zbigniew Salwa

UZASADNIENIE do projektu budżetu gminy Chodzież na rok 2013

Budżet Gminy Chodzież został opracowany między innymi w oparciu o wskaźniki i wielkości przyjęte do opracowania budżetu państwa przekazane gminom pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/9/2012/1374 z dnia 10 października 2012 roku przesłanym wraz z zawiadomieniem o wielkościach subwencji ogólnej z podziałem na część wyrównawczą, równoważącą i oświatową oraz planowany udział gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych na rok 2013.

Roczna planowana kwota subwencji ogólnej na 2013 rok dla Gminy Chodzież wynosi:

- część oświatowa	2.830.620 zł
- część wyrównawcza	1.192.957 zł
➤ kwota podstawowa	215.908 zł
➤ kwota uzupełniająca	977.049 zł
- część równoważąca	20.494 zł

Planowana kwota udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych na 2013 rok wynosi: 2.346.640 zł.

Do budżetu gminy przyjęto także dotacje celowe:

- zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-3110.108.2012.7 z dnia 19 października 2012 roku – na zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej w kwocie: 2.132.702 zł oraz przekazane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin w kwocie: 173.913 zł;
- zgodnie z otrzymanym pismem z Krajowego Biura Wyborczego nr DPL 3101-18/12 z dnia 22 października 2012 roku – na zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej w kwocie: 960 zł.

W budżecie gminy zaplanowane zostały także dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej w kwocie: 40.300 zł.

Łączne dochody budżetu gminy zamykają się kwotą:	14.404.735 zł
Łącznie wydatki zaplanowano w kwocie:	18.012.735 zł
Deficyt budżetowy wynosi:	3.608.000 zł
Łącznie przychody zaplanowano w kwocie:	4.400.000 zł, w tym:
- pożyczki i kredyty na rynku krajowym	3.000.000 zł
- przelewy z rachunku lokat	1.400.000 zł;
Łącznie rozchody zaplanowano w kwocie:	792.000 zł, w tym:
- spłata otrzymanych kredytów i pożyczek	792.000 zł

Wielkość planowanych do zaciągnięcia kredytów i pożyczek jest wielkością prognozowaną, ponieważ w ciągu roku zawsze deficyt ulega zmianie, czy to w związku z przyznaniem dodatkowych środków spoza budżetu, czy też zwiększeniem w ciągu roku wpływów nieprzewidzianych z tytułu dochodów własnych gminy.

W maju 2012 została podpisana umowa o dofinansowanie realizacji zadania „Budowa wieży widokowej w Nietuszkowie”, w kwocie: 124.874 zł. Przedsięwzięcie jest realizowane w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013.

Gmina Chodzież wystąpiła też z wnioskiem o dofinansowanie realizacji zadania pn: „Milcz - budowa drogi gminnej nr 191004P w ramach „Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Szacowana kwota dofinansowania to: 585.274 zł.

Do dofinansowania, z działania Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w ramach PROW, zostanie zgłoszone również przedsięwzięcie pn. „Modernizacja świetlicy wiejskiej w Strzelcach”. Szacowana kwota dofinansowania to ok.: 240.000 zł.

W przypadku nie otrzymania przez Gminę Chodzież wnioskowanego dofinansowania zadanie nie będzie realizowane lub zostanie zrealizowane w mniejszym zakresie.

W dniu 30 marca 2012 roku Rada Gminy Chodzież podjęła uchwałę Nr III/29/12 w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy na rok 2013 środków stanowiących fundusz sołecki. W projekcie budżetu zaplanowano środki w wysokości: 183.311 zł na przedsięwzięcia realizowane przez 11 sołectw.

Wydatki rzeczowe w projekcie zaplanowano przyjmując wskaźnik wzrostu - średnio o 2%.

W projekcie budżetu na rok 2013 nie przewiduje się wzrostu wynagrodzeń.

Przy kalkulacji wydatków budżetowych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i na Fundusz Pracy zakłada się, że wysokość składek na ubezpieczenie społeczne wyniesie: emerytalne 9,76%, rentowe 4,5%, wypadkowe – w zależności od kategorii ryzyka dla grupy działalności, na poziomie 2012 roku, składki na Fundusz Pracy – 2,45%.

Za podstawę naliczenia ZFŚS przyjęto się stawkę odpisu podstawowego:

- dla pracowników niebędących nauczycielami w wysokości: 1.093,93 zł,
- dla emerytów i rencistów niebędących nauczycielami w wysokości: 182,32 zł,
- dla nauczycieli w wysokości: 2.879,91 zł.

Stawka odpisu zostanie zweryfikowana, zgodnie z przepisami prawa, po obwieszczeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w 2012 roku i w drugim półroczu 2012 roku (w przypadku odpisu dla pracowników niebędących nauczycielami) oraz po uchwaleniu ustawy budżetowej na 2013 rok (w przypadku odpisu dla nauczycieli) i wyliczeniu faktycznie pobranych emerytur i rent (przez nauczycieli emerytów i rencistów).

WIELKOŚCI W PROJEKCIE BUDŻETU PRZEDSTAWIAJĄ SIĘ NASTĘPUJĄCO:

DZIAŁ 010 – ROLNICTWO I ŁOWIECTWO

Dochody w tym dziale to wpływy uzyskiwane z tytułu czynszu dzierżawnego za dzierżawę obwodów łowieckich polnych wydzierżawionych przez Starostę Chodzieskiego za rok łowiecki 2013/2014: 5.500 zł oraz ze zbycia działek wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości, przeznaczonych na cele rolne: 4.000 zł – spłata raty za zbyte w latach poprzednich nieruchomości wraz z odsetkami w kwocie: 200 zł.

Po stronie wydatków natomiast zostały zaplanowane środki dotacji celowej w wysokości: 5.000 zł na dofinansowanie zadań z prawa wodnego (*konserwacja rowów*), w związku z podjętą uchwałą nr IV/27/11 Rady Gminy Chodzież w sprawie trybu postępowania o udzielenie dotacji dla spółki wodnej działającej na terenie gminy, środki na podwyższenie kapitału Miejskich Wodociągów i Kanalizacji z przeznaczeniem na częściowe sfinansowanie zadań inwestycyjnych, które nie zostały ujęte w Wieloletnim Planie Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych, w kwocie: 240.000 zł oraz w wysokości: 14.260 zł na wpłaty na rzecz Izb Rolniczych w wysokości 2% odpisu od uzyskanych wpływów z tytułu podatku rolnego pobieranego na obszarze działania izby (*ustawa z 14.12.1995 r. o izbach rolniczych*) w roku 2013.

DZIAŁ 600 – TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Planowane wpływy dotyczą dofinansowania przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację Spółka z o.o. w Chodzieży zadania pn.: „Milcz - budowa drogi gminnej 191004P” zgodnie z podpisaną umową partnerską 1/2012 z dnia 24 września 2012 r., w kwocie: 140.000 zł

Wydatki w tym dziale obejmują realizację zadania własnego gminy dotyczącego zaspakajania potrzeb mieszkańców Gminy Chodzież w zakresie lokalnego transportu zbiorowego, wydatki obejmują zakup usług transportowych w Miejskim Zakładzie Komunikacji Spółka z o.o.

Zaplanowane wydatki w kwocie: 3.580.761 zł, to przede wszystkim środki przeznaczone na utrzymanie i budowę dróg gminnych.

- środki w kwocie 588.200 zł planuje się przeznaczyć na wydatki związane z utrzymaniem dróg gminnych, w tym m.in.: środki za prace przy remontach i utrzymaniu dróg (*umowa zlecenia*), na zakup soli, żwiru, piasku, znaków drogowych; bieżącymi remontami nawierzchni dróg (*w tym: droga do Ciszewa 200.000 zł oraz 10.800 zł to środki funduszu sołectwa Konstaktynowo*), chodników, remontami

przystanków (środki z opłat od przewoźników – 1.000 zł),; usługami w zakresie utrzymania dróg (w tym zimowe utrzymanie dróg), pielęgnacja poboczy, itp.;

- środki w kwocie: 2.992.561 zł, to zaplanowane wydatki majątkowe dotyczące zadań pn.:
 - „Milcz – budowa drogi gminnej nr 191004P” 1.970.000 zł
Na zaplanowane zadanie został złożony wniosek o dofinansowanie w ramach „Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych”. Szacowana kwota dofinansowania to: 585.274 zł.
 - „Rataje, os. Zielone Wzgórze – budowa drogi ” 200.000 zł
 - „Stróżewice – droga dojazdowa do pól” 760.000 zł
Istnieje możliwość dofinansowania realizacji zadania z Samorządu Województwa.
 - „Strzelce – budowa chodników” 23.840 zł
Zadanie jest realizowane w ramach funduszu sołeckiego.
 - „Strzelce – budowa drogi (dz. 1/7 k/Zakładu Rolnego) 10.000 zł
W roku 2011 sporządzona została dokumentacja – planuje się kontynuację zadania.
 - „Zacharzyn – budowa parkingu przy placu zabaw” 23.721 zł
Zadanie jest realizowane w ramach funduszu sołeckiego.
 - „Zacharzyn – przebudowa drogi (dojazd do ORLIKA)” 5.000 zł
W roku 2010 sporządzona została dokumentacja – planuje się kontynuację zadania.

DZIAŁ 700 – GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Dochody w tym dziale stanowią m.in. wpływy ze sprzedaży, opłat oraz z najmu mienia komunalnego w łącznej kwocie: 169.588 zł, w tym:

- wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste – 3.980 zł, obecnie opłata ta dotyczy 14 działek. Opłaty ustalane są wg stawki % od ceny nieruchomości określonej w oparciu o wartość gruntu (na podstawie wyceny rzeczoznawcy). Wysokość stawek procentowych jest uzależniona od określonego w umowie celu, na jaki nieruchomość została oddana. Planowany dochód jest wyższy od wpływów z 2012 r. w związku z przystąpieniem do zaktualizowania dotychczasowych opłat rocznych. (powyższe regulują przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21.08.1997 r.)
- wpływy z dzierżawy m.in. lokali użytkowych, mieszkalnych, gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości – 60.348 zł, planowane kwoty wynikają z zawartych umów z najemcami (dzierżawcami) oraz są zgodne z:
 - Zarządzeniem Nr 193/2012 Wójta Gminy Chodzież z dnia 17 sierpnia 2012 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek czynszu za lokale mieszkalne oraz lokale socjalne (stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej);
 - Uchwałą Nr IX/66/12 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 7 września 2012 roku w sprawie zasad najmu oraz ustalania opłat za lokale użytkowe (stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej – waloryzacja następować będzie corocznie po opublikowaniu wskaźnika inflacji);
 - Uchwałą Nr VI/37/2000 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 17 sierpnia 2000 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek za dzierżawę gruntów wchodzących w skład mienia komunalnego na terenie gminy Chodzież;
- wpływy ze sprzedaży lokali mieszkalnych, działek budowlanych – 93.000 zł oraz spłaty rat za zbyte w latach poprzednich nieruchomości wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości – 6.650 zł (planowane wartości wynikają z podpisanych umów notarialnych). Planowane do sprzedaży nieruchomości wynikają z podjętych uchwał Rady Gminy Chodzież (Uchwała nr VIII/40/02 z 26-09-2002 w sprawie zbycia lokali mieszkalnych w budynku w Stróżewie) oraz przygotowywanych dokumentów do podjęcia uchwał w sprawie zbycia działek (lokali) wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości - w roku 2013 planuje się zbyć: lokale mieszkalne w Stróżewie, Kamionce i Milczu oraz działki budowlane w Ratajach i Zacharzynie;
- odsetki, tj. oprocentowanie w przypadku rozłożenia na raty kwot za zbyte w poprzednich latach nieruchomości: 5.010 zł, oprocentowanie ustalane jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami – do wyliczenia planowanej kwoty przyjęto obowiązujące od dnia 10 maja 2012 r. oprocentowanie – stopa redyskonta weksli.
- wpływy z różnych dochodów – planowany jest wpływ środków w wysokości 600 zł, z tytułu zwrotu kwoty równej udzielonej bonifikacie po jej waloryzacji w związku ze zbyciem przez nabywcę lokalu mieszkalnego przed upływem ustalonego w umowie notarialnej terminu (sprawa została skierowana do

komornika sądowego). Należność regulowana jest w miesięcznych ratach – dłużnikowi zostały zajęte świadczenia emerytalno-rentowe.

Zaplanowane wydatki w kwocie: 158.650 zł, to przede wszystkim:

- środki na utrzymanie (*m.in. media, przeglądy*) oraz bieżące naprawy budynków gminnych – 92.650 zł
- koszty związane z przygotowaniem do sprzedaży poszczególnych części mienia komunalnego, wyceny nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste, wypisy i wyrisy z rejestru gruntów, komunikaty w prasie dotyczące zbycia nieruchomości gminnych, koszty umów notarialnych, itp. – 20.000 zł;
- koszty dotyczące wykonania operatów szacunkowych niezbędnych do wydania decyzji o opłatach adiacenckich z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w związku z budową infrastruktury technicznej – 6.000 zł;
- wydatki związane z wypłatą odszkodowań z tytułu przejęcia z mocy ustawy o gospodarce nieruchomościami działek gruntu wydzielonych pod drogi publiczne – gminne – 5.000 zł
- wydatki związane z uiszczeniem opłat sądowych, w oparciu o ustawę z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, *m.in. do wniosków o sporządzenie odpisów ksiąg wieczystych mienia gminnego* – 5.000 zł
- wydatki na zakupy inwestycyjne związane z wykupem gruntów na cele związane z wykonywaniem zadań własnych gminy - pod poszerzenie drogi w Ratajach i Studzieńcu oraz grunty pod przepompownię w Kierzkowicach – 30.000 zł

DZIAŁ 710 – DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

Dochody w tym dziale to wpływy z tytułu administrowania cmentarzem komunalnym (*tzw. pokładne*) 400 zł. Wysokość zaplanowanych środków została ustalona na poziomie prognozy z roku 2012, stawki opłaty za miejsca pogrzebowe zostały ustalone na podstawie Zarządzenia Nr 159/2012 Wójta Gminy Chodzież z dnia 23 kwietnia 2012 roku w sprawie ustalenia opłat cmentarnych na cmentarzach komunalnych na terenie gminy Chodzież oraz korzystanie z domu pogrzebowego w Stróżewie i Milczu.

W wydatkach zaplanowano kwotę 104.400 zł z przeznaczeniem na:

- wypłatę wynagrodzeń członkom gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej za udział w pracach komisji – wypłata następować będzie po uzyskaniu opinii w sprawach planowania przestrzennego; za opracowanie prognozy dokumentacji w sprawie oceny aktualności planów miejscowych i studium; za opracowanie dokumentacji wymaganej przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, np. prognoza skutków finansowych uchwalenia planu, prognoza oddziaływania na środowisko oraz opracowania ekofizjograficzne – 32.000 zł;
- sporządzenie projektu planów zagospodarowania przestrzennego (teren: Milcz, Pietronki oraz Stróżewo) oraz zamieszczenie w prasie komunikatów dotyczących opracowań planistycznych – 41.500 zł;
- koszty dotyczące wykonania czynności geodezyjnych – podziały nieruchomości stanowiących własność gminy (tereny w Ratajach, Zacharzynie, Stróżewie, Strzelcach przewidziane do zbycia i oddania w trwałe zarząd), wznowienie granic działek, sporządzenie dokumentacji (wykazy zmian ewidencyjnych). – 25.000 zł;
- koszty utrzymania cmentarzy gminnych (*m.in.: wywóz nieczystości, zakup farb, drzew, krzewów*) w wysokości 5.900 zł.

DZIAŁ 750 – ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Zaplanowane w tym dziale dochody stanowią:

- dotację celową przeznaczoną na realizację zadań zleconych z zakresu spraw obywatelskich - związanych z ewidencją ludności, w kwocie 50.500 zł

Do planu przyjęto wielkość zgodnie z pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-3110.108.2012.7 z dnia 19 października 2012 roku.

- wpływy z usług, *m.in. usługi ksero, usługi pocztowe*, w kwocie 5.200 zł;

Zaplanowane w tym dziale wydatki to głównie środki przeznaczone na funkcjonowanie rady gminy oraz urzędu.

Na wydatki związane z funkcjonowaniem rady zaplanowano kwotę 109.424 zł, z przeznaczeniem na wypłatę diet dla radnych, koszty podróży służbowych oraz wydatki na szkolenia, zakup materiałów i

wyposażenia. Środki na wypłatę diet dla radnych zostały zaplanowane zgodnie z podjętą Uchwałą Nr XIV/83/10 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 13 grudnia 2010 roku w sprawie ustalenia wysokości diet dla radnych Rady Gminy w Chodzieży - wysokość diet uzależniona jest od wielkości minimalnego wynagrodzenia.

Na wydatki związane z funkcjonowaniem urzędu zaplanowano kwotę 2.045.112 zł, w tym m.in. wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, energia, zakup usług remontowych, zdrowotnych, telekomunikacyjnych, pocztowych, zakup materiałów biurowych, papierniczych, środków czystości, akcesoriów komputerowych, aktualizację programów komputerowych, kosztów ubezpieczenia majątku, koszty szkoleń pracowników, podróży służbowych, itp. W kwocie zaplanowanej na wynagrodzenia i pochodne ujęto również koszty związane z przewidywanym zatrudnieniem osób w ramach prac publicznych i interwencyjnych (12 osób na 6 m-cy = 115.200 zł) oraz środki na wypłatę nagrody jubileuszowej dla jednego pracownika a także jeden wakat.

W dziale tym zaplanowano również wydatki na promocję Gminy w kwocie: 65.900 zł, z przeznaczeniem na zakup i wykonanie materiałów promocyjnych m.in. zakup namiotu (wydatek finansowany z funduszu sołectkiego sołectwa Stróżewice – 2.900 zł), zakup artykułów promocyjnych (breloki, podkładki pod mysz długopisy, czapeczki z nadrukiem, porcelana z logo gminy, itp., przygotowanie prezentacji multimedialnej, opracowanie graficzne oraz druk kalendarza, itp..

Wydatki zaplanowane w ramach pozostałej działalności, w kwocie 50.461 zł, obejmują koszty wypłaty diet dla sołtysów (miesięczna dieta: z tytułu pełnionych przez nich funkcji: 15.180 zł, za sprawowanie nadzoru nad pracownikami prac społecznie użytecznych: 7.245 zł oraz dieta za udział w posiedzeniu sesji rady gminy: 3.036 zł). Planowane środki wynikają z podjętej Uchwały Nr I/7/05 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 25 lutego 2005 roku w sprawie ustalenia diet dla sołtysów oraz Uchwały Nr IV/29/06 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 20 września 2006 roku w sprawie ustalenia diet dla sołtysów – wysokość diet uzależniona jest od wielkości diety z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

W dziale tym została zaplanowana kwota wydatków w wysokości: 25.000 zł, na inkaso dla sołtysów (planowana kwota ustalana jest na podstawie Uchwały Nr IV/38/07 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 26 kwietnia 2007 roku w sprawie poboru podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości i opłat od posiadania psów w drodze inkasa).

Środki na pokrycie kosztów związanych z poborem podatków i opłat m.in. koszty zakupu druków, koszty komornicze oraz sądowe zostały zaplanowane w rozdziale 75023.

DZIAŁ 751 – URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA

Dochody zaplanowane w tym dziale to dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie przekazana z Krajowego Biura Wyborczego na zadania zlecone związane z prowadzeniem stałego rejestru wyborców w 2013 roku w kwocie: 960 zł.

Wydatki stanowią koszty związane z prowadzeniem stałego rejestru wyborców (960 zł), w tym m.in.: wynagrodzenie bezosobowe oraz zakup materiałów biurowych.

DZIAŁ 754 – BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA

Dochody w tym dziale nie występują.

Zaplanowane wydatki w wysokości: 61.236 zł, związane są m.in.:

- ze współfinansowaniem organizacji turnieju wiedzy prewencyjnej (zakup nagród dla uczestników) 1.000 zł - wydatek planowany corocznie w niezmienionej wysokości;
- z wyposażeniem, utrzymaniem, wyszkoleniem i zapewnieniem gotowości bojowej ochotniczych straży pożarnych, w kwocie: 54.636 zł, w tym m. in. na:
 - dotacje dla OSP na zakup sprzętu przeciwpożarowego i wyposażenia: 12.000 zł;
 - wypłatę ekwiwalentów pieniężnych dla członków OSP uczestniczących w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez PSP (art.28 ust 3 ustawy z dnia 24.08.1991 roku o ochronie przeciwpożarowej): 4.000 zł;
 - pozostałe koszty związane z utrzymaniem OSP, tj. m.in.: koszty energii, zatrudnienia w ramach umowy zlecenia konserwatorów sprzętu, koszty badań lekarskich, ubezpieczenia druhów oraz samochodów: 38.636 zł.

Gmina posiada trzy jednostki OSP w Milczu, Stróżewie i Zacharzynie.

W rozdziale 75412 zaplanowany został również wydatek związany z

- przeprowadzaniem ćwiczeń oraz wyposażeniem magazynu, w związku z realizacją zadania z zakresu obrony cywilnej: 4.000 zł;
- realizacją zadania w zakresie zarządzania kryzysowego, w związku z koniecznością utrzymania komunikacji - opłacenie usług telefonii komórkowej: 1.600 zł.

DZIAŁ 756 – DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIEPOSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM

W dziale tym znajdują się wpływy z podatków i opłat lokalnych pobieranych od podatników z terenu gminy oraz udziały gminy w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

W dniu 12 listopada 2012 roku Rada Gminy Chodzież Uchwałą Nr XIII/99/12 dokonała obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej jako podstawę obniżenia podatku rolnego na obszarze Gminy Chodzież z 75,86 zł za 1dt do kwoty 66 zł za 1 dt – prognozując wpływy przyjęto stawkę z roku 2012 oraz jako podstawę opodatkowania stan z 30-09-2012 r.

W przypadku stawek podatku od środków transportowych obowiązuje nadal Uchwała Nr XI/64/10 z 29-10-2010 r. Rady Gminy Chodzież – prognozowane wpływy na rok 2013 uległy zwiększeniu w związku z większą liczbą środków transportowych, które podlegają opodatkowaniu.

Rada Gminy Chodzież Uchwałą Nr XII/83/12 w dniu 22-10-2012 uchwaliła stawki podatku od nieruchomości – prognozując wpływy przyjęto nowe stawki oraz jako podstawę opodatkowania stan z 30-09-2012 r. Dane mogą ulec zmianie po dokonaniu wymiaru podatków na rok 2013.

Dochody od osób prawnych z tytułu podatków i opłat lokalnych oszacowano w wysokości: 2.325.000 zł, w tym odsetki w kwocie: 1.000 zł.

Dochody od osób fizycznych z tytułu podatków i opłat lokalnych oszacowano w wysokości: 2.111.092 zł, w tym odsetki w kwocie: 24.000 zł.

W dziale tym zaplanowano również wpływy z opłat stanowiących dochód gminy, a mianowicie:

- wpływy z opłaty skarbowej – 7.010 zł
- wpływy z opłaty eksploatacyjnej – 4.000 zł – wpływy uzależnione są od wielkości wydobywania;
- wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu – 65.100 zł (*zaplanowane środki zostały skalkulowane w oparciu o przepisy Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*);
- wpływy z innych opłat – 373.180 zł, tj.: opłata adiacencka (50.260 zł) – ustalana na podstawie Ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz Uchwały Nr VI/40/05 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 28 września 2005 roku w sprawie ustalenia wysokości stawki procentowej opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości spowodowanej wybudowaniem infrastruktury technicznej; wpływy za zajęcie pasa drogowego (2.000 zł) – wysokość stawek została ustalona na podstawie Uchwały Nr IV/26/04 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 28 czerwca 2004 roku w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych oraz Zarządzenia Nr 264/2009 Wójta Gminy Chodzież z dnia 14 września 2009 roku w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg wewnętrznych na terenie Gminy Chodzież oraz wpływy środków za korzystanie z przystanków autobusowych – opłaty od przewoźników - w kwocie: 1.000 zł (*środki zostaną przeznaczone na remonty i konserwację przystanków autobusowych*) zgodnie z podjętą uchwałą nr XII/87/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z przystanków komunikacyjnych na terenie Gminy Chodzież.

Ponadto w dziale tym mieszczą się udziały gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych i od osób prawnych, w łącznej kwocie: 2.366.640 zł.

DZIAŁ 757 – OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO

W dziale tym planuje się wydatki w kwocie: 272.000 zł, związane z obsługą długu publicznego, w tym rozliczenia z bankami związane z obsługą długu 9.000 zł a także odsetki od zaciągniętych i planowanych do pobrania kredytów i pożyczek na sfinansowanie inwestycji gminnych oraz rekultywacji wysypiska w Kamionce – 263.000 zł. Przy kalkulacji wielkości planowanych odsetek do zapłaty przyjęto oprocentowanie kredytów w bankach komercyjnych w wysokości 6,10% rocznie.

DZIAŁ 758 – RÓŻNE ROZLICZENIA

Zaplanowane dochody stanowią subwencje przekazywane przez Ministerstwo Finansów z podziałem na części:

- część oświatowa	2.830.620 zł
- część wyrównawcza	1.192.957 zł
➤ kwota podstawowa	215.908 zł
➤ kwota uzupełniająca	977.049 zł
- część równoważąca	20.494 zł

Ponadto w dziale tym występują odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych w kwocie: 117.100 zł oraz wpływy z różnych dochodów tj. wynagrodzenie dla płatnika zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (1.080 zł).

Zaplanowane wydatki to rezerwa ogólna w kwocie: 55.734 zł oraz rezerwy celowe na: realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego, w kwocie: 38.200 zł; realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w kwocie: 50.000 zł oraz na realizację zadań majątkowych, w kwocie: 50.000 zł.

DZIAŁ 801 – OŚWIATA I WYCHOWANIE

Zaplanowane dochody w tym dziale to wpływy: za wynajem sal (48.000 zł), ze zwrotu kosztów utrzymania porządku w budynku wspólnoty (3.000 zł), z opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola – 11.000 zł (*na podstawie Uchwały Nr III/9/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 25 marca 2011 roku*) oraz wyżywienie dzieci w wysokości: 56.000 zł, z tytułu pomocy finansowej udzielanej z powiatu chodzieskiego z przeznaczeniem na dowozy uczniów do gimnazjum w Ratajach w wysokości: 72.400 zł (*zgodnie z porozumieniem z dnia 23 czerwca 2005 r., ze zmianami*).

Środki zaplanowane w tym dziale zostały przeznaczone na wydatki związane z:

- utrzymaniem szkół podstawowych, w kwocie:	3.009.339 zł
- utrzymaniem oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, w kwocie:	311.088 zł
- utrzymaniem przedszkoli, w kwocie:	644.833 zł
- dotacja celowa dla powiatu na bieżące remonty w ZLG w Ratajach w roku 2013 (<i>zgodnie z porozumieniem z dnia 23 czerwca 2005 roku</i>), w kwocie:	8.155 zł
- dowożeniem uczniów do szkół, w kwocie:	432.583 zł
- doksztalcaniem i doskonaleniem nauczycieli, w kwocie:	20.364 zł
- funkcjonowaniem stołówek szkolnych i przedszkolnych	138.888 zł
- opłaceniem komisji egzaminacyjnej	1.000 zł

DZIAŁ 851 – OCHRONA ZDROWIA

Wydatki w tym dziale obejmują koszty związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii w kwocie 65.100 zł, w tym m.in. na zakup materiałów i wyposażenia, profilaktyczną działalność edukacyjną, bieżące funkcjonowanie świetlic terapeutycznych, koszty działalności komisji oraz inne tego typu wydatki. Wysokość wydatków uzależniona jest od poziomu wpływów z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki niewykorzystane w roku 2012 na ten cel zostaną wprowadzone do budżetu po ich całkowitym rozliczeniu. Zaplanowane środki zgodne są z Uchwałą Nr XIII/94/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Chodzież na 2013 rok oraz Uchwałą Nr XIII/93/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 12 listopada 2012 roku zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chodzież na lata 2008-2013.

DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA

Środki zaplanowane w tym dziale stanowią głównie dotacje - zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-3110.108.2012.7 z dnia 19 października 2012 roku – na zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej w kwocie: 2.082.202 zł oraz przekazane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin w kwocie: 173.913 zł; do projektu budżetu przyjęto również wpływy z tytułu dochodów należnych jst z dochodów budżetu państwa w kwocie: 8.060 zł (*tj. 20% od wielkości planowanych wpływów z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań zleconych*), świadczeń z funduszu alimentacyjnego z innych gmin (4.500 zł) oraz wydatki na zadania zlecone a także zadania własne gmin z zakresu pomocy społecznej.

Wydatki te realizowane są w szczególności przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W dziale tym zostały zaplanowane środki na opłacenie pobytu 2 dzieci placówkach opiekuńczo-wychowawczych w

kwocie: 67.500 zł oraz 4 dzieci w rodzinach zastępczych w kwocie: 4.800 zł (zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9-06-2011 r.)

Zaplanowano również środki na skierowanie i opłacenie pobytu dla 3 osób w domu pomocy społecznej, w kwocie: 70.200 zł.

Zaplanowane środki w wysokości: 17.900 zł związane są z ponoszeniem kosztów wynikających z przyjętego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2012-2012 (zgodnie z uchwałą Nr VI/47/12 z 29-05-2012 r.).

Środki w kwocie: 8.400 zł dotyczą realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (koszty usług świadczonych przez psychologa, art., biurowe, szkolenia, usługi pocztowe);

Środki w kwocie: 15.600 zł r. zaplanowano na pokrycie kosztów zatrudnienia asystenta rodziny (zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9-06-2011 r.).

Wydatki na wypłatę świadczeń rodzinnych zaplanowano w wysokości dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych, w kwocie: 2.073.000 zł, w tym mieszczą się koszty obsługi świadczeń rodzinnych w wysokości 3%, tj. 62.190 zł, zasiłki rodzinne z dodatkami i fundusz alimentacyjny – 1.956.810 zł oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od świadczeń – 54.000 zł.

Wydatki na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne zaplanowano w wysokości dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych, w kwocie: 9.202 zł - od wypłaconych świadczeń rodzinnych; w wysokości dotacji z budżetu państwa na realizację własnych zadań, w kwocie: 9.313 zł - od wypłaconych zasiłków stałych.

Wydatki na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe zaplanowano w kwocie: 110.600 zł, tj. w wysokości dotacji celowej z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin – 33.400 zł oraz środków własnych gminy – 77.200 zł. Zabezpieczono środki na wypłatę zasiłków celowych wysokości: 71.000 zł oraz zasiłków okresowych w wysokości: 38.400 zł a także w kwocie: 1.200 zł na opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę rezygnującą z pracy w związku z koniecznością opieki nad chorym członkiem rodziny (planuje się pomoc dla 1 osoby).

Wydatki na wypłatę dodatków mieszkaniowych zaplanowano w wysokości: 90.000 zł.

Środki na zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze zaplanowano (zasiłki stałe) w wysokości dotacji z budżetu państwa na realizację własnych zadań, w kwocie: 79.700 zł.

Wydatki na utrzymanie ośrodka pomocy społecznej zaplanowano w kwocie 396.929 zł, tj. w wysokości dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadań własnych bieżących gmin – 51.500 zł i środków własnych gminy – 345.429 zł.

Zaplanowane wydatki dotyczą m.in. wynagrodzeń i pochodnych, zakupu materiałów biurowych, podróży służbowych, kosztów szkolenia pracowników, itp..

Na wydatki w zakresie usług opiekuńczych zaplanowano kwotę: 9.080 zł, w tym wynagrodzenie osób świadczących usługi opiekuńcze wraz z pochodnymi.

Wydatki zaplanowane w ramach pozostałej działalności dotyczą:

- opłacenia posiłków dla dzieci w szkołach i innych osób, w wysokości: 52.000 zł;
- wypłaty świadczeń bezrobotnym skierowanym do wykonywania prac społecznie użytecznych - 31.000 zł wydatek realizowany jest przez urząd gminy.

DZIAŁ 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

Zaplanowane wydatki dotyczą udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Chodzieskiemu na stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe dla uczniów Gminy Chodzież uczących się w gimnazjum w ZSL-G w Ratajach, w kwocie: 5.000 zł (zgodnie z Uchwałą Nr X/78/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 28 września 2012 roku) oraz środki na wypłatę stypendiów dla uczniów za szczególne osiągnięcia w nauce z w roku szkolnym 2012-2013 (12.730 zł) a także wypłatę stypendium za osiągnięcia sportowe w kwocie: 7.200,00 zł.

DZIAŁ 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Dochody w tym dziale zostały zaplanowane w kwocie: 136.174 zł. Wpływy te stanowią:

- wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska, w wysokości 9.800 zł;
- dochody z opłaty produktowej przekazywanej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska (wysokość uzależniona jest od ilości odpadów opakowaniowych przekazanych do odzysku i recyklingu), w kwocie: 1.500 zł;

- środki pomocy finansowej na realizację operacji „Budowa wieży widokowej w Nietuszkowie” realizowanej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013 (zgodnie z umową zawartą w dniu 9 maja 2012 r. z Samorządem Województwa), w kwocie: 124.874 zł.

Wydatki natomiast zaplanowano w wysokości: 2.236.163 zł, w tym na:

- gospodarkę ściekową – w kwocie: 100.000 zł, z przeznaczeniem na dopłaty do spółki wodociągowej;
- gospodarkę odpadami – w kwocie: 290.000 zł, z przeznaczeniem na realizację Gminnego Programu usuwania azbestu oraz koszty wywozu odpadów komunalnych z terenu gminy – 250.000 zł (kwota obejmuje planowane koszty wywozu w II półroczu 2013 r.);
- oczyszczanie miast i wsi – w kwocie: 988.541 zł (w tym środki funduszu sołeckiego: 13.041 zł – na uregulowanie terenu zbiornika wodnego), z przeznaczeniem m.in. na:
 - zakup paliwa i części do naprawy samochodu, konserwacje, przeglądy i zakup sprzętu, itp. (30.000 zł);
 - wydatki związane z ochroną środowiska – zakup m.in. worków na odpady komunalne segregowane, materiałów i wyposażenia w celu przeprowadzenia akcji sprzątania świata itp. (wydatki z planowanych wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska – 2.500 zł);
 - rekultywację zamkniętego składowiska odpadów w Kamionce – III etap - 900.000 zł;
 - wydatki związane z utrzymaniem wysypiska, tj. monitoring zamkniętego składowiska (13.000 zł – w tym: wydatki z planowanych wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska – 1.800 zł);

W ramach zaplanowanych środków przewiduje się również dotację na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska – budowę przydomowych oczyszczalni – 30.000 zł (zgodnie z Uchwałą III/19/11 Rady Gminy w Chodzieży w sprawie zasad udzielania dotacji celowych na realizację zadań własnych Gminy wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska);

- utrzymanie zieleni na terenie gminy Chodzież, w wysokości 5.000 zł, tj. zakup sadzonek drzew i krzewów, prac związanych z tworzeniem placów zieleni (wydatki z planowanych wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska – 5.000 zł)
- oświetlenie ulic, placów i dróg – w kwocie: 236.122 zł, w tym koszty energii elektrycznej 145.000 zł, zakup lamp, konserwacja, przeglądy oświetlenia oraz wymiana lamp, naprawa uszkodzeń (84.000 zł). W rozdziale 90015 zaplanowane zostały również wydatki majątkowe związane z budową oświetlenia drogowego w przyłącza energetycznego przy placu zabaw w Pietronkach – wydatek w ramach funduszu sołeckiego (7.122 zł);
- pozostałą działalność – w kwocie: 616.500 zł, zaplanowane środki związane są z zakupem nagród na organizowane konkursy z zakresu ochrony środowiska i inne akcje propagandowo edukacyjne (wydatki z planowanych wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska – 500 zł) oraz z przeznaczeniem na koszty związane z zapewnieniem opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiem bezdomności zwierząt - 26.000 zł.

Wydatki majątkowe obejmują realizację zadania związanego z budową wieży widokowej w Nietuszkowie – 190.000 zł a także z adaptacją sali wiejskiej na mieszkania socjalne w Milczu – 400.000 zł.

DZIAŁ 921 – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Zaplanowane dochody z tym dziale w kwocie: 16.250 zł, to wpływy z najmu sali w GOK w Ratajach oraz świetlic w Stróżewie i Milczu (11.000 zł), zwrot kosztów za media (5.000 zł) oraz wpływy z tytułu najmu podłogi drewnianej – 250 zł.

Zaplanowane wydatki w tym dziale w wysokości: 935.573 zł, obejmują m.in.:

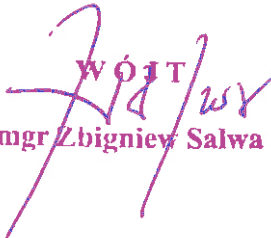
- środki w wysokości: 5.000 zł przeznaczone na realizację zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych (zgodnie z uchwałą nr III/16/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadań publicznych w ramach Inicjatyw Lokalnych)
- środki w wysokości: 3.000 zł przeznaczona na stypendia wypłacane w oparciu o uchwałę Rady Gminy w Chodzieży Nr XIV/92/11 z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury;

- środki w wysokości: 93.492 zł, na organizację i współorganizację spotkań, imprez kulturalnych, konkursów, festynów sołeckich, dożynek gminnych, itp.
- środki w wysokości: 769.755 zł, zaplanowano na:
 - bieżące utrzymanie świetlic gminnych, w kwocie: 169.755 zł, w tym: 84.166 zł to środki funduszy sołeckich przeznaczone na wyposażenie świetlic wiejskich oraz remonty;;
 - inwestycje, w kwocie: 600.000 zł, w tym na zadanie pn.: „Strzelce - modernizacja sali wiejskiej”;
- środki przekazane w formie dotacji dla miasta Chodzież, dla biblioteki publicznej na uzupełnienie księgozbioru oraz koszty utrzymania etatu obsługującego wieś z terenu gminy Chodzież w łącznej kwocie: 33.000 zł (*porozumienie z dnia 29.11.2002 roku, w zakresie realizacji zadań własnych gminy dotyczących prowadzenia biblioteki gminnej, ze zm.*);
- środki w wysokości: 31.326 zł, w ramach pozostałej działalności zostały zaplanowane na utrzymanie placów zabaw (*zakup materiałów do naprawy, nadzór budowlany, itp.*), w tym: kwota: 16.379 zł dotyczy realizacji zadania pn.: „Podanin – miejsce rekreacyjne z placem zabaw” (*środki funduszu sołeckiego sołectwa Podanin*).

DZIAŁ 926 – KULTURA FIZYCZNA I SPORT

Środki zaplanowane w tym dziale w kwocie: 122.788 zł, związane są z realizacją zadań gminy w zakresie kultury fizycznej i sportu, w tym:

- na utrzymanie obiektów sportowych m.in. w Stróżewie oraz Zacharzynie tj. koszty zakupu materiałów (*nawozów, trawy, środków chemicznych itp.*) oraz usług związanych z utrzymaniem obiektów w należyłym stanie – 61.000 zł;
- dotacje na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconym organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego przeznaczono kwotę w wysokości: 45.000 zł (*zgodnie z Uchwałą nr XII/65/10 dot. dotacji w zakresie rozwoju sportu podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych, ze zmianami*)
- na dofinansowanie, współorganizację różnych imprez, zawodów sportowych organizowanych na terenie gminy Chodzież lub z udziałem mieszkańców gminy, zapewnienie miejsca do uprawiania sportu itp., przeznaczono kwotę w wysokości: 16.788 zł (*m.in. zakup nagród, sprzętu sportowego, opłacenie sędziów, opieki medycznej, wynajem sali, itp.*).

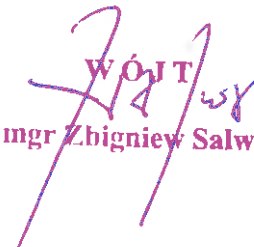

WÓJT
 mgr Zbigniew Salwa

Załącznik nr 3
do Zarządzenia Nr 227/2012
Wójta Gminy Chodzież
z dnia 14 listopada 2012 roku

MATERIAŁY INFORMACYJNE do projektu budżetu gminy Chodzież na rok 2013

Materiały informacyjne zgodnie z podjętą uchwałą Nr VI/37/10 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 29 czerwca 2010 roku w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Gminy Chodzież obejmują:

- 1) Informację o przewidywanym wykonaniu dochodów za rok poprzedzający rok budżetowy sporządzoną wg stanu na koniec III kwartału 2012 roku, przedstawioną w TABELI NR 1 do niniejszego załącznika;
- 2) Informację o przewidywanym wykonaniu wydatków za rok poprzedzający rok budżetowy sporządzoną wg stanu na koniec III kwartału 2012 roku, przedstawioną w TABELI NR 2 do niniejszego załącznika;
- 3) Informację o sytuacji finansowej Gminy ze szczególnym uwzględnieniem aktualnego stanu zadłużenia, a także prognozy zadłużenia w roku budżetowym i kolejnych latach, przedstawioną w TABELI NR 3 do niniejszego załącznika.


WÓJT
mgr Zbigniew Salwa

**Informacja o przewidywanym wykonaniu dochodów za rok poprzedzający rok budżetowy
sporządzoną wg stanu na koniec III kwartału 2012 roku**

Dział	Rozdział	§	Treść	Plan na III kw. 2012	Wykonanie na III kw. 2012	Procent wykonania /B:Z/	Przewidywane wykonanie 2012
1	2	3	4	5	6	7	8
010			Rolnictwo i leśnictwo	231 911,00	232 130,02	100,09%	481 310,28
	01096		Pozostała działalność	231 911,00	232 130,02	100,09%	481 310,28
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	6 020,00	6 019,28	99,99%	6 019,28
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	4 000,00	4 000,00	100,00%	4 000,00
		0920	Pozostałe odsetki	0,00	220,02	#DZIEL/01	220,02
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	221 891,00	221 890,74	100,00%	471 071,00
600			Transport i łączność	488 383,00	318 382,11	65,22%	488 382,11
	60016		Drogi publiczne gminne	488 383,00	318 382,11	65,22%	488 382,11
		0970	Wpływy z różnych dochodów	24 100,00	6 100,00	25,31%	6 100,00
		6290	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	79 952,00	79 951,26	100,00%	79 951,26
		6298	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	33 358,00	8 357,85	25,08%	33 357,85
		6330	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin)	223 953,00	223 953,00	100,00%	223 953,00
		6630	Dotacje celowe otrzymane od samorządu województwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jsł	125 000,00	0,00	0,00%	125 000,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	130 274,00	48 550,55	37,27%	64 513,66
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	130 274,00	48 550,55	37,27%	64 513,66
		0470	Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	2 138,00	2 073,73	96,99%	2 137,60
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	45 851,00	34 268,69	74,74%	45 851,00
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	78 580,00	7 820,52	9,95%	12 037,45
		0830	Wpływy z usług	0,00	235,55	#DZIEL/01	235,55
		0920	Pozostałe odsetki	3 105,00	3 652,06	117,62%	3 652,06
		0970	Wpływy z różnych dochodów	600,00	500,00	83,33%	600,00
710			Działalność usługowa	400,00	400,00	100,00%	400,00
	71095		Pozostała działalność	400,00	400,00	100,00%	400,00
		0830	Wpływy z usług	400,00	400,00	100,00%	400,00
750			Administracja publiczna	57 700,00	38 434,05	66,78%	50 504,85
	75011		Urzędy wojewódzkie	57 700,00	38 434,05	66,78%	50 504,85
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	50 500,00	38 430,00	76,10%	50 500,00
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	0,00	4,05	#DZIEL/01	4,85
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	7 200,00	7 882,25	109,48%	7 882,25
		0830	Wpływy z usług	6 000,00	5 936,64	98,94%	5 936,64
		0920	Pozostałe odsetki	1 200,00	1 110,93	92,58%	1 110,93
		0970	Wpływy z różnych dochodów	0,00	834,68	#DZIEL/01	834,68
751			Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	852,00	639,00	75,00%	852,00
	75101		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	852,00	639,00	75,00%	852,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	852,00	639,00	75,00%	852,00
	75109		Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie	3 743,00	3 743,00	100,00%	3 590,48
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	3 743,00	3 743,00	100,00%	3 590,48
754			Ochrona i bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	0,02	#DZIEL/01	0,02
	75412		Ochrona i bezpieczeństwo publiczne	0,00	0,02	#DZIEL/01	0,02
		2910	Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	0,00	0,02	#DZIEL/01	0,02
756			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1 305,00	1 695,77	129,94%	1 695,77
	75601		Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 305,00	1 695,77	129,94%	1 695,77
		0350	Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	1 100,00	1 417,54	128,87%	1 417,54
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	205,00	278,23	136,72%	278,23

75615		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	2 180 788,00	1 748 380,84	80,17%	2 218 200,00
	0310	Podatek od nieruchomości	1 620 000,00	1 277 930,54	78,88%	1 620 000,00
	0320	Podatek rolny	290 000,00	217 375,77	74,96%	290 000,00
	0330	Podatek leśny	250 000,00	221 934,60	88,77%	270 000,00
	0340	Podatek od środków transportowych	19 588,00	30 102,00	153,88%	35 000,00
	0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	200,00	56,00	28,00%	200,00
	0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	1 000,00	960,03	96,00%	1 000,00
75616		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych	2 083 492,00	1 567 128,55	75,25%	2 083 284,00
	0310	Podatek od nieruchomości	1 410 000,00	1 024 138,16	72,63%	1 410 000,00
	0320	Podatek rolny	410 000,00	308 188,05	75,17%	410 000,00
	0330	Podatek leśny	3 392,00	2 600,00	76,65%	3 392,00
	0340	Podatek od środków transportowych	110 000,00	105 888,39	96,26%	110 000,00
	0360	Podatek od spadków i darowizn	3 200,00	3 022,00	94,44%	3 022,00
	0370	Opłata od posiadania psów	3 000,00	2 270,00	75,67%	2 270,00
	0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	100 000,00	98 649,00	98,65%	100 000,00
	0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	23 300,00	23 792,95	102,12%	24 000,00
	0970	Wpływy z różnych dochodów	600,00	600,00	100,00%	600,00
75618		Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	130 121,00	102 595,07	78,85%	142 718,90
	0410	Wpływy z opłaty skarbowej	10 000,00	6 914,50	69,15%	8 000,00
	0460	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	3 650,00	4 620,90	126,60%	4 620,90
	0480	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	60 375,00	70 830,21	117,32%	73 100,00
	0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	56 096,00	18 774,08	33,49%	56 096,00
	0920	Pozostałe odsetki	0,00	455,38	#DZIEL/01	900,00
75621		Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	2 200 217,00	1 508 620,67	68,56%	2 112 248,67
	0010	Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 189 217,00	1 498 274,00	68,44%	2 100 000,00
	0020	Podatek dochodowy od osób prawnych	1 000,00	12 246,67	1224,67%	12 248,67
75622		Różne rozliczenia	1 796 880,00	1 943 822,90	108,17%	1 822 757,90
75801		Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	2 782 909,00	2 354 770,00	84,62%	2 782 909,00
	2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	2 782 909,00	2 354 770,00	84,62%	2 782 909,00
75807		Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	1 740 145,00	1 305 108,00	75,00%	1 740 145,00
	2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	1 740 145,00	1 305 108,00	75,00%	1 740 145,00
75814		Różne rozliczenia finansowe	252 780,00	298 210,90	118,00%	278 889,78
	0920	Pozostałe odsetki	163 800,00	169 328,12	103,32%	180 000,00
	0970	Wpływy z różnych dochodów	820,00	813,00	99,15%	820,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	22 583,00	22 583,00	100,00%	22 583,00
	6330	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin)	27 383,00	27 383,00	100,00%	27 383,00
	6680	Wpłata środków finansowych z niewykorzystanych w terminie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego	48 104,00	48 103,78	99,99%	48 103,78
75831		Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	20 714,00	15 534,00	74,99%	20 714,00
	2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	20 714,00	15 534,00	74,99%	20 714,00
8010		Opłaty wychowawcze	107 228,00	146 947,40	136,95%	181 493,00
80101		Szkoły podstawowe	61 228,00	60 475,00	98,77%	61 228,00
	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	57 228,00	57 225,00	99,99%	57 225,00
	0830	Wpływy z usług	3 000,00	2 250,00	75,00%	3 000,00
	0960	Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej	1 000,00	1 000,00	100,00%	1 000,00
80104		Przedszkola	6 000,00	3 447,00	57,45%	6 000,00
	0830	Wpływy z usług	6 000,00	3 447,00	57,45%	6 000,00
80113		Dowożenie uczniów do szkół	68 000,00	51 000,00	75,00%	67 000,00
	2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	68 000,00	51 000,00	75,00%	67 000,00
80148		Stołówki szkolne i przedszkolne	62 000,00	30 935,50	49,90%	47 000,00
	0830	Wpływy z usług	62 000,00	30 935,50	49,90%	47 000,00
80195		Pozostała działalność	0,00	0,00	#DZIEL/01	178,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	0,00	0,00	#DZIEL/01	178,00
8522		Pomoc społeczna	2 480 910,00	1 901 900,00	76,68%	2 440 863,00
85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	20 800,00	20 800,00	100,00%	20 800,00
	2020	Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	20 800,00	20 800,00	100,00%	20 800,00
85208		Wspieranie rodziny	5 708,00	5 707,80	99,99%	5 707,80
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	5 708,00	5 707,80	99,99%	5 707,80
85212		Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 102 303,00	1 638 398,85	77,93%	2 101 747,00
	0920	Pozostałe odsetki	370,00	392,00	105,95%	480,00
	0970	Wpływy z różnych dochodów	3 268,00	2 571,12	78,72%	3 000,00
	0980	Wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	4 500,00	2 808,49	62,41%	4 000,00
	2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	2 091 567,00	1 630 000,00	77,93%	2 091 567,00
	2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	2 600,00	2 827,24	108,74%	2 700,00

85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	22 903,00	16 240,00	70,91%	22 903,00
	2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	13 900,00	9 880,00	71,08%	13 900,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	9 003,00	6 360,00	70,64%	9 003,00
85214		Zasłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	44 439,00	29 200,00	65,71%	44 439,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	44 439,00	29 200,00	65,71%	44 439,00
85216		Zasłki stałe	100 000,00	72 200,00	72,20%	100 000,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	100 000,00	72 200,00	72,20%	100 000,00
85219		Ośrodki pomocy społecznej	51 467,00	40 118,00	77,86%	51 467,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	51 467,00	40 118,00	77,86%	51 467,00
85295		Pozostała działalność	103 290,00	79 294,00	76,77%	103 290,00
	2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	30 600,00	22 200,00	72,55%	30 600,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	72 690,00	57 094,00	78,54%	72 690,00
854		Ekologiczne opłaty wychowawcza	43 635,00	43 635,00	100,00%	43 635,00
85415		Pomoc materialna dla uczniów	43 635,00	43 635,00	100,00%	43 635,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	43 635,00	43 635,00	100,00%	43 635,00
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	84 973,00	87 209,83	102,62%	87 209,83
90002		Gospodarka odpadami	19 500,00	19 500,00	100,00%	19 500,00
	2020	Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	19 500,00	19 500,00	100,00%	19 500,00
90019		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków w opłat i kar za korzystanie ze środowiska	8 300,00	11 372,92	122,29%	11 372,92
	0690	Wpływy z różnych opłat	8 300,00	11 372,92	122,29%	11 372,92
90020		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków w opłat produkcyjnych	1 840,00	1 835,39	99,75%	1 835,39
	0400	Wpływy z opłaty produkcyjnej	1 840,00	1 835,39	99,75%	1 835,39
90095		Pozostała działalność	64 331,00	64 501,32	100,28%	64 501,32
	0830	Wpływy z usług	0,00	170,00	#DZIEL/01	170,00
	6290	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	64 331,00	64 331,32	100,00%	64 331,32
921		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	423 487,00	407 349,77	96,20%	427 349,77
92105		Pozostałe zadania w zakresie kultury	7 050,00	6 883,01	97,63%	6 883,01
	0960	Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej	7 050,00	6 883,01	97,63%	6 883,01
92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	379 367,00	6 523,86	1,72%	383 887,59
	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	4 000,00	4 632,23	116,81%	7 000,00
	0830	Wpływy z usług	1 500,00	1 881,04	125,40%	3 000,00
	0920	Pozostałe odsetki	0,00	10,59	#DZIEL/01	10,59
	6298	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	373 857,00	0,00	0,00%	373 857,00
92195		Pozostała działalność	37 150,00	37 150,00	100,00%	37 150,00
	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	250,00	250,00	100,00%	250,00
	0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	500,00	500,00	100,00%	500,00
	6298	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	36 400,00	36 400,00	100,00%	36 400,00
Razem			15 494 023,00	11 781 283,15	75,91%	15 836 798,60

**Informacja o przewidywanym wykonaniu wydatków za rok poprzedzający rok budżetowy
sporządzoną wg stanu na koniec III kwartału 2012 roku**

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Plan na III kw. 2011	Wykonanie na III kw. 2011	Procent wykonania (b/s)	Przewidywane wykonanie 2011
1	2	3	4	5	6	7	8
010			 Rolnictwo i leśnictwo	140 000,00	132 473,81	94,62%	140 070,80
	01008		Malownicze wodne	5 000,00	0,00	0,00%	5 000,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	5 000,00	0,00	0,00%	5 000,00
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	100 000,00	100 000,00	100,00%	100 000,00
		6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na fundusz sialulowy banków państwowych i innych instytucji finansowych	100 000,00	100 000,00	100,00%	100 000,00
	01030		Izby rolnicze	14 000,00	6 773,81	48,38%	14 000,00
		2850	Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku rolnego	14 000,00	6 773,81	48,38%	14 000,00
	01095		Pozostała działalność	221 891,00	221 690,74	100,00%	471 070,80
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	2 550,00	2 550,00	100,00%	2 550,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	439,00	438,80	99,95%	438,80
		4120	Składki na Fundusz Pracy	63,00	63,00	100,00%	63,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	300,00	300,00	100,00%	4 485,00
		4300	Zakup usług pozostałych	999,00	999,00	100,00%	1 699,00
		4430	Różne opłaty i składki	217 540,00	217 539,94	100,00%	461 835,00
600			Transport i łączność	2 600 000,00	1 302 410,39	50,09%	2 512 430,83
	60004		Lokalne transporty zbiorowe	50 000,00	31 714,39	63,43%	50 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	50 000,00	31 714,39	63,43%	50 000,00
	60014		Drogi publiczne powiatowe	200 000,00	150 000,00	75,00%	158 610,00
		6300	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	200 000,00	150 000,00	75,00%	158 610,00
	60016		Drogi publiczne gminne	2 410 800,00	1 121 202,44	46,52%	2 303 890,33
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	800,00	0,00	0,00%	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00	0,00	0,00%	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 000,00	0,00	0,00%	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	87 000,00	24 380,71	28,03%	37 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	281 222,00	37 008,58	14,17%	211 222,00
		4300	Zakup usług pozostałych	80 000,00	25 737,61	32,17%	80 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 921 525,00	1 013 439,21	52,74%	1 900 000,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	25 000,00	0,00	0,00%	25 000,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	30 000,00	0,00	0,00%	30 000,00
		6680	Zwroty dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wydatków a naruszeniem procedur o których mowa w art. 184 ustawy pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości dotyczących wydatków majątkowych	20 859,00	20 658,33	100,00%	20 658,33
700			Gospodarka mieszkaniowa	4 410 000,00	2 604 139,39	59,05%	4 400 000,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	368 150,00	280 551,09	71,16%	340 368,74
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	650,00	220,03	33,85%	220,03
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00	0,00	0,00%	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 500,00	3 140,00	89,71%	3 140,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00	8 772,55	87,73%	10 000,00
		4260	Zakup energii	3 200,00	1 311,29	40,98%	3 200,00
		4270	Zakup usług remontowych	68 000,00	9 547,60	14,47%	68 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	22 200,00	6 098,60	27,46%	22 000,00
		4590	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	2 000,00	0,00	0,00%	1 500,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	8 000,00	8 634,00	85,93%	9 500,00
		6080	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	248 500,00	224 828,71	90,11%	224 828,71
710			Opieka zdrowotna	10 400,00	8 929,73	85,86%	10 400,00
	71004		Plany zagospodarowania przestrzennego	47 000,00	33 329,73	70,91%	47 000,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	15 000,00	13 400,00	89,33%	15 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	32 000,00	19 929,73	62,28%	32 000,00
	71014		Opracowanie geodezyjne i kartograficzne	15 000,00	5 412,00	36,08%	15 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	15 000,00	5 412,00	36,08%	15 000,00
	71035		Centrairze	42 400,00	3 584,68	8,45%	42 100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 700,00	77,81	4,58%	100,00
		4260	Zakup energii	200,00	0,00	0,00%	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 500,00	3 506,85	63,76%	7 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	35 000,00	0,00	0,00%	35 000,00
750			Administracja publiczna	7 267 800,00	6 609 311,77	90,94%	7 209 970,64
	75011		Urzędy wojewódzkie	68 916,00	60 078,27	72,66%	68 912,24
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	53 744,00	39 880,65	73,83%	53 744,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 430,00	3 427,20	99,92%	3 427,20
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 512,00	5 788,88	68,01%	8 512,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	336,00	335,04	99,71%	335,04
		4300	Zakup usług pozostałych	1 800,00	0,00	0,00%	1 800,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 094,00	844,50	77,18%	1 094,00
	75022		Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)	98 800,00	62 569,62	64,77%	98 800,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	92 400,00	60 173,67	65,12%	92 400,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,00	779,75	51,98%	1 500,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	1 000,00	498,00	49,80%	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	2 000,00	1 118,40	55,92%	2 000,00

75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	1 982 874,00	1 338 585,09	67,51%	1 075 488,30
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	13 200,00	5 187,83	39,15%	10 000,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 216 550,00	811 105,60	66,67%	1 218 550,00
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	78 640,00	78 636,30	100,00%	78 636,30
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	218 600,00	140 867,82	65,04%	216 300,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	30 878,00	18 104,71	58,64%	30 820,00
	4140	Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	9 000,00	8 023,00	89,14%	9 000,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 500,00	1 190,00	34,00%	1 190,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	75 000,00	52 087,00	69,42%	75 000,00
	4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	13 000,00	7 352,04	56,56%	13 000,00
	4260	Zakup energii	48 000,00	31 182,28	64,92%	48 000,00
	4270	Zakup usług remontowych	15 700,00	7 541,27	48,03%	15 700,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	3 700,00	3 080,00	83,24%	3 700,00
	4300	Zakup usług pozostałych	96 513,00	56 189,44	58,22%	96 513,00
	4350	Zakup usług dostępu do sieci internet	7 000,00	4 249,90	60,71%	7 000,00
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	12 000,00	8 350,65	69,59%	12 000,00
	4370	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej	8 000,00	4 021,84	50,30%	8 000,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	27 033,00	19 756,36	73,08%	27 033,00
	4420	Podróże służbowe zagraniczne	1 500,00	0,00	0,00%	0,00
	4430	Różne opłaty i składki	48 306,00	32 588,00	67,48%	48 300,00
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	31 289,00	24 141,00	77,20%	31 289,00
	4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	8 000,00	5 587,73	69,85%	8 000,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	13 000,00	10 915,99	83,97%	13 000,00
	6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	8 487,00	8 487,00	100,00%	8 487,00
75075		Promocja jednostek samorządu terytorialnego	58 000,00	36 625,16	63,15%	58 000,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	21 000,00	14 801,70	70,48%	21 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	35 000,00	21 823,46	62,35%	35 000,00
75095		Pozostała działalność	52 868,00	21 374,00	40,45%	52 000,00
	3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	27 686,00	8 788,00	31,76%	27 000,00
	4100	Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne	25 000,00	12 586,00	50,34%	25 000,00
751		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	852,00	0,00	0,00%	850,84
75101		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	852,00	0,00	0,00%	850,84
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	89,00	0,00	0,00%	87,84
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	511,00	0,00	0,00%	511,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	252,00	0,00	0,00%	252,00
75109		Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miasta oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie	3 743,00	3 590,48	95,93%	3 590,48
	3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 190,00	2 190,00	100,00%	2 180,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	85,00	84,07	98,91%	84,07
	4120	Składki na Fundusz Pracy	8,00	8,77	97,44%	8,77
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	489,00	489,00	100,00%	489,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	806,00	604,98	75,06%	804,98
	4300	Zakup usług pozostałych	164,00	163,51	99,70%	163,51
	4410	Podróże służbowe krajowe	200,00	50,15	25,08%	50,15
754		Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	17 963,00	16 945,02	94,34%	16 945,02
75403		Jednostki terenowe Policji	1 000,00	0,00	0,00%	0,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 000,00	0,00	0,00%	0,00
75405		Jednostki terenowe Policji	3 000,00	0,00	0,00%	0,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 000,00	0,00	0,00%	0,00
75412		Ochotnicza straż pożarna	57 963,00	34 130,22	58,90%	57 389,00
	2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji s/warzystwom	14 500,00	14 468,00	99,78%	14 468,00
	3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	4 500,00	0,00	0,00%	4 000,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	273,00	221,25	81,04%	273,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 960,00	2 975,48	75,14%	3 980,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 820,00	5 426,63	55,26%	9 820,00
	4260	Zakup energii	8 900,00	4 341,81	48,78%	8 900,00
	4270	Zakup usług remontowych	3 000,00	492,00	16,40%	3 000,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	3 500,00	2 285,00	65,29%	3 500,00
	4300	Zakup usług pozostałych	4 800,00	3 155,98	65,75%	4 800,00
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	800,00	336,07	42,01%	600,00
	4430	Różne opłaty i składki	4 050,00	450,00	11,11%	4 050,00
75414		Obrona cywilna	4 500,00	0,00	0,00%	0,00
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	3 000,00	0,00	0,00%	0,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,00	0,00	0,00%	0,00
75421		Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 550,00	1 014,80	65,47%	1 550,00
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	1 550,00	1 014,80	65,47%	1 550,00
757		Obsługa długu publicznego	250 000,00	162 258,82	64,90%	220 000,00
75702		Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego	250 000,00	162 258,82	64,90%	220 000,00
	8110	Odsetki i dyskonto od krajowych skarbowych papierów wartościowych oraz od krajowych pożyczek i kredytów	250 000,00	162 258,82	64,90%	220 000,00
758		Różne rozliczenia	178 212,00	0,00	0,00%	0,00
75818		Rezerwy ogólne i celowe	178 212,00	0,00	0,00%	0,00
	4810	Rezerwy	178 212,00	0,00	0,00%	0,00
801		Obsługa wychowawcza	3 258 433,00	2 189 817,72	67,24%	3 255 480,73
80101		Szkoły podstawowe	3 258 433,00	2 189 817,72	67,24%	3 255 480,73
	2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	918,00	915,51	99,84%	1 403,43
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	129 410,00	91 213,10	70,56%	129 410,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 949 148,00	1 338 019,00	68,85%	1 949 149,00

	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	140 100,00	138 730,30	99,02%	138 730,30
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	373 350,00	258 304,15	69,19%	373 350,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	53 130,00	32 657,96	61,47%	53 130,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	6 900,00	3 440,00	49,86%	6 900,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	150 449,00	96 508,62	64,16%	150 000,00
	4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	10 000,00	5 099,05	50,99%	10 000,00
	4260	Zakup energii	32 600,00	18 187,46	55,73%	32 600,00
	4270	Zakup usług remontowych	2 000,00	0,00	0,00%	2 000,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	4 300,00	2 880,00	66,98%	4 300,00
	4300	Zakup usług pozostałych	67 038,00	36 454,11	54,38%	67 000,00
	4350	Zakup usług dostępu do sieci internet	4 850,00	2 740,44	56,50%	4 850,00
	4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	3 300,00	1 191,55	36,11%	3 300,00
	4370	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej	3 100,00	1 747,20	56,36%	3 100,00
	4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	1 845,00	1 845,00	100,00%	1 845,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	2 000,00	454,87	22,73%	2 000,00
	4430	Różne opłaty i składki	1 500,00	1 048,00	69,83%	1 500,00
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	137 880,00	137 880,00	100,00%	137 880,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 500,00	1 375,00	55,00%	2 500,00
	4780	Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	533,00	185,09	34,60%	533,00
	6050	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	181 583,00	28 950,51	15,94%	180 000,00
80103		Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	338 824,00	211 162,08	62,60%	334 492,73
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	14 660,00	9 816,61	66,98%	14 660,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	207 380,00	130 596,00	62,98%	207 360,00
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	14 800,00	13 668,73	92,11%	13 668,73
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	39 098,00	25 838,53	66,09%	39 000,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	5 614,00	3 572,32	63,63%	5 614,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	600,00	0,00	0,00%	0,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	13 000,00	4 895,58	37,66%	13 000,00
	4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	1 500,00	0,00	0,00%	1 500,00
	4260	Zakup energii	17 700,00	7 811,68	44,13%	17 000,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	900,00	420,00	46,67%	900,00
	4300	Zakup usług pozostałych	7 200,00	552,83	7,68%	7 200,00
	4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	200,00	0,00	0,00%	200,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	400,00	0,00	0,00%	400,00
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	13 892,00	13 892,00	100,00%	13 892,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	100,00	0,00	0,00%	100,00
80104		Przedszkola	502 172,00	311 308,39	61,99%	500 127,17
	2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	85 800,00	8 981,18	10,47%	85 800,00
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	17 145,00	11 842,67	68,91%	17 145,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	260 180,00	190 997,21	73,41%	260 180,00
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	17 900,00	17 055,17	95,28%	17 055,17
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	49 885,00	36 652,78	73,47%	49 885,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	7 174,00	5 328,13	74,27%	7 174,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 200,00	0,00	0,00%	0,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	17 850,00	9 068,25	50,80%	17 850,00
	4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	4 000,00	99,00	2,48%	4 000,00
	4260	Zakup energii	2 700,00	1 134,59	42,02%	2 700,00
	4270	Zakup usług remontowych	5 300,00	3 375,12	63,68%	5 300,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	900,00	490,00	54,44%	900,00
	4300	Zakup usług pozostałych	14 640,00	9 980,23	68,17%	14 640,00
	4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	700,00	380,43	54,35%	700,00
	4370	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej	700,00	481,60	70,23%	700,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	350,00	0,00	0,00%	350,00
	4430	Różne opłaty i składki	500,00	372,00	74,40%	500,00
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	15 138,00	15 138,00	100,00%	15 138,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	300,00	120,00	40,00%	300,00
80110		Głównia	9 487,00	9 486,48	99,99%	9 832,43
	2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	916,00	915,48	99,94%	1 281,43
	2320	Dotacje celowe przekazane dla powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	8 551,00	8 551,00	100,00%	8 551,00
80113		Dowożenie uczniów do szkół	415 412,00	272 107,21	65,50%	414 711,03
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 500,00	0,00	0,00%	1 500,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	60 687,00	43 338,38	71,41%	60 687,00
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	5 100,00	4 699,03	92,14%	4 699,03
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	11 231,00	8 066,86	71,83%	11 231,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	1 735,00	787,33	45,41%	1 735,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	84 900,00	64 121,83	75,53%	84 900,00
	4270	Zakup usług remontowych	27 200,00	24 973,48	91,81%	27 200,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	300,00	0,00	0,00%	0,00
	4300	Zakup usług pozostałych	210 488,00	121 952,28	57,94%	210 468,00
	4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	400,00	250,00	62,50%	400,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	300,00	0,00	0,00%	300,00
	4430	Różne opłaty i składki	7 700,00	540,00	7,01%	7 700,00
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	3 378,00	3 199,00	94,67%	3 378,00
	4780	Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	514,00	199,23	38,76%	514,00
80146		Doznanie i doskonalenie nauczycieli	20 186,00	8 688,00	43,04%	20 186,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00	119,00	4,76%	2 500,00
	4300	Zakup usług pozostałych	7 000,00	2 000,00	28,57%	7 000,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	1 468,00	0,00	0,00%	1 468,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	9 200,00	4 548,00	49,45%	9 200,00
80148		Stołówki szkolne i przedszkolne	148 088,00	81 422,83	54,98%	147 742,88
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 000,00	380,25	38,03%	1 000,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	45 245,00	33 741,78	74,58%	45 245,00
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 700,00	3 354,88	90,67%	3 354,88

	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	7 810,00	5 902,26	76,57%	7 810,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	1 181,00	860,34	72,86%	1 181,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 700,00	8 743,28	83,02%	10 700,00
	4220	Zakup środków żywności	62 000,00	20 862,53	33,68%	62 000,00
	4260	Zakup energii	8 500,00	2 647,38	40,73%	8 500,00
	4270	Zakup usług remontowych	2 200,00	1 446,48	65,76%	2 200,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	500,00	0,00	0,00%	500,00
	4300	Zakup usług pozostałych	3 800,00	2 753,34	72,46%	3 800,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00	408,17	40,82%	1 000,00
	4440	Odpiśy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	2 252,00	2 252,00	100,00%	2 252,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	200,00	50,00	25,00%	200,00
80195		Pozostała działalność	1 000,00	0,00	0,00%	500,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 000,00	0,00	0,00%	500,00
851		ochrony zdrowia	2 500,00	43 953,88	102,21%	35 161,00
85153		Zwalczenie narkomanii	2 500,00	2 100,00	84,00%	2 100,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00	2 100,00	84,00%	2 100,00
85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	92 395,00	41 803,88	45,24%	91 051,00
	2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	2 180,00	0,00	0,00%	1 618,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 000,00	1 170,15	58,51%	2 000,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	800,00	136,93	17,12%	800,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	47 806,00	30 329,23	63,44%	47 806,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	11 360,00	4 377,57	38,53%	11 360,00
	4300	Zakup usług pozostałych	19 369,00	4 310,00	22,26%	19 369,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	1 800,00	0,00	0,00%	1 800,00
	4430	Różne opłaty i składki	300,00	0,00	0,00%	300,00
	4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 000,00	380,00	38,00%	1 000,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	5 800,00	1 120,00	19,31%	5 000,00
852		Pomoc społeczna	1 976 746,00	2 230 951,14	107,81%	1 086 217,18
85201		Placówki opiekuńczo-wychowawcze	9 318,00	4 929,00	52,80%	8 018,00
	4430	Różne opłaty i składki	9 318,00	4 929,00	52,80%	8 018,00
85202		Domy pomocy społecznej	76 800,00	30 708,73	39,98%	37 800,00
	4430	Różne opłaty i składki	76 800,00	30 708,73	39,98%	37 800,00
85203		Ośrodki wsparcia	18 706,00	11 283,83	60,34%	18 704,55
	2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	14 706,00	11 283,83	76,73%	14 704,55
	3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 000,00	0,00	0,00%	2 000,00
85204		Rodziny zastępcze	3 120,00	0,00	0,00%	320,00
	3110	Świadczenia społeczne	3 120,00	0,00	0,00%	320,00
85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	33 200,00	3 905,00	11,76%	29 200,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	500,00	80,00	16,00%	500,00
	4300	Zakup usług pozostałych	28 700,00	3 825,00	12,88%	28 700,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	3 000,00	0,00	0,00%	0,00
85206		Wspieranie rodziny	24 208,00	6 931,50	28,63%	7 208,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	24 208,00	6 931,50	28,63%	7 208,00
85212		Świadczenia rodzinne, zasiłki alimentacyjne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 097 903,00	1 597 142,22	76,13%	2 095 488,68
	2910	Zwrót dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	3 268,00	2 033,90	62,27%	1 000,00
	3110	Świadczenia społeczne	1 978 820,00	1 507 963,14	76,20%	1 976 820,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	39 552,00	31 696,32	80,14%	39 552,00
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	1 925,00	1 911,83	99,32%	1 925,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	58 849,00	44 583,16	74,46%	58 849,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	1 017,00	465,18	45,74%	1 017,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 947,00	1 338,41	33,91%	3 947,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	200,00	130,00	65,00%	130,00
	4300	Zakup usług pozostałych	5 697,00	3 733,64	65,54%	5 697,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	500,00	52,10	10,42%	500,00
	4440	Odpiśy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 880,00	1 860,00	100,00%	1 860,00
	4560	Odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	370,00	291,68	78,83%	291,68
	4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 200,00	322,56	26,88%	1 200,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 700,00	780,00	45,88%	1 700,00
85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	23 205,00	16 182,14	69,74%	23 205,00
	4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	23 205,00	16 182,14	69,74%	23 205,00
85214		Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	139 139,00	78 199,84	56,20%	107 139,00
	3110	Świadczenia społeczne	137 939,00	78 199,84	56,80%	105 939,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 200,00	0,00	0,00%	1 200,00
85215		Dodatki mieszkaniowe	90 000,00	52 124,74	57,92%	75 000,00
	3110	Świadczenia społeczne	90 000,00	52 124,74	57,92%	75 000,00
85216		Zasiłki stałe	103 234,00	73 154,90	70,86%	103 234,00
	3110	Świadczenia społeczne	103 234,00	73 154,90	70,86%	103 234,00
85219		Ośrodki pomocy społecznej	386 853,00	260 276,31	70,64%	385 608,98
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 200,00	1 200,00	100,00%	1 200,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	281 018,00	189 924,73	67,58%	281 018,00
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	18 691,00	18 586,95	99,44%	18 586,95
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	51 378,00	36 478,18	71,00%	51 378,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	5 898,00	3 515,73	59,63%	5 898,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 291,00	2 260,28	42,72%	5 291,00
	4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	300,00	295,00	98,33%	295,00
	4280	Zakup usług zdrowotnych	200,00	155,00	77,50%	155,00
	4300	Zakup usług pozostałych	7 800,00	5 453,61	69,92%	7 800,00
	4410	Podróże służbowe krajowe	5 800,00	3 515,83	60,62%	5 800,00
	4430	Różne opłaty i składki	300,00	0,00	0,00%	300,00

	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń społecznych	5 379,00	5 379,00	100,00%	5 379,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	5 700,00	2 511,00	44,05%	2 511,00
85228		Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	8 680,00	0,00	0,00%	0,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	820,00	0,00	0,00%	0,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 780,00	0,00	0,00%	0,00
85295		Pozostała działalność	186 290,00	98 113,14	51,59%	186 290,00
	3110	Świadczenia społeczne	186 290,00	98 113,14	51,59%	186 290,00
854		Edukacja i oświadczenia	17 222,00	8 712,28	50,59%	17 222,00
85415		Pomoc materialna dla uczniów	87 222,00	45 812,28	51,85%	67 222,00
	2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	5 000,00	5 000,00	100,00%	5 000,00
	3240	Stypendia dla uczniów	47 760,00	40 812,28	85,03%	47 760,00
	3260	Inne formy pomocy dla uczniów	14 462,00	0,00	0,00%	14 462,00
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	100 000,00	61 988,20	61,99%	100 000,00
90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	100 000,00	46 988,20	46,99%	80 000,00
	4150	Dopłaty w spółkach prawa handlowego	100 000,00	46 988,20	46,99%	80 000,00
90002		Gospodarka odpadami	85 500,00	57 717,38	67,51%	85 500,00
	4300	Zakup usług pozostałych	85 500,00	57 717,38	67,51%	85 500,00
90003		Oczyszczanie miast i wsi	148 290,00	111 245,67	75,02%	133 290,00
	2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	30 000,00	11 745,41	39,15%	15 000,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	25 400,00	17 878,93	69,59%	25 400,00
	4270	Zakup usług remontowych	6 000,00	3 293,30	54,89%	6 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	15 000,00	11 255,45	75,04%	15 000,00
	4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	13 000,00	8 384,58	64,50%	13 000,00
	6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	58 890,00	58 890,00	100,00%	58 890,00
90004		Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	28 200,00	14 480,10	51,35%	28 200,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 200,00	0,00	0,00%	10 200,00
	4300	Zakup usług pozostałych	18 000,00	14 480,10	80,50%	16 000,00
90015		Oświetlenie ulic, placów i dróg	348 848,00	151 844,87	43,47%	348 848,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	0,00	0,00%	5 000,00
	4260	Zakup energii	140 000,00	93 004,17	66,43%	140 000,00
	4270	Zakup usług remontowych	80 000,00	39 756,73	49,58%	60 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	1 000,00	0,00	0,00%	1 000,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	142 848,00	18 883,77	13,22%	142 848,00
90095		Pozostała działalność	249 337,00	233 002,22	93,45%	249 337,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 503,00	3 503,00	100,00%	3 503,00
	4270	Zakup usług remontowych	12 000,00	12 000,00	100,00%	12 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	25 000,00	16 877,08	67,51%	25 000,00
	4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	1 500,00	1 478,00	98,40%	1 500,00
	6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na fundusz statutowy banków państwowych i innych instytucji finansowych	161 000,00	161 000,00	100,00%	161 000,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	39 834,00	33 824,00	84,91%	39 834,00
	6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 000,00	22,14	1,11%	2 000,00
	6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	4 500,00	4 500,00	100,00%	4 500,00
921		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 807 376,00	1 009 344,88	55,85%	1 172 181,88
92105		Pozostała działalność w zakresie kultury	1 111 700,00	91 212,43	8,19%	102 780,22
	2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	10 000,00	5 510,22	55,10%	5 510,22
	3250	Stypendia różne	1 000,00	0,00	0,00%	0,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	350,00	0,00	0,00%	0,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00	0,00	0,00%	0,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	2 000,00	0,00	0,00%	0,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	28 150,00	22 945,66	81,51%	28 150,00
	4300	Zakup usług pozostałych	88 600,00	61 568,85	69,48%	68 600,00
	4430	Różne opłaty i składki	3 500,00	1 189,50	33,98%	2 500,00
92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	1 242 373,00	153 214,15	12,33%	1 155 887,48
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	500,00	0,00	0,00%	0,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	7 500,00	4 820,00	64,27%	4 820,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	83 510,00	58 808,58	70,30%	83 510,00
	4260	Zakup energii	51 000,00	40 238,39	78,90%	51 000,00
	4270	Zakup usług remontowych	34 982,00	19 223,00	54,98%	34 982,00
	4300	Zakup usług pozostałych	38 062,00	22 938,44	60,27%	38 062,00
	4350	Zakup usług dostępu do sieci internet	1 000,00	860,00	86,00%	1 000,00
	6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	373 857,00	0,00	0,00%	373 857,00
	6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	853 982,00	8 424,74	1,28%	570 358,48
92118		Biblioteki	32 000,00	24 000,00	75,00%	32 000,00
	2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	32 000,00	24 000,00	75,00%	32 000,00
92120		Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	60 000,00	0,00	0,00%	60 000,00
	2720	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	50 000,00	0,00	0,00%	50 000,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	10 000,00	0,00	0,00%	10 000,00
92195		Pozostała działalność	61 705,00	40 822,30	66,16%	61 704,01
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	800,00	0,00	0,00%	800,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00	0,00	0,00%	100,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 000,00	0,00	0,00%	4 000,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	1 818,29	36,37%	5 000,00
	4270	Zakup usług remontowych	7 000,00	7 000,00	100,00%	7 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	2 805,00	2 804,01	99,96%	2 804,01
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	13 000,00	0,00	0,00%	13 000,00

	6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	29 000,00	29 000,00	100,00%	29 000,00
926		Kultura fizyczna i sport	174 000,00	127 218,77	73,11%	174 000,00
	92601	Obiekty sportowe	105 718,00	75 840,83	71,74%	105 718,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	23 000,00	13 800,85	60,00%	23 000,00
	4260	Zakup energii	5 000,00	1 737,91	34,76%	5 000,00
	4270	Zakup usług remontowych	3 000,00	1 712,25	57,08%	3 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	39 500,00	24 884,14	63,00%	39 500,00
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	500,00	198,80	39,36%	500,00
	4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	500,00	0,00	0,00%	500,00
	4600	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	27 000,00	27 000,00	100,00%	27 000,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	7 218,00	8 508,88	117,89%	7 218,00
	92605	Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	45 000,00	45 000,00	100,00%	45 000,00
	2360	Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	45 000,00	45 000,00	100,00%	45 000,00
	92695	Pozostała działalność	23 350,00	8 372,16	35,86%	23 350,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 200,00	0,00	0,00%	1 200,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	150,00	0,00	0,00%	150,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	6 000,00	1 200,00	20,00%	6 000,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	13 000,00	5 172,16	39,79%	13 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	3 000,00	0,00	0,00%	3 000,00

Razem 16 900 320,00 10 108 421,77 59,81% 16 487 759,55

VI. Wskaźnik pokrycia wydatków bieżących dochodami bieżącymi (I.1 : III.11)	122,6	124,9	113,9	104,3	113,2	113,3	112,6	111,9	111,2	110,4	109,6
VII. Łączne raty spłat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami, wykup papierów wartościowych wraz z odsetkami i dyskontem, potencjalne spłaty kwot poręczeń oraz gwarancji (art.169 ust. 1 ufp z 2005 r.) (12+13+14+16+17).	883 083	1 385 892	1 247 680	1 064 000	1 265 368	1 205 157	1 104 587	961 361	822 809	490 387	451 957
VIII. Wskaźnik w % liczony wg art. 169 ufp z 2005 r.	6,2	7,9	8,1	7,4	8,7	8,1	7,4	6,3	5,4	3,2	2,9
IX. Kwota wyłączeń na podstawie art. 169 ust. 3 ufp z 2005 r., art. 243 ust. 3 ufp	0	285 077	0								
X. Wskaźnik w % liczony po uwzględnieniu wyłączeń (wg art. 169 ust. 3 ufp z 2005 r., art. 243 ust. 3 ufp) - spłata zadłużenia / dochodów ogółem	6,2	6,29	8,05	7,39	8,70	8,13	7,37	6,33	5,36	3,16	2,94
XI. Dług jednostki samorządu terytorialnego**, w tym:	2 641 409,56	4 164 800	3 105 000	5 313 000	4 347 200	3 384 800	2 464 400	1 634 000	891 600	445 200	0
19 zobowiązania wymagalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XII. Wskaźnik w % liczony wg art. 170 ufp z 2005 r.	18,5	23,79	20,04	36,98	29,89	22,84	16,44	10,77	5,81	2,86	0,00
XIII. Kwota wyłączeń na podstawie art. 170 ust. 3 ufp z 2005 r.	137 209,56	0	0								
XIV. Wskaźnik w % liczony po uwzględnieniu wyłączeń (wg art. 170 ufp z 2005 r.) - zadłużenie /dochody ogółem	17,5	23,79	20,04	36,88	29,89	22,84	16,44	10,77	5,81	2,86	0,00
XV. Zobowiązania związane z uczestnictwem w związku - 244 ufp	X	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
XVI. Relacja z art. 243 ufp (lewa strona wzoru)	X	X	X	0,07	0,09	0,08	0,07	0,06	0,05	0,03	0,03
XVII. Relacja z art. 243 ufp (prawa strona wzoru)	X	X	X	0,15	0,11	0,09	0,09	0,12	0,11	0,11	0,11
XVIII. Sprawdzenie relacji ze wzoru z art. 243 ufp (XVI.<=XVII. TAK lub NIE)	X	X	X	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
XIX. Wynik budżetu (I.-III.)		-308 963,09	-1 406 297,00	-3 608 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00

* Prognoza powinna obejmować lata, w których nastąpi całkowita spłata wnioskowanego kredytu, pożyczki, wykupu papierów wartościowych.

** W wierszu dług jest (zgodnie z art. 11 ufp z 2005 r. i 72 ufp) w latach 2010-2011 należy wykazać faktyczny dług jest wynikający ze sprawozdań, natomiast w roku 2012 i w latach następnych dług potencjalny.

1 Pożyczki podlegają spłacie - 4 raty rocznie, kredyt 12/12

2 Przyjęte oprocentowanie - 6,1 % rocznie /kredyty/.

3 Gmina nie posiada zadłużeń z tytułu udzielenia gwarancji czy emisji obligacji

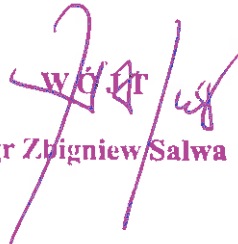
WOJTY
mgr Zbigniew Salwa

ZARZĄDZENIE NR 226/2012
Wójta Gminy Chodzież
z dnia 14 listopada 2012 roku

w sprawie ustalenia projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2013-2020.

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt. 1, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 230 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) oraz art. 122 ust. 3, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1241 ze zm.) Wójt Gminy Chodzież zarządza co następuje :

- § 1. Ustala się projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na w brzmieniu określonym w załączniku Nr 1 do zarządzenia.
- § 2. 1. Projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2013-2020 podlega przedstawieniu Radzie Gminy w Chodzieży oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej celem zaopiniowania.
2. Do projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej załącza się informację o której mowa w § 2 zarządzenia.
- § 3. Wykonanie zarządzenia powierza się Wójtowi Gminy Chodzież.
- § 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.


mgr Zbigniew Salwa

PROJEKT

Uchwała Nr
Rady Gminy w Chodzieży
z dnia

w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2013-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz art. 226, 227, 228, 230 ust.6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz.1240 ze zm.) w związku z art. 121 ust 8 oraz art. 122 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz.1241 ze zm.) Rada Gminy w Chodzieży uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Chodzież obejmującą:

- 1) dochody i wydatki bieżące, dochody i wydatki majątkowe, wynik budżetu, przeznaczenie nadwyżki lub sposób finansowania deficytu, przychody i rozchody budżetu, kwotę długu jednostki samorządu terytorialnego, w tym relację, o której mowa w art.243 ustawy o finansach publicznych na lata 2013 – 2020 oraz sposób finansowania spłaty długu zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały;
- 2) objaśnienia przyjętych wartości, stanowiące załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustala się wieloletnie przedsięwzięcia finansowe, zgodnie z załącznikiem Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3. 1. Upoważnia się Wójta do zaciągania zobowiązań:

- 1) związanych z realizacją przedsięwzięć,
- 2) z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania Gminy i których płatności wykraczają poza rok budżetowy.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chodzież.

§ 5. Traci moc Uchwała Nr XV/103/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2012-2018 ze zmianami.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2013 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
13	Kwota długu ^[10] w tym:								
a	łączna kwota wyłączeń z art. 243 ust. 3 pkt 1 ufp oraz z art. 170 ust. 3 sufp ^[11]	5 313 000,00	4 347 200,00	3 384 800,00	2 464 400,00	1 634 000,00	891 600,00	445 200,00	0,00
b	kwota wyłączeń z art. 243 ust. 3 pkt 1 ufp oraz z art. 170 ust. 3 sufp przypadająca na dany rok budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym: kwota zobowiązań do spłaty w danym roku budżetowym podlegających doliczeniu zgodnie z art. 244 ufp ^[12]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań ^[13]	0,07	0,09	0,08	0,07	0,06	0,05	0,03	0,03
a	Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty z art. 243 ufp ^[14]	0,15	0,11	0,09	0,09	0,12	0,11	0,11	0,10
16	Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp uwzględnieniu art. 244 ufp ^[15]	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/nie zgodny z art. 243**
17	Spłata zadłużenia/dochody ogółem (7-13a +2c -2d):1) : max 15% z art. 169 sufp ^[16]	7,39%	8,70%	8,13%	7,37%	6,33%	5,36%	3,16%	2,94%
18	Zadłużenie/dochody ogółem (13 -13a):1) : max 60% z art. 170 sufp ^[17]	36,88%	29,89%	22,84%	16,44%	10,77%	5,81%	2,86%	0,00%
19	Wydatki bieżące razem (2 + 7b)	13 455 173,00	12 848 608,00	13 077 226,00	13 310 654,00	13 556 169,00	13 803 778,00	14 072 213,00	14 356 666,00
20	Wydatki ogółem (10+19)	18 012 735,00	13 579 973,00	13 854 709,00	14 073 629,00	14 347 540,00	14 616 508,00	15 095 484,00	15 285 519,00
21	Wynik budżetu (1 - 20)	-3 608 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00
22	Przychody budżetu	4 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	Rozchody budżetu (7a+8)	792 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00
24	Sposób sfinansowania spłaty długu (kwota powinna być zgodna z kwotą wykazaną w poz. 7a), z tego:	792 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00
a	nadwyżka z lat ubiegłych								
b	wolne środki								
c	przychody z tytułu kredytów, pożyczek, obligacji								
d	przychody z prywatyzacji								
e	przychody ze spłaty udziałowych pożyczek								
f	nadwyżka bieżąca								
	Przeniesienie nadwyżki wykonanej w poprzednich latach objętych prognozą:	792 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00

* Kwoty w poz. 1, 1a, 1c, 2c, 2d, 7, 7a, 7b, 11, 13, 13a, 14, 15 oraz 16 (komórki oznaczone kolorem niebieskim) należy wykazać w całym okresie, na który zaciągnięto oraz planuje się

** powinna zostać spełniona zależność określona w art. 14 w stosunku do prawej strony wzoru - niewłaściwe skrócić

¹¹⁾ Pozycja 1 jest sumą pozycji 1a+1b.

¹²⁾ Poz. 2 nie musi być sumą podpozycji. Pozycja powinna zawierać też spłatę zobowiązań wymagalnych z lat ubiegłych stanowiących wydatki bieżące, o ile takie powstały

¹³⁾ W tej pozycji należy wykazać wyodrębnienie ze wszystkich tytułów, a nie tylko wyodrębnienia ze stosunku o prace.

¹⁴⁾ Za wydatki związane z funkcjonowaniem organów JST proponuje się uznać wydatki klasyfikowane w rozdziałach 75017-75020.

¹⁵⁾ Kwota wykazana w tej pozycji musi być zgodna z kwotą wykazaną w załączniku przedsiwzięć.

¹⁶⁾ Inne przychody w tej pozycji to: przywłaszczania, zwrot do budżetu od innych podmiotów udzielonych pożyczek.

¹⁷⁾ Pozycja powinna zawierać też spłatę zobowiązań wymagalnych z lat ubiegłych stanowiących wydatki majątkowe, o ile takie

¹⁸⁾ Wszystkie kredyty i pożyczki oraz emilowane papiery wartościowe, z wyjątkiem art. 89 ust. 1 pkt 1 ufp.

¹⁹⁾ Wynik finansowy budżetu jest odmienna pozycja niż wynik budżetu w tradycyjnym rozumieniu (dochody- wydatki), gdyż do wyniku finansowego budżetu włączono także przychody i rozchody

¹¹⁰⁾ W pozycji tej należy podać łączną kwotę długu na koniec roku budżetowego z wszystkich tytułów dłużnych i elementów wpływających na dług m.in. zobowiązania wymagalne, umorzenia pożyczek, zmiany kursowe. Natomiast w objaśnieniach należałoby wykazać m.in. kwotę umorzeń pożyczek otrzymanych przez JST, zmianę kwoty długu na skutek różnic kursowych.

¹¹¹⁾ Skrót slup oznacza ustawę z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.).

¹¹²⁾ W pozycji podaje się kwotę, o której mowa w art. 244 ufp.

¹¹³⁾ W pozycji tej pokazuje się wartość wynikającą z obliczeń przeprowadzonych dla lewej strony wzoru, określonego w art. 243 ufp.

¹¹⁴⁾ W pozycji tej pokazuje się wartość wynikającą z obliczeń przeprowadzonych dla prawej strony wzoru, o którym mowa w art. 243

¹¹⁵⁾ W pozycji 16 należy wyliczyć lewą stronę wzoru z uwzględnieniem pozycji 14 i porównać z prawą stroną wzoru wyliczoną w poz. 15, co pozwoli określić czy został spełniony warunek art. 243 ufp

¹¹⁶⁾ Poz. 17-18 są wypełniane tylko do roku 2013 włącznie.

¹¹⁷⁾ W pozycjach 17 i 18 nie uwzględnia się zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego.

OBJAŚNIENIA przyjętych wartości

Do opracowania WPF wykorzystano dane dotyczące wykonania dochodów i wydatków za lata 2010-2011, bieżące dane związane z realizacją budżetu, wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego z 17 maja 2012 r., informacje o faktach dotyczących gospodarki finansowej, kalkulacje a także wiedzę o planowanych zamierzeniach wynikających z różnych dokumentów obowiązujących na terenie gminy.

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Chodzież została uchwalona na lata 2013 – 2020 w związku z wydłużoną splatą planowanych do zaciągnięcia kredytów czy pożyczek.

Planowanie wartości dochodów i wydatków w poszczególnych latach zwłaszcza odległych w czasie zmniejsza realizm przyjmowanych kwot, uznając więc że planowanie wzrostów bez wiedzy o założeniach makroekonomicznych obarczone jest dużym ryzykiem błędu w wielu przypadkach kwoty zostały przyjęte do prognozy w wartościach przewidywanego wykonania lub planu z roku 2012 i utrzymane na tym samym poziomie przez kolejne lata.

Wartości przyjęte w WPF w zakresie dochodów:

Prognozując dochody na kolejne lata dokonano ich podziału na grupy, tj.:

- 1) dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie ustawami - dochody na rok 2013 przyjęto zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-3110.108.2012.7 z dnia 19 października 2012 roku – w kwocie: 2.133.662 zł oraz zgodnie z otrzymanym pismem z Krajowego Biura Wyborczego nr DPL 3101-18/12 z dnia 22 października 2012 roku w kwocie: 960 zł.
Na kolejne lata natomiast dochody te ustalono na niezmiennym poziomie;
- 2) dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin – dochody te na rok 2013 przyjęto zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-3110.108.2012.7 z dnia 19 października 2012 roku – w kwocie: 173.913 zł.
Na kolejne lata natomiast dochody te ustalono na niezmiennym poziomie;
Zmiany w dotacjach wprowadzane w ciągu roku na podstawie otrzymywanych decyzji nie będą miały wpływu na prognozowane dochody w kolejnych latach.
- 3) udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) – na rok 2013 wysokość wpływów z podatku została przyjęta zgodnie z pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/9/2012 z dnia 10 października 2012 roku w kwocie: 2.346.640 zł, tj. 37,42% udziału.
Kalkulując wielkości udziałów na lata następne przyjęto wzrost tych wielkości o stopień inflacji (zgodnie z wytycznymi dotyczącymi założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jst z 17 maja 2012 r.) tj. (2014 – 2,3%; 2015 – 2,5%; 2016 – 2,5%; 2017 – 2,5%; 2018 – 2,4%; 2019 – 2,4%; 2020 – 2,4%).
- 4) subwencja ogólna - roczna planowana kwota subwencji ogólnej na 2013 rok dla Gminy Chodzież zgodnie z pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/9/2012 z dnia 10 października 2012 roku wynosi:

- część oświatowa	2.830.620 zł
- część wyrównawcza	1.192.957 zł
➤ kwota podstawowa	215.908 zł
➤ kwota uzupełniająca	977.049 zł
- część równoważąca	20.494 zł

W związku z przewidywanym wzrostem liczby uczniów uczących się w gminie subwencja oświatowa wykazuje tendencję wzrostową – poza wzrostem liczby uczniów przyjęto wzrost kwoty subwencji na jednego ucznia o 3%. Od roku 2015 kwota subwencji pozostaje na niezmiennym poziomie, gdyż trudno jest przewidzieć sytuację gminy na tak odległy okres.

Kwota subwencji wyrównawczej oraz równoważącej w stosunku do roku 2012 zmalała - na kolejne lata prognozowany jest spadek wielkości subwencji na o 10% a od 2015 roku w związku z odległym okresem przyjmuje się stałą kwotę subwencji;

- 5) udziały w podatkach pobieranych przez urzędy skarbowe – gmina nie ma wpływu na kształtowanie się tych wielkości stąd przyjęto plan na kolejne lata na podstawie przewidywanego wykonania lub planu roku bieżącego (roku 2012) i utrzymano te wielkości na stałym poziomie;

- 6) wpływy z podatków lokalnych od osób fizycznych i prawnych - prognozując te wpływy przyjęto wskaźnik inflacji.

Dochody z podatku rolnego zależą głównie od średniej cena skupu żyta za okres pierwszych trzech kwartałów roku poprzedzającego rok podatkowy, ogłoszonej w komunikacie prezesa GUS.

Dochody z podatku leśnego zależą głównie od wysokości stawki na dany rok ustalonej na podstawie średniej ceny sprzedaży drewna, obliczonej według średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy, ogłoszonej w komunikacie prezesa GUS.

Rada Gminy może podjąć uchwałę w sprawie obniżenia ceny 1q żyta oraz ceny 1m³ drewna.

Na etapie prac nad projektem na rok 2013 Rada Gminy nie podjęła uchwały w sprawie ceny 1m³ drewna.

W dniu 12 listopada 2012 roku Rada Gminy Chodzież Uchwałą Nr XIII/99/12 dokonała obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej jako podstawę obniżenia podatku rolnego na obszarze Gminy Chodzież z 75,86 zł za 1dt do kwoty 66 zł za 1 dt – prognozując wpływy przyjęto stawkę z roku 2012 oraz jako podstawę opodatkowania stan z 30-09-2012 r.

W przypadku stawek podatku od środków transportowych obowiązuje nadal Uchwała Nr XI/64/10 z 29-10-2010 r. Rady Gminy Chodzież – prognozowane wpływy na rok 2013 uległy zwiększeniu w związku z większą liczbą środków transportowych, które podlegają opodatkowaniu.

Rada Gminy Chodzież Uchwałą Nr XII/83/12 w dniu 22-10-2012 uchwaliła stawki podatku od nieruchomości – prognozując wpływy przyjęto nowe stawki oraz jako podstawę opodatkowania stan z 30-09-2012 r.

Prognozy z wpływów z podatków lokalnych zostaną zweryfikowane po dokonaniu wymiaru podatku na rok 2013.

- 7) dochody ze sprzedaży majątku – prognozowane wartości zostały zaplanowane zgodnie z obowiązującymi umowami oraz planowanym do sprzedaży mieniem.

ROK 2013

Przewiduje się wpływy ze zbycia nieruchomości w kwocie: 93.000 zł, tj. po dwa lokale mieszkalne w Stróżewie (8.000 zł) oraz Milczu (30.000 zł), lokal mieszkalny w Kamionce (30.000 zł), działki budowlane w Ratajach i Zacharzynie (25.000 zł).

Dodatkowo w roku 2013 gmina uzyska wpływy z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości (działki budowlane, lokale mieszkalne) – planowany dochód z tego tytułu zgodnie z postanowieniami umowy wynosi: 6.650 zł oraz 4.000 zł za zbyte grunty rolne.

Planowane wpływy ogółem na rok 2013: 103.650 zł

ROK 2014

Podobnie jak w roku 2013 gmina uzyska wpływy z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości (działki budowlane, budynki mieszkalne) – planowany dochód z tego tytułu zgodnie z postanowieniami umowy wynosi: 5.200 zł.

ROK 2015

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości kształtują się w wysokości: 4.840 zł.

ROK 2016

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2016 wynoszą: 3.340 zł.

ROK 2017

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2017 wynoszą: 3.340 zł.

ROK 2018

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2018 wynoszą: 3.340 zł.

ROK 2019

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2019 wynoszą: 1.000 zł.

Na lata następne nie zostały zaplanowane dochody majątkowe gdyż trudno jest przewidzieć zdarzenia gospodarcze na tak odległy okres.

- 9) wpływy z dzierżawy – prognoza dotyczy m.in. lokali użytkowych, mieszkalnych, gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości – na rok 2013 przyjęto w kwocie: 60.348 zł, planowane kwoty wynikają z zawartych umów z najemcami (dzierżawcami) oraz są zgodne z:
- Zarządzeniem Nr 193/2012 Wójta Gminy Chodzież z dnia 17 sierpnia 2012 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek czynszu za lokale mieszkalne oraz lokale socjalne (*stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej*);
 - Uchwałą Nr IX/66/12 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 7 września 2012 roku w sprawie zasad najmu oraz ustalania opłat za lokale użytkowe (*stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej – waloryzacja następować będzie corocznie po opublikowaniu wskaźnika inflacji*);
 - Uchwałą Nr VI/37/2000 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 17 sierpnia 2000 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek za dzierżawę gruntów wchodzących w skład mienia komunalnego na terenie gminy Chodzież;
- Wpływy z najmu sal w jednostkach oświatowych, na rok 2013 przyjęto zgodnie z podpisanymi umowami najmu w kwocie: 48.000 zł.
- Wpływy z najmu sali na świetlicach na rok 2013 przyjęto w wysokości: 11.000 zł - prognozowane wpływy dodatkowo zwiększono w związku z oddaniem świetlicy w Milczu. Kalkulacja wpływów dokonana jest zgodnie ze stawkami opłat za wynajęcie świetlic, ujętymi w regulaminach świetlic w Ratajach oraz w Stróżewie (Zarządzenie Nr 15/2011 z dnia 11-01-2011 r. oraz Nr 143/2012 z 16-03-2012 r.). W kolejnych latach przewiduje się (co wynika również z zawartych umów) wzrost dochodów z najmu i dzierżawy o stopień inflacji poza wynajmem sali w świetlicach wiejskich gdzie przyjmuje się wpływy na stałym poziomie.
- 10) wpływy za media – wykorzystanie mediów podczas wynajmu sali w GOK w Ratajach, sali wiejskiej w Stróżewie oraz sali wiejskiej w Milczu - na rok 2013 - przyjęto w wysokości: 5.000 zł – na lata kolejne zostały zwiększone o stopień inflacji.
- 11) wpływy z usług – m.in. refakturowanie usług pocztowych – na rok 2013 przyjęto prognozę w wysokości średnich wpływów z lat poprzednich z uwzględnieniem wzrostu cen w kwocie: 5.200 zł - prognoza na kolejne lata ustalona została z uwzględnieniem stopy inflacji;
- 12) wpływy za wyżywienie dzieci w przedszkolu – na rok 2013 prognozuje się wpływy w wysokości: 56.000 zł – kwota jest niższa niż w roku 2012 w związku z mniejszym zainteresowaniem – na lata kolejne wpływy zostały zwiększone o stopień inflacji.
- 13) wpływy dotacji celowej z tytułu pomocy finansowej – pomoc finansową otrzymywaną z powiatu chodzieskiego z przeznaczeniem na dowozy uczniów do gimnazjum w Ratajach przyjmuje się w wysokości: 72.400 zł (*zgodnie z porozumieniem z dnia 23 czerwca 2005 r. ze zmianami*) – prognoza na lata kolejne została zwiększona o stopień inflacji;
- 14) pozostałe wpływy – na niezmiennym poziomie w latach 2013 do 2020 prognozuje się wpływy z tytułu:

- czynszu dzierżawnego za dzierżawę obwodów łowieckich polnych wydzierżawionych przez Starostę Chodzieskiego (*wielkość uzależniona jest od średniej ceny skupu żyta*);
- opłat rocznych za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych (14 działek) – zgodnie z podpisanymi umowami (*planowane wielkości w stosunku do roku 2012 wzrosły w związku z przeprowadzeniem aktualizacji dotychczasowych opłat rocznych zgodnie z przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami*)
- wpływów z tytułu administrowania cmentarzem komunalnym (*tzw. pokładne*). Wysokość zaplanowanych środków została ustalona na poziomie przewidywanego wykonania roku 2012, stawki opłaty za miejsca pogrzebowe zostały ustalone na podstawie Zarządzenie Nr 159/2012 Wójta Gminy Chodzież z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalenia opłat cmentarnych na cmentarzach komunalnych na terenie gminy Chodzież oraz korzystania z domu pogrzebowego w Stróżewie i Milczu;
- wpływów z usług (*zwroty kosztów utrzymania porządku w budynku wspólnoty*) - prognoza na kolejne lata ustalona została na poziomie przewidywanego wykonania z roku 2012;
- wpływów z opłat od posiadania psów - prognoza na kolejne lata ustalona została na poziomie przewidywanego wykonania w roku 2012;
- z opłaty skarbowej, eksploatacyjnej, wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu - prognoza na rok 2013 ustalona została na podstawie kalkulacji przewidywanych wpływów;
- odsetek od nieterminowych wpłat podatków i opłat – plan utrzymany na poziomie przewidywanego wykonania roku 2012;
- odsetek od środków na rachunku bankowym (*prognoza na rok 2013 jest niższa od planu po zmianach z roku 2012 w związku uzyskaniem wyższych wpływów odsetek od lokat terminowych*)
- wpływów z różnych dochodów tj. wynagrodzenie dla płatnika zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (1.080 zł);
- planowane wpływy z opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola – 11.000 zł (*na podstawie Uchwały Nr III/9/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 25 marca 2011 roku*) - planowane wpływy na rok 2013 są wyższe w związku z utworzeniem dodatkowego oddziału – na kolejne lata przyjmuje się wpływy na stałym poziomie;
- dochodów należnych JST z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami;
- wpływów związanych z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska;
- wpływów z opłaty produktowej;

15) Na rok 2013 wprowadzone zostały również środki pomocy finansowej na realizację operacji „Budowa wieży widokowej w Nietuszkowie” realizowanej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013 (*zgodnie z umową zawartą w dniu 9 maja 2012 r. z Samorządem Województwa*).

Wartości przyjęte w WPF w zakresie wydatków:

W roku 2013 przyjmuje się wydatki bieżące zgodnie z wartościami zawartymi w projekcie uchwały budżetowej na rok 2013 - w tych wydatkach została doliczona kwota realizowanego przedsięwzięcia dotyczącego rekultywacji zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kamionce.

W kolejnych latach przyjęto wzrost wydatków bieżących (bez odsetek i prowizji od kredytów i pożyczek) o stopień inflacji (*zgodnie z wytycznymi dotyczącymi założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jst z 17 maja 2012 r.*) tj. (2014 – 2,3%; 2015 – 2,5%; 2016 – 2,5%; 2017 – 2,5%; 2018 – 2,4%; 2019 – 2,4%; 2020 – 2,4%).

W przypadku wynagrodzeń i składek od nich naliczanych - przyjęto średni wzrost wynagrodzeń w kolejnych latach o 2%.

Wydatki objęte limitem zgodnie z art. 226 ust.4 ufp dotyczą:

WYDATKÓW BIEŻĄCYCH

- zgodnie z zawartą umową z Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o. Gmina Chodzież zobowiązała się do ponoszenia kosztów opieki autorskiej nad programem „LEX dla Samorządu Terytorialnego on-line” – umowa została zawarta w celu uzyskania bieżącego dostępu do aktualnej bazy przepisów

prawnych; płatności zostały zaplanowane w równych kwotach na rok 2011, 2012, 2013 w wysokości: 9.873 zł (łącznie: 29.619 zł);

- zgodnie z decyzją Starosty Chodzieskiego dotyczącą zamknięcia składowiska odpadów w Kamionce, Gmina Chodzież została zobowiązana w określony technicznie sposób do zamknięcia składowiska zgodnie z załączonym harmonogramem działań związanych z rekultywacją składowiska, czyli przywróceniem wartości przyrodniczych terenu. Do wykonania zadania pozostał III etap związany z rekultywacją biologiczną, tj. zadarnianie wierzchołków składowiska, posadzenie drzew i krzewów – prace powinny zostać zakończone do 31 grudnia 2014 roku.

Środki na realizację III etapu rekultywacji przyjęto na rok 2013 w wysokości: 900.000 zł

- zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach na rok 2013 należy zaplanować koszty związane z odbiorem i transportem odpadów komunalnych – w limicie na rok 2013 (II półrocze) przyjęto kwotę w wysokości: 250.000 zł oraz na rok 2014 (I półrocze) – 250.000 zł, na podstawie wstępnej kalkulacji przewidywanych kosztów. W związku z brakiem danych dotyczących wielkości ponoszonych opłat limit na II półrocze 2014 roku i lata kolejne zostanie wprowadzony po przeprowadzeniu przetargu i analizie wydatków w II półroczu 2013 roku.

WYDATKÓW MAJATKOWYCH

Do realizacji w budżecie Gminy Chodzież na kolejne lata zostały przewidziane zadania pn.:

- 1) „Nietuszkowo – budowa wieży widokowej” planowanego do realizacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 LIDER.
Celem operacji jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspakajanie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców, promowanie obszarów wiejskich oraz wzrost atrakcyjności turystycznej. W ramach zadania wykonany zostanie budynek wieży oraz zagospodarowany teren (*ławki parkowe, dojścia z kostki polbrukowej, zieleń*).
Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 199.552,20 zł. Środki w wysokości: 7.552,20 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, na rok 2012 przewiduje się limit w kwocie: 2.000 zł oraz na rok 2013 w wysokości: 190.000 zł
- 2) „Modernizacja świetlicy wiejskiej w Strzelcach” – przedsięwzięcie zgłoszone zostanie do dofinansowania z działania Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.
Celem projektu jest wzrost aktywności kulturalnej oraz integracji mieszkańców. W ramach zadania zostaną wykonane ściany pomiędzy salą wiejską a kaplicą, ściany w części dobudowy sali wiejskiej, ściany działowe, podciągi stalowe, kominy, stropodach, daszek nad wejściem do kaplicy, izolacje cieplną i przeciwwilgociową, tynki, posadzki, stolarka okienna i drzwiowa, instalacje wod-kan, c.o. i elektroinstalacyjna.
Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 609.799,10 zł. Środki w wysokości: 9.799,10 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 600.000 zł.
W przypadku braku dofinansowania zadanie zostanie wykonane ze środków własnych, w mniejszym zakresie prac.
- 3) „Milcz – budowa drogi gminnej nr 191004P” – zadanie zgłoszono do dofinansowania z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.
Celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych nakładów zostanie wykonana dokumentacja oraz opłacone koszty budowy drogi o długości ok. 1,480 km. Dodatkowo wybudowane zostaną: chodnik, rondo, parking, zatoki, przejścia dla pieszych oraz oświetlenie drogowe.
Łączne nakłady na ten cel przewiduje się w wysokości: 2.007.214 zł. W roku 2012 przyjęto kwotę: 37.214 zł na sporządzenie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit wydatków w wysokości: 1.970.000 zł. W przypadku nie otrzymania dofinansowania zadanie nie zostanie zrealizowane.
- 4) „Podanin – budowa ścieżki pieszo-rowerowej” – w roku 2009 została przygotowana dokumentacja, w kwocie: 18.250 zł, na budowę chodnika przeznaczonego do ruchu pieszego i rowerowego o

długości ok. 1 km i szerokości 2,5m z kostki betonowej, kontynuacja zadania przewidziana jest na rok 2015.

Celem inwestycji jest poprawa bezpieczeństwa na drodze krajowej nr 11 w miejscowości Podanin poprzez odciążenie drogi od ruchu pieszo-rowerowego, który ma się odbywać na planowanej do wykonania ścieżce.

Łączne nakłady na ten cel przewiduje się w wysokości: 438.250 zł.

- 5) „Strzelce – budowa drogi (dz. 1/7 k/Zakładu Rolnego)” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych środków wykonana zostanie nawierzchnia bitumiczna o długości 340 mb i szerokości od 4,5 m do 5,5 m. Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 523.530 zł. Środki w wysokości: 13.530 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 10.000 zł oraz na rok 2014 w wysokości: 500.000 zł.
- 6) „Stróżewice – droga dojazdowa do pól (166/165)” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych środków wykonana zostanie nawierzchnia z betonu asfaltowego o długości 1.066,81 m (droga dla rolników oraz dojazd do posesji). Łączne nakłady na ten cel przyjęto w wysokości: 769.710 zł. Środki w wysokości: 9.710 zł zostały wydatkowane w roku 2010 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 760.000 zł.
- 7) „Zacharzyn – przebudowa drogi (dojazd do ORLIKA)” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych środków wykonana zostanie droga utwardzona z kostki betonowej o długości 258 mb i szerokości 5,5 m. Łączne nakłady na ten cel przyjęto w wysokości: 345.250 zł. Środki w wysokości: 5.250 zł zostały wydatkowane w roku 2010 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 5.000 zł oraz na rok 2015 w wysokości: 335.000 zł.
- 8) „Milcz – adaptacja sali wiejskiej na mieszkania socjalne” – celem przedsięwzięcia jest stworzenie lokali socjalnych. Łączne nakłady na ten cel przyjęto w kwocie: 418.710,20 zł. Środki w wysokości: 13.210,20 zł wydatkowano na sporządzenie dokumentacji projektowej w roku 2011, natomiast na rok 2012 planuje się środki w wysokości: 5.500 zł, z przeznaczeniem na sporządzenie kosztorysów oraz w roku 2013 przyjęto limit w wysokości: 400.000 zł, na wykonanie prac w budynku, z uwzględnieniem kosztów nadzoru.
- 9) „Modernizacja budynku Urzędu Gminy” – celem przedsięwzięcia jest stworzenie nowych miejsc parkingowych – w ramach zaplanowanych środków zostanie przełożona oraz zmodernizowana kanalizacja deszczowa oraz powiększony parking. Łączne nakłady na ten cel przyjęto w wysokości: 20.198 zł. Środki w wysokości: 3.198 zł zostały wydatkowane w roku 2012 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 17.000 zł

Wydatki majątkowe poza limitem planuje się do wysokości środków pozostających do dyspozycji na zadania inwestycyjne. Nie zostały one dokładnie określone, ale potrzeby gminy są w tym zakresie wysokie i z pewnością zostaną odpowiednio rozdysponowane w poszczególnych latach.

W przypadku braku dofinansowania ze środków unijnych na określone przedsięwzięcia zadania nie zostaną zrealizowane (*wykreślone*) lub wykonane w mniejszym zakresie i tym samym kwota planowanego deficytu ulegnie zmniejszeniu.

Na rok 2013 przyjęto wielkość przychodów z tytułu kredytów i pożyczek w wysokości: 3.000.000 zł. W przypadku uzyskania dofinansowania na wprowadzone do realizacji przedsięwzięcia kwota przychodów z kredytów zostanie umniejszona.

Przychody w roku 2013 zostały również zwiększone o kwotę wolnych środków w wysokości: 1.400.000 zł, zaplanowaną w roku 2012 jako rozchód – przelewy na rachunki lokat.

Rozchody zostały zaplanowane zgodnie z harmonogramem spłat pożyczek i kredytów zawartym w podpisanych umowach oraz przewidywaną spłatą planowanych do zaciągnięcia kredytów.

Prognozę kształtowania się łącznej kwoty długu publicznego Gminy Chodzież na rok 2013 i lata kolejne przedstawia załączona Tabela Nr 1.

Wydatki bieżące na obsługę długu zostały zaplanowane przyjmując następujące założenia dotyczące wysokości naliczanych odsetek:

- przyjęte oprocentowanie kredytów i pożyczek – 6,10% rocznie;

Prognoza kształtowania się łącznej kwoty długu publicznego Gminy Chodzież na rok 2013 i lata kolejne

A. Zobowiązania zaciągnięte	Planowany stan zadłużenia na dzień 31.12.2012 rok	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
		Do spłaty	Stan zadłu Na 31.12	Do spłaty	Stan zadłu 31.12	Do spłaty	Stan zadłu Na 31.12	Do spłaty	Stan zadłu Na 31.12	Do spłaty	Stan zadłu Na 31.12	Do spłaty	Stan zadłu Na 31.12	Do spłaty	Stan zadłu Na 31.12	Do spłaty	Stan zadłu Na 31.12
I. Rozbudowa Zespołu Szkół Licealnych Gimnazjalnych w Ratajach Kredyt komercyjny / rok 2008	K 0																
II. Relokacja techniczna i biologiczna nieczynnego ściekowego odpadów komunalnych w Kamionce ... Pożyczka z WFOŚiGW / rok 2009	R 0																
III. Zacharyz - budowa basenu "Moje baszki-ORLIK 2012" Kredyt / rok 2009	R 0																
IV. Konsultynowo Zacharyz - kredyt 2010	K 403 000	276 000	127 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	O	18 153	2 765														
V. Rataje - przebudowa drogi gminnej (ul. Jezorna) - kredyt 2010	K 486 000	132 000	354 000	132 000	222 000	132 000	90 000	90 000	90 000	90 000	0	0	0	0	0	0	0
	O	26 571	18 519	10 467	2 552												
VI. Budowa obwodnicy pomiedzy miejscowości Podanin i Pietronki - kredyt 2011	R 486 000	158 571	354 000	142 467	222 000	142 467	90 000	92 852	92 852	0	0	0	0	0	0	0	0
	K 2 218 000	384 000	1 832 000	384 000	1 448 000	384 000	1 064 000	680 000	680 000	384 000	296 000	296 000	0	0	0	0	0
	O	126 229	126 229	79 381	55 957	55 957	32 533	32 533	32 533	9 191	9 191	0	0	0	0	0	0
	R 2 218 000	510 229	1 832 000	463 381	1 448 000	463 381	1 064 000	439 957	680 000	416 533	296 000	305 191	0	0	0	0	0
	K 3 105 000	782 000	2 313 000	643 000	1 670 000	516 000	1 154 000	474 000	680 000	384 000	286 000	286 000	0	0	0	0	0
	O	470 963	124 089	89 948	0	59 509	0	59 509	0	32 533	9 191	0	0	0	0	0	0
	R 3 105 000	962 853	2 313 000	707 089	1 670 000	605 948	1 154 000	532 509	680 000	416 533	296 000	305 191	0	0	0	0	0
	K	0	3 000 000	322 800	2 677 200	446 400	2 230 800	446 400	1 784 400	446 400	1 338 000	446 400	891 600	446 400	445 200	445 200	0
	O	92 047	0	175 479	0	152 908	0	125 678	0	98 448	0	71 218	0	43 987	0	16 757	0
	R	92 047	3 000 000	498 279	2 677 200	599 308	2 230 800	572 078	1 784 400	544 848	1 338 000	517 618	891 600	490 387	445 200	461 957	0
B. Wnoszkowane zobowiązanie	K	0	3 000 000	322 800	2 677 200	446 400	2 230 800	446 400	1 784 400	446 400	1 338 000	446 400	891 600	446 400	445 200	445 200	0
VI. Kredyt na sfinansowanie inwestycji, pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu - kredyt komercyjny, pożyczka kredyt w 2013 i - J min. spłata w 2013 = 120 tys./	O	92 047		175 479		152 908		125 678		98 448		71 218		43 987		16 757	
	R	92 047	3 000 000	498 279	2 677 200	599 308	2 230 800	572 078	1 784 400	544 848	1 338 000	517 618	891 600	490 387	445 200	461 957	0
OGÓLEM A+B	K	3 105 000	782 000	965 800	4 347 200	962 400	3 384 800	920 400	2 464 400	830 400	1 634 000	742 400	891 600	446 400	445 200	445 200	0
	O	0	263 000	269 588	0	242 757	0	184 187	0	130 981	0	80 409	0	43 987	0	16 757	0
	R	3 105 000	1 055 000	1 265 388	4 347 200	1 205 157	3 384 800	1 104 587	2 464 400	961 381	1 634 000	822 809	891 600	490 387	445 200	461 957	0
C. poręczenia i gwarancje	K																
	O																
	R																
D. zobowiązania krótkoterminowe	K																
	O																
	R																
OGÓLEM A+B+C+D	K	3 105 000	782 000	965 800	4 347 200	962 400	3 384 800	920 400	2 464 400	830 400	1 634 000	742 400	891 600	446 400	445 200	445 200	0
	O	0	263 000	269 588	0	242 757	0	184 187	0	130 981	0	80 409	0	43 987	0	16 757	0
	R	3 105 000	1 055 000	1 265 388	4 347 200	1 205 157	3 384 800	1 104 587	2 464 400	961 381	1 634 000	822 809	891 600	490 387	445 200	461 957	0

Wykaz przedsięwzięć na lata 2013- 2016

L.p.	Nazwa i cel	Koordynator zadania	Okres realizacji (w latach)		Łączne nakłady finansowe	Limity wydatków w poszczególnych latach				Limit zobowiązań ¹⁾	
			od	do		2013	2014	2015	2016		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I.	Przedsięwzięcia ogólne (I-III) - z tego:				7 443 847,50	5 111 873,00	750 000,00	755 000,00	0,00	5 614 649,85	
	- wydatki bieżące				2 111 734,00	1 169 873,00	250 000,00	0,00	0,00	1 400 000,00	
	- wydatki majątkowe				5 332 213,50	3 962 000,00	500 000,00	755 000,00	0,00	5 214 649,85	
II.	Programy, projekty lub zadania (II-III) - z tego:				7 414 328,50	5 102 000,00	750 000,00	755 000,00	0,00	5 614 649,85	
	- wydatki bieżące				2 082 115,00	1 150 000,00	250 000,00	0,00	0,00	1 400 000,00	
	- wydatki majątkowe				5 332 213,50	3 952 000,00	500 000,00	755 000,00	0,00	5 214 649,85	
II. 1.	a) programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 (razem), z tego:				808 351,30	790 000,00	0,00	0,00	0,00	791 977,86	
	- wydatki bieżące										
	- wydatki majątkowe				808 351,30	790 000,00	0,00	0,00	0,00	791 977,86	
II. 1.1	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Działanie: Odnowa i rozwój wsi. Cel: poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspakajanie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców, promowanie obszarów wiejskich oraz wzrost atrakcyjności turystycznej - Nietuszkowo - budowa wieży widokowej. Wydatek majątkowy Dz. 900 R. 90095.	Urząd Gminy	2011	2013	199 552,20	190 000,00	0,00	0,00	0,00	191 977,86	
II. 1.2	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Działanie: Odnowa i rozwój wsi. Cel: wzrost atrakcyjności kulturalnej oraz integracji mieszkańców - Modernizacja świetlicy wiejskiej w Strzelcach. Wydatek majątkowy Dz. 921 R. 92109.	Urząd Gminy	2011	2013	608 799,10	600 000,00	0,00	0,00	0,00	600 000,00	
II. 2.	b) programy, projekty lub zadania związane z programami partnerstwa publiczno-prawnego (razem), z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	- wydatki bieżące										
	- wydatki majątkowe										
II. 2.1.	program 1 - Nazwa: Cel:..... - wyszczególnienie wydatków na program										
II. 3.	c) programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w lit. a i b; razem), z tego:				6 604 977,20	4 312 000,00	750 000,00	755 000,00	0,00	5 822 571,99	
	- wydatki bieżące				2 082 115,00	1 150 000,00	250 000,00	0,00	0,00	1 400 000,00	
	- wydatki majątkowe				4 522 862,20	3 162 000,00	500 000,00	755 000,00	0,00	4 422 571,99	
II. 3.1.	Rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów komunalnych w Kamionce Cel: przywrócenie wartości przyrodniczych terenu - III etap - Rekultywacja biologiczna. Wydatki bieżące Dz. 900 R. 90003 § 4300.	Urząd Gminy	2007	2013	1 582 115,00	900 000,00	0,00	0,00	0,00	900 000,00	
II. 3.2.	Gospodarka odpadami na terenie gminy Cel: utrzymanie czystości i porządku w gminie - wywóz odpadów z terenu gminy Wydatki bieżące Dz. 900 R. 90002 § 4300.	Urząd Gminy	2013	2014	500 000,00	250 000,00	250 000,00	0,00	0,00	500 000,00	
II. 3.3.	Milicz - budowa drogi gminnej nr 191004P Cel: poprawa standardu i jakości oraz bezpieczeństwa ruchu. - budowa drogi Wydatki majątkowe Dz. 600 R. 60016 § 6050	Urząd Gminy	2012	2013	2 007 214,00	1 970 000,00	0,00	0,00	0,00	1 970 071,99	
II. 3.4.	Podanin - budowa ścieżki pieszko-rowerowej Cel: poprawa bezpieczeństwa na drodze krajowej nr 11 w m. Podanin poprzez odciążenie drogi od ruchu pieszko-rowerowego - wykonanie ścieżki pieszko-rowerowej Wydatki majątkowe Dz. 600 R. 60016 § 6050	Urząd Gminy	2009	2015	438 250,00	0,00	0,00	420 000,00	0,00	420 000,00	
II. 3.5.	Strzelce - budowa drogi (dz. 1/7 k/Zakładu Rolnego) Cel: poprawa standardu i jakości oraz bezpieczeństwa ruchu. - budowa drogi Wydatki majątkowe Dz. 600 R. 60016 § 6050	Urząd Gminy	2011	2014	523 530,00	10 000,00	500 000,00	0,00	0,00	510 000,00	

II 3 6	Stróżewice - droga dojazdowa do pól (166/165) Cel: poprawa standardu i jakości oraz bezpieczeństwa ruchu. - budowa drogi Wydatki majątkowe Dz 600 R. 60016 § 6050	Urząd Gminy	2010	2013	769 710,00	760 000,00	0,00	0,00	0,00	760 000,00
II 3 7	Zacharyn - przebudowa drogi (dojazd do ORLIKA) Cel: poprawa standardu i jakości oraz bezpieczeństwa ruchu. - budowa drogi Wydatki majątkowe Dz 600 R. 60016 § 6050	Urząd Gminy	2010	2015	345 250,00	5 000,00	0,00	335 000,00	0,00	340 000,00
II 3 8	Milcz - adaptacja sali wiejskiej na mieszkanie społeczne Cel: stworzenie lokali społecznych - adaptacja sali na mieszkania społeczne Wydatki majątkowe Dz 900 R. 90095 § 6050	Urząd Gminy	2011	2013	418 710,20	400 000,00	0,00	0,00	0,00	405 500,00
II 3 9	Modernizacja budynku Urzędu Gminy Cel: stworzenie nowych miejsc parkingowych - Parking przy budynku UG wraz z kanalizacją deszczową Wydatki majątkowe Dz 750 R. 75023 § 6050	Urząd Gminy	2012	2013	20 198,00	17 000,00	0,00	0,00	0,00	17 000,00
III.	Umowy, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnym jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania jednostki i których płatności przypadają w okresie dłuższym niż rok ²⁾ , z tego:				29 619,00	9 873,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	- wydatki bieżące				29 619,00	9 873,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	- wydatki majątkowe									
III 1 1	Umowa na udostępnienie aktualnej bazy przepływów prawnych - koszty opieki autorskiej nad programem "LEX dla Samorządu Terytorialnego on-line" (abonament) Wydatki bieżące R. 75023 § 4300.	Urząd Gminy	2011	2013	29 619,00	9 873,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IV.	Gwarancje i poręczenia udzielane przez jednostki samorządu terytorialnego (razem), z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	- wydatki bieżące									
IV 1	Umowa 1 ogółem									
	- wyszczególnienie wydatków									

¹⁾ Limit zobowiązań wynika z uprawnienia organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia (art. 228 ust. 1 ufp). Stopień wykorzystania limitu zobowiązań nie musi pokrywać się z wykorzystaniem limitu wydatków. Kwota, na którą będzie można zaciągać zobowiązania, będzie ulegała umniejszeniu o kwotę zobowiązań zaciągniętych w ramach ustalonego limitu dla przedsięwzięcia. Nalomiast limit wydatków będzie ulegał zmniejszeniu stosownie do stopnia realizacji wydatków.

²⁾ W tej części wykazuje się wyłącznie te umowy, dla których można określić elementy wymagane art. 226 ust. 3 ufp. Celem jest odpowiednie grupowanie umów (w programy, projekty lub zadania), co do których istnieje konieczność określania parametrów określonych w art. 226 ust. 3. Jednym z kryteriów potencjalnego grupowania umów może być kryterium jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację lub kordynującej wykonywane przedsięwzięcia. Z grupowaniem umów wiąże się kwestia upoważnień do zaciągania umów. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na art. 228 ust. 1 pkt 2 ufp, który definiuje odrębnie możliwość przekazywania upoważnień do zaciągania zobowiązań w związku z realizacją przedsięwzięć. Umów na czas nieokreślony lub takich, co do których nie jest możliwe określenie łącznych nakładów finansowych (np. umowy na dostawę wody, energii elektrycznej) nie wykazuje się, podobnie jak umów o pracę ani innych umów o podobnym charakterze. Do takich umów zastosowanie znajduje art. 258 ust. 1 pkt 3 ufp.

WÓJT
mgr Zbigniew Salwa

**Uchwała Nr XV/ /12
Rady Gminy Chodzież
z dnia 28 grudnia 2012 r.**

**w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata
2012-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz art. 226, 227, 228, 230 ust.6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz.1240 ze zm.) w związku z art. 121 ust 8 oraz art. 122 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz.1241 ze zm.) Rada Gminy w Chodzieży uchwała, co następuje:

§ 1. Wprowadza się zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Chodzież uchwalonej w dniu 29 grudnia 2011 r. Uchwałą Nr XV/103/11 Rady Gminy Chodzież, zmienionej uchwałą Nr III/32/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 30 marca 2012 r., uchwałą Nr VI/45/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 17 maja 2012 r., uchwałą Nr VIII/63/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 20 lipca 2012 r., uchwałą Nr IX/73/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 7 września 2012 r., uchwałą Nr X/80/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 28 września 2012 r., uchwałą Nr XII/86/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 22 października 2012 r., uchwałą Nr XIII/98/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 12 listopada 2012 r:

- 1) Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XV/103/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. otrzymuje brzmienie załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.
- 2) Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XV/103/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. otrzymuje brzmienie załącznika nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chodzież.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
13	Kwota długu ^[10] , w tym:									
a	łączna kwota wyłączeń z art. 243 ust. 3 pkt 1 ufp oraz z art. 170 ust. 3 sufp ^[11]	3 105 000,00 0,00	5 313 000,00 0,00	4 347 200,00 0,00	3 384 800,00 0,00	2 464 400,00 0,00	1 634 000,00 0,00	891 600,00 0,00	445 200,00 0,00	0,00 0,00
b	kwota wyłączeń z art. 243 ust. 3 pkt 1 ufp oraz z art. 170 ust. 3 sufp przypadająca na dany rok budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez istniejące przypadających do spłaty w danym roku budżetowym podlegające doliczeniu zgodnie z art. 244 ufp ^[12]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań ^[13]	0,08	0,07	0,09	0,08	0,07	0,06	0,05	0,03	0,03
a	Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty z art. 243 ufp ^[14]	0,16	0,14	0,10	0,10	0,09	0,12	0,11	0,11	0,10
16	Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp do uwzględnieniu art. 244 ufp ^[15]	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezgodny z art. 243**
17	Spłata zadłużenia/dochody ogółem (7-13a +2c -2d):1) : max 15% z art. 169 sufp ^[16]	7,52%	7,39%	8,70%	8,13%	7,37%	6,33%	5,36%	3,16%	2,94%
18	Zadłużenie/dochody ogółem (13 -13a):1) : max 60% z art. 170 sufp ^[17]	19,18%	36,88%	29,89%	22,84%	16,44%	10,77%	5,81%	2,86%	0,00%
19	Wydatki bieżące razem (2 + 7b)	12 754 458,00	13 455 173,00	12 848 608,00	13 077 226,00	13 310 654,00	13 556 169,00	13 803 778,00	14 072 213,00	14 356 666,00
20	Wydatki ogółem (10+19)	16 971 065,00	18 012 735,00	13 579 973,00	13 854 709,00	14 073 629,00	14 347 540,00	14 616 508,00	15 095 484,00	15 285 519,00
21	Wynik budżetu (1 - 20)	-781 337,00	-3 608 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00
22	Przychody budżetu	3 179 017,00	4 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	Rozchody budżetu (7a+8)	2 397 680,00	792 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00
24	Sposób finansowania spłaty długu (kwota powinna być zgodna z kwotą wykazaną w poz. 7a), z tego:	997 680,00	792 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00
a	nadwyżka z lat ubiegłych									
b	wolne środki									
c	przychody z tytułu kredytów, pożyczek, obligacji									
d	przychody z prywatyzacji									
e	przychody ze spłaty udzielonych pożyczek									
f	nadwyżka bieżąca	997 680,00	792 000,00	965 800,00	962 400,00	920 400,00	830 400,00	742 400,00	446 400,00	445 200,00
	Przeznaczenie nadwyżki wykonanej w poszczególnych latach objętych prognozą:									
									

* Kwoty w poz.: 1, 1a, 1c, 2, 2c, 2d, 7, 7a, 7b, 11, 13, 13a, 14, 15 oraz 16 (komórki oznaczone kolorem niebieskim) należy wykazać w całym okresie, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania.

** powinna zostać spełniona zależność odnośnie lewej strony wzoru po uwzględnieniu poz. 14 w stosunku do prawej strony wzoru - niewłaściwe skreślić

- [1] Pozycja 1 jest sumą pozycji 1a+1b.
- [2] Poz. 2 nie musi być sumą podpozycji. Pozycja powinna zawierać też spłate zobowiązań wymagalnych z lat ubiegłych stanowiących wydatki bieżące, o ile takie powstały.
- [3] W tej pozycji należy wykazać wynagrodzenie ze wszystkich tytułów, a nie tylko wynagrodzenia ze stosunku o pracę.
- [4] Za wydatki związane z funkcjonowaniem organów JST proponuje się uznać wydatki klasyfikowane w rozdziałach 75017-75020, 75022-75023.
- [5] Kwota wykazana w tej pozycji musi być zgodna z kwotą wykazaną w załączniku przedsięwzięć.
- [6] Inne przychody w tej pozycji to: prywatyzacja, zwrot do budżetu od innych podmiotów udzielonych pożyczek.
- [7] Pozycja powinna zawierać też spłate zobowiązań wymagalnych z lat ubiegłych stanowiących wydatki majątkowe, o ile takie powstały.
- [8] Wszystkie kredyty i pożyczki oraz emitowane papiery wartościowe, z wyjątkiem art. 89 ust. 1 pkt 1 ufp.
- [9] Wynik finansowy budżetu jest odmienną pozycją niż wynik budżetu w tradycyjnym rozumieniu (dochody- wydatki), gdyż do wyniku finansowego budżetu włączono także przychody i rozchody.
- [10] W pozycji tej należy podać łączną kwotę długu na koniec roku budżetowego z wszystkich tytułów dłużnych i elementów wpływających na dług m.in. zobowiązania wymagalne, umorzenia pożyczek, zmiany kursowe. Natomiast w objaśnieniach należy aby wykazać m.in. kwotę umorzeń pożyczek otrzymanych przez JST, zmianę kwoty długu na skutek różnic kursowych.
- [11] Skrót ufp oznacza ustawę z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.).
- [12] W pozycji podaje się kwotę, o której mowa w art. 244 ufp.
- [13] W pozycji tej pokazuje się wartość wynikającą z obliczeń przeprowadzonych dla lewej strony wzoru, określonego w art. 243 ufp.
- [14] W pozycji tej pokazuje się wartość wynikającą z obliczeń przeprowadzonych dla prawej strony wzoru, o którym mowa w art. 243 ufp.
- [15] W pozycji 16 należy wliczyć lewą stronę wzoru z uwzględnieniem pozycji 14 i porównać z prawą stroną wzoru wyliczoną w poz. 15, co pozwoli określić czy został spełniony warunek art. 243 ufp
- [16] Poz. 17-18 są wypełniane tylko do roku 2013 włącznie.
- [17] W pozycjach 17 i 18 nie uwzględnia się zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
13	Kwota długu ^[10] , w tym:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
a	łączna kwota wyłączeń z art. 243 ust. 3 pkt 1 ufp oraz z art. 170 ust. 3 sup ^[11]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b	kwota wyłączeń z art. 243 ust. 3 pkt 1 ufp oraz z art. 170 ust. 3 sup przypadająca na dany rok budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez ist. przypadających do spłaty w danym roku budżetowym podlegające doliczeniu zgodnie z art. 244 ufp ^[12]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań ^[13]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
a	Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty z art. 243 ufp ^[14]	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp do uwzględnieniu art. 244 ufp ^[15]	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**	Zgodny z art. 243 ufp/niezbędny z art. 243**
17	Spłata zadłużenia/dochody ogółem (-13a +2c -2d):1) - max 15% z art. 169 sup ^[16]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18	Zadłużenie/dochody ogółem (13 -13a):1) - max 60% z art. 170 sup ^[17]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Wydatki bieżące razem (2 + 7b)	-284 201,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20	Wydatki ogółem (10+19)	-342 156,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21	Wynik budżetu (1 - 20)	624 960,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
22	Przychody budżetu	-624 960,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	Rozchody budżetu (7a+8)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Sposób finansowania spłaty długu (kwota powinna być zgodna z kwotą wykazaną w poz. 7a), z tego:									
a	nadwyżka z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b	wolne środki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c	przychody z tytułu kredytów, pożyczek, obligacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
d	przychody z prywatyzacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
e	przychody ze spłaty udzielenych pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
f	nadwyżka bieżąca	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Przeznaczenie nadwyżki wykonanej w poszczególnych latach objętych prognozą:									

* Kwoty w poz.: 1, 1a, 1c, 2, 2c, 2d, 7, 7a, 7b, 11, 13, 13a, 14, 15 oraz 16 (komórki oznaczone kolorem niebieskim) należy wykazać w całym okresie, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania.

** powinna zosłać spełniona zależność odnośnie lewej strony wzoru po uwzględnieniu poz. 14 w stosunku do prawej strony wzoru - niewłaściwie skreślić

OBJAŚNIENIA przyjętych wartości

Do opracowania WPF wykorzystano dane historyczne dotyczące wykonania dochodów i wydatków za lata 2008-2011, bieżące dane związane z realizacją budżetu, założenia makroekonomiczne przyjęte w WPF, informacje o faktach dotyczących gospodarki finansowej, a także wiedzę o planowanych zamierzeniach wynikających z różnych dokumentów obowiązujących na terenie gminy.

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Chodzież została uchwalona na lata 2012 – 2018 w związku z wydłużoną splatą planowanych do zaciągnięcia kredytów czy pożyczek.

Rozszerzono zakres lat Wieloletniej Prognozy Finansowej na kolejne 2 lata, tj. do roku 2020.

Planowanie wartości dochodów i wydatków w poszczególnych latach zwłaszcza odległych w czasie zmniejsza realizm przyjmowanych kwot, uznając więc że planowanie wzrostów bez wiedzy o założeniach makroekonomicznych obarczone jest dużym ryzykiem błędu w wielu przypadkach kwoty zostały przyjęte do prognozy na poziomie roku 2011.

Wartości przyjęte w WPF w zakresie dochodów:

Prognozując dochody na kolejne lata dokonano ich podziału na grupy, tj. dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie ustawami

- 1) dochody te na rok 2012 przyjęto zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-2.3110-9/11 z dnia 21 października 2011 roku – w kwocie: 2.208.034 zł oraz zgodnie z otrzymanym pismem z Krajowego Biura Wyborczego nr DPL 3101-22/11 z dnia 19 października 2011 roku w kwocie: 852 zł.

Zmiany w dotacjach wprowadzane w ciągu roku nie mają wpływu na prognozowane dochody w kolejnych latach.

Dochody na rok 2013 przyjęto zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-3110.108.2012.7 z dnia 19 października 2012 roku – w kwocie: 2.133.662 zł oraz zgodnie z otrzymanym pismem z Krajowego Biura Wyborczego nr DPL 3101-18/12 z dnia 22 października 2012 roku w kwocie: 960 zł. Na kolejne lata natomiast dochody te ustalono na niezmiennym poziomie;

- 2) dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin – dochody te na rok 2012 przyjęto zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-2.3110-9/11 z dnia 21 października 2011 roku – w kwocie: 180.884 zł. Na kolejne lata przyjęto wskaźnik zmniejszenia otrzymywanych dotacji o 10% do roku 2015 włącznie, natomiast od roku 2016 przyjęto stałą wysokość dotacji. Takie założenie związane jest z malejącym dofinansowaniem zadań własnych z budżetu państwa;

Zmiany w dotacjach wprowadzane w ciągu roku nie mają wpływu na prognozowane dochody w kolejnych latach.

Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin – dochody na rok 2013 przyjęto zgodnie z otrzymanym pismem Wojewody Wielkopolskiego nr FB.I-3110.108.2012.7 z dnia 19 października 2012 roku – w kwocie: 173.913 zł. Na kolejne lata natomiast dochody te ustalono na niezmiennym poziomie;

- 3) udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) – na rok 2012 wysokość wpływów z podatku została przyjęta zgodnie z pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/17/2011 z dnia 7 października 2011 roku w kwocie: 2.290.855 zł, tj. 37,26% udziału. Umniejszono plan finansowy na rok 2012 o kwotę: 91.638 zł – zgodnie z pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/2/2012/459 z dnia 23 marca 2012 roku.

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) – na rok 2013 wysokość wpływów z podatku została przyjęta zgodnie z pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/9/2012 z dnia 10

października 2012 roku w kwocie: 2.346.640 zł, tj. 37,42% udziału. Kalkulując wielkości udziałów na lata następne przyjęto wzrost tych wielkości o stopień inflacji (zgodnie z wytycznymi dotyczącymi założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jst z 17 maja 2012 r.) tj. (2014 – 2,3%; 2015 – 2,5%; 2016 – 2,5%; 2017 – 2,5%; 2018 – 2,4%; 2019 – 2,4%; 2020 – 2,4%).

- 4) subwencja ogólna - roczna planowana kwota subwencji ogólnej na 2012 rok dla Gminy Chodzież wynosi:

- część oświatowa	2.715.859 zł
- część wyrównawcza	1.740.145 zł
➤ kwota podstawowa	831.445 zł
➤ kwota uzupełniająca	908.700 zł
- część równoważąca	20.714 zł

Zwiększono plan finansowy na rok 2012 dotyczący subwencji oświatowej o kwotę: 60.050 zł – zgodnie z pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/2/2012/459 z dnia 23 marca 2012 roku. Zaplanowana kwota subwencji oświatowej na następne lata pozostaje na poziomie kwot przyjętych w projekcie WPF.

Subwencja ogólna - roczna planowana kwota subwencji ogólnej na 2013 rok dla Gminy Chodzież zgodnie z pismem Ministra Finansów nr ST3/4820/9/2012 z dnia 10 października 2012 roku wynosi:

- część oświatowa	2.830.620 zł
- część wyrównawcza	1.192.957 zł
➤ kwota podstawowa	215.908 zł
➤ kwota uzupełniająca	977.049 zł
- część równoważąca	20.494 zł

W związku z przewidywanym wzrostem liczby uczniów uczących się w gminie subwencja oświatowa wykazuje tendencję wzrostową – poza wzrostem liczby uczniów przyjęto wzrost kwoty subwencji na jednego ucznia o 3%. Od roku 2015 kwota subwencji pozostaje na niezmiennym poziomie, gdyż trudno jest przewidzieć sytuację gminy na tak odległy okres.

Kwota subwencji wyrównawczej na rok 2012 oraz równoważącej w stosunku do roku 2011 wzrosła jednak na kolejne lata prognozowany jest spadek wielkości subwencji na o 10% a od 2015 roku w związku z odległym okresem przyjmuje się stałą kwotę subwencji;

- 5) udziały w podatkach pobieranych przez urzędy skarbowe – gmina nie ma wpływu na kształtowanie się tych wielkości stąd przyjęto plan na kolejne lata na podstawie przewidywanego wykonania lub planu roku bieżącego i utrzymano te wielkości na stałym poziomie;
- 6) wpływy z podatków lokalnych od osób fizycznych i prawnych - prognozując te wpływy przyjęto wskaźnik inflacji.

Dochody z podatku rolnego zależą głównie od średniej cena skupu żyta za okres pierwszych trzech kwartałów roku poprzedzającego rok podatkowy, ogłoszonej w komunikacie prezesa GUS.

Dochody z podatku leśnego zależą głównie od wysokości stawki na dany rok ustalonej na podstawie średniej ceny sprzedaży drewna, obliczonej według średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy, ogłoszonej w komunikacie prezesa GUS.

Rada Gminy może podjąć uchwałę w sprawie obniżenia ceny 1q żyta oraz ceny 1m³ drewna. Dokonano zmiany wysokości planowanych wpływów z podatków lokalnych w roku 2012 zgodnie z uchwałą budżetową oraz zgodnie z podjętymi uchwałami Rady Gminy na rok 2012.

Na etapie prac nad projektem na rok 2013 Rada Gminy nie podjęła uchwały w sprawie obniżenia ceny 1q żyta oraz ceny 1m³ drewna.

W przypadku stawek podatku od środków transportowych obowiązuje nadal Uchwała Nr XI/64/10 z 29-10-2010 r. Rady Gminy Chodzież – prognozowane wpływy na rok 2013 uległy zwiększeniu w związku z większą liczbą środków transportowych, które podlegają opodatkowaniu.

Rada Gminy Chodzież Uchwałą Nr XII/83/12 w dniu 22-10-2012 uchwaliła stawki podatku od nieruchomości – prognozując wpływy przyjęto nowe stawki oraz jako podstawę opodatkowania stan z 30-09-2012 r.

- 7) dochody ze sprzedaży majątku zostały zaplanowane zgodnie z obowiązującymi umowami oraz planowanym do sprzedaży mieniem - terenem przeznaczonym pod zabudowę mieszkaniową – jednorodziną i wielorodzinną zgodnie z podjętą Uchwałą Nr VII/41/10 Rady Gminy w Chodzieży w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Gmina posiada grunty położone w obrębie wsi Rataje, które obecnie (do 2014 roku) są przedmiotem dzierżawy na cele rolne. W roku 2012 planuje się uchwalenie planu miejscowego zagospodarowania terenu i wyposażenie tego terenu w urządzenia infrastruktury technicznej. Tak przygotowane działki budowlane będą udostępnione potencjalnym nabywcom w latach 2013-2014. Zgodnie z uchwałą budżetową wprowadzono środki ze sprzedaży składników majątkowych (*sprzedaż podłogi drewnianej, w kwocie: 500 zł*).

Dochody ze sprzedaży majątku uległy zmniejszeniu na kolejne lata w związku z odstąpieniem od zbycia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

ROK 2013

Przeprowadzono kalkulację planowanych do sprzedaży w 2012 roku, 15 działek w Ratajach o powierzchni ok. 1000 m² po 60 zł/1 m² – pod zabudowę jednorodziną (900.000 zł).

Odstąpiono od zbycia w/w terenów.

Dodatkowo w roku 2013 gmina uzyska wpływy z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości (działki budowlane, lokale mieszkalne) – planowany dochód z tego tytułu zgodnie z postanowieniami umowy wynosi: 4.800 zł oraz 4.000 zł za zbyte grunty rolne.

Wpływy z tytułu spłaty rat na rok 2013 wzrosły w związku z kolejnym zbyciem nieruchomości (lokal mieszkalny) na raty o kwotę: 1.850 zł.

Na rok 2013 przewiduje się wpływy ze zbycia nieruchomości w kwocie: 93.000 zł, tj. po dwa lokale mieszkalne w Stróżewie (8.000 zł) oraz Milczu (30.000 zł), lokal mieszkalny w Kamionce (30.000 zł), działki budowlane w Ratajach i Zacharzynie (25.000 zł).

Planowane wpływy ogółem na rok 2013: 103.650 zł

ROK 2014

Przeprowadzono kalkulację planowanych do sprzedaży w 2014 roku, 10 działek w Ratajach o powierzchni ok. 1000 m² po 70 zł/1 m² – pod zabudowę jednorodziną (700.000 zł).

Odstąpiono od zbycia w/w terenów.

Dodatkowo podobnie jak w roku 2013 gmina uzyska wpływy z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości (działki budowlane, budynki mieszkalne) – planowany dochód z tego tytułu zgodnie z postanowieniami umowy wynosi: 4.150 zł oraz 4.000 zł za zbyte grunty rolne.

Wpływy z tytułu spłaty rat na rok 2014 wzrosły w związku z kolejnym zbyciem nieruchomości na raty o kwotę: 1.050 zł oraz ulegają zmniejszeniu o 4.000 zł za zbyte grunty w związku z wcześniejszą spłatą.

ROK 2015

Przeprowadzono kalkulację planowanego do sprzedaży w 2015 roku, terenu w Ratajach pod zabudowę wielorodzinną (teren o powierzchni 10.000 m² po 40 zł/1 m² – 400.000 zł.)

Odstąpiono od zbycia w/w terenów.

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości kształtują się w wysokości: 3.790 zł. Wzrastają dochody z tytułu spłaty rat o kwotę: 1.050 zł.

ROK 2016

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2016 wynoszą: 1.000 zł. Wzrastają dochody z tytułu spłaty rat o kwotę: 2.340 zł.

ROK 2017

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2017 wynoszą: 1.000 zł. Wzrastają dochody z tytułu spłaty rat o kwotę: 2.340 zł.

ROK 2018

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2018 wynoszą: 1.000 zł. Wzrastają dochody z tytułu spłaty rat o kwotę: 2.340 zł.

ROK 2019

Dochody z tytułu spłaty rat za zbyte w latach wcześniejszych nieruchomości przypadające na rok 2019 wynoszą: 1.000 zł.

Na lata następne nie zostały zaplanowane dochody majątkowe gdyż trudno jest przewidzieć zdarzenia gospodarcze na tak odległy okres.

- 9) wpływy z dzierżawy m.in. lokali użytkowych, mieszkalnych, gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości – na rok 2012 przyjęto w kwocie: 54.751 zł, planowane kwoty wynikają z zawartych umów z najemcami (dzierżawcami) oraz są zgodne z:

- Zarządzeniem Nr 45/2007 Wójta Gminy Chodzież z dnia 27 czerwca 2007 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek czynszu za lokale mieszkalne oraz lokale socjalne (*stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej*);
- Uchwałą Nr VIII/59/09 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 29 grudnia 2009 roku w sprawie zasad najmu oraz ustalania opłat za lokale użytkowe (*stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej – waloryzacja następować będzie corocznie po opublikowaniu wskaźnika inflacji*);
- Uchwałą Nr VII/37/2000 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 17 sierpnia 2000 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek za dzierżawę gruntów wchodzących w skład mienia komunalnego na terenie gminy Chodzież;

W kolejnych latach przewiduje się (co wynika również z zawartych umów) wzrost dochodów z najmu i dzierżawy o stopień inflacji poza wynajmem sali w GOK w Ratajach gdzie przyjmuje się wpływy na stałym poziomie.

Wpływy z dzierżawy m.in. lokali użytkowych, mieszkalnych, gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości – na rok 2013 przyjęto w kwocie: 66.098 zł, planowane kwoty wynikają z zawartych umów z najemcami (dzierżawcami) oraz są zgodne z:

- Zarządzeniem Nr 193/2012 Wójta Gminy Chodzież z dnia 17 sierpnia 2012 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek czynszu za lokale mieszkalne oraz lokale socjalne (*stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej*);
- Uchwałą Nr IX/66/12 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 7 września 2012 roku w sprawie zasad najmu oraz ustalania opłat za lokale użytkowe (*stawka czynszu została ustalona za 1 m² powierzchni użytkowej – waloryzacja następować będzie corocznie po opublikowaniu wskaźnika inflacji*);
- Uchwałą Nr VI/37/2000 Rady Gminy w Chodzieży z dnia 17 sierpnia 2000 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek za dzierżawę gruntów wchodzących w skład mienia komunalnego na terenie gminy Chodzież;

Wpływy z najmu sal w jednostkach oświatowych, na rok 2013 przyjęto zgodnie z podpisanymi umowami najmu w kwocie: 48.000 zł.

Wpływy z najmu sali na świetlicach na rok 2013 przyjęto w wysokości: 11.000 zł - prognozowane wpływy dodatkowo zwiększono w związku z oddaniem świetlicy w Milczu. Kalkulacja wpływów dokonana jest zgodnie ze stawkami opłat za wynajęcie świetlic, ujętymi w regulaminach świetlic w Ratajach oraz w Stróżewie (Zarządzenie Nr 15/2011 z dnia 11-01-2011 r. oraz Nr 143/2012 z 16-03-2012 r.).

- 10) wpływy z usług za wykorzystanie mediów podczas wynajmu sali w GOK w Ratajach – na lata kolejne zostały zwiększone o stopień inflacji.

Wpływy z usług za wykorzystanie mediów podczas wynajmu sali w GOK w Ratajach, sali w Stróżewie oraz sali w Milczu - na rok 2013 - przyjęto w wysokości: 5.000 zł – na lata kolejne zostały zwiększone o stopień inflacji.

- 11) wpływy z usług (*dot. usług pocztowych*) na rok 2013 przyjęto w wysokości średnich wpływów z lat poprzednich z uwzględnieniem wzrostu cen w kwocie: 5.200 zł - prognoza na kolejne lata ustalona została z uwzględnieniem stopy inflacji;

- 12) wpływy za wyżywienie dzieci w przedszkolu wysokości: 62.000 zł (*na podstawie Zarządzenia Nr 10/2011 Dyrektora ZSP w Stróżewie z dnia 1 września 2011 roku w sprawie ustalenia zasad korzystania ze stołówki przedszkolnej w Przedszkolu w Stróżewie*) – na lata kolejne zostały zwiększone o stopień inflacji.

Wpływy za wyżywienie dzieci w przedszkolu w roku 2013 prognozuje się w wysokości: 56.000 zł – kwota jest niższa niż w roku 2012 w związku z mniejszym zainteresowaniem – na lata kolejne wpływy zostały zwiększone o stopień inflacji.

- 13) wpływy z tytułu pomocy finansowej otrzymanej z powiatu chodzieskiego z przeznaczeniem na dowozy uczniów do gimnazjum w Ratajach w wysokości: 68.000 zł (zgodnie z Uchwałą Nr X/81/2011 Rady Powiatu Chodzieskiego z dnia 26 października 2011 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Chodzież na częściowe pokrycie kosztów dowozu młodzieży do Gimnazjum w Zespole Szkół Licealno-Gimnazjalnych im. J. Wybickiego w Ratajach oraz porozumienia z dnia 23 czerwca 2005 r., ze zmianami) – na lata kolejne zostały zwiększone o stopień inflacji;
Wpływy z tytułu pomocy finansowej otrzymanej z powiatu chodzieskiego na rok 2013, z przeznaczeniem na dowozy uczniów do gimnazjum w Ratajach przyjmuje się w wysokości: 72.400 zł (zgodnie z porozumieniem z dnia 23 czerwca 2005 r. ze zmianami) – na lata kolejne zostały zwiększone o stopień inflacji;
- 14) na niezmiennym poziomie w latach 2013 do 2020 prognozuje się wpływy z tytułu:
- czynszu dzierżawnego za dzierżawę obwodów łowieckich połączonych wydzielonych przez Starostę Chodzieskiego (wielkość uzależniona jest od średniej ceny skupu żyta);
 - opłat rocznych za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych (14 działek) – zgodnie z podpisanymi umowami (planowane wielkości w stosunku do roku 2012 wzrosły w związku z przeprowadzeniem aktualizacji dotychczasowych opłat rocznych zgodnie z przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami)
 - wpływów z tytułu administrowania cmentarzem komunalnym (tzw. pokładne). Wysokość zaplanowanych środków została ustalona na poziomie przewidywanego wykonania roku 2012, stawki opłaty za miejsca pogrzebowe zostały ustalone na podstawie Zarządzenie Nr 159/2012 Wójta Gminy Chodzież z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalenia opłat cmentarnych na cmentarzach komunalnych na terenie gminy Chodzież oraz korzystania z domu pogrzebowego w Stróżewie i Milczu;
 - wpływów z usług (zwroty kosztów utrzymania porządku w budynku wspólnoty) - prognoza na kolejne lata ustalona została na poziomie przewidywanego wykonania w roku 2012;
 - wpływów z opłat od posiadania psów - prognoza na kolejne lata ustalona została na poziomie przewidywanego wykonania w roku 2012;
 - z opłaty skarbowej, eksploatacyjnej, wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu - prognoza na rok 2013 ustalona została na podstawie kalkulacji przewidywanych wpływów;
 - odsetek od nieterminowych wpłat podatków i opłat – plan utrzymany na poziomie przewidywanego wykonania roku 2012;
 - odsetek od środków na rachunku bankowym (prognoza na rok 2013 jest niższa od planu po zmianach z roku 2012 w związku z możliwością lokowania w roku bieżącym wolnych środków);
 - wpływów z różnych dochodów tj. wynagrodzenie dla płatnika zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (1.080 zł);
 - planowane wpływy z opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola – 11.000 zł (na podstawie Uchwały Nr III/9/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 25 marca 2011 roku) - planowane wpływy na rok 2013 są wyższe w związku z utworzeniem dodatkowego oddziału – na kolejne lata przyjmuje się wpływy na stałym poziomie;
 - dochodów należnych JST z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami;
 - wpływów związanych z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska;
 - wpływów z opłaty produktowej;
- 15) W roku 2013 wprowadzone zostały środki pomocy finansowej na realizację operacji „Budowa wieży widokowej w Nietuszkowie” realizowanej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013 (zgodnie z umową zawartą w dniu 9 maja 2012 r. z Samorządem Województwa).

Wielkości dochodów dostosowano do wysokości zawartych w uchwale budżetowej na rok 2012.

Wartości przyjęte w WPF w zakresie wydatków:

Planowane wydatki na rok 2012 są zgodne z wielkościami przedstawionymi w uchwale budżetowej. W roku 2013 planuje się wydatki bieżące zgodnie z wartościami zawartymi w projekcie uchwały budżetowej na rok 2013 - w tych wydatkach została doliczona dodatkowo kwota realizowanego przedsięwzięcia dotyczącego rekultywacji zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kamionce.

W kolejnych latach przyjęto wzrost wydatków bieżących (bez odselek i prowizji od kredytów i pożyczek) o stopień inflacji (zgodnie z wytycznymi dotyczącymi założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jst z 17 maja 2012 r.) tj. (2014 – 2,3%; 2015 – 2,5%; 2016 – 2,5%; 2017 – 2,5%; 2018 – 2,4%; 2019 – 2,4%; 2020 – 2,4%).

W przypadku wynagrodzeń i składek od nich naliczanych - przyjęto średni wzrost wynagrodzeń w kolejnych latach o 2%.

W roku 2012 dostosowano wydatki bieżące do wysokości zawartych w uchwale budżetowej.

Wydatki objęte limitem zgodnie z art. 226 ust.4 ufp dotyczą:

WYDATKÓW BIEŻĄCYCH

- zgodnie z zawartą umową z Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o. Gmina Chodzież zobowiązała się do ponoszenia kosztów opieki autorskiej nad programem „LEX dla Samorządu Terytorialnego on-line” – umowa została zawarta w celu uzyskania bieżącego dostępu do aktualnej bazy przepisów prawnych; płatności zostały zaplanowane w równych kwotach na rok 2011, 2012, 2013 w wysokości: 9.873 zł (łącznie: 29.619 zł);

- zgodnie z decyzją Starosty Chodzieskiego dotyczącą zamknięcia składowiska odpadów w Kamionce, Gmina Chodzież została zobowiązana w określony technicznie sposób do zamknięcia składowiska zgodnie z załączonym harmonogramem działań związanych z rekultywacją składowiska, czyli przywróceniem wartości przyrodniczych terenu. Do wykonania zadania pozostał III etap związany z rekultywacją biologiczną, tj. zadarnianie wierzchołki składowiska, posadzenie drzew i krzewów – prace powinny zostać zakończone do 31 grudnia 2014 roku.

W roku 2012 wprowadzono dodatkowo na to zadanie kwotę 10.603 zł w związku z koniecznością wykonania odprowadzenia wody i umocnienia skarpy w celu odprowadzenia wody z czaszy wysypiska.

Dokonano przesunięcia nakładów na realizację III etapu rekultywacji na rok 2013 - 900.000 zł

- zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach na rok 2013 należy zaplanować koszty związane z odbiorem i transportem odpadów komunalnych – w limicie na rok 2013 (II półrocze) przyjęto kwotę w wysokości: 250.000 zł oraz na rok 2014 (I półrocze) – 250.000 zł, na podstawie wstępnej kalkulacji przewidywanych kosztów. W związku z brakiem danych dotyczących wielkości ponoszonych opłat limit na II półrocze 2014 roku i lata kolejne zostanie wprowadzony po analizie wydatków w I półroczu 2013 roku.

WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH

Do realizacji w budżecie Gminy Chodzież na kolejne lata zostały przewidziane zadania pn.:

- 1) „Budowa wiejskiego klubu kultury w Milczu” realizowanego zgodnie ze złożonym wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Głównym celem operacji jest wzrost aktywności kulturalnej oraz wzrost integracji mieszkańców sołectwa Milcz. Budynek ma powstać od podstaw. W całości przeznaczony będzie na potrzeby wiejskiego klubu kultury. Maksymalny poziom dofinansowania to 75% kosztów kwalifikowanych – wnioskowana kwota pomocy to 496.038 zł. Przewiduje się limity wydatków w roku 2011 w kwocie: 800.000 zł oraz w roku 2012 w wysokości 550.000 zł. Łączne nakłady na realizację zadania zwiększono o kwotę 124,34 zł na pokrycie kosztów odbioru technicznego przyłącza wodociągowego oraz zużycia wody, które poniesiono w roku 2011. Na rok 2012 zwiększono limit wydatków o kwotę: 800.000 zł w związku z brakiem

rozliczeń w roku poprzednim. Umniejszono nakłady na realizację zadania o kwotę 122.181 zł w związku z mniejszymi niż przewidywano kosztami kwalifikowanymi (§ 6058).

Umniejszono nakłady na realizację zadania o kwotę 200.000 zł w związku z mniejszymi niż przewidywano kosztami realizacji zadania (§ 6059).

- 2) „Rataje – Wiejski Ośrodek Kultury z centrum konferencyjnym” planowanego do realizacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Głównym celem operacji jest wzrost aktywności kulturalnej oraz wzrost integracji mieszkańców sołectwa Rataje. Budynek ma powstać od podstaw. W całości przeznaczony będzie na potrzeby wiejskiego klubu kultury. Przewiduje się limity wydatków w roku 2011 w kwocie: 28.500 zł, w roku 2013 w kwocie: 600.000 zł oraz w roku 2014 w wysokości 700.000 zł. W przypadku nie otrzymania dofinansowania zadanie nie zostanie zrealizowane. Łączne nakłady zmniejszyły się w związku z niższymi kosztami poniesionymi w roku 2011, tj. 27.921 zł o kwotę: 579 zł. Następuje przesunięcie nakładów na realizację zadania na lata 2015, w kwocie: 600.000 zł oraz 2016, w kwocie: 700.000 zł. W związku z brakiem możliwości finansowych gminy następuje wycofanie z realizacji w/w zadania. W przypadku pojawienia się możliwości dofinansowania zadanie zostanie ponownie wprowadzone.
- 3) „Nietuszkowo – budowa wieży widokowej” planowanego do realizacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 LIDER. Celem operacji jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspakajanie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców, promowanie obszarów wiejskich oraz wzrost atrakcyjności turystycznej. W ramach zadania wykonany zostanie budynek wieży oraz zagospodarowany teren (*ławki parkowe, dojścia z kostki polbrukowej, zieleni*). Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 107.552,20 zł. Środki w wysokości: 7.552,20 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2012 przewiduje się limit w kwocie: 100.000 zł. W związku z opóźnieniami w realizacji zadania następuje przesunięcie i zwiększenie środków na realizację operacji na rok 2013. Planuje się łączne nakłady po zmianach w wysokości: 199.552,20 zł, w tym na: rok 2012 – 2.000 zł oraz rok 2013 – 190.000 zł.
- 4) „Modernizacja świetlicy wiejskiej w Strzelcach” planowanego do realizacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Celem projektu jest wzrost aktywności kulturalnej oraz integracji mieszkańców. W ramach zadania zostaną wykonane ściany pomiędzy salą wiejską a kaplicą, ściany w części dobudowy sali wiejskiej, ściany działowe, podciągi stalowe, kominy, stropodach, daszek nad wejściem do kaplicy, izolacje cieplną i przeciwwilgociową, tynki, posadzki, stolarka okienna i drzwiowa, instalacje wod-kan, c.o. i elektroinstalacyjna. Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 209.799,10 zł. Środki w wysokości: 9.799,10 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2012 przewiduje się limit w kwocie: 200.000 zł. Następuje przesunięcie środków na realizację operacji na rok 2013. Łączne nakłady na to przedsięwzięcie zwiększono do wysokości: 609.799,10 zł. Środki w wysokości: 9.799,10 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 600.000 zł. Przedsięwzięcie zgłoszone zostanie do dofinansowania w działania Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W przypadku braku dofinansowania zadanie zostanie wykonane ze środków własnych, w mniejszym zakresie prac.
- 5) „Milcz – budowa drogi gminnej nr 191004P” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych nakładów zostanie wykonana dokumentacja oraz opłacone koszty budowy drogi o długości ok. 1,480 km Dodatkowo

wybudowane zostaną: chodnik, rondo, parking, zatoki, przejścia dla pieszych oraz oświetlenie drogowe.

Łączne nakłady na ten cel przewiduje się w wysokości: 2.037.214 zł. W roku 2012 przyjęto kwotę: 37.214 zł na sporządzenie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit wydatków w wysokości: 2.000.000 zł. W przypadku nie otrzymania dofinansowania zadanie nie zostanie zrealizowane.

Po dokonaniu weryfikacji umniejszono łączne nakłady do wysokości: 2.007.214 zł. W roku 2012 przyjęto kwotę: 37.214 zł na sporządzenie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit wydatków w wysokości: 1.970.000 zł. W przypadku nie otrzymania dofinansowania zadanie nie zostanie zrealizowane.

- 6) „Podanin – budowa ścieżki pieszo-rowerowej” – w roku 2009 została przygotowana dokumentacja na budowę chodnika przeznaczanego do ruchu pieszego i rowerowego o długości ok. 1 km i szerokości 2,5m z kostki betonowej, kontynuacja zadania przewidziana jest na rok 2013. Celem inwestycji jest poprawa bezpieczeństwa na drodze krajowej nr 11 w miejscowości Podanin poprzez odciążenie drogi od ruchu pieszo-rowerowego, który ma się odbywać na planowanej do wykonania ścieżce.

Łączne nakłady zmniejszyły się w związku z niższymi kosztami poniesionymi w latach poprzednich, tj. 18.250 zł o kwotę: 7.240 zł.

Dokonano przesunięcia limitu wydatku w wysokości: 420.000 zł na w/w zadanie na rok 2015.

- 7) „Budowa drogi gminnej Zacharzyn-Konstantynowo” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych nakładów zostanie wykonana dokumentacja oraz opłacone koszty budowy drogi o długości ok. 1,714 km (*chodnik, zjazdy do posesji i na drogi przyległe, parking oraz rondo*).

Łączne nakłady zmniejszyły się w związku z niższymi kosztami poniesionymi w roku 2011, tj. 10.827,60 zł o kwotę: 172,40 zł.

Nakłady przewidziane na rok 2012 (1.050.000 zł) zostały umniejszone o 200.000 zł w związku z mniejszymi niż przewidywano kosztami realizacji zadania.

Po ostatecznym rozliczeniu zadania ponownie umniejszono nakłady o kwotę: 19.475 zł.

- 8) „Rataje, ul. Skryta – budowa drogi” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych środków wykonana zostanie kanalizacja deszczowa oraz nawierzchnia z kostki betonowej. Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 619.450 zł. Środki w wysokości: 18.450 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2012 przewiduje się limit w kwocie: 601.000 zł.

Zwiększono nakłady na realizację zadania o kwotę: 33.000 zł w związku z sygnalizowaną przez wykonawcę koniecznością wykonania prac dodatkowych.

- 9) „Strzelce – budowa drogi (dz. 1/7 k/Zakładu Rolnego)” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych środków wykonana zostanie nawierzchnia bitumiczna o długości 340 mb i szerokości od 4,5 m do 5,5 m. Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 374.530 zł. Środki w wysokości: 13.530 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2012 przewiduje się limit w kwocie: 361.000 zł. Następuje przesunięcie środków na realizację operacji na rok 2014.

Zwiększono łączne nakłady na w/w zadanie do wysokości: 523.530 zł. Środki w wysokości: 13.530 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 10.000 zł oraz na rok 2014 w wysokości: 500.000 zł.

- 10) „Stróżewice – droga dojazdowa do pól (166/165)” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych środków

wykonana zostanie nawierzchnia z betonu asfaltowego o długości 1.066,81 m (droga dla rolników oraz dojazd do posesji).

Łączne nakłady na ten cel przyjęto w wysokości: 769.710 zł. Środki w wysokości: 9.710 zł zostały wydatkowane w roku 2010 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 760.000 zł.

- 11) „Zacharzyn – przebudowa drogi (dojazd do ORLIKA)” – celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu i jakości drogi oraz bezpieczeństwa ruchu – w ramach zaplanowanych środków wykonana zostanie droga utwardzona z kostki betonowej o długości 258 mb i szerokości 5,5 m. Łączne nakłady na ten cel przyjęto w wysokości: 345.250 zł. Środki w wysokości: 5.250 zł zostały wydatkowane w roku 2010 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 5.000 zł oraz na rok 2015 w wysokości: 335.000 zł.
- 12) „Dach na budynku Szkoły Podstawowej w Oleśnicy” – celem przedsięwzięcia jest zabezpieczenie budynku przed dalszym niszczeniem – w ramach zaplanowanych środków zostanie wymienione częściowo pokrycie dachowe. Łączne nakłady na to przedsięwzięcie przyjęto w kwocie: 142.740,50 zł. Środki w wysokości: 2.740,50 zł zostały wydatkowane w roku 2011 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2012 przewiduje się limit w kwocie: 140.000 zł. Zwiększono nakłady na rok 2012 w wysokości: 12.700 zł w związku z większymi kosztami (po rozstrzygnięciu przetargu) samych prac.
- 13) „Milcz – adaptacja sali wiejskiej na mieszkania socjalne” – celem przedsięwzięcia jest stworzenie lokali socjalnych. Łączne nakłady na ten cel przyjęto w kwocie: 418.710,20 zł. Środki w wysokości: 13.210,20 zł wydatkowano na sporządzenie dokumentacji projektowej w roku 2011, natomiast na rok 2012 planuje się środki w wysokości: 5.500 zł, z przeznaczeniem na sporządzenie kosztorysów oraz w roku 2013 przyjęto limit w wysokości: 400.000 zł, na wykonanie prac w budynku, z uwzględnieniem kosztów nadzoru.
- 14) „Modernizacja budynku Urzędu Gminy” – celem przedsięwzięcia jest stworzenie nowych miejsc parkingowych – w ramach zaplanowanych środków zostanie przełożona oraz zmodernizowana kanalizacja deszczowa oraz powiększony parking. Łączne nakłady na ten cel przyjęto w wysokości: 20.198 zł. Środki w wysokości: 3.198 zł zostały wydatkowane w roku 2012 na przygotowanie dokumentacji, natomiast na rok 2013 przewiduje się limit w kwocie: 17.000 zł

Wydatki majątkowe poza limitem planuje się do wysokości środków pozostających do dyspozycji na zadania inwestycyjne. Nie zostały one dokładnie określone, ale potrzeby gminy są w tym zakresie wysokie i z pewnością zostaną odpowiednio rozdysponowane w poszczególnych latach.

W przypadku braku dofinansowania ze środków unijnych na określone przedsięwzięcia zadania nie zostaną zrealizowane (*wykreślone*) i tym samym kwota planowanego deficytu ulegnie zmniejszeniu.

Na rok 2013 przyjęto wielkość przychodów z tytułu kredytów i pożyczek w wysokości: 3.000.000 zł. W przypadku uzyskania dofinansowania na wprowadzone do realizacji przedsięwzięcia kwota przychodów z kredytów zostanie umniejszona.

Przychody w roku 2012 zostały również zwiększone o kwotę wolnych środków w wysokości: 1.560.000 zł, zaplanowaną w roku 2011 jako rozchód – przelewy na rachunki lokat.

Wprowadzono na pokrycie deficytu środki nadwyżki z roku poprzedniego (315.655 zł) oraz kwotę wolnych środków w wysokości: 1.796.181 zł, rezygnując jednocześnie z przychodów z zaciąganych kredytów i pożyczek (600.000 zł).

Dostosowano wielkości przychodów do wysokości przyjętych w uchwale budżetowej na rok 2012 – umniejszono deficyt o kwotę: 484.877 zł. Zmniejszono środki na pokrycie deficytu: brak zaangażowania środków z nadwyżki (315.655 zł) oraz częściowo kwoty wolnych środków w wysokości: 169.222 zł

Dostosowano wielkości przychodów do wysokości przyjętych w uchwale budżetowej na rok 2012 – umniejszono deficyt o kwotę: 120.862 zł.

Dostosowano wielkości przychodów do wysokości przyjętych w uchwale budżetowej na rok 2012 – umniejszono deficyt o kwotę: 600.000 zł.

Dostosowano wielkości przychodów do wysokości przyjętych w uchwale budżetowej na rok 2012.

Rozchody zostały zaplanowane zgodnie z harmonogramem spłat pożyczek i kredytów zawartym w podpisanych umowach oraz przewidywaną spłatą planowanych do zaciągnięcia kredytów.

Prognozę kształtowania się łącznej kwoty długu publicznego Gminy Chodzież na rok 2012 i lata kolejne przedstawia załączona Tabela Nr 1.

W roku 2012 gmina uzyskała umorzenie raty pożyczki na zadanie związane z rekultywacją składowiska odpadów komunalnych w Kamionce w kwocie: 62.120 zł

Dostosowano wielkości rozchodów do wysokości przyjętych w uchwale budżetowej na rok 2012 – wprowadzono pozycję przelewy na rachunki lokat w kwocie: 1.400.000 zł.

Wydatki bieżące na obsługę długu zostały zaplanowane przyjmując następujące założenia dotyczące wysokości naliczanych odsetek:

- przyjęte oprocentowanie kredytów – 6,10% rocznie;
- przyjęte oprocentowanie pożyczki z WFOŚiGW - 3,5% rocznie.

Projekt

z dnia 20 grudnia 2012 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XVI.../12
RADY GMINY CHODZIEŻ**

z dnia 28 grudnia 2012 r.

**zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych
na lata 2012-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. nr 142, poz. 1591 ze zm.) w związku z art. 7 pkt 5 i 14 oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.) Rada Gminy Chodzież uchwała, co następuje:

§ 1. W załączniku do uchwały Nr VI/47/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 maja 2012r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2020 wprowadza się następujące zmiany:

1. W pkt VI ust.1 ppkt 1 lit. a) otrzymuje brzmienie: "a) do zakupu sprzętu ułatwiającego naukę uczniowi niepełnosprawnemu ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi."

2. W pkt VI ust.1 ppkt 2 lit. a) dodaje się słowo "dofinansowanie"

3. W pkt VI ust. 2 lit. d) otrzymuje brzmienie: "d) podstawą udzielenia pomocy jest umowa o dofinansowanie podpiswana pomiędzy Wnioskodawcą/Ośrodkiem/j.s.t. prowadzącą ośrodek, które świadczą usługi rehabilitacyjne a Gminą Chodzież. Umowa określi szczegółowe warunki realizacji przyznanej pomocy."

3. W pkt VI ust. 2 lit. e) otrzymuje brzmienie: "e) Prawo do pomocy przysługuje wnioskodawcy, którego miesięczna wysokość dochodu liczonego na podstawie ustawy o pomocy społecznej na osobę w rodzinie nie przekracza 45% minimalnego wynagrodzenia za pracę. W przypadku wnioskodawcy, którego miesięczny dochód liczony na podstawie ustawy o pomocy społecznej na osobę w rodzinie przekracza 45% minimalnego wynagrodzenia za pracę, możliwe jest udzielenie pomocy finansowej w ramach działania nr 3 Programu- rozszerzenie dostępu do usług rehabilitacyjnych, pod warunkiem zwrotu od świadczeniobiorcy 80% wysokości poniesionych wydatków."

4. W pkt VI ust. 3 ppkt 1 lit. a) otrzymuje brzmienie: "a) pomoc może być przyznana uczącym się niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w którym ukończy 24 rok życia.

5. W pkt VI ust. 3 ppkt 2 lit. b) otrzymuje brzmienie: "b) dofinansowanie związane z uczestnictwem w zabiegach rehabilitacyjnych przyznawane jest na okres 10 miesięcy(z wyłączeniem lipca i sierpnia) nie dłużej jednak niż do 31 grudnia danego roku budżetowego. Dofinansowanie przyznawane jest w okresach miesięcznych i wynosi maksymalnie 300,00zł. w uzasadnionych przypadkach tj. udokumentowania wysokich kosztów ponoszonych w związku z leczeniem i rehabilitacją dziecka lub zdarzeniami losowymi, kwota ta może być wyższa (nie dotyczy zapisów pkt VI ppkt 2 lit. e)."

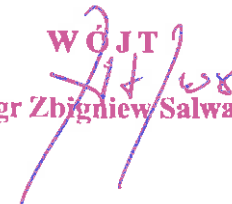
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chodzież.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie
do uchwały Nr XV/.../12
Rady Gminy Chodzież
z dnia 28 grudnia 2012r.

**zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Działań na rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2012-2020**

W Gminie Chodzież do chwili obecnej obowiązywały i były realizowane zapisy Gminnego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2020. Jednak obecnie, z uwagi na konieczność wprowadzenia zapisów umożliwiających korzystanie szerszemu gronu osób niepełnosprawnych powstała potrzeba opracowania zmian w/w Programu. Stąd też przyjęcie powyższego projektu jest zasadne.

WÓJT

mgr Zbigniew Salwa

**Uchwała Nr XIV/102/12
Rady Gminy Chodzież
z dnia 7 grudnia 2012 roku**

w sprawie zmiany budżetu gminy Chodzież na rok 2012

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 i 9 lit. i, pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 212, 214, 215 i 235-237 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz.1240 z późn. zm.) Rada Gminy Chodzież uchwala, co następuje:

§ 1. W budżecie Gminy Chodzież uchwalonym w dniu 29 grudnia 2011 r. uchwałą Nr XV/104/11 Rady Gminy Chodzież zmienionym uchwałą Nr I/10/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 30 stycznia 2012 r., uchwałą Nr II/23/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 28 lutego 2012 r., uchwałą Nr III/33/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 30 marca 2012 r., uchwałą Nr IV/40/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 20 kwietnia 2012 r., uchwałą Nr V/46/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 17 maja 2012 r., uchwałą Nr VII/54/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 15 czerwca 2012 r., uchwałą Nr VIII/64/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 20 lipca 2012 r., uchwałą Nr IX/74/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 7 września 2012 r., uchwałą Nr X/79/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 28 września 2012 r., uchwałą Nr XII/88/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 22 października 2012 r.; uchwałą Nr XIII/97/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 12 listopada 2012 r., uchwałą Nr XV/102/12 Rady Gminy Chodzież z dnia 7 grudnia 2012 r. oraz zarządzeniem Nr 134/2012 z dnia 15 lutego 2012r., zarządzeniem Nr 157/2012 z dnia 24 kwietnia 2012r., zarządzeniem Nr 180/2012 z dnia 29 czerwca 2012r., zarządzeniem Nr 189/2012 z dnia 14 sierpnia 2012r., zarządzeniem Nr 194/2012 z dnia 17 sierpnia 2012r., zarządzeniem Nr 216/2012 z dnia 28 października 2012r. wprowadza się następujące zmiany:

1. Zwiększa się plan dochodów budżetu Gminy o kwotę: 244.223 zł;

Po wprowadzonych zmianach § 1 Uchwały Nr XV/104/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie budżetu gminy Chodzież na rok 2012 otrzymuje brzmienie:

- „1. Ustala się łączną kwotę dochodów budżetu na rok 2012 w wysokości: 16.189.728 zł,
- dochody bieżące w kwocie: 15.159.890 zł
- dochody majątkowe w wysokości: 1.029.838 zł
2. Dochody budżetu określa załącznik Nr 1 do uchwały.”

3. Zmniejsza się plan wydatków budżetu Gminy o kwotę: 380.737 zł

Po wprowadzonych zmianach § 2 Uchwały Nr XV/104/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie budżetu gminy Chodzież na rok 2012 otrzymuje brzmienie:

- „ 1. Ustala się łączną kwotę wydatków budżetu na rok 2012 w wysokości: 16.971.065 zł,
z tego:
a) wydatki bieżące w wysokości: 12.754.458 zł
b) wydatki majątkowe w wysokości: 4.216.607 zł
2. Wydatki budżetu określa załącznik Nr 2 do uchwały.
3. Wydatki na zadania inwestycyjne określa załącznik Nr 4 do uchwały.”

4. Zmniejsza się deficyt o kwotę: 624.960 zł

i ustala się kwotę: 781.337 zł

Po wprowadzonych zmianach § 3 Uchwały Nr XV/104/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie budżetu gminy Chodzież na rok 2012 otrzymuje brzmienie:

- „1. Ustala się deficyt budżetu gminy w kwocie: 781.337 zł, sfinansowany przychodami z tytułu wolnych środków.
2. Przychody i rozchody budżetu określa załącznik Nr 3 do uchwały.”

5. Załącznik nr 3 do Uchwały Nr XV/104/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie budżetu gminy Chodzież na rok 2012 otrzymuje brzmienie załącznika Nr 3 do niniejszej uchwały.
6. Załącznik nr 8 do Uchwały Nr XV/104/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie budżetu gminy Chodzież na rok 2012 otrzymuje brzmienie załącznika Nr 5 do niniejszej uchwały.
7. Po wprowadzonych zmianach § 11 Uchwały Nr XV/104/11 Rady Gminy Chodzież z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie budżetu gminy Chodzież na rok 2012 otrzymuje brzmienie:

„*Tworzy się rezerwy:*

- | | | | |
|---|------------|---------|-----------|
| 1) <i>ogólna w wysokości:</i> | 169.016 zł | | |
| 2) <i>celowe w wysokości:</i> | 33.060 zł | z tego: | |
| - <i>na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego</i> | | | 33.060 zł |

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chodzież.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Plan dochodów budżetu gminy Chodzież na rok 2012

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
010			Rolnictwo i łowiectwo	481 091,00	481 091,00	0,00
	01095		Pozostała działalność	481 091,00	481 091,00	0,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	6 020,00	6 020,00	0,00
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	4 000,00	4 000,00	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	471 071,00	471 071,00	0,00
600			Transport i łączność	488 863,00	470 863,00	-18 000,00
	60016		Drogi publiczne gminne	488 863,00	470 863,00	-18 000,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	24 100,00	6 100,00	-18 000,00
		2310	Dotacje celowe otrzymane z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	2 500,00	2 500,00	0,00
		6290	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	79 952,00	79 952,00	0,00
		6298	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	33 358,00	33 358,00	0,00
		6330	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin)	223 953,00	223 953,00	0,00
		6630	Dotacje celowe otrzymane z samorządu województwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	125 000,00	125 000,00	0,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	130 274,00	65 344,00	-64 930,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	130 274,00	65 344,00	-64 930,00
		0470	Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	2 138,00	2 138,00	0,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	45 851,00	45 851,00	0,00
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	78 580,00	13 000,00	-65 580,00
		0830	Wpływy z usług	0,00	650,00	650,00
		0920	Pozostałe odsetki	3 105,00	3 105,00	0,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	600,00	600,00	0,00
710			Działalność usługowa	400,00	400,00	0,00
	71095		Pozostała działalność	400,00	400,00	0,00
		0830	Wpływy z usług	400,00	400,00	0,00
750			Administracja publiczna	57 700,00	60 535,00	2 835,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	50 500,00	50 500,00	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	50 500,00	50 500,00	0,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	7 200,00	10 035,00	2 835,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
				Ogółem	Ogółem	Ogółem
		0830	Wpływy z usług	6 000,00	8 000,00	2 000,00
		0920	Pozostałe odsetki	1 200,00	1 200,00	0,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	0,00	835,00	835,00
751			Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	4 595,00	4 595,00	0,00
	75101		Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	852,00	852,00	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	852,00	852,00	0,00
	75109		Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie	3 743,00	3 743,00	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	3 743,00	3 743,00	0,00
756			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	6 595 335,00	6 856 305,00	260 970,00
	75601		Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 305,00	1 305,00	0,00
		0350	Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	1 100,00	1 100,00	0,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	205,00	205,00	0,00
	75615		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	2 196 200,00	2 388 300,00	192 100,00
		0310	Podatek od nieruchomości	1 620 000,00	1 758 000,00	138 000,00
		0320	Podatek rolny	290 000,00	290 000,00	0,00
		0330	Podatek leśny	250 000,00	295 000,00	45 000,00
		0340	Podatek od środków transportowych	35 000,00	41 500,00	6 500,00
		0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	200,00	200,00	0,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	1 000,00	3 600,00	2 600,00
	75616		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilno-prawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych	2 063 492,00	2 118 092,00	54 600,00
		0310	Podatek od nieruchomości	1 410 000,00	1 410 000,00	0,00
		0320	Podatek rolny	410 000,00	410 000,00	0,00
		0330	Podatek leśny	3 392,00	3 392,00	0,00
		0340	Podatek od środków transportowych	110 000,00	136 500,00	26 500,00
		0360	Podatek od spadków i darowizn	3 200,00	3 200,00	0,00
		0370	Oplata od posiadania psów	3 000,00	2 300,00	-700,00
		0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	100 000,00	119 000,00	19 000,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	23 300,00	33 100,00	9 800,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	600,00	600,00	0,00
	75618		Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	130 121,00	132 391,00	2 270,00
		0410	Wpływy z opłaty skarbowej	10 000,00	10 000,00	0,00
		0460	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	3 650,00	4 620,00	970,00
		0480	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	60 375,00	60 375,00	0,00
		0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	56 096,00	56 096,00	0,00
		0920	Pozostałe odsetki	0,00	1 300,00	1 300,00
	75621		Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	2 204 217,00	2 216 217,00	12 000,00
		0010	Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 199 217,00	2 199 217,00	0,00
		0020	Podatek dochodowy od osób prawnych	5 000,00	17 000,00	12 000,00
758			Różne rozliczenia	4 825 505,00	4 883 609,00	58 104,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
	75801		Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	2 811 840,00	2 811 840,00	0,00
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	2 811 840,00	2 811 840,00	0,00
	75807		Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	1 740 145,00	1 740 145,00	0,00
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	1 740 145,00	1 740 145,00	0,00
	75814		Różne rozliczenia finansowe	252 806,00	310 910,00	58 104,00
		0920	Pozostałe odsetki	153 800,00	211 900,00	58 100,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	936,00	940,00	4,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	22 583,00	22 583,00	0,00
		6330	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin)	27 383,00	27 383,00	0,00
		6680	Wpłata środków finansowych z niewykorzystanych w terminie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego	48 104,00	48 104,00	0,00
	75831		Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	20 714,00	20 714,00	0,00
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	20 714,00	20 714,00	0,00
801			Oświata i wychowanie	231 404,00	231 404,00	0,00
	80101		Szkoły podstawowe	104 226,00	104 226,00	0,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	90 226,00	90 226,00	0,00
		0830	Wpływy z usług	3 000,00	3 000,00	0,00
		0960	Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej	11 000,00	11 000,00	0,00
	80104		Przedszkola	6 000,00	6 000,00	0,00
		0830	Wpływy z usług	6 000,00	6 000,00	0,00
	80113		Dowozenie uczniów do szkół	68 000,00	68 000,00	0,00
		2710	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	68 000,00	68 000,00	0,00
	80148		Stołówki szkolne i przedszkolne	53 000,00	53 000,00	0,00
		0830	Wpływy z usług	53 000,00	53 000,00	0,00
	80195		Pozostała działalność	178,00	178,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	178,00	178,00	0,00
852			Pomoc społeczna	2 636 658,00	2 636 658,00	0,00
	85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	20 800,00	20 800,00	0,00
		2020	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	20 800,00	20 800,00	0,00
	85206		Wspieranie rodziny	10 801,00	10 801,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	10 801,00	10 801,00	0,00
	85212		Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 160 896,00	2 160 896,00	0,00
		0920	Pozostałe odsetki	530,00	530,00	0,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	3 266,00	3 266,00	0,00
		0880	Wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	4 500,00	4 500,00	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	2 150 000,00	2 150 000,00	0,00
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz Innych zadań zleconych ustawami	2 600,00	2 600,00	0,00
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby	23 775,00	23 775,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
				Ogółem	Ogółem	Ogółem
			poberające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej.			
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	14 462,00	14 462,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	9 313,00	9 313,00	0,00
85214			Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	45 439,00	45 439,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	45 439,00	45 439,00	0,00
85216			Zasiłki stałe	107 300,00	107 300,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	107 300,00	107 300,00	0,00
85219			Ośrodki pomocy społecznej	59 995,00	59 995,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	59 995,00	59 995,00	0,00
85295			Pozostała działalność	106 550,00	106 550,00	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz Innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	30 600,00	30 600,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	75 950,00	75 950,00	0,00
854			Edukacyjna opieka wychowawcza	76 254,00	76 254,00	0,00
	85415		Pomoc materialna dla uczniów	76 254,00	76 254,00	0,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	76 254,00	76 254,00	0,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	94 971,00	96 201,00	1 230,00
	90002		Gospodarka odpadami	19 500,00	19 500,00	0,00
		2020	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	19 500,00	19 500,00	0,00
	90019		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	9 300,00	9 300,00	0,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	9 300,00	9 300,00	0,00
	90020		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat produktowych	1 840,00	3 070,00	1 230,00
		0400	Wpływy z opłaty produktowej	1 840,00	3 070,00	1 230,00
	90095		Pozostała działalność	64 331,00	64 331,00	0,00
		6290	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	64 331,00	64 331,00	0,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	423 557,00	427 571,00	4 014,00
	92105		Pozostałe zadania w zakresie kultury	7 050,00	6 864,00	-186,00
		0960	Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej	7 050,00	6 864,00	-186,00
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	379 357,00	383 557,00	4 200,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	4 000,00	6 000,00	2 000,00
		0830	Wpływy z usług	1 500,00	3 700,00	2 200,00
		6298	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	373 857,00	373 857,00	0,00
	92195		Pozostała działalność	37 150,00	37 150,00	0,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	250,00	250,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na dzień:07-12-12	Stan na dzień:28-12-12	Zmiana
				Ogółem	Ogółem	Ogółem
		0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	500,00	500,00	0,00
		6298	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	36 400,00	36 400,00	0,00
Razem				15 945 505,00	16 189 728,00	244 223,00

Plan wydatków budżetu gminy Chodzież na rok 2012

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
001			Roľnictwo i łowiactwo	580 071,00	580 071,00	0,00
	01008		Melioracje wodne	5 000,00	5 000,00	0,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	5 000,00	5 000,00	0,00
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	100 000,00	100 000,00	0,00
		6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych	100 000,00	100 000,00	0,00
	01030		Izby roľnicze	14 000,00	14 000,00	0,00
		2850	Wpłaty gmin na rzecz izb roľniczych w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku roľnego	14 000,00	14 000,00	0,00
	01095		Pozostała działalność	471 071,00	471 071,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	2 550,00	2 550,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	439,00	439,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	63,00	63,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	4 485,00	4 485,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 699,00	1 699,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	461 835,00	461 835,00	0,00
600			Transport i łączność	2 643 306,00	2 635 467,00	-27 839,00
	60004		Lokalny transport zbiorowy	50 000,00	50 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	50 000,00	50 000,00	0,00
	60014		Drogi publiczne powiatowe	200 000,00	200 000,00	0,00
		6300	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	200 000,00	200 000,00	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	2 413 306,00	2 385 467,00	-27 839,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	800,00	800,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00	100,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 000,00	4 000,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	67 000,00	67 000,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	231 222,00	231 222,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	110 000,00	110 000,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 924 525,00	1 896 686,00	-27 839,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	25 000,00	25 000,00	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	30 000,00	30 000,00	0,00
		6660	Zwroty dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wydatków a naruszeniem procedur o których mowa w art. 184 ustawy pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości dotyczących wydatków majątkowych	20 659,00	20 659,00	0,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	366 150,00	335 525,00	-30 625,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	366 150,00	335 525,00	-30 625,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	650,00	650,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
				Ogółem	Ogółem	Ogółem
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00	100,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 500,00	3 500,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00	10 000,00	0,00
		4260	Zakup energii	3 200,00	3 200,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	66 000,00	66 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	22 200,00	17 275,00	-4 925,00
		4590	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	1 500,00	0,00	-1 500,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	9 500,00	9 500,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	249 500,00	225 300,00	-24 200,00
710			Działalność usługowa	105 900,00	77 470,00	-28 430,00
	71004		Plany zagospodarowania przestrzennego	47 000,00	47 000,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	15 000,00	15 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	32 000,00	32 000,00	0,00
	71014		Opracowania geodezyjne i kartograficzne	15 000,00	15 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	15 000,00	15 000,00	0,00
	71035		Cmentarze	43 900,00	15 470,00	-28 430,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 700,00	100,00	-1 600,00
		4260	Zakup energii	200,00	0,00	-200,00
		4300	Zakup usług pozostałych	7 000,00	7 000,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	35 000,00	8 370,00	-26 630,00
750			Administracja publiczna	2 272 147,00	2 168 055,00	-104 092,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	68 916,00	68 916,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	53 744,00	53 744,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 430,00	3 430,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 512,00	8 512,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	336,00	336,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 800,00	1 800,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 094,00	1 094,00	0,00
	75022		Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)	96 900,00	96 900,00	0,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	91 400,00	91 400,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00	2 500,00	0,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	1 000,00	1 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	2 000,00	2 000,00	0,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	1 997 665,00	1 897 673,00	-99 992,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	12 790,00	12 790,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 216 550,00	1 116 550,00	-100 000,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	78 640,00	78 640,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	216 600,00	216 600,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	30 876,00	30 876,00	0,00
		4140	Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	9 400,00	9 400,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 500,00	3 500,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	82 500,00	82 500,00	0,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	11 000,00	10 000,00	-1 000,00
		4260	Zakup energii	49 000,00	49 000,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	13 400,00	13 408,00	8,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	3 290,00	3 290,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
		4300	Zakup usług pozostałych	97 815,00	98 315,00	500,00
		4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	5 000,00	5 000,00	0,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	12 200,00	12 200,00	0,00
		4370	Oплата z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej.	5 800,00	5 800,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	28 733,00	29 233,00	500,00
		4420	Podróże służbowe zagraniczne	300,00	300,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	50 706,00	50 706,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	34 780,00	34 780,00	0,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	8 000,00	8 000,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	15 100,00	15 100,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	3 198,00	3 198,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	8 487,00	8 487,00	0,00
	75075		Promocja jednostek samorządu terytorialnego	56 000,00	56 000,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	21 000,00	21 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	35 000,00	35 000,00	0,00
	75095		Pozostała działalność	52 666,00	48 566,00	-4 100,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	27 666,00	27 666,00	0,00
		4100	Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne	25 000,00	20 900,00	-4 100,00
751			Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	4 595,00	4 595,00	0,00
	75101		Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	852,00	852,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	89,00	89,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	511,00	511,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	252,00	252,00	0,00
	75109		Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie	3 743,00	3 743,00	0,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 190,00	2 190,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	85,00	85,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	9,00	9,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	489,00	489,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	606,00	606,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	164,00	164,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	200,00	200,00	0,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	114 783,00	110 783,00	-4 000,00
	75403		Jednostki terenowe Policji	1 000,00	0,00	-1 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 000,00	0,00	-1 000,00
	75405		Komendy powiatowe Policji	3 000,00	0,00	-3 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 000,00	0,00	-3 000,00
	75411		Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	5 500,00	5 500,00	0,00
		6170	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie i dofinansowanie zadań inwestycyjnych	5 500,00	5 500,00	0,00
	75412		Ochotnicze strażys pożarne	99 213,00	99 213,00	0,00
		2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	18 000,00	18 000,00	0,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	4 577,00	4 577,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	273,00	273,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	3 960,00	3 960,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
				Ogółem	Ogółem	Ogółem
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 563,00	9 563,00	0,00
		4260	Zakup energii	8 550,00	8 550,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	4 000,00	4 000,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	3 180,00	3 180,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 950,00	5 950,00	0,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	600,00	600,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	6 050,00	6 050,00	0,00
		6230	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	34 510,00	34 510,00	0,00
	75414		Obrona cywilna	4 500,00	4 500,00	0,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	3 000,00	3 000,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,00	1 500,00	0,00
	75421		Zarządzanie kryzysowe	1 550,00	1 550,00	0,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	1 550,00	1 550,00	0,00
757			Obsługa długu publicznego	220 000,00	220 000,00	0,00
	75702		Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego	220 000,00	220 000,00	0,00
		8110	Odsetki od samorządowych papierów wartościowych lub zaciągniętych przez jednostkę samorządu terytorialnego kredytów i pożyczek	220 000,00	220 000,00	0,00
758			Różne rozliczenia	206 532,00	202 076,00	-4 456,00
	75818		Rezerwy ogólne i celowe	206 532,00	202 076,00	-4 456,00
		4810	Rezerwy	206 532,00	202 076,00	-4 456,00
801			Oświata i wychowanie	4 729 116,00	4 729 116,00	0,00
	80101		Szkoły podstawowe	3 316 693,00	3 316 693,00	0,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	1 404,00	1 404,00	0,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	129 610,00	129 610,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 896 949,00	1 896 949,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	140 100,00	140 100,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	356 850,00	356 850,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	46 230,00	46 230,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	7 500,00	7 500,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	264 949,00	264 949,00	0,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	11 300,00	11 300,00	0,00
		4260	Zakup energii	32 600,00	32 600,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	2 000,00	2 000,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	4 300,00	4 300,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	66 740,00	66 740,00	0,00
		4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	4 850,00	4 850,00	0,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	3 300,00	3 300,00	0,00
		4370	Opłata z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej.	3 300,00	3 300,00	0,00
		4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	1 845,00	1 845,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	2 000,00	2 000,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	1 500,00	1 500,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	145 150,00	145 150,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 500,00	2 500,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
		4780	Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	533,00	533,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	181 583,00	181 583,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	9 600,00	9 600,00	0,00
	80103		Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	314 550,00	314 550,00	0,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	14 660,00	14 660,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	188 760,00	188 760,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	14 600,00	14 600,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	36 598,00	36 598,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	5 614,00	5 614,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	600,00	600,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	13 000,00	13 000,00	0,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	1 500,00	1 500,00	0,00
		4260	Zakup energii	17 700,00	17 700,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	900,00	900,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	7 200,00	7 200,00	0,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	200,00	200,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	400,00	400,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	12 718,00	12 718,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	100,00	100,00	0,00
	80104		Przedszkola	511 471,00	511 471,00	0,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	85 800,00	85 800,00	0,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	17 845,00	17 845,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	266 590,00	266 590,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	17 900,00	17 900,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	50 365,00	50 365,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	7 394,00	7 394,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 200,00	1 200,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	20 796,00	20 796,00	0,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	2 700,00	2 700,00	0,00
		4260	Zakup energii	2 700,00	2 700,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	5 300,00	5 300,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	900,00	900,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	12 140,00	12 140,00	0,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	700,00	700,00	0,00
		4370	Oplata z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej.	700,00	700,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	350,00	350,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	500,00	500,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	17 291,00	17 291,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	300,00	300,00	0,00
	80110		Gimnazja	9 833,00	9 833,00	0,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	1 282,00	1 282,00	0,00
		2320	Dotacje celowe przekazane dla powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	8 551,00	8 551,00	0,00
	80113		Dowózienie uczniów do szkół	418 019,00	418 019,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
				Ogółem	Ogółem	Ogółem
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 500,00	1 500,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	60 687,00	60 687,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	5 100,00	5 100,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	11 231,00	11 231,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 735,00	1 735,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	87 900,00	87 900,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	27 200,00	27 200,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	300,00	300,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	210 466,00	210 466,00	0,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	400,00	400,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	300,00	300,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	7 700,00	7 700,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	2 986,00	2 986,00	0,00
		4780	Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	514,00	514,00	0,00
	80146		Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	20 166,00	20 166,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00	2 500,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	7 000,00	7 000,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 466,00	1 466,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	9 200,00	9 200,00	0,00
	80148		Stołówki szkolne i przedszkolne	137 384,00	137 384,00	0,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 000,00	1 000,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	45 495,00	45 495,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 700,00	3 700,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	7 920,00	7 920,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 181,00	1 181,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 700,00	8 700,00	0,00
		4220	Zakup środków żywności	53 000,00	53 000,00	0,00
		4260	Zakup energii	6 500,00	6 500,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	2 200,00	2 200,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	500,00	500,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	3 800,00	3 800,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00	1 000,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	2 188,00	2 188,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	200,00	200,00	0,00
	80195		Pozostała działalność	1 000,00	1 000,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 000,00	1 000,00	0,00
851			Ochrona zdrowia	92 895,00	92 895,00	0,00
	85153		Zwalczanie narkomanii	2 500,00	2 500,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00	2 500,00	0,00
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	92 395,00	92 395,00	0,00
		2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	2 160,00	2 160,00	0,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	500,00	500,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 000,00	2 000,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	800,00	800,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	47 806,00	47 806,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	11 360,00	11 360,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	18 869,00	18 869,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 800,00	1 800,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	300,00	300,00	0,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 000,00	1 000,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	5 800,00	5 800,00	0,00
852			Pomoc społeczna	3 216 988,00	3 114 969,00	-102 019,00
	85201		Placówki opiekuńczo-wychowawcze	8 900,00	8 900,00	0,00
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	8 900,00	8 900,00	0,00
	85202		Domy pomocy społecznej	76 800,00	37 300,00	-39 500,00
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	76 800,00	37 300,00	-39 500,00
	85203		Ośrodki wsparcia	16 706,00	15 106,00	-1 600,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	14 706,00	14 706,00	0,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	2 000,00	400,00	-1 600,00
	85204		Rodziny zastępcze	320,00	320,00	0,00
		3110	Świadczenia społeczne	320,00	320,00	0,00
	85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	29 000,00	29 000,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	500,00	500,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	28 500,00	28 500,00	0,00
	85206		Wsparanie rodziny	11 733,00	11 733,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	11 733,00	11 733,00	0,00
	85212		Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 156 496,00	2 156 496,00	0,00
		2910	Zwrot dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	3 266,00	3 266,00	0,00
		3110	Świadczenia społeczne	2 028 500,00	2 028 500,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	44 393,00	44 393,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	1 925,00	1 925,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	64 349,00	64 349,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	500,00	500,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 947,00	2 947,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	200,00	200,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 126,00	5 126,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	500,00	500,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 860,00	1 860,00	0,00
		4560	Odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	530,00	530,00	0,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 200,00	1 200,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 200,00	1 200,00	0,00
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej.	24 077,00	24 077,00	0,00
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	24 077,00	24 077,00	0,00
	85214		Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	127 239,00	108 239,00	-19 000,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
		3110	Świadczenia społeczne	126 039,00	107 039,00	-19 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 200,00	1 200,00	0,00
	85215		Dodatki mieszkaniowe	90 000,00	72 000,00	-18 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	90 000,00	72 000,00	-18 000,00
	85216		Zasłki stałe	110 534,00	110 534,00	0,00
		3110	Świadczenia społeczne	110 534,00	110 534,00	0,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	368 953,00	368 953,00	0,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 200,00	1 200,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	261 018,00	261 018,00	0,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	18 691,00	18 691,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	51 378,00	51 378,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	5 000,00	5 000,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	6 291,00	6 291,00	0,00
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	300,00	300,00	0,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	200,00	200,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	8 696,00	8 696,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	5 800,00	5 800,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	300,00	300,00	0,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	5 379,00	5 379,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	4 700,00	4 700,00	0,00
	85228		Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	6 680,00	6 680,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	920,00	920,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 760,00	5 760,00	0,00
	85295		Pozostała działalność	189 550,00	165 831,00	-23 919,00
		3110	Świadczenia społeczne	189 550,00	165 831,00	-23 919,00
854			Edukacyjna opieka wychowawcza	107 817,00	105 817,00	-2 000,00
	85415		Pomoc materialna dla uczniów	107 817,00	105 817,00	-2 000,00
		2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	5 000,00	5 000,00	0,00
		3240	Stypendia dla uczniów	90 973,00	88 973,00	-2 000,00
		3260	Inne formy pomocy dla uczniów	11 844,00	11 844,00	0,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	888 678,00	892 588,00	3 910,00
	90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	100 000,00	80 000,00	-20 000,00
		4150	Dopłaty w spółkach prawa handlowego	100 000,00	80 000,00	-20 000,00
	90002		Gospodarka odpadami	85 500,00	85 500,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	85 500,00	85 500,00	0,00
	90003		Oczyszczanie miast i wsi	153 790,00	135 390,00	-18 400,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	31 400,00	31 900,00	500,00
		4270	Zakup usług remontowych	6 500,00	6 000,00	-500,00
		4300	Zakup usług pozostałych	14 000,00	13 600,00	-400,00
		4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	13 000,00	13 000,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	58 890,00	58 890,00	0,00
		6230	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	30 000,00	12 000,00	-18 000,00
	90004		Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	24 000,00	24 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	24 000,00	24 000,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
	90015		Oświetlenie ulic, placów i dróg	348 849,00	313 159,00	-35 690,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	4 000,00	-1 000,00
		4260	Zakup energii	140 000,00	140 000,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	60 000,00	61 000,00	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 000,00	0,00	-1 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	142 849,00	108 159,00	-34 690,00
	90095		Pozostała działalność	254 537,00	254 537,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 703,00	3 703,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	12 000,00	12 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	30 000,00	30 000,00	0,00
		4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	1 500,00	1 500,00	0,00
		6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych	161 000,00	161 000,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	39 834,00	39 834,00	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 000,00	2 000,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	4 500,00	4 500,00	0,00
021			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 512 778,00	1 512 288,00	-490,00
	92105		Pozostałe zadania w zakresie kultury	104 350,00	98 870,00	-5 480,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	10 000,00	5 520,00	-4 480,00
		3250	Stypendia różne	1 000,00	0,00	-1 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	27 850,00	27 850,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	63 000,00	63 000,00	0,00
		4430	Różne opłaty i składki	2 500,00	2 500,00	0,00
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	1 256 723,00	1 259 723,00	3 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	500,00	500,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	7 500,00	7 500,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	85 833,00	85 833,00	0,00
		4260	Zakup energii	53 000,00	56 000,00	3 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	34 982,00	34 982,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	41 089,00	41 089,00	0,00
		4350	Zakup usług dostępu do sieci Internet	1 000,00	1 000,00	0,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	373 857,00	373 857,00	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	653 962,00	653 962,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	5 000,00	5 000,00	0,00
	92116		Biblioteki	32 000,00	32 000,00	0,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	32 000,00	32 000,00	0,00
	92120		Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	60 000,00	60 000,00	0,00
		2720	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	50 000,00	50 000,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	10 000,00	10 000,00	0,00
	92195		Pozostała działalność	61 705,00	61 705,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	800,00	800,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	100,00	100,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 000,00	4 000,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	5 000,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	7 000,00	7 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	2 805,00	2 805,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	13 000,00	13 000,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	29 000,00	29 000,00	0,00
928			Kultura fizyczna	178 068,00	177 362,00	-706,00
	92601		Obiekty sportowe	109 718,00	109 012,00	-706,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	23 000,00	23 000,00	0,00
		4260	Zakup energii	5 000,00	5 000,00	0,00
		4270	Zakup usług remontowych	7 000,00	7 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	39 500,00	39 500,00	0,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	500,00	500,00	0,00
		4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	500,00	500,00	0,00
		4600	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	27 000,00	27 000,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	7 218,00	6 512,00	-706,00
	92605		Zadania w zakresie kultury fizycznej	45 000,00	45 000,00	0,00
		2360	Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	45 000,00	45 000,00	0,00
	92695		Pozostała działalność	23 350,00	23 350,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 200,00	1 200,00	0,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	150,00	150,00	0,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	6 000,00	6 000,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	13 000,00	13 000,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	3 000,00	3 000,00	0,00

Razem 17 351 802,00 16 971 065,00 -380 737,00

Załącznik nr 3
do Uchwały nr XV/ /12
Rady Gminy w Chodzieży
z dnia 28 grudnia 2012 roku

**Przychody i rozchody
związane z finansowaniem deficytu budżetowego
w roku 2012**

Przychody, rozchody	Klasyfikacja przychodów i rozchodów	Plan	Zwiększenia	Zmniejszenia	Plan po zmianach
I Przychody		3.803.977	0	624.960	3.179.017
- wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	§ 950	2.243.977		624.960	1.619.017
- przelewy z rachunku lokat	§ 994	1.560.000			1.560.000
II Rozchody		2.397.680	0	0	2.397.680
- spłata otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	§ 992	997.680			997.680
- przelewy na rachunki lokat	§ 994	1.400.000			1.400.000
FINANSOWANIE (przychody – rozchody)		1.406.297	0	624.960	781.337

Plan wydatków na zadania inwestycyjne gminy na rok 2012

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
1011			Rolnictwo i łowiectwo	100 000,00	100 000,00	0,00
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	100 000,00	100 000,00	0,00
		6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych	100 000,00	100 000,00	0,00
			MWIK - wniesienie wkładu do spółki	100 000,00	100 000,00	0,00
1600			Transport i łączność	2 200 184,00	1 972 345,00	-227 839,00
	60014		Drogi publiczne powiatowe	200 000,00	200 000,00	0,00
		6300	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	200 000,00	200 000,00	0,00
			Milcz - remont ciągu pieszego	50 000,00	50 000,00	0,00
			Podanin - budowa drogi dojazdowej do Zakładu EUROPOL-MEBLE SA	150 000,00	150 000,00	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	2 000 184,00	1 972 345,00	-27 839,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 924 525,00	1 896 686,00	-27 839,00
			Budowa drogi gminnej - Zacharzyn, Konstantynowo	830 525,00	830 525,00	0,00
			Milcz - budowa drogi gminnej nr 191004P	37 214,00	37 214,00	0,00
			Podanin - przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych	250 000,00	243 031,00	-6 969,00
			Podanin - usunięcie usterek na nowo wybudowanej drodze k/PODANFOLU	27 786,00	6 916,00	-20 870,00
			Rataje, ul. Skryta - budowa drogi	634 000,00	634 000,00	0,00
			Stróżewice - mała infrastruktura	3 000,00	3 000,00	0,00
			Stróżewo - budowa parkingu	142 000,00	142 000,00	0,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	25 000,00	25 000,00	0,00
			Budowa sceny letniej w Milczu	25 000,00	25 000,00	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	30 000,00	30 000,00	0,00
			Budowa sceny letniej w Milczu	30 000,00	30 000,00	0,00
		6660	Zwroty dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wydatków a naruszeniem procedur o których mowa w art. 184 ustawy pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości dotyczących wydatków majątkowych	20 659,00	20 659,00	0,00
			Zwrot niewykorzystanych środków z dotacji	20 659,00	20 659,00	0,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	249 500,00	225 300,00	-24 200,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	249 500,00	225 300,00	-24 200,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	249 500,00	225 300,00	-24 200,00
			Milcz - zakup budynku od OSP	54 500,00	54 500,00	0,00
			Zakup działek w Ratajach	20 000,00	10 560,00	-9 440,00
			Zakup gruntów	75 000,00	62 530,00	-12 470,00
			Zakup gruntu w Podaninie	100 000,00	97 710,00	-2 290,00
710			Działalność usługowa	35 000,00	8 370,00	-26 630,00
	71035		Cmentarze	35 000,00	8 370,00	-26 630,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	35 000,00	8 370,00	-26 630,00
			Strzelce - cmentarz	35 000,00	8 370,00	-26 630,00
750			Administracja publiczna	11 685,00	11 685,00	0,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	11 685,00	11 685,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	3 198,00	3 198,00	0,00
			Parking przy budynku UG wraz z kanalizacją deszczową	3 198,00	3 198,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	8 487,00	8 487,00	0,00
			Monitoring wizyjny - Urząd Gminy	8 487,00	8 487,00	0,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	40 010,00	40 010,00	0,00
	75411		Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	5 500,00	5 500,00	0,00
		6170	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie i dofinansowanie zadań inwestycyjnych	5 500,00	5 500,00	0,00
			Dofinansowanie zakupu samochodu dla PSP	5 500,00	5 500,00	0,00
	75412		Ochotnicze straże pożarne	34 510,00	34 510,00	0,00
		6230	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	34 510,00	34 510,00	0,00
			OSP Stróżewo - zakup ratowniczego zestawu hydraulicznego	12 110,00	12 110,00	0,00
			OSP Zacharzyn - zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego	22 400,00	22 400,00	0,00
801			Oświata i wychowanie	191 183,00	191 183,00	0,00
	80101		Szkoły podstawowe	191 183,00	191 183,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	181 583,00	181 583,00	0,00
			Dach na budynku Szkoły Podstawowej w Olesnicy	152 700,00	152 700,00	0,00
			Modernizacja budynku szkolnego - Stróżewo	4 859,00	4 859,00	0,00
			Monitoring wizyjny - SP_Oleśnica	3 691,00	3 691,00	0,00
			Monitoring wizyjny - SP_Strzelce	7 381,00	7 381,00	0,00
			Oleśnica - boisko szkolne (krawężniki)	11 052,00	11 052,00	0,00
			ZSP_Stróżewo - budowa murków z siedziskami przy budynku szkolnym	1 900,00	1 900,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	9 600,00	9 600,00	0,00
			SP_Strzelce - zakup tablicy interaktywnej	9 600,00	9 600,00	0,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	439 073,00	386 383,00	-52 690,00
	90003		Oczyszczanie miast i wsi	88 890,00	70 890,00	-18 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	58 890,00	58 890,00	0,00
			Nietuszkowo - zakup traktorka ogrodowego z oprzyrządowaniem	13 690,00	13 690,00	0,00
			Zakup samochodu	45 200,00	45 200,00	0,00
		6230	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	30 000,00	12 000,00	-18 000,00
			Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni	30 000,00	12 000,00	-18 000,00
	90015		Oświetlenie ulic, placów i dróg	142 849,00	108 159,00	-34 690,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	142 849,00	108 159,00	-34 690,00
			Rataje, ul. Jeziorna - oświetlenie drogowe	35 500,00	35 500,00	0,00
			Rataje, ul. Łąkowa, Kwiatowa, Makowa - oświetlenie drogowe	7 349,00	7 349,00	0,00
			Studzieniec - oświetlenie drogowe (sąsiedztwo ul. Miodowej)	100 000,00	65 310,00	-34 690,00
	90095		Pozostała działalność	207 334,00	207 334,00	0,00

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Stan na	Stan na	Zmiana
				dzień:07-12-12	dzień:28-12-12	Ogółem
		6010	Wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych	161 000,00	161 000,00	0,00
			Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów Nowe-Toniszewo-Kopaszyn - wniesienie wkładu do spółki MSOK Sp. zo.o. Wągrowiec	161 000,00	161 000,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	39 834,00	39 834,00	0,00
			Budowa przydomowej oczyszczalni - Podanin 44	16 500,00	16 500,00	0,00
			Milcz - adaptacja sali wiejskiej na mieszkania socjalne	5 500,00	5 500,00	0,00
			Nietuszkowo - budowa wieży widokowej	0,00	0,00	0,00
			Zacharzyn - budowa sceny	17 834,00	17 834,00	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 000,00	2 000,00	0,00
			Nietuszkowo - budowa wieży widokowej	2 000,00	2 000,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	4 500,00	4 500,00	0,00
			Pietronki - dostawa i montaż wiaty	4 500,00	4 500,00	0,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 072 819,00	1 072 819,00	0,00
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	1 032 819,00	1 032 819,00	0,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	373 857,00	373 857,00	0,00
			Budowa wiejskiego klubu kultury w Milczu	373 857,00	373 857,00	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	653 962,00	653 962,00	0,00
			Budowa wiejskiego klubu kultury w Milczu	653 962,00	653 962,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	5 000,00	5 000,00	0,00
			Zakup i montaż pieca CO - świetlica Nietuszkowo	5 000,00	5 000,00	0,00
	92195		Pozostała działalność	42 000,00	42 000,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	13 000,00	13 000,00	0,00
			Strzelce - ogrodzenie placu zabaw	13 000,00	13 000,00	0,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	29 000,00	29 000,00	0,00
			Zacharzyn - plac zabaw	29 000,00	29 000,00	0,00
926			Kultura fizyczna	7 218,00	6 512,00	-706,00
	92601		Obiekty sportowe	7 218,00	6 512,00	-706,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	7 218,00	6 512,00	-706,00
			Milcz - boisko wielofunkcyjne	456,00	0,00	-456,00
			Nietuszkowo - boisko wielofunkcyjne	456,00	456,00	0,00
			Rataje - boisko wielofunkcyjne	456,00	456,00	0,00
			Stróżewo - boisko wielofunkcyjne	456,00	456,00	0,00
			Stróżewo - montaż wentylatorów w sali gimnastycznej	5 000,00	4 750,00	-250,00
			Strzelce - boisko wielofunkcyjne	394,00	394,00	0,00
Razem				4 348 672,00	4 216 607,00	-132 065,00

**Planowane kwoty dotacji udzielane z budżetu
jednostki samorządu terytorialnego w 2012 r.**

1. Dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych, w tym:
a. dotacje przedmiotowe
b. dotacje podmiotowe
c. dotacje celowe związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego

Dział	Rozdział	§	Treść	Plan	zwiększenia	zmniejszenia	Plan po zmianach
800			Transport i łączność	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00
	60014		Drogi publiczne powiatowe	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00
		8300	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	200 000,00			200 000,00
			<i>Dotacja dla Powiatu Chodzieskiego na dofinansowanie budowy chodnika w Milczu</i>	50 000,00			50 000,00
			<i>Dotacja dla Powiatu Chodzieskiego na dofinansowanie budowy drogi w Podaninie</i>	150 000,00			150 000,00
801			Oświata i wychowanie	1 404,00	0,00	0,00	1 404,00
	80101		Szkoły podstawowe	1 404,00	0,00	0,00	1 404,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	1 404,00			1 404,00
			<i>Dotacja dla gminy Miejskiej w Chodzieży w zakresie realizacji zadań własnych Gminy dotyczących pokrycia kosztów organizacji i funkcjonowania pozaszkolnego zielonościawikowego punktu katechetycznego</i>				
	80104		Przedszkola	85 800,00	0,00	0,00	85 800,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	85 800,00			85 800,00
			<i>Dotacja dla Gminy w Piłe w zakresie realizacji zadań własnych Gminy dotyczących pokrycia kosztów ponoszonych za uczniów będących mieszkańcami gminy a uczęszczających do przedszkola znajdującego się na terenie innej gminy , z budżetu której to jednostki samorządowej przekazywana jest dotacja na rzecz przedszkola</i>	8 000,00			8 000,00
			<i>Dotacja dla Gminy w Chodzieży w zakresie realizacji zadań własnych Gminy dotyczących pokrycia kosztów ponoszonych za uczniów będących mieszkańcami gminy a uczęszczających do przedszkola znajdującego się na terenie innej gminy , z budżetu której to jednostki samorządowej przekazywana jest dotacja na rzecz przedszkola</i>	77 800,00			77 800,00
	80110		Gimnazja	9 833,00	0,00	0,00	9 833,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	1 282,00			1 282,00
			<i>Dotacja dla gminy Miejskiej w Chodzieży w zakresie realizacji zadań własnych Gminy dotyczących pokrycia kosztów organizacji i funkcjonowania pozaszkolnego zielonościawikowego punktu katechetycznego</i>				
		2320	Dotacje celowe dla powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między j.s.t.	8 551,00			8 551,00
			<i>Dotacja celowa dla Powiatu Chodzieskiego z przeznaczeniem na przeprowadzenie remontów w ZSL-G w Rałajach</i>				
85			Ochrona zdrowia	2 160,00	0,00	0,00	2 160,00
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	2 160,00	0,00	0,00	2 160,00
		2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między j.s.t. na dofinansowanie własnych zadań bieżących	2 160,00			2 160,00
			<i>Pomoc finansowa dla gminy Piła z przeznaczeniem na prowadzenie profilaktyki w Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piłe dla osób nietrzeźwych dowożonych z terenu Gminy Chodzież</i>				
82			Pomoc społeczna	14 706,00	0,00	0,00	14 706,00
	85203		Ośrodki wsparcia	14 706,00	0,00	0,00	14 706,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	14 706,00			14 706,00
			<i>Dotacja dla miasta Chodzież z przeznaczeniem na pokrycie kosztów rehabilitacji dzieci z terenu Gminy Chodzież w Ośrodku Dzielnej Aktywności dla Dzieci Niepełnosprawnych.</i>				
84			Wspieranie i opieka socjalna	5 000,00	0,00	0,00	5 000,00
	85415		Pomoc materialna dla uczniów	5 000,00	0,00	0,00	5 000,00
		2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między j.s.t. na dofinansowanie własnych zadań bieżących	5 000,00			5 000,00
			<i>Pomoc finansowa dla Powiatu Chodzieskiego na wypłatę stypendiów za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe uczniów gminy Chodzież uczących się w gimnazjum w ZSL-G w Rałajach</i>				
92			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	32 000,00	0,00	0,00	32 000,00
	92116		Biblioteki	32 000,00	0,00	0,00	32 000,00
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	32 000,00			32 000,00
			<i>Dotacja dla gminy Miejskiej w Chodzieży w zakresie realizacji zadań własnych Gminy dotyczących prowadzenia biblioteki gminnej</i>				
Razem				350 903,00	0,00	0,00	350 903,00

2. Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych, w tym:
a. dotacje przedmiotowe
b. dotacje podmiotowe
c. dotacje celowe związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego

Dział	Rozdział	Par	Treść	Plan	zwiększenia	zmniejszenia	Plan po zmianach
040			Rośliny i zwierzęta	5 000,00	0,00	0,00	5 000,00
	01008		Melioracje wodne	5 000,00	0,00	0,00	5 000,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych	5 000,00		0,00	5 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z prawa wodnego - konserwacja rowów melioracyjnych</i>				
740			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	52 510,00	0,00	0,00	52 510,00
	75412		Ochotnicze straże pożarne	52 510,00	0,00	0,00	52 510,00
		2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	18 000,00	0,00	0,00	18 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej - zakup sprzętu i wyposażenia</i>				
			<i>OSP Miłcz</i>	7 500,00			7 500,00
			<i>OSP Stróżewo</i>	7 000,00			7 000,00
			<i>OSP Zacharzyn</i>	3 500,00	0,00		3 500,00
		6230	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	34 510,00	0,00	0,00	34 510,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej - zakup sprzętu i wyposażenia</i>				
			<i>OSP Stróżewo - zakup ratowniczego zestawu hydraulicznego</i>	12 110,00	0,00		12 110,00
			<i>OSP Zacharzyn - zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego</i>	22 400,00	0,00		22 400,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	30 000,00	0,00	18 000,00	12 000,00
	90003		Oczyszczanie miast i wsi	30 000,00	0,00	18 000,00	12 000,00
		6230	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	30 000,00	0,00	18 000,00	12 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska - przydomowe oczyszczalnie</i>				
920			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	50 000,00	0,00	4 480,00	5 520,00
	92105		Pozostałe zadania w zakresie kultury	10 000,00	0,00	4 480,00	5 520,00
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych	10 000,00	0,00	4 480,00	5 520,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych</i>				
	92120		Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00
		2720	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych	50 000,00			50 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych</i>				
			<i>Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Kazimierza w Podstaicach /praca budowlana w kościele filialnym p.w. Św. Maksymiliana w Podaniewie/</i>	50 000,00			50 000,00
930			Kultura fizyczna	45 000,00	0,00	0,00	45 000,00
	93805		Zadania w zakresie kultury fizycznej	45 000,00	0,00	0,00	45 000,00
		2360	Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	45 000,00	0,00	0,00	45 000,00
			<i>Dotacja na dofinansowanie zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu</i>				
			<i>Klub Sportowy "Korona" Stróżewo - zgodnie z przepisami ustawy o sporcie</i>	45 000,00			45 000,00
			Razem	192 510,00	0,00	22 480,00	170 030,00

**Uzasadnienie
do Uchwały Nr XVI /12
Rady Gminy Chodzież
z dnia 28 grudnia 2012 roku**

w sprawie zmiany budżetu gminy w roku 2012.

Zwiększa się plan dochodów o kwotę: 246.323 zł oraz zmniejsza się wydatki o kwotę: 418.215 zł w tym:

Dochody ulegają zmianie w następujących działach:

- **w dziale 600 – Transport i łączność** – zmniejsza się plan dochodów o kwotę: 18.000 zł, zaplanowane dochody dotyczyły wypłaty środków z polisy stanowiącej zabezpieczenie wykonania prac (*wpływy zasila budżet roku następnego*);
- **w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa** – zmniejsza się plan dochodów o kwotę: 64.930 zł, zaplanowane wpływy w wysokości 65.580 zł dotyczyły przewidywanej sprzedaży działek w Ratajach, Milczu i Strzelęcinie – ze względu na brak zainteresowania nie zostały zbyte; zwiększenie środków w wysokości: 650 zł związane jest ze zwrotem poniesionych wydatków za wywóz nieczystości.
- **w dziale 750 – Administracja publiczna** – zwiększa się plan wydatków o kwotę: 2.835 zł na wpływy z tytułu usług oraz wpływy różne dotyczące zwrotów wydatków z lat ubiegłych i partycypacji w kosztach remontu pomieszczenia UG;
- **w dziale 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem** – zwiększa się plan dochodów o kwotę: 260.970 zł, zmiana dotyczy zwiększenia przewidywanych wpływów z podatków lokalnych oraz udziałów w podatkach z urzędów skarbowych, odsetek od nieterminowych wpłat;
- **w dziale 758 – Różne rozliczenia** – zwiększa się plan o kwotę: 58.104 zł, zmiana dotyczy zwiększenia przewidywanych wpływów odsetek od środków pozostających na rachunkach bankowych oraz z tytułu wynagrodzenia dla płatnika za terminowe odprowadzanie podatku;
- **w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** – zwiększa się plan dochodów o kwotę: 1.230 zł, zmiana dotyczy zwiększenia środków z tytułu opłaty produktowej
- **w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** – zwiększa się plan dochodów o kwotę: 4.014 zł, zmiana dotyczy zwiększenia wpływów z tytułu najmu sal w wiejskich klubach kultury oraz płatności za wykorzystane media.

Wydatki ulegają zmianie w następujących działach:

- **w dziale 600 – Transport i łączność** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 27.839 zł, zmiana dotyczy zmniejszenia niewykorzystanych środków zrealizowanych wydatków majątkowych;
- **w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 30.625 zł, zmiana dotyczy umniejszenia planu środków, które pozostaną niewydatkowane do końca roku;
- **w dziale 710 – Działalność usługowa** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 28.430 zł, zmiana dotyczy umniejszenia niewydatkowanych środków w rozdziale 71035 cmentarze (*w tym wydatki majątkowe: 26.630 zł*);
- **w dziale 750 – Administracja publiczna** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 104.092 zł, zmiana dotyczy umniejszenia środków z wynagrodzeń pracowniczych w wysokości: 100.000 zł

oraz z tytułu inkasa – 4.100 zł a także zwiększenie w kwocie: 8 zł na pokrycie zwiększonych kosztów konserwacji centrali telefonicznej;

- **w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 4.000 zł, zmiana dotyczy umniejszenia środków które nie zostaną wydatkowane do końca 2012 roku;
- **w dziale 758 – Różne rozliczenia** – zmniejsza się środki rezerwy ogólnej o kwotę: 4.456 zł;
- **w dziale 852 – Pomoc społeczna** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 102.019 zł, zmiana dotyczy umniejszenia środków, które nie zostaną wykorzystane do końca roku;
- **w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 2.000 zł, zmiana dotyczy umniejszenia środków na stypendia za szczególne wyniki sportowe;
- **w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 74.090 zł; zmiana dotyczy m.in.: zmniejszenia środków na dopłaty do spółki (20.000 zł), dofinansowanie przydomowych oczyszczalni (18.000 zł), zakup usług pozostałych związanych z oświetleniem i utrzymaniem czystości na wsiach (1.400 zł) oraz wydatków majątkowych „Studzieniec – oświetlenie drogowe (sąsiedztwo ul. Miodowej)” - 34.690 zł;
- **w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** – zmniejsza się plan wydatków o kwotę: 2.480 zł; zmiana dotyczy umniejszenia środków dotacji na dofinansowanie zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych – 4.480 zł oraz zwiększenia środków na opłacenie kosztów energii w świetlicach;
- **w dziale 926 – Kultura fizyczna** – zmniejsza się plan wydatków majątkowych o kwotę: 706 zł, umniejszenie dotyczy środków niewykorzystanych w roku 2012 r.

Pozostałe zmiany to przesunięcia między §§ wydatków w ramach działów zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami.